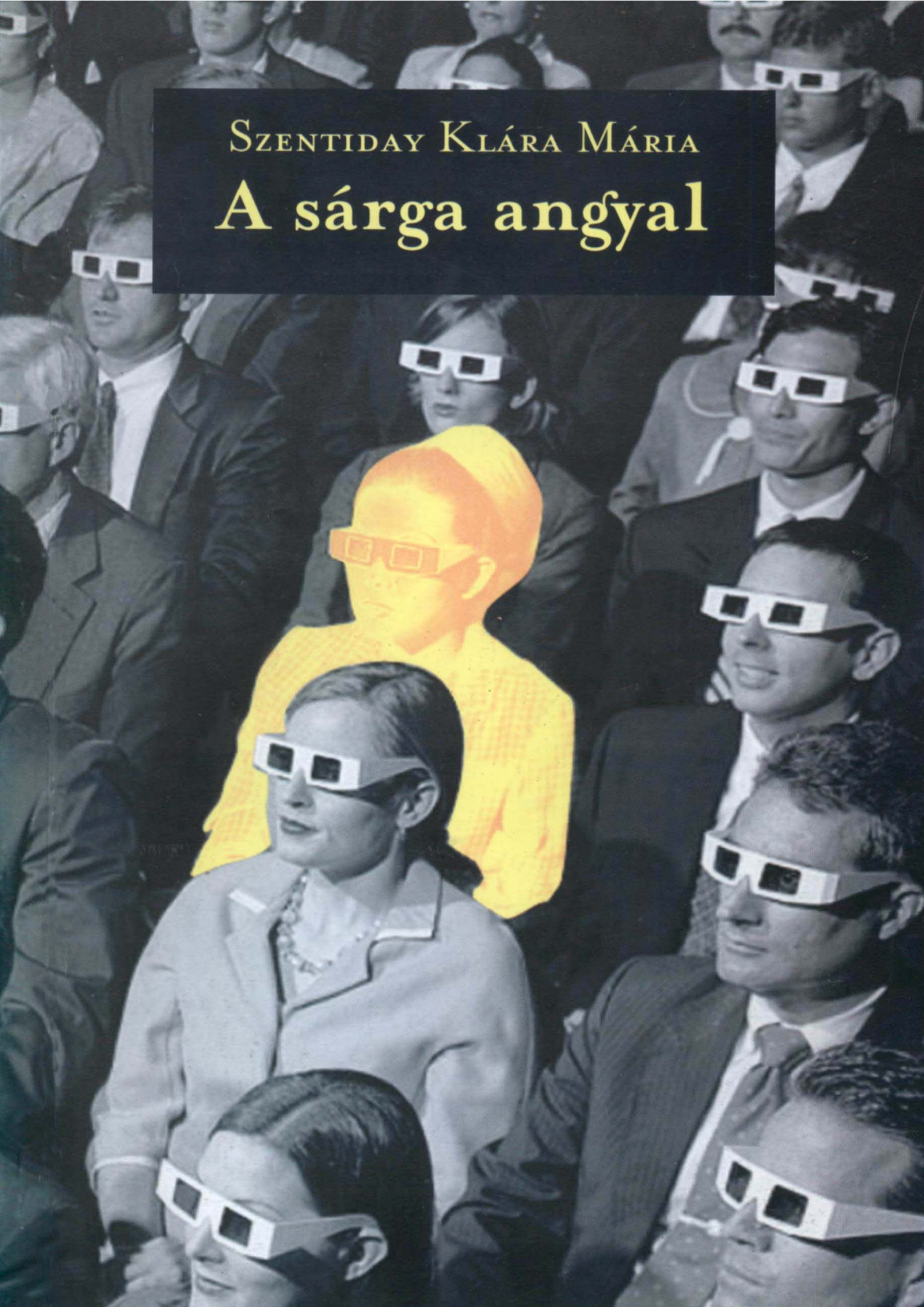
Szentiday Klára Mária
A sárga angyal

Szentiday Klára Mária

A SÁRGA ANGYAL

Minden jog fenntartva
Copyright © dr. Szentiday Klára
MAGÁNKIADÁS, Budapest, 2005

ISBN: 963 460 387 4

In der Kindheit frühen Tagen
hört ich oft von Engeln sagen,
die des Himmels hehre Wonne
tauschen mit der Erdensonne...

M. Wesendonck: Der Engel

Kora gyermekként, hallottam
az angyalokról sokszor,
akik az ég dicső örömét
földi napra cserélik...

(szabad fordítás)

Csöngettek, megérkeztek vendégeink. Az egyik férfi selyempapírba burkolt virágcsokrot nyújtott át a szokásos üdvözlő szavak kíséretében. Ahogy bontogatni kezdtem a csomagolást, a zöld aszparáguságak közül néhány szál sárga rózsa bukkant elő. Gyulával egymásra nevettünk, majd tekintetünk lassan elborult, mintha felhő kúszott volna a nap elé. Néztem, néztem a virágokat, gondolataim messze szálltak, vissza a múltba és újra lejátszódott előttem mindaz, ami sok-sok évvel ezelőtt történt.

Pocsék hangulatban voltam aznap, az íróasztalomnál ültem és ujjaimmal a Sors-szimfónia ritmusát koppintgattam. Tekintetem az előttem fekvő előjegyzési naptárra esett. 1975. október elseje: Sanyi, a vőlegényem elhagyott; október hatodika: főnököm arra szólított fel, adjam be a felmondásomat. Se vőlegény, se állás, mondhatom, ez a hónap is jól kezdődik! Felálltam az asztaltól, idegesen fel-alá járkálni kezdtem a gyér bútorzatú irodai helyiségben, majd megálltam az ablak előtt, és könnyeimmel küszködve bámultam az előttem fekvő kopár vidéket. Az enyhén szemerkélő esőben minden szürkének és élettelennek látszott, a sáros utat szegélyező fák lombjának nagy részét már leszaggatta a tegnap feltámadt viharos északi szél, és a még megmaradt piszkos-sárga leveleket nyirkos lepedék ülte meg. Megborzongtam, hideg volt idebent, október eleje lévén még nem kezdték el a fűtést, s a nyálkás-nedves levegő – úgy tűnt – a csukott ablakon át is beszivárgott, a ruhám alá kúszott és átjárta egész testemet.

Sanyira gondoltam, egyre ő járt az eszemben, újra és újra átéltem szerelmünk egész történetét a megismerkedés örömteli pillanataitól kezdve a fájdalmas szakításig. Az egyik budai turistaegyesület kirándulásán találkoztunk először, az első közös túrát hamarosan követte a többi; együtt barangoltuk be a szebbnél szebb vidékeket és éltük át az olykor izgalmas és veszélyes kalandokat. Hamar összemelegedtünk, az ismeretségből barátság, majd a barátságból szerelem lett.

Persze, ha igazán őszinte akarok lenni Sanyival kapcsolatosan, akkor be kell vallanom magamnak: az eszemmel mindig tudtam, hogy ez a fiatalember igazából nem illik hozzám. És ügyeletes jóakaróim is gyakran mondogatták: – Miért nem keresel egy jóravaló, hozzád illő fiút? Ez a Sanyi gyerek nem túl művelt, mi az ördögről tudtok egymással beszélgetni? Mit fogtok egymással kezdeni, ha már elmúlt a nagy lángolás?

Ők elmondták, én végighallgattam, ám soha nem válaszoltam semmit. Mit tudják ők, milyen a mi kettőnk viszonya, miért olyan jó együtt lenni?

Alig egy év elteltével Sanyi zavartan és félszegen arra kért, legyek a felesége: „... mert alapjában véve rendes kis csaj vagy, megbízható, meg minden fene, te adnád a lakást, én meg a kocsit, és a pénzünk is elég frankó, lehetnének srácaink is, és karácsonykor kéne esküvőzni, mert az olyan ünnepélyes, és sok vendéget is hívhatnánk, meg minden túró...”. Sanyi beszédjének sajátos ritmust adott a vissza-visszatérő „meg minden fene” és „meg minden túró”, ami akkor vált gyakorivá, amikor valamilyen oknál fogva zavarban volt. *Igen*-t mondtam, készülődni kezdtünk az esküvőre, ezzel együtt sokat szórakoztunk, jártunk színházba, hangversenyre, moziba és tettük mindazt, amit az akkori huszonévesek tettek, ha szerelmesek voltak és semmiben sem szenvedtek hiányt.

Néhány hónapja azonban minden megváltozott. Sanyi, aki egy bankban dolgozott tisztviselőként, egyre többet hivatkozott elfoglaltságaira, sorra mondta le programjainkat, s ha mégis szakított rám időt, kedvetlen volt és fáradt. Olykor valami furcsa betegségre panaszkodott, orvosi kezeléseket emlegetett, és ami még furcsább volt, lassacskán elmaradtak az esküvővel kapcsolatos tervezgetések is. Türelmes voltam, sohasem faggattam, miért nem ér rá, nem tettem szemrehányást a lemondott színházi előadások miatt, elmentem egyedül, nem vádoltam

hűtlenséggel, csendben reménykedtem, hogy majdcsak elmúlnak a bajok és ismét a régi lesz minden.

Ezen a nevezetes október elsején aztán robbant a bomba. Sanyi felkeresett, és némi kertelés, ködösítés után, számtalan minden fene és minden túró emlegetésével kibökte, hogy *vége*.

– De hát miért lenne vége – jajdultam fel –, megbántottalak valamivel?

– Ugyan már, nem a te hibád, van másik!

– Másik? Kicsoda?

– Hát a Rita, az a szőke kis nő a pénztárfelügyeletről! Jópofa, vidám, jókat dumálunk, meg csinos is...

– És fiatal, sokkal fiatalabb, mint én – fejeztem be Sanyi mondatát.

– Nem a te huszonkilenc éved a baj – közölte tárgyilagosan. – Veled az a gond, hogy a társaságod alapjában véve nagyon fárasztó és egy kicsit unalmas is! Téged csak a munkád érdekel, a munkád izgat, a munkádban éled ki minden kalandvágyadat. Tudományos kutató! A műszaki fizika és az optoelektronika rajongója! Másról sem lehet veled beszélni, mint áramkörökről és matematikáról. Gondolod, hogy érdekel engem az ilyesmi? Bezzeg a Rita a jó kis banki pletykákkal... Oké, elismerem, én vagyok a hunyó, nem akarom mentegetni magam. Bocsáss meg nekem, engedj el! És ne váljunk el haraggal egymástól, valamiféle barátság maradhatna közöttünk, tudom, hogy fenemód egyedül vagy, és ígérem: ha segítségre lesz szükséged, rám mindig számíthatsz. Csak egy telefon, és jövök. No, ne kezdd el a sírást, hidd el, nem érdemlem meg. Te sokkal okosabb, műveltebb vagy nálam, tudom, hogy nem vagyok egy nagy szám. Van még elég fiú ezen a világon, ne majrézz, meg fogod találni a neked valót!

– Biztosan meg fogom találni. És most arra kérlek, szabadíts meg a társaságodtól és hagyjál magamra!

Sokáig sírdogáltam, majd lassan szűnni kezdett a Sanyi miatti elkeseredésem, és helyt adott annak a régi, már-már feledésbe merült és a lelkem mélyére leülepedett szörnyű bánatnak, ami szüleim elvesztésekor telepedett rám.

Milyen boldog, kedves kis család voltunk! Apám mérnökként, anyám könyvelőként dolgozott, nem volt túl nagy fizetésük, de arra elég volt a pénz, hogy ne legyenek mindennapi gondjaink. A kétszobás, hatodik kerületi lakást még nagyszüleimtől örököltük. A nagyobbik, az erkélyes szoba a füvészkertre nyílt, melynek hatalmas, sötét lombozatú fái felől a forró nyári estéken kellemes, hűvös levegőt hozott a szél. Sétálni a ligetbe jártunk, s a hétvégeken néha megleptük magunkat egy-egy kirándulással, vagy színházzal. Szüleim kedvelték a társaságot, barátaik gyakori látogatóink voltak, s amikor kezdtem nagylány lenni, e kedves házaspárok hosszú nyakú, kajla fülű és kissé pattanásos arcú fiúgyermekei közül kerültek ki első szerelmeim. Elégedettek és boldogok voltunk; szüleimnek azonban volt egy dédelgetett, titkos álma, *az autó*!

Éppen érettségire készültem, amikor kedvező fordulat állt be anyagi helyzetünkben, s az álom megvalósulásának reális esélyei lettek. Elfogadták apám egyik újítását, ami szép pénzt hozott, s ezzel csaknem egyidejűleg meghalt Nusi néni, távoli rokonunk, aki – nem tudni milyen okból – ránk hagyta csekély vagyonkáját. A család számolt és tervezgetett, anyám újsághirdetéseket böngészett, apám ismerősök, protekciók után szaladgált, végül eljött a várva-várt nap, kapunk előtt ott parkolt az áhított gépcsoda.

– Trabant? – kérdeztem kissé kedvetlenül.

– Nem, dehogy! Wartburg! – Erre már nekem is elállt a lélegzetem, álmodozni kezdtem, hogy idővel én is megtanulok vezetni, és akkor odaállhatok Gyuri – akkori szerelmem – ablaka alá meginvitálni őt egy fordulóra.

Az új családtag a keresztségben a *Hermann* nevet kapta. Persze a névadáskor nem vágtunk pezsgősüveget kedvencünk oldalához a hajóknál szokásos módon, mindössze a kocsi tetejére öntöttünk egy pohárkával abból a gyöngyöző nedűből, amellyel magunk is koccintottunk a nagy örömre. – A Wartburghoz jobban illene a *Tannhäuser* név – jegyeztem meg.

– Hogyisne! – mondta apám. – Tannhäuser csélcsap, megbízhatatlan lovag volt, míg Wartburg várának tisztes őrgrófját, Hermannt, az állhatatosság és a hűség jellemezte!

– No meg az unalmasság – tettem hozzá grimaszt vágva.

A kocsi megváltoztatta régi életformánkat, a rendszeres természetjárásokat és színházlátogatásokat a hétvégi autós túrák váltották fel. Bejártuk hazánk legszebb városait és ismertebb kiránduló helyeit, megcsodáltuk a legnevezetesebb műemlékeket, majd amikor eljött a nyári szabadság ideje, néhány külföldi útra is sort kerítettünk. Hermann, a csodaautó hűséges volt, néhány kisebb huncutkodástól eltekintve jól viselkedett, és ami a legfontosabb, nyílt országúton sohasem hagyott bennünket cserben. Jó étvággyal kortyolgatta a benzint, ennek okán a mi étkezéseink váltak szegényesebbé, kevesebb ruhát vásároltunk és a lakás tatarozása is elmaradt.

Fiatalságom legszebb élményei közös kirándulásainkhoz fűződtek. Mert apám mindenről tudott valami érdekeset mesélni, amit láttunk. A mai napig fülembe csengenek szavai: – Ne csak nézelődjél, hanem lással is! Vedd észre a csodát egy szép épületben, egy röppenő madárban, a fűszálak között fürgén tovaszaladó gyíkokban is, s akkor mindig megtalálod az élet örömeit! A sok apró élmény, meglásd, boldoggá és kiegyensúlyozottá tesz... – Ha külföldre mentünk, apám gondolatai akkor is a hazai tájakon jártak. – Szép, szép ez a patak a hegytetetőről lezúduló vízeséssel, ám a Szalajka, az valahogy mégiscsak szebb... Talán azért, mert a miénk!

Gyorsan szaladtak az évek, már az utolsó évfolyamot végeztem az egyetemen. Éppen az egyik legnehezebb szigorlatomra készültem, amikor meghívást kaptunk Debrecenbe, anyám unokahúgának esküvőjére. – Ne haragudjatok, de nem mehetek veletek – néztem bánatosan szüleimre. – Tanulnom kell, az államvizsgára bocsáttatás és a diplomám minősítése múlhat ezen a szigorlaton!

– Tanulnia kell, punktum! – hagyta helyben apám. Anyám ugyan bánkódott egy kicsit, de látva apám szemében az elhatározás véglegességét, belenyugodott távolmaradásomba. Eljött az indulás pillanata, lekísértem őket a kocsihoz, váltottunk még néhány puszit, majd apám felberregtette a motort. Anyám kihajolt az ablakon és búcsúzóul a lelkemre kötötte:

– Egyél rendesen, és nagyon vigyázz magadra! Majd mindent elmesélünk. – Én is visszakiáltottam valami olyasmit, hogy nagyon fognak hiányozni, de a kocsi felgyorsított és hangomat elnyelte a város zaja.

Nekiveselkedtem a tanulásnak, alig ettem, alig aludtam, magoltam és bifláztam, már a plafonon is és a szőnyegen is áramköri kapcsolásokat véltem felfedezni, ezzel együtt úgy éreztem, a fejem szabályosan beszorult két integráljel közé. Eljött a vasárnap este, egyre türelmetlenebbül vártam őket, minduntalan az órát néztem s füleltem kifelé, mikor hallom meg végre Hermannka motorjának jellegzetes morgását. Hét óra, nyolc óra – fél kilenckor végre felharsant a csengő! Boldogan rohantam ajtót nyitni, ám megdöbbenésemre a bejáratnál egy rendőrt és egy civil ruhás férfit pillantottam meg. Mintha tüzes villám futott volna rajtam

keresztül, úgy hasított belém a döbbenet, abban a pillanatban tudtam már mindent és mire a szörnyű hírt végigmondták, már ájultan hevertem az előszoba szőnyegén.

Egy kórházi ágyon tértem magamhoz, fogalmam sem volt hol vagyok és mi történt velem, első eszmélésemben azt hittem, még mindig az a régi kisgyermek vagyok, akinek éppen akkor vették ki a manduláját. Egy nővér hajolt fölém, halkan suttogva megszólaltam:

– Szabad már beszélnem?

– Persze, semmi baj...

– Anyuka – kezdtem –, tessék szólni az anyukámnak...

Jóérzésű nő lehetett, mert elfutotta szemét a könny. Kiszaladt a szobából, fehérköpenyes orvos jött be helyette és megkérdezte:

– No, hogy van a mi kis betegünk? – Hangját kedélyesnek, megnyugtatónak szánta, de én képtelen voltam átvenni a hangulatát.

– Hol vannak a szüleim? – kérdeztem, bár gyanítottam a választ. Az orvos elkomorodott, látta rajtam, hogy nem tartok igényt fölösleges szavakra, a teljes igazságot akarom hallani, minden sallang és szépítés nélkül.

– Meghaltak – mondta csendesen –, autóbaleset történt. Egy kamion vezetője elaludt, áttért a menetirány szerinti jobboldalra, frontálisan ütköztek. Azonnal véget ért az életük, nem szenvedtek! – Megszorította a takarón élettelenül fekvő kezemet és kiment a kórteremből. Ekkor tértem igazán magamhoz és döbbentem rá a kérlelhetetlen valóságra. Még öt napot töltöttem a kórházban. Altattak, gyógyszereztek, de mire kiengedtek és sor került a kettős temetésre, olyan lettem, mint egy élőhalott. Mintha vattával tömték volna ki a fejem, nem voltak gondolataim, hallottam ugyan a körülöttem állók beszédét, a pap búcsúztató szavait, de az értelmét nem fogtam fel semminek. Nem sírtam, egyetlen könnyem sem volt, de lehetett valami szörnyűséges a tekintetemben, mert a részvétet nyilvánítók pár szó kinyögése után villámgyorsan eltűntek a közelemből.

Az egyik távoli rokonom, egy idősebb aggszűz vett pártfogásába. Odaköltözött hozzám, gondozott és ápolt, majd segített elintézni azokat a hivatalos és egyéb kellemetlen ügyeket, amelyek ilyenkor óhatatlanul felmerülnek. A nyár nagy részét egy soproni szanatóriumban töltöttem, a gondos ápolás megtette a magáét, őszre úgy-ahogy összeszedtem magam és folytathattam az egyetemet. A lemaradást már nem tudtam behozni, ezért fél évvel később diplomáztam, mint a társaim.

Több mint két évvel a baleset után ismerkedtem meg Sanyival, valójában ő hozta meg számomra a végleges gyógyulást és talpra állást. A nagydarab, kedves arcú fiatalemberből áradt a biztonság és az erő, s ahogyan átsegített a rohanó patakokon, védelmezett a meredek szakadékok peremén és vezetett kézen fogva, ha sziklás, köves, nehezen járható volt az út, úgy véltem, ugyanilyen féltő gonddal vigyáz rám majd akkor is, amikor az élet nem kevésbé veszélyes ösvényein fognak haladni lépteink.

Most, hogy vége lett mindennek, úgy éreztem magam, mint az a turista, akinek a derekáról leoldódott a biztosító kötél, és tudtam, ha nem sikerül komolyan összeszedni magam és találni valami biztos fogódzót, menthetetlenül beleszédülök a depresszió mélységesen mély, sötét és kilátástalan szakadékába.

A nyomasztó emlékektől megfájdult kissé a fejem, fáradtan nyújtóztam egyet és nagyot sóhajtottam. Éppen azon voltam, hogy átmegyek a személyzetire, elintézem kilépésemet és ezzel pontot teszek a dolgok végére, amikor halk kopogtatásra lettem figyelmes.

– Tessék, szabad – válaszoltam színtelen hangon, s legnagyobb meglepetésemre a professzor állt az ajtóban.

– Professzor úr – csillant fel a szemem –, de örülök, hogy látom! Jöjjön, foglaljon helyet, azonnal hozok egy kávét a titkárságról!

– Csókolom, Zsuzsika! Sose fáradjon, ma már megittam az adagomat. Éppen erre volt dolgom, a lézerfizikai laboratóriumban jártam, és gondoltam, felkeresem az egyik legkedvesebb volt munkatársamat.

– És az egyik legkedvesebb volt tanítványát – tettem hozzá.

A magas, vékony, őszülő halántékú férfi hajlott kora ellenére megőrizte frissességét, megjelenése derűssé tette a sivár szoba meglehetősen fagyos légkörét, és ahogyan rám mosolygott, sovány, csontos arcán ezernyi ráncba futott a megfakult, szeplős bőr. Gondosan vasalt sötétszürke öltönyt viselt kék inggel és vörös-szürke csíkos nyakkendővel, lábát vastag gumitalpas fekete bőrcipő védte a hidegtől. A cipőt pettyező sárfoltok arról árulkodtak, hogy nem gépkocsival, hanem busszal érkezett. Tudtam jól, megromlott látása miatt egy idő óta már nem vezethet, és azzal is tisztában voltam, valójában a rossz közlekedési viszonyok miatt mondta fel másodállását ebben a városközponttól meglehetősen távol eső kutatóintézetben.

Hellyel kínáltam, ő leült a vendégek számára fenntartott, foszladozó huzatú kagylófotelbe, majd kutatva, vizsgálódva siklott végig rajtam a tekintete.

– Nem akarok udvariatlan lenni, de maga, kedvesem, nem néz ki valami jól! Sápadt, a szeme karikás és olyan vörös, mintha csak sírt volna! Valami baja van? Bántotta valaki?!

– Ami azt illeti, mostanában ugyancsak rám jár a rúd. Kezdve azzal, hogy Sanyi, a vőlegényem elhagyott...

– Ejnye, ne vicceljen már velem! Úgy tudom, kitűzték az esküvőt, és – ha nem tévedek – engem kértek fel násznagynak! Biztosan csak egy kis összezördülés történt, a szerelmeseknél gyakori az ilyesmi. Meglátja, annál édesebb lesz majd a kibékülés!

Röviden elmeséltem szakításunk szomorú történetét, s a professzor részvéttel és nagy együttérzéssel hallgatta hebegő, sírástól olykor megcsukló hangom. Tőle telhető módon vigasztalni próbált, nem fukarkodva az ilyenkor szokásos közhelyekkel, de nekem ezek a semmitmondó szavak is jól estek, mert szeretet és barátság áradt belőlük, és arról győztek meg, nem vagyok egyedül, nem hagyott mindenki magamra.

– Köszönöm az együttérzését, majdcsak túl leszek a dolgon, és elfelejtem azt az imposztort. Sajnos azonban, nem ez az egyetlen baj – fűztem tovább szavaimat és ismét elfogott a sírás. A professzor ijedten kapott a zsebéhez és egy hófehér, frissen vasalt zsebkendőt nyomott a kezembe.

– Mi baj van még? – faggatott. – Csak nem az egészsége romlott meg, vagy talán – elnézést a kérdésért – a Sanyival való kapcsolatának lett valami komolyabb következménye...?

– Jaj, dehogy! Ennél sokkal jobb – vagy talán rosszabb – a helyzet! Mindössze annyi történt, hogy úgy egy órával ezelőtt kirúgtak az intézetből!

– Mi az, hogy kirúgták? – nézett rám elkerekedő szemmel.

– Babarczi azt mondta, adjam be a felmondásomat, akkor elengednek hozzájárulással anélkül, hogy végig kellene kínlódnom az eltávolítás megalázó procedúráját, aminek a végén a „felmondás a munkáltató részéről” szégyenteljes bejegyzés kerülne a munkakönyvembe.

– Mi történik itt? Mindenki megbolondult? Vagy talán szembeköpte a főnökét, vagy pofon ütötte a főigazgatót? Mert más okból egy ilyen kiváló munkaerőt, mint maga, aligha bocsátanának el.

– Nevetni fog! Ha tettlegességre nem is került sor, lényegében valami ilyesmi történt.

– Mindjárt megöl a kíváncsiság! Mondjon el mindent részletesen, hátha tudok segíteni, beszélhetek Pfeifferrel...

– Főigazgatói utasításra semmiképpen nem maradhatok itt, hogy aztán a kisfőnökök kedvükre szórakozhassanak velem. Nagyanyám mindig azt mondta: „ne lakjál olyan házba', amelyiknek túrós a gerendája"!

– Hmm... bölcs asszony lehetett a kedves nagymama. A büszkeség szép dolog, de másról is szól az élet. Ha nem tévedek, csaknem kész a doktori disszertációja, most akar megfutamodni, közvetlenül a cél előtt? Nos, ne szaporítsuk a szót, mondja el mi történt!

– Talán emlékszik még, Professzor úr, milyen nagy örömmel jöttem az intézetbe, és milyen jól éreztem itt magam az első időkben. Akkoriban Dorogi akadémikus volt az osztályvezető, és ön is a mi munkacsoportunkban tevékenykedett. Folytathattam a diplomamunkám témáját, az optoelektronikai méréstechnikát, amihez minden segítséget megkaptam a feletteseimtől. Jól emlékszem, egyszer sehogyan sem boldogultam egy bonyolult differenciálegyenlettel és ön rávezetett a megoldásra. Máskor meg...

– Köszönöm az elismerést, de hagyja most az elmúlt idők bájos kis történeteit és beszéljen végre a lényegről. Miért akarják eltávolítani?

– Csak még néhány szót. Miután Dorogi elfelejtett külföldről hazatérni és Babarczi lett az osztályvezető, alaposan megváltozott itt a helyzet. Babarczit az első pillanattól kezdve csak a pénz érdekelte, a kutatómunkára fittyet hányt; mindent elkövetett annak érdekében, hogy minél több pénzt csurgasson az intézet kasszájába – és ezen keresztül a saját zsebébe is. Kezdte azzal, hogy különféle hazai és külföldi cégekkel szerződve bérmunkában egyszerű rutinméréseket vállalt, olyan feladatokat, amelyeknek semmi közük sincs az alapkutatáshoz; az ilyen munkát gyárakban, ipari üzemekben, és nem akadémiai kutatóintézetekben végzik! A résztvevők kaptak ugyan némi aprópénzt célprémium címen, a nagyobb dohányt azonban ő és vezetőtársai nyalták fel. Mondanom sem kell, a górék helyeselték a dolgot és a lelkiismeretüket azzal nyugtatgatták, hogy a befolyt pénz nagyobbik részét műszervásárlására fordíthatja az intézet. A dolog az Akadémiának is tetszett, jótékonyan behunyta a szemét, és olyan fennköltmegjegyzéseket hangoztatott, miszerint „erősíteni kell az ipar és a tudomány kapcsolatát"!

– Ez az én számomra is jól ismert helyzet – sóhajtott a professzor –, az igazsághoz viszont az is hozzátartozik, hogy az Akadémia egyre kevésbé győzi pénzelni ezeket a rosszul gazdálkodó, hatalmas infrastruktúrával rendelkező kutatóintézeteket, így nem valami nagy csoda, ha minden pénzszerzési lehetőséget örömmel üdvözöl. Megmondom őszintén, nem nagyon bánom, hogy már nem dolgozom itt, mert akkor tőlem is elvárnák az elveim megtagadásával járó cselekedeteket.

– Néhány hónap eltelte után már a bérmunkából befolyt pénz sem volt elég – folytattam az elbeszélést –, egy éve új dolgot eszelt ki Babarczi. Kitalálta, hogy készítsünk pályázatot minden mennyiségben és startoljunk rá az összes projektre, amire csak lehet!

– Végre egy jó ötlet! Higgye el, a kutatóintézetek és az egyetemek számára ez az egyetlen járható út, mivel anyagi hasznot hoz és ezzel együtt a tudományos kutatás feltételeit is biztosítja. Gondolom, maga is részt vett a pályázatokban...

– Természetesen. Ám a mi osztályunk nem a legtisztességesebb utat választotta; Babarczi többféle *teamet* hozott létre ugyanarra a témára, arra gondolva, hogy a többből nagyobb eséllyel nyerhet legalább egy. A végén már ötféleképpen is megpályáztuk ugyanazt. Az eredmény ennek ellenére siralmas lett, a múlt évben mindössze egy csekély haszonnal járó műszerfejlesztési pályamunkánk nyert. Idén aztán történt valami meglepő: az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság éppen az én szerény kis pályázatomat fogadta el, azt, amelyik az optoelektronikai méréstechnika fejlesztését tűzte ki célul. Magamra vállaltam mind a témavezetést, mind a téma kidolgozását, mindössze egy technikust és egy laboránst igényelve segítségül. Dologi kiadások címén is csak egyetlen mérőműszerre, az optiméterre kértem támogatást. Babarczit bosszantotta a sikerem, és pikírt megjegyzést tett azzal kapcsolatban, hogy kiknek van szerencséjük. Volt a pályázatban egy kis pénz külföldi konferenciára is, szerettem volna kiutazni Bécsbe egy nemzetközi szimpóziumra

– előadást is tartottam volna –, de ezt szeretett főnököm lefújta, mert szerinte a megjelölt összeg kevés, és az intézetnek nincs pénze arra, hogy költségeimet kiegészítve luxusnyaralásra küldjön. Nem szóltam semmit, bár rosszul esett Babarczi elutasítása, abban reménykedtem, talán egy szerényebb hazai konferenciára majd elmehetek.

Telt-múlt az idő és én napról-napra vártam az értesítést a gazdasági osztályról, hogy megérkezett az igényelt összeg, és megrendelhetem a pályaműben megjelölt műszert. Faggattam Babarczit, kérdezgettem, hogy mikor utalják már át a pénzt, de ő egyre ingerültebben reagált minduntalan feltett kérdéseimre. Végül dühösen rám mordult, fogjam fel már végre, az OMFB nem kapkodja el a dolgot, ha valamiért fizetni kell!

A pályázat elfogadását áprilisra dátumozták, lassan múlóban volt a szeptember és sehol semmi. Történt, hogy Babarczi valami hivatalos ügyben néhány napra vidékre utazott. Úgy gondoltam, kihasználom ezt az időt és főnökömet megkerülve utánanézek a pályázat dolgainak Átmentem a gazdasági osztályra, volt ott egy kedves ismerősöm, bizonyos Irénke, akinek régebben tettem valamilyen csekély szívességet. Irénke kedvesen fogadott, mindenben segít, amiben csak tud – mondta – bár kissé csodálkozott a kérésemen. Lebonyolított néhány telefont, majd előszedett egy dossziét, amelyben megtalálta a keresett ügyiratokat.

– A papírok szerint minden rendben lezajlott – mondta –, a pénz májusban megérkezett és az osztályotok el is költötte. Itt vannak a bizonylatok, nézd csak! Mindenhol rajta van Babarczi aláírása, hivatkozással a pályázat ügyiratszámára.

– Ez nem lehet igaz! – kacagtam fel idegesen. – Mi nem vettünk semmit, én vagyok a témavezető, az én dolgom a pályázatban megjelölt műszer megrendelése!

– Nem ilyen egyszerű a helyzet – válaszolta –. Bár te vagy a témavezető, aláírási joga csak az osztályvezetőnek van! A gyakorlat az, hogy az osztályvezető egyezteti a megrendeléseket a témavezetővel, de úgy látszik, Babarczi ezt valamilyen okból elmulasztotta. Nincs mit tenni, sem az OMFB, sem az intézet nem hibázott! Tessék, itt a megrendelő és a számla, egy darab igen jó minőségű videokamera, erre költöttétek a pénzt!

A meglepetéstől csak hápogni tudtam, és nem a legudvariasabb szavakat vágtam Irénke fejéhez, aki elveszítve türelmét és kezdeti jóindulatát, kikérte magának, hogy őt, illetve a gazdasági osztályt hibáztassam a történtekért.

– Elnézést, már azt sem tudom, mit beszélek – szabadkoztam. – Kaphatnék másolatot ezekről a papírokról?

– Hogyne, semmi akadálya – enyhült meg Irénke. – Egyébként, jut eszembe, neked, mint témavezetőnek, mindenből küldtünk egy másolatot, pontosabban Babarczinak adtuk át a téged megillető példányokat.

– Helyben vagyunk – bólintottam –, teljesen világos az ügy. Elbúcsúztam Irénkétől és rosszkedvűen a szobámba mentem.

A professzor idegesen fészkelődni kezdett. – És a videokameráról semmit sem tudott? – kérdezte csodálkozva.

– Természetesen tudtam róla, elég nagy szenzáció egy ilyen modern eszköz, melyet bátran nevezhetünk az újgazdagok divatos státusszimbólumának. Az azonban eszembe sem jutott, hogy egyesek az én pénzemen akarnak szórakozni! A kamerát május végén láttam először. Valami dolgom akadt a titkárságon, nyitva volt a Babarczi szobájába vezető ajtó, önkéntelenül is bepillantottam, és akkor vettem észre az asztalon fekvő szépséges masinát. Négyen voltak a szobában: Babarczi, a helyettese, Molnár Feri és még két férfi, de azokat eltakarta az ajtó, a hangjukról pedig nem ismertem fel őket. Éppen a kameráról volt szó, arról beszélgettek, hogy oktató videofilmeket fognak készíteni az intézet életéről, bemutatva az itt folyó munkákat, az elkészült műszereket és ki tudja még mi mindent. Tervezgették, hogy ezzel a filmmel fogják reklámozni az intézetet a különféle tudományos konferenciákon, sőt az egyetemeken és a főiskolákon is levetítik majd a tananyag szemléltetése céljából. Jolika éppen kávét főzött, én is kértem egy csészével, ürügyet teremtve a közelben maradáshoz, így módomban állt figyelemmel kísérni a szomszéd szobában zajló eseményeket. Babarcziék nevetgélni kezdtek, majd rendre beosztották a szabadságukat, hogy kézről kézre vándorolhasson a kamera. – Szép kis sütemény – gondoltam –, képesek voltak ezt a drága szerkentyűt megvásároltatni az intézettel csak azért, hogy legyen mivel lefilmezni a tengerparton heverésző, nagyfenekű feleségüket! Mindegy, nem tartozik rám, nem hallottam semmit! – megittam a kávémat és kimentem a szobából.

– Gondolhatja, Professzor úr, mit éreztem, amikor kiderült, hogy az én pályázati pénzemből – az optiméter helyett – vették meg azt az átkozott kamerát!

– Nem csodálom, ha ezek után alaposan összeveszett Babarczival és felmondás lett a vége. A dolog azonban korántsem ilyen egyszerű. Az OMFB számára az év végén jelentést kell írni minden pályázati nyertesnek arról, mire használta fel a kiutalt pénzösszeget, és részletesen taglalni kell a pályázatban vállalt feladatok teljesítését. Azt hiszem, mégis beszélni fogok Pfeifferrel, hiszen nem csupán az ön állása, hanem az intézet renoméja is kockán forog! Ha ennek a disznóságnak híre megy, soha a büdös életben nem fognak maguk OMFB pályázatot nyerni!

– Várjon egy kicsit *Professore*, még nem fejeztem be a történetet! Az első gondolatom nekem is az volt, hogy lerohanom kedvenc főnökömet, és felelősségre vonom a kameráért. Aztán gondolkodni kezdtem és rájöttem, ezzel csak magamból csinálnék hülyét. Babarczi nyilván a szemembe röhögne, kioktatna, hogy semmiből sem áll megírni egy ügyesen fogalmazott beszámolót, amelyben megindokoljuk, miszerint az intézetnek e pillanatban semmi sem fontosabb, mint ez a kamera, és különben is, ki az ördög olvassa el az OMFB-ben a lefutott pályázatok idétlennél idétlenebb zárójelentéseit! Mást kell tennem – gondoltam – és eszembe jutott, hamarosan főosztály-értekezlet lesz...

– Netán arra gondolt, hogy az értekezleten teszi szóvá a dolgot? – csillant fel a professzor szeme.

– Pontosan! A meghívóban a harmadik napirendi pont mellett az állt: *egyebek*. Ilyenkor szokta a szakszervezeti titkár feltenni az ominózus kérdést: „elvtársak, kinek volna hozzászólása?” Hát nekem majd lesz!

– És megtette? Tényleg volt hozzá bátorsága és az egész főosztály elé kitálalt, nem törődve azzal, hogy Babarczit ezzel vérig sérti?

– Volt hozzá bátorságom. Elég mérges voltam, *kellett legyen* hozzá bátorságom!

Amíg élek, nem felejtem el azt a délutánt. Az első két napirendi pontban elhangzottakból semmit sem jegyeztem meg. Hallottam a szavakat, de nem fogtam fel az értelmüket, egyre csak a tervezett hozzászólásomon járt az eszem. Végre sor került az „elvtársak kinek volna...” kezdetű felhívásra, már emelkedett a kezem, de valaki megelőzött. A szót a műhelyes Szilágyi Kala kapta meg, egy nagydarab, kövér pasas, aki felpanaszolta, hogy nagyon kicsik az üzemi konyha adagjai. Gondolhatja, micsoda röhögés tört ki, még a pódiumon ülők sem tudtak uralkodni magukon. A választ az ülést vezető Sziráki – egy nyiszlett kis ürge – azzal adta meg, hogy végigmutatott magán és közölte, ő mindig jóllakik az ebéddel. Egyébként, ígérte, intézkedni fognak, és a szakszervezet majd kiharcolja a nagy étvágyúak számára a repetát! Ismét kitört a nevetés, csak én nem osztoztam az általános jókedvben, mert attól féltem, kifutunk az időből és nem lesz alkalmam elmondani a magamét. Valahogy mégiscsak elcsendesedett a terem, és Sziráki ismét feltette a hozzászólásra buzdító kérdést. Ekkor egy gyors mozdulattal felemeltem a kezem és végre megkaptam a szót.

Röviden és tárgyilagosan, az érzelmi megnyilvánulásokat elkerülve számoltam be a pályázat történetéről. Felmutattam az Irénkétől beszerzett papírokat, amelyek igazolták a kamera megvásárlását és ezzel együtt az orruk alá dugtam a pályázat házi példányát is, amelyben ott állt fehéren-feketén a típusszámmal, gyártóval és árajánlattal ellátott optiméter, mint a pályázat tárgyát képező célműszer. Ezt követően arra kértem a pódiumon ülő, döbbent vezetőséget, egyenlítsék ki az intézeti költségkeret terhére a számlát, vásárolják meg az optimétert. – Ekkor – fejtettem ki a lényeget – a pályázat feltételei is teljesülnek és az intézet is joggal használhatja a kameráját! – A pódiumon ülő főosztályvezető, párttitkár, KISZ-titkár és még néhány fontosabb elvtárs, rezzenéstelen arccal hallgatta szavaimat, a teremben szinte tapintható volt a csend, egy pisszenést sem lehetett hallani. Beszéltem még az OMFB-nek készítendő zárójelentésről és felhívtam a figyelmet arra, amiről ön is beszélt az előbb, Professzor úr, hogyha nem vesszük meg az optimétert, és én nem végezhetem el a pályázat keretében vállalt feladataimat – aligha fog az intézet valamikor is pályázatot nyerni.

– Miután befejeztem a mondandómat és leültem, halk mozgolódás és duruzsolás támadt a teremben. Lassan a vezetőség is magához tért, összesúgtak, vállukat vonogatták, olykor bólogattak, majd a fejüket rázták. Sziráki begyűjtötte a feléje áradó mondatok lényegét, és megpróbálkozott a válaszadással:

– Megköszönjük Marton elvtársnő értékes hozzászólását, azonban szeretnénk felhívni figyelmét arra, hogy a pályázati ügyek nem tartoznak az értekezlet tárgykörébe. Marton elvtársnő jobban tenné, ha az ilyen jellegű észrevételeit a közvetlen felettesei elé tárná. Természetesen, ha nem kapna kielégítő választ, és további problémák merülnének fel, akkor forduljon jogorvoslatért a Tudományos Titkárság pályázatokkal foglalkozó illetékeséhez. – Sziráki mondott még néhány – a témához egyáltalán nem kapcsolódó – mondatot, majd gyorsan befejezettnek nyilvánította az értekezletet. A teremben szorongó emberek, akik már régóta erre vártak, mert sietniük kellett a gyerekért az óvodába, vagy titkos találkára készültek, zajosan feltápászkodva megindultak kifelé és a busz végállomása felé vették az útjukat. Babarczi szótlanul sodródott együtt a tömeggel, nem nézett senkire és arcán a legkisebb izgalom nyomai sem látszódtak. Utolsónak hagytam el a termet, összeszedtem a holmimat, majd én is hazamentem.

Másnap ki sem mozdultam a szobámból, itt ültem egész nap, ebédelni is csak későn, jóval a megszokott időmön túl mentem. Még a titkárságon rendszeresen elfogyasztott kávémról is lemondtam, nehogy véletlenül összefussak Babarczival. Jött a hétvége, kiszellőztettem a fejem és a következő napot – vagyis a mait –, már sokkal nyugodtabban kezdtem el. Belemélyedtem egy szakcikk tanulmányozásába, közben azt latolgattam magamban, van-e esélye

annak, hogy az intézet vezetősége előveszi a jobbik eszét, és – rászánva a pénzt – beszerzi a pályázatban szereplő optimétert. – Nem húzhatnak ujjat az OMFB-vel – elmélkedtem –, meg kell venniük a műszert, ha el akarják tussolni a dolgot! Babarczitól sok jót amúgy sem várhatok, majd mondogat nekem szokásos stílusában egy-két cifrát, aztán az élet megy tovább...

Alighogy mindezt végiggondoltam, felpattant az ajtó és Babarczi viharzott be a szobába. Köszönés nélkül az egyik fotelba vetette magát, cigarettát kapart elő köpenye zsebéből, rágyújtott, majd szemtelenül felém fújta a füstöt.

– Lenne egy ajánlatom a maga számára ifjú hölgy! Fáradjon le a személyzeti osztályra és adja be a felmondását! Ebben az esetben *hozzájárulással* válnánk meg magától, ami sokkal jobban cseng a munkaerőpiacon, mintha alkalmatlanságára hivatkozva bocsátanánk el! Persze végigjátszhatjuk azt is, hogy nem mond fel, és a kézhez vett elbocsátási határozat ellen fellebbezéssel fordul a Munkaügyi Egyeztető Bizottsághoz. Így jó sokáig elhúzható az ügy, de ne gondolja, hogy ezen idő alatt jól érezné magát minálunk. – Babarczi pöfékelt még néhányat az időközben félreégett cigarettából, majd a csikkel benyomta a hamutálba.

– Egyébként – folytatta – szó sincs róla, hogy nagysikerű hozzászólása miatt kívánjuk távozását. Az ilyen ostoba rágalmaknak senki sem ad hitelt és eszembe sem jutna megsértődni a maga gyerekes vádaskodásai miatt! A valódi ok egészen más és bármennyire nehezemre esik, de, mint főnökének, ki kell mondanom, maga, kedves Zsuzsa, alkalmatlan a kutatómunkára! Gondolja csak végig! Kutatási területein még semmiféle új eredményt nem tudott felmutatni, a publikációi gyöngék és a doktori disszertációja annak ellenére sem készült még el, hogy tőlem és a munkatársaitól minden segítséget megkapott. Felsorolhatnék egyéb személyes jellegű kifogást is, például utalhatnék apolitikus magatartására, közösségi munkában való részvételének hiányára, de nem akarom megbántani, hiszen köztudomásúan érzékeny és sértődékeny. Az lesz a legjobb, ha szépen, békességesen búcsút mondunk egymásnak, kezdjen új életet, és ha javasolhatok valamit, keressen magának valamilyen egyszerűbb munkakört, ami semmilyen különösebb tehetséget nem igényel. Ott talán boldogulni fog. Nos, ne raboljuk tovább egymás idejét, hajlandó kilépni az intézetből közös megegyezéssel? – kérdezte a világ legszemtelenebb hangján.

– Kérem, ha ön így gondolja, egy percig sem maradok itt tovább! – válaszoltam sóbálvánnyá válva.

– Akkor siessen, a személyzeti osztályon már várják! – vetette oda nekem mély megkönnyebbüléssel a hangjában.

Befejeztem elbeszélésemet. – Hát ez történt – fordultam a professzorhoz, aki lélegzetvisszafojtva hallgatta szavaimat, szótlanul bámulva maga elé. Úgy tűnt, erősen foglalkoztatja valami, néha önkéntelenül is megrántotta vállát, elhúzta száját, majd megcsóválta fejét.

– És most mi a terve, van már valami elképzelése azzal kapcsolatban, hol szeretne elhelyezkedni?

– Nincs semmiféle elképzelésem és az a legnagyobb bajom, hogy egyáltalán *semmihez sincs kedvem*. Menjek el egy gyárba vagy próbálkozzam ismét egy kutatóintézettel? Álljak be megint a sor végére, amikor a pénzeket osztják, vegyem tudomásul minduntalan, hogy az én témámat nem tudják finanszírozni? Érjek el külföldi folyóiratokban való publikálásra alkalmas, újnak tekinthető tudományos eredményeket húsz évnél öregebb mérőműszerekkel? Elavult, lerobbant infrastruktúrájú laboratóriumokban? Megfelelő laboránsi és technikusi segítség nélkül? Mi erről a véleménye, *Professore*? Legszívesebben kapálnék egy téeszcsében, vagy kéményseprő lennék és egész nap a háztetőkön mászkálnék! – Magam is keserű nevetésre fakadtam saját képtelen ötleteimtől, a professzor azonban nem nevetett, komoly arccal, összehúzott szemekkel mért végig, majd elgondolkodva megszólalt.

– Nincs kedve semmihez; otthon az üres lakás várja, nincsenek szülők, nincs vőlegény, megszűnt a biztonságosnak látszó munkahely! Legszívesebben kiszaladna a világból... De nem ez a megoldás! Újfajta környezetre van szüksége, megmérettetésre, kihívásokra. Jól gondolom?

– Nagyon is jól! – válaszoltam rezignáltan.

– Nos, ha elfogadja a segítségemet, azt hiszem, tehetnék magáért valamit. Egyelőre nem ígérhetek semmit, végig kell gondolnom a lehetőségeket, utánajárni néhány dolognak. Milyen nap van ma? Hétfő! Ha megfelel magának, csütörtökön öt órakor legyen az E-klubban, ott nyugodtan beszélgethetünk.

– Megfelel! Ott leszek! És nagyon-nagyon köszönöm!

Az E-klub a műegyetemisták kedvenc tartózkodási helye volt. Néhány asztalt a kártyások birtokoltak, máshol a szorgalmasabb diákok készültek a zárthelyikre vagy a vizsgákra, bőszen magyarázva egymásnak a bonyolult matematikai levezetéseket, elemezgetve az áramköri kapcsolásokat, vagy éppen tanulmányozva a gépek és a szerkezeti elemek műszaki rajzát. A kollégiumi hallgatók, akik ridegnek és kevésbé otthonosnak találták a zsúfolt szobákat, inkább csak egy kis újságolvasásra, vagy beszélgetésre tértek be, s hátrébb, a rosszul világított, félhomályos asztaloknál kezdő szerelmesek tapogatták egymást. A diákokon kívül az egyetemi tanszemélyzet is gyakori látogatója volt a klubnak; a meghitt sarkokban jobban el lehetett fecserészni a napi pletykákról, pénzügyekről, vagy remélt előléptetésekről, mint a vékony falú oktatói szobákban, ahonnan kihallatszottak a szavak, és ahol minduntalan megzavarták őket a minden lében kanál kollégák, vagy néhány túlbuzgó, örökké kérdezgető diákgyerek. A terem végében büfépult várta az éhező és szomjazó vendégeket, bőséges kínálatot nyújtva kávéból, üdítőkből, hideg- és melegszendvicsekből valamint süteményekből; mindezt a hallgatók által is megfizethető áron – és az árnak megfelelő minőségben.

A professzor az egyik félreeső asztalnál ült egy fél pohár kóla társaságában és elmélyülten jegyzetelt valamit egy zöldfedelű noteszbe. Halk köszöntésemre felkapta fejét és derűs mosollyal üdvözölt.

– Á, itt van kedves Zsuzsa, pontos volt, mint mindig! Hozhatok valamit enni vagy inni?

– Köszönöm, de inkább majd én! A kólán, látom, már túl van, kér egy kávét, vagy fogyasztana inkább egy habos süteményt?

– Nincs mostanában valami nagy étvágyam, elég lesz egy kávé, tudom, maga is azt fog inni – válaszolta mosolyogva. Amíg a feketét szürcsöltük, elmeséltem az intézetben töltött utolsó napom történetét. Átvettem a munkakönyvemet, a felmondási időt sem kell letöltenem, mégis kifizették erre az időszakra is az illetményemet, aminek nagyon örültem.

– És végül megható búcsút vett a kollégáitól?

– Alig néhányuktól köszöntem el, mert legtöbbjük nagy és széles ívben elkerült, mint a leprás szamarat! – Befejeztük a kávézást és az üres csészéket visszavittem a pulthoz. A professzor becsukta az előtte fekvő zöld noteszt, megigazította szemüvegét, majd beszélni kezdett.

– Ne gondolja azt, hogy maga az egyetlen ember, akivel igazságtalanság történt, másokkal is előfordult már, hogy a pályázatban elnyert pénzüket lenyúlták. Sajnálatos módon ahelyett, hogy csökkennének, inkább elterjedőben vannak az egyes intézményeknél a különféle szabálytalanságok, a már-már korrupciónak is nevezhető ügyek, a vezetők visszaélése hatalmukkal, a kevésbé szimpatikus, vagy behódolni nem akaró kollégák szekírozása, kiutálása, vagy éppen kirúgása. Egyre szemtelenebbek az üzemi szarkák, a „tiéd a gyár...” szlogent úgy értelmezik, hogy munkaeszközeik egy részét az aktatáskájukba rejtve haza is vihetik. Az

emberek felháborodnak, ha ellopnak tőlük tíz forintot, de nem tekintik ügynek, ha valaki meglovasít egy értékesebb műszert vagy irodagépet. Pedig aki lop és csal, az önmagát is és a társait is megkárosítja! Mit lehet tenni? – Szigorúbb ellenőrzést, szigorúbb főnököket! – hangzik a válasz. Nézzük az ellenőrzést! A gyárakban még úgy-ahogy átvizsgálják a kilépők zsebeit, táskáit, sőt szúrópróbaszerűen motoznak is, de már az előkelőbb intézményeknél, hivataloknál vagy kutatóhelyeknél szó sincs ilyesmiről.

Vizsgáljuk meg a másik álláspontot, miszerint kizárólag a vezetőn múlik a közösség munkamorálja és magatartása. No, de milyen a jó vezető? Mindenekelőtt karizmatikus egyéniség, feddhetetlen jellem, magas erkölcsi szinten álló teremtmény. Mindent tud, mindent lát, és ha bármilyen szabálytalanságot észlel, szép szóval és barátsággal, ezzel együtt határozott fellépéssel és józan szigorral inti meg a renitenseket és téríti őket a helyes útra. Létezik egyáltalán ilyen ember? Létezik, de ritka, mint a fehér holló. Ha figyelembe vesszük, mennyi főosztályvezetőre, osztályvezetőre, csoportvezetőre vagy laborvezetőre van szükség még egy átlagos létszámú intézményben is, nem is beszélve a szakszervezet és párt funkcionáriusainak nagy számáról, akkor könnyen belátható, hogy még a legoptimálisabb kiválasztási metodika esetén sem lehet mindenhová a megfelelő embert állítani. És hogyan történik a kiválasztás? Nem úgy, ahogyan kellene. Közismerten legtöbbször az erőszakos, törtető emberek közül kerülnek ki a vezetők, az olyanok közül, akiknek kiváló az érdekérvényesítő képessége, kiterjedt a kapcsolatrendszere, s közel kerülve a tűzhöz, minden lehetőséget megragadnak a haszonszerzésre, kisebb-nagyobb morzsákat juttatva azoknak, akiknek részük volt, vagy lesz e zsíros állás megtarthatóságában.

Sajnos, az sem ritkaság, hogy a vezető beosztást afféle jutalomként, a többletmunka honoráriumaként osztogatják. Az ilyesmi főleg az olyan területeken dívik, ahol a szigorú bérgazdálkodás nem teszi lehetővé a minőségi munka és a többletteljesítmény megkülönböztetett javadalmazását és egész egyszerűen a vezetői pótlékot használják premizálásra. Ideje volna ráébredni végre, hogy a vezetés egyfajta tudomány, külön szakma, amit ugyanúgy el kell sajátítani, mint a műszaki, jogi, vagy közgazdaságtani ismereteket. A szocialista országokban egyelőre ismeretlenek a Nyugaton már megszokott menedzser típusú vezetők, akik komoly szakértelemmel rendelkeznek, jól értenek a szervezéshez, az ellenőrzéshez, tisztában vannak azzal, hogyan tehető a vállalat nyereségessé, és mely gazdasági mutatókra kell a legjobban odafigyelni. Nos, kedves Zsuzsa, nem akarom magát az ilyen társadalmi-gazdasági problémákkal untatni, bár én – amióta öregszem, és a műszaki vénám kimerülőben van – egyre nagyobb figyelmet fordítok ezekre a kérdésekre.

Véleményem és meggyőződésem szerint lehetne mit tenni, volna mit tenni, és amit lehet, azt meg is kell tenni! Létezik egy igen hathatós eszköz és ez nem más, mint a *nyilvánosság.*

– A nyilvánosság? – kérdeztem elképedve. – Ezek szerint minden visszásságot, ami a tudomásunkra jut, a nyilvánosság elé kellene tárni, valahogy úgy, ahogyan én tettem...?

– A válaszom: *igen*! Maga ösztönösen jól cselekedett, és helyesen járt el. Aki sérelmeivel a kollégáit traktálja, az csak panaszkodik, aki a főnökéhez rohan, azt besúgónak hívják. Az igazán jellemes ember a közösség füle hallatára számol be az őt, vagy másokat ért méltánytalanságokról!

– Így igaz és utána kirúgják, szedheti a sátorfáját! Gondolja csak el, mihez kezdene például egy különösebb ambícióval nem rendelkező átlagember, ha ilyen okból megválnának tőle, vagy megtűrik ugyan, de nem kap prémiumot, esetleg nem léptetik elő. Ha a kollégái hátat fordítanak neki, kigolyózzák a kávéklubból vagy a lottó-társaságból, nem ülnek le vele a hétvégén söröznі vagy ultizni...

– Tökéletesen egyetértek magával, Zsuzsa. Az általam felvázolt önfeláldozó magatartás nem várható el akárkitől, kizárólag azoktól, akik nem csupán jellemesek és igazságszeretők, hanem úgy érzik, nincsen semmi veszteni valójuk. Ha volnának olyan bátor emberek, akik fel merik emelni a szavukat, akik nem röstellik nyilvánosság elé tárni a visszaéléseket, nem tartanak a főnöküktől, nem haverkodnak a munkatársaikkal, és nem riadnak vissza attól, hogy esetleg szakmát, illetve munkahelyet váltsanak... Hát ki tudja, talán egyetlen ember nyilvános kiállása az igazság mellett már megváltoztathatná az egész közösség életét, erkölcsi normáját és magatartását!

Talán majd egyszer – mondta elábrándozva a professzor –, ha a műszaki technika rohamos fejlődése folytán megvalósul a beígért információ-robbanás és hatalmas képújságok jelennek meg, amelyek televízión, vagy számítógépes monitorokon keresztül eljutnak minden otthonba és munkahelyre, akkor nyilvánosságot kaphat minden visszaélés, becstelenség. Névvel, vagy név nélkül leleplezhetők lesznek a bűnösök egy egész közösség, intézmény, sőt az egész ország előtt... – Rám emelte tekintetét, melyben látszott a hit: mindez egyszer majd valóság lesz.

– Ne gondolja, hogy csak engem foglalkoztat ez a kérdés! Számos emberrel konzultáltam, sok-sok véleményt és javaslatot hallgattam meg. Fáradozásaimat siker koronázta, így jöhetett létre a becsületes emberek védelmére, a visszásságok leleplezésére és a közösségi élet megtisztítására egy sajátságos szervezet: a *Sárga Angyal Szövetség.* A szövetség tagjai – nevezzük őket *sárga angyaloknak* függetlenül attól, hogy férfiak, avagy nők – olyan elhivatott emberek, akiknek feladata felderíteni és leleplezni a munkahelyi visszaéléseket, csalásokat, lopásokat. A szövetség olyan intézményekbe irányítja tagjait, amelyekben – bizonyos jól megalapozott információk szerint – valami nincs egészen rendben...

A sárga angyal – miután munkába áll –, szorgalmasan dolgozik, látszólag csak a munkájának él. Mindig barátságos, de sohasem tolakodó. Szívesen meghallgatja társai problémáját, ám feleslegesen önmagáról sohasem beszél. Az ilyen ember felkelti kollégái érdeklődését, beszédbe elegyednek vele, elmesélik gondjaikat, bajaikat, véleményüket a munkájukról és munkatársaikról. A sárga angyal mindenkit meghallgat, nem él vissza a bizalommal, legalább-is, ha valakinek személyes, családi problémája van. Aki sokat beszél, előbb-utóbb kikotyog valamit! A sárga angyal figyel, és ha olyan dolog jut a fülébe, ami gyanúra ad okot a közélet tisztaságát illetően, akkor... nos, akkor óvatosan, de határozottan kipuhatolja, mi is van a háttérben. Bizonyítékokat gyűjt, mert alaptalanul, csupán híresztelésre, pletykákra támaszkodva nem lehet embereket kellemetlen helyzetbe hozni, megvádolni. Ha ez sikerült és elegendőnek és meggyőzőnek tűnnek a bizonyítékok, sor kerülhet a nyilvánosság előtti leleplezésre. Amennyiben a munkaadó ezek után meneszti a sárga angyalt – vagy ha önként távozik, talán ez a gyakoribb –, a szövetség új munkahelyre küldi, azaz új feladattal bízza meg.

– Ez valóban csodálatos – néztem áhítatosan a professzorra. – De meddig mehet ez így? Egy idő után úgy fog kinézni az illető munkakönyve, mint egy kalandregény! Meg aztán a munkáltatók nemigen szeretik a vándormadarakat!

– Egy-egy angyal esetében valóban csak néhány munkahelyről lehet szó. Meg fog lepődni, de több olyan eset is előfordult már, amikor a bátor embernek nem ajtót mutattak, hanem éppen ellenkezőleg! Előléptették, vezető állásba helyezték!

– Még hallani is jó, hogy nem minden munkahelyen vannak Babarczik! – kiáltottam fel. – De kérdezhetek valamit? Miért mesélte el mindezt nekem?

– Nem találta még ki? Mert szeretném felkérni, legyen tagja a Sárga Angyal Szövetségnek! Ha valaki, maga aztán igazán bizonyította alkalmasságát, ráadásul kalandra, változatosságra vágyik, sok mindenhez ért, számos munkakörben megállhatná a helyét.

Döbbenten hallgattam a professzor szavait. Íme, itt a nagy kaland lehetősége! Különös élethelyzetek, új kihívások, tettek, amelyek révén kilábolhatok a letargia posványos mocsarából! Ráadásul elveimmel, etikai normámmal nagyon is összeegyeztethető feladatokat kellene ellátnom. Mindig bosszantott, amikor észrevettem, hogy kollégáim írószereket, szerszámokat, olykor értékesebb dolgokat vágnak zsebre, lelkiismeret-furdalás nélkül dézsmálva meg a közvagyont... Drága professzor! Olyan gyógyírt talált a számomra, amire a lehető legnagyobb szükségem van!

A professzor kérdőn nézett rám, hangjában árnyalatnyi kételyt éreztem.

– Mit szól az ajánlathoz? Nem utasít vissza?!

– Köszönöm a felkérést és bevallom, így első hallásra nagyon izgalmasnak tűnik a dolog. Önök elküldenek egy vállalathoz, vagy intézményhez, ahol én szorgalmasan végzem a munkámat, látszólag ugyanúgy élek, mint a többi munkatársam és eközben az igazi feladatom egészen más. Nyomoznom kell a visszásságok után, ha valami gyanúsat észlelek, fel kell deríteni az adatokat, tényeket, gyűjteni bizonyítékokat; végül pedig, amikor minden együtt van és a tévedés lehetősége is kizárt, a nyilvánosság elé tárni mindazt, ami tudomásomra jutott. Ha szerencsém van, egyszer majd találok egy olyan munkahelyet, ahol éppen az igazság bajnokára vártak, mindenki földig hajol előttem, és királynővé választanak!

– Örülök, hogy humorosan fogja fel a dolgot! A sárga angyal megbízatása azonban halálosan komoly, nem játék, sőt, bizonyos veszélyekkel is számolnia kell!

– Értem. Szabadna megkérdeznem, kikből áll ez a társaság, vagyis ki a többi angyal, és mikor és hol ismerhetem meg őket? Ön az egyetlen vezető, vagy vannak még más felettesek is? Kitől kapom a feladatokat, és kinek kell majd beszámolnom az eredményekről?

– A szövetség működése nem nyilvános, aki hozzánk belép, annak szigorú titoktartási kötelezettsége van. Meg kell ígérnie, Zsuzsa, hogy erről senkinek, még a magához legközelebb állóknak sem beszél! A szövetség tagjai egymást nem ismerhetik, egymás munkájáról nem tudhatnak, és egymással semminemű kapcsolatot nem tarthatnak fenn. A szervezési munkát magam látom el, én vagyok úgymond a *mediátor*, én osztom ki a feladatokat, és nekem kell majd beszámolni az elért eredményekről. Hogy ki a főnök? Nos – a professzor mutatóujjával néhányszor felfelé bökött – ő fönt van, egészen fönt...

– Fönt... de mégis, *mennyire* fönt? – kérdeztem számat tátva a csodálkozástól. Ujjával még magasabbra bökött:

– Nagyon fönt, *egészen fönt*... De szót se többet erről, ennyit is csak azért árultam el, hogy növeljem a biztonságérzetét. Ne féljen! Ha veszélybe kerülne, van, akire számíthat; a legfelsőbb helyről nyújtanak magának segítséget. Természetesen bármikor joga van kilépni a szövetségből, és ha úgy érzi, bajban van, engem mindig megtalál. Kérdezem tehát: – Vállalja, hogy a Sárga Angyal Szövetség tagja legyen? Elfogadja feltételeinket? Ígéri a lehető legszigorúbb titoktartást? – A professzor előrehajolt, erősen a szemembe nézett és az asztalon át felém nyújtotta széles, kemény kezét. Odanyújtottam az enyémet. – Vállalom a tagságot és ígérem a titoktartást! – válaszoltam ünnepélyesen és erősen megszorítottuk egymás kezét.

– Rendben! – ragyogott fel a professzor arca – ezennel a Sárga Angyal Szövetség tagjává fogadom, és örömmel üdvözlöm, mint a legújabb sárga angyalt!

– Jó napot kívánok!

– Jó napot! Hová tetszik menni?

– A személyzeti osztályra, új belépő vagyok...

– Kérem az igazolványát!

A nagybajuszú portás körülményesen, nagy ákombákom betűkkel töltötte ki belépő cédulámat. Miután kész lett, a személyimmel együtt a kezembe nyomta.

– A-épület, második emelet 223! – kurta mozdulattal mutatott az udvar vége felé, én elindultam az Elektron Gyár sárga keramit-kockás főutcáján. Hamarosan feltűnt az A-épület, kissé visszafogtam hát lépteimet, és kíváncsian néztem körül új munkahelyem udvarán. A két háború között méltán nagy hírnévre szert tett gyár, melynek elektronikai termékeit világszerte jól ismerték, mostanra már meglehetősen szomorú képet festett. Az épületek málladozó faláról itt-ott lehullott a vakolat, s számos helyen felfedezhetők voltak a háború során keletkezett kisebb-nagyobb golyónyomok is. A gyárudvart szemétkupacok borították, helyenként leselejtezett gépproncsok rozsdásodtak elszállításra várva, s a lyukas ereszcsatornákból lecsöpögő víz szennyes tócsákban gyűlt össze a falak tövében. Amikor a lengőajtón át beléptem az A-épületbe, áporodott gépolaj-szag csapta meg az orrom. A folyosók ragadtak a kosztól, s a lépcsőkre és a padozatra rákövesedett piszkot a takarítónők minden igyekezetük ellenére sem voltak képesek eltávolítani, bár keresztfára tekert felmosórongyaikkal fáradhatatlanul csutakolták a földet, hogy legalább az éppen leülepedett porréteget felszedhessék.

A sötét, rosszul megvilágított folyosón a műhelyek félig nyitott ajtaján át gépek sivítása, kalapácsok csattogása és szerszámok tompa zaja ütötte meg a fülem. A folyosó mennyezetén és a falak mentén hatalmas csőkígyók tekeregtek, olyan volt az egész, mintha egy hatalmas tengeri szörny belsejében bolyonganék, s a fortyogó, bugyborékoló csövek e szörny belei és belső szervei lennének. A folyosó egyik kanyarulatában vegyi gőzök fojtogató szagát éreztem, s e bűzös illatfelhőben a záptojás szagára emlékeztető kénhidrogén dominált. – Nincsen rendes elszívó fülkéjük – szólalt meg bennem a vegyész –, utána fogok nézni, és ha kell, ezt is szóvá teszem majd!

Felmentem a második emeletre, áthaladtam egy újabb lengőajtón és az adminisztratív részlegbe értem. Itt már változott a kép, a falakat és az ajtókat nemrégiben festhették, a folyosó követ vörös kókuszszőnyeg borította. Egy nő lépett ki az egyik ajtón, s ahogy odaértem, kellemes kávéillat váltotta fel az imént érzett gépolaj-szagot. Hamarosan megtaláltam a 223-as szobát, halkan kopogtam, majd választ sejtve benyitottam. A szoba végében – közvetlenül az ablak alatt – masszív íróasztal helyezkedett el, s mellette vöröses szőke hajú, sápadt, ráncos arcú férfi ült. Gyűrött világosszürke zakója egy számmal nagyobbnak tűnt a kelleténél, nyakkendőt nem viselt, s nyitott gallérú kék inge a legjobb esetben is másnaposnak látszott. Kedvetlenül végigmért, viszonozta köszönésemet, majd hellyel kínált, az íróasztallal szemközt álló karosszékre mutatva.

– Marton Zsuzsa vagyok – mutatkoztam be –, én telefonáltam tegnap és ön azt mondta...

– Persze, emlékszem. Elhozta az iratait?

– Igen, tessék parancsolni, oklevelek, munkakönyv, erkölcsi bizonyítvány – soroltam, majd rendre előszedtem a kért okmányokat. A férfi gondosan átnézett mindent, majd hosszasan elidőzött az önéletrajzomnál.

– Amikor ideszóltak, hogy ön kutatóintézetből érkezik, felmerült bennem egy kérdés. Megtenné, hogy válaszol rá?

– Természetesen. Parancsoljon.

– Mondja meg őszintén: mi késztette arra, hogy az akadémiai kutatóintézeti állását odahagyva, egy gyárban helyezkedjen el? Eddig mindig ennek a fordítottjával találkoztam. A fiatalok belépnek hozzánk, beletanulnak a szakmába, némi gyakorlatra tesznek szert, majd kilépnek és elmennek – lehetőleg valamelyik kutatóintézetbe!

– Már nem vagyok kezdő, talán ezért is vélekedem másként a dolgokról. Szeretném jobban megismerni a gyakorlati alkalmazás területeit és a magam részéről megbecsülendőnek tartom az ipar számára végzett tevékenységet. Egyébként, hogy a kérdésére feleljek, semmi rendkívüli nem történt. Egy pályázati ügy miatt összekülönböztem a főnökömmel, nem adott lehetőséget kutatási témám folytatására, ezért úgy láttam jónak, ha távozom. Úgy hallottam, önöknél méréstechnikai feladatokat kellene végezni, abban járatos vagyok és szívesem vállalom a gyárakban szokásos szigorúbb munkarendet, szemben a kutatóintézetek kötetlen munkaidejével.

– Rendben! A világért sem akarom önt lebeszélni, legalább öt betöltetlen műszaki státuszunk van, alig várjuk, hogy végre idejöjjön valaki, de a szokatlan dolgok mindig felkeltik a magamfajta érdeklődését. Sajnos, a rendelkezések értelmében egyelőre csak három hónapos próbaidőre vehetjük fel és műszaki ügyintéző kettes kategóriába sorolhatjuk be. Ha véglegesítettük, akkor megkaphatja a műszaki ügyintéző hármat, ami már mérnöki kategóriát jelent és magasabb fizetéssel jár.

– Értem. A próbaidő ugye azt jelenti, hogy három hónapig önök is felmondhatnak nekem, és én is felmondhatok önöknek – minden különösebb indok nélkül!

– Így igaz, ez a gyakorlat. – Néhány dolgot még megbeszéltünk, elintéztük a formaságokat, majd útbaigazított.

– Novák Dezső osztályán fog dolgozni, ők kisműszerek gyártásával foglalkoznak. Menjen át a K-épületbe, az udvar végében van, közel a hátsó szerviz-kapuhoz, és jelentkezzen a portán. Holnap aztán keressen fel újra, addigra elkészítem a belépésével kapcsolatos irományokat, azokat még szignálnia kell. Jó munkát kívánok, érezze jól magát nálunk! – eresztett meg búcsúzóul egy fáradt kis mosolyt, s barátságosan megrázta felé nyújtott kezemet.

Némi bóklászás után rábukkantam a piros téglás, lapos tetejű kétemeletes épületre, melynek oldalán hatalmas, fekete K-betű díszelgett. A bejárati ajtó melletti portásfülkében májfoltos arcú, kopaszodó öregember ült. Mogorva arccal szalonnázgatott, majd foghegyről megkérdezte, kit keresek. Bemutatkoztam, közöltem, hogy új belépő vagyok és Novák Dezsőt keresem, mert az ő osztályán fogok dolgozni.

– Első emelet, 106-os szoba! – bökte felém két falat között. Megköszöntem az útbaigazítást, és elindultam felfelé a lépcsőn. *„Novák Dezső osztályvezető”* – mutatta a 106-os szoba ajtaján lévő kis tábla. Kopogtattam, majd válasz híján óvatosan benyitottam a terembe. A helyiség zsúfolásig tömve volt műszerekkel, elektronikai szerkentyűkkel és alkatrészekkel, kétséget sem hagyva arról, hogy elektronikus laboratóriumba érkeztem. Pillantásom két férfire esett, akik az asztal fölé görnyedve áramkörös panelokat szereltek, s a forrasztópákákról felgőzölgő gyanta fanyar illata ismerős érzéseket keltett bennem. A harmadik férfi az egyik asztalnak támaszkodva újságot tartott a kezében, és megjelenésemről tudomást sem véve hangos felolvasást tartott a focicsapatok kupaszerdai eredményeiről. A negyedik – minden bizonnyal Novák, az osztályvezető – a szoba sarkában lévő íróasztalnál ült és a papírhalmaz tetejére állított írógépen elmélyülten pötyögtetett valamit. A kopott, viharvert asztal olyan volt, mintha éppen most söpört volna végig rajta egy hurrikán. Odaléptem eléje, ekkor végre észrevett és valami köszönésfélét mormolt az orra alatt, miközben elszántan verte tovább a billentyűket. Vártam pár másodpercet, de mivel semmi nem történt, azaz folytatódott a felolvasás és az írógép is kattogott tovább, jó hangosan bemutatkoztam és elmondtam, mi járatban vagyok.

– Netán az új kolléganő? Igen, emlékszem, mára ígérték, hogy jön – mért végig leendő főnököm. Erre már a többiek is felfigyeltek, a két férfi letette a pákát, az újságfelolvasó elhallgatott és mindhárman szótlanul bámultak rám. Feléjük biccentettem, ők halkan vissza-

köszöntek. Novák Dezső is rászánta végre magát és abbahagyva az írógép kínzását, felállt és bemutatkozott. Alapjában véve kellemes külsejű férfi volt, kissé nyomott arcát sűrű, hullámos barna haj keretezte, sovány, inas testalkata és aránytalanul nagy keze azonban arról árulkodott, hogy inkább a fizikai munka áll közelebb hozzá, mint a szellemi. Külseje alapján ítélve negyven év körülinek látszott, míg a forrasztással bíbelődő két ember – mint megtudtam Bálint István és Breznik László – idősebbnek tűnt. Mindketten kissé elhízottak és erősen kopaszodóak voltak, borostás arcukkal kifejezetten ápolatlan benyomást keltve. Ahogy melléjük léptem, orromat erős izzadtságszag csapta meg. Negyedik társuk, akinek kezében még ott volt az újság, Zsámbóki Géza néven mutatkozott be, de mint utóbb kiderült, mindenki csak Pubinak szólította. Ez a férfi sokkal fiatalabb és ápoltabb külsejű volt a másik kettőnél, azonban húsos arca és dülledt kék szeme megjelenését kellemetlenné, hernyószerűvé tette. A hasonlatot csak fokozta vékony, magas termete és szokása, hogy leüléskor lábait kétszeresen körbecsavarta egymáson. Valamennyien koszos és gyűrött, kék munkaköpenyt viseltek, alatta trikót, kopott farmernadrágot és gumitalpú papucsot. Novák „eleganciáját" egy nyakkendő nélküli, kockás ing volt hivatott jelezni, bár ezen kívül nehéz lett volna felfedezni megjelenésében bármit, ami arra utalt volna, hogy ő itt a főnök.

– Egy pillanat – kért türelmet Novák –, csak befejezem ezt a levelet, aztán máris foglalkozom magával. Addig is vegye le a kabátját és foglaljon helyet. Pubi! – szólt oda a hernyószerűnek – kínáld meg az új kolléganőt egy kávéval!

Miközben elfogyasztottam a kissé maszatos csészében felszolgált feketét, csendesen várakoztam, és alaposabban körülnéztem. A nagy laborból – ahol éppen tartózkodtunk – két másik, kisebb terem nyílt. A bal oldali félig nyitott ajtó az osztályvezetői irodába vezetett, ez volt Novák igazi birodalma, benne iratokkal megpakolt asztal, fogas, valamint egy kényelmesnek látszó fotel formájú szék, meglepően jó állapotban. Itt kapott helyet még egy iratszekrény és egy írógépasztal is. A titkárnő azonban – mint később megtudtam – éppen szülési szabadságát töltötte és senki sem helyettesítette, ezért volt kénytelen Novák saját maga legépelni a leveleit. A másik szobát, melynek ajtaja a terem túlsó végében nyílt, mérőlabornak nevezték ki és ezt szánták nekem. Ide vezetett be Novák, udvariasan maga elé tessékelve, majd rendre megmutogatta az öltözőszekrényemet, íróasztalomat és a mérések számára odaállított hatalmas laborasztalt. Leültünk és új főnököm meglepő részletességgel tájékoztatott a vállalat szervezeti felépítéséről, majd rátért a főosztály struktúrájának ismertetésére is.

– A gyár egyik legnagyobb szervezeti egysége – kezdte beszámolóját – a Műszergyártó Főosztály, ami három osztályt foglal magába. Ezek egyike a miénk, ahol a gyengeáramú műszerek gyártása folyik, innen ered elnevezésünk is, Kisműszer-gyártó Osztály. A második az Erősáramú Műszer Osztály, a harmadik pedig egy speciális részleg, ahol az egyedi tervezésű műszerek készülnek, ám ők a B-épületben találhatók.

Itt a Kisműszer-gyártó Osztályon jelenleg három típust készítünk. Az első egy szokványos multiméter, ami egyszerűségével és alacsony árával tűnik ki a piacon fellelhető, hasonló kategóriájú laborműszerek közül. A másik egy sokfunkciós magnetométer, amire nemigen kell sok szót vesztegetni, annál büszkébbek vagyunk a harmadik termékünkre, egy igen komoly teljesítőképességű, precíziós rétméterre (*ratemeter*). Ennek a műszernek az áramköri funkcionális egységét – az úgynevezett kártyát – mi négyen készítjük el: a három fiú, akiket az imént ismert meg és én magam. – Szeme lelkesen csillogott, miközben kedvenc műszeréről beszélt, elfeledtetve slampos kinézetét, s ezzel együtt még a munkaszobák hihetetlen rendetlenségét is egy kicsit megbocsáthatóbbnak láttam.

– Ez az ügyes kis szerkentyű a nyugati termékekkel is méltán veszi fel a versenyt, tavaly az ipari vásáron díjat is nyertünk vele. Nagyon keresett termék, jó áron eladható és komoly hasznot hoz a gyárnak. Sajnos, kevesen vagyunk hozzá. Én, mint osztályvezető, csak félem-

bernek számítok, főleg most, hogy a titkárnői teendőket is magam látom el. A szerelési munkák mellett az ellenőrző mérésekre kevés idő jut, ennek következményeként igen sok a selejt. Arra gondoltunk, felveszünk valakit, akinek semmi más feladata nem lesz, csak a pontos és szakszerű tesztelés elvégzése.

Olyan munkatársra volna szükségünk, aki jól ért a méréstechnikához, képes az aprólékos, nagy odafigyelést igénylő munkára, amellett ügyes kezű és lelkiismeretes. Pontról pontra ellenőrizni kell az áramköröket, ily módon a hibás alkatrész azonnal megtalálható és kicserélhető, ezáltal nem épülhet be selejtes áramköri kártya a kész műszerbe. Íme – gondolom, már kitalálta –, ezek az ellenőrző mérések tartoznának az ön feladatkörébe! Ebben a szobában berendezheti mérőhelyét, a nagylaborban, a polcokon megtalálja a szükséges műszereket és kellékeket. A kártyákon kijelöljük a vizsgálandó pontokat és megadjuk, hogy az egyes pontokban milyen értékű egyenáramú, illetve váltakozó áramú jeleket kell mérnie. Oszcilloszkópra is szüksége lesz, mert a jelalakokat is vizsgálnia kell. Ha hibát talál, jó lenne, ha kicserélné a rossz alkatrészt, de ha nincs rá érkezése, szólhat a fiúknak. Tessék, itt a kártya áramkörének teljes kapcsolási rajza a beültetési rajzzal együtt, ebben a kis füzetben pedig megtalálja a műszer működésének részletes leírását. Kérem, gondosan és alaposan tanulmányozzon át mindent, és ha ezzel kész, már kezdheti is a munkát! Ja, és ne felejtse el – tette hozzá –, el kell mennie a munkaügyre védőruhát igényelni, munkavédelmi vizsgára jelentkezni, meg ebédjegyet venni, ha igényt tart rá!

Amint magamra maradtam, átgondoltam a hallottakat, és csakhamar jókedvre derültem. Öröm volt számomra, hogy saját kis birodalmam van. Egyrészt, mert jobban szeretek egymagamban dolgozni; másrészt, mert a rám bízott feladatokat is precízebben tudom ellátni, ha nem árgus szemek kereszttüzében végzem a munkám.

Első napjaim szaladgálással és ügyintézéssel, vagyis a beilleszkedés fáradságos procedúrájával teltek el. Berendezkedtem, nem kis nehézségek árán behurcoltam laboromba a szükséges műszereket és eszközöket, majd kitakarítottam, később egy-két cserép virágnak is találtam helyet az ablakpárkányon.

Megismerkedtem a főosztályon dolgozó kollégákkal, és bejártam azokat a laborokat és műhelyeket is, ahol a rétméterhez kapcsolódó munkálatok folytak. A női nem kevéssé volt képviselve munkatársaim között; néhány gépírónő, titkárnő és segédmunkásnő – rajtam kívül belőlük állt a készlet. A férfi kollégák unottan mértek végig, lógó hajam, kozmetikázatlan arcom és divatjamúlt, kopott ruházatom nem nyerte el tetszésüket. Emiatt egyáltalán nem bánkódtam, mert így kívül maradhattam kollégáim érdeklődési körén.

Végre eljött a nap, amikor érdemben is megkezdhettem a munkát. Gondosan áttanulmányoztam a rajzokat és a leírásokat, ellenőriztem a vizsgálatokhoz szükséges műszerek működését, majd elvégeztem a kalibrációkat. Miután ezzel a feladattal végeztem, hozzáláttam a rétméterkártyák teszteléséhez. Pontról pontra végigvizsgáltam az áramköröket és úgy véltem, hasznos lesz további mérésekkel kiegészíteni a Novákék által előírt ajánlásokat. Például rájöttem, hogy infralámpával besugározva az áramkörös kártyát, szimulálható a műszerház belsejében fellépő hőmérséklet. Ezzel az eljárással a gyöngébb minőségű alkatrészek rejtett hibáit is sikerült feltárnom, és néhány esetben olyan rendellenességek felléptét is tapasztalhattam, amelyek a szobahőmérsékleten végzett mérések esetén rejtve maradtak volna. A MEO-val is felvettem a kapcsolatot abból a célból, hogy összhangba hozzam méréseimet az ott folyó végtermék-ellenőrzéssel. Munkámat érdekesnek és izgalmasnak találtam, nem egyszer hazavittem a mérési jegyzőkönyveket, és otthon, a szabad időmben szórakoztattam magam a mérési adatok matematikai-statisztikai elemzésével.

Később, miután a munkám lényegében rutinszerűvé vált, úgy gondoltam, itt az ideje a sárga angyalként vállalt feladataimra koncentrálni. Figyelni kezdtem környezetemet, valamilyen

szokványostól eltérő, különösebb, rejtélyesebb eseményre várva. Csalódottan tapasztaltam, hogy semmi olyasmi nem történik, amit a professzor megjósolt. Egyetlen kollégám sem közeledett hozzám zaftos kis pletykákat a fülembe sugdosva, senki nem traktált bajaival, gondjaival, hogy aztán – a professzor szavával élve – *kikotyogjon* valamit, amin elindulhatok és felderíthetem a környezetemben folyó titokzatos praktikákat. Novák szemmel láthatóan jól vezette az osztályt, nem voltak botrányok, veszekedések, fegyelmezetlenségek, mindenki tette a dolgát, legfeljebb néha fordult elő egy-egy késés, vagy igazolatlan hiányzás.

A gyár vezetéséről sem hallottam semmi elmarasztalót, úgy hírlett, hogy a főosztályvezető, bizonyos Kulcsár, igazi vezéregyéniség, szigorú, erélyes, de ugyanakkor humánus is. Amikor bemutattak neki, kedvesen fogadott, olyan felettes benyomását keltve, mint aki ért az emberek nyelvén. A párt és a szakszervezet funkcionáriusaira sem volt senkinek panasza. – Mi baj volna itt? – tettem fel magamnak minduntalan az ominózus kérdést. Az üzemi szarkák okozzák a gondot? Szinte lehetetlennek látszott! A kapuknál a kilépéskor mindenkit szigorúan ellenőriztek, belenéztek a táskákba, csomagokba, sőt a kitömött zsebeket sem átallották megtapogatni. A kijáratnál lámpás ellenőrzőrendszer működött, a távozónak meg kellett nyomnia egy gombot, és ha a piros lámpa gyulladt ki, a motozó szobában a rendészek csaknem meztelenre vetkőztetve vizsgálták végig. Néhányszor én is áldozatául estem a motozásnak és tapasztalhattam, hogy egy gyűszű nagyságú alkatrészt sem lehetne kicsempészni a gyárból.

Mindössze egyetlen apróság tűnt fel nekem, mégpedig az, hogy Novákék velem – enyhén szólva – kissé különösen viselkedtek. Egyfelől maximálisan elismerték a munkámat, méltányolták ötleteimet és megfogadták tanácsaimat, ami már önmagában véve is figyelemreméltó jelenség az elektronika világában, ahol – legyünk őszinték – a férfiak nem sokra tartják a női munkaerőt. Ám hamarosan rájöttem, miért is becsülik oly magasra szaktudásomat. Mert ők négyen viszont csak messziről ugatták az elektronikát! Novák valamilyen esti egyetemet végzett, Pubinak mindössze egy gimnáziumi érettségije volt, és a másik kettő, aki szaktechnikusnak vallotta magát, valójában csak szakmunkási képesítéssel rendelkezett. Ugyanakkor rendkívüli kézügyességgel gyártották és szerelték az áramköri kártyákat, a miniatűr, kézzel már meg sem fogható alkatrészek beforrasztását igen gyorsan, precízen és hibátlanul végezték el. Másfelől – és ez keltette fel a figyelmemet – egyáltalán nem óhajtottak velem barátkozni. Külön jártak ebédelni, nem vettek be a kávéklubba és teljességgel elmaradtak azok a csipkelődő, viccelődő megjegyzések, amelyek mindennaposak az olyan munkahelyeken, ahol fiatalabb férfiak és nők dolgoznak együtt. Az is feltűnt, hogy a szobám ajtaját valaki mindig becsukta, ha én nyitva hagytam, mert jól esett volna valamilyen emberi közelség; egyikük azonnal odaugrott és betette.

Nem volt vitás, hogy a négy férfit igen szoros barátság, vagy inkább valamiféle érdekszövetség fűzi össze. Gyakran tartottak kupaktanácsot a labor sarkában, ilyenkor meggyőzően magyarázgattak egymásnak valamit, néha indulatosan vitatkoztak, de azon minutumban suttogóra fogták a hangjukat, amint feltűntem a láthatáron. Néha az volt az érzésem, nem is Novák, hanem Breznik az igazi főnök, mintha ő osztaná ki a feladatokat, mintha ő tartaná kezében az egész műszergyártást.

Alapjában véve kissé csalódott és elkeseredett voltam. Semmi nyomozás, semmi izgalom, az egész sárga angyal-ügy valahogyan nevetségessé és meseszerűvé vált. Nem tudom, kitől kaphatta a fülest a professzor, miszerint itt valami nincs rendben, nem lehetetlen azonban, hogy a baj már megszűnt, a problémát elhárították, s az Elektron Gyár műszergyártással foglalkozó főosztálya az idők végezetéig a becsületes és igaz emberek eldorádója lesz. Kezdtem azon tűnődni, hogy megváltoztatva szándékomat, gyökeret eresztek, itt maradok a gyárban. Ha véglegesítenek, magasabb beosztásba kerülök, több lesz a pénzem, és remélhetőleg érdekesebb, fontosabb megbízásokat is kapok. Esetleg részt vehetnék az áramkörtervezők és a

műszerkonstruktőrök munkájában, elköltözhetnék ebből a szobából egy kellemesebb laborba, és nem kellene ennek a négy muskétásnak a fanyar pofázmányát bámulnom.

Ám akkor történt valami, ami egy csapásra megváltoztatott mindent, véget ért az unalmas, nyugodt napok sorozata, a sárga angyal a tettek mezejére léphetett, belevetve magát az események forgatagába.

Történetem érdembeli része azzal vette kezdetét, hogy az egyik nap valahogyan mégis nyitva maradt az ajtó, a négy férfi éppen ott állt mellette és sikerült elkapnom néhány mondatukat.

– Mit gondoltok – kérdezte Novák fojtott hangon –, rábízhatjuk *azokat* is? Megint visszaküldtek kettőt, persze, amilyen ökrök vagytok... – Itt most Breznik mondott valamit, amit nem értettem, de a hanghordozásból ítélve nem lehetett túlságosan szalonképes.

– Ez a nő mér, mint a güzü, csak nem képzelitek, hogy észrevesz valamit, mafla, mint a... – megint elment a hang, de valószínűleg nem sokat vesztettem Pubi rólam alkotott véleményének elmulasztásával.

– Hát jó, akkor minden pénteken... – zárta le a vitát Bálint Pista. Óvatosan a szoba másik végébe araszoltam és elbújtam az oszcilloszkóp mögött attól félve, esetleg beléphet valaki, és megláthat az ajtó közelében.

– Itt valami titok lappang – járattam az agyamat, s olyan érzésem volt, mint a vadászkutyának, amikor szagot kap. Otthon elővettem egy tiszta füzetet, ráírtam, hogy *Elektron* és elhatároztam, mindent rendre beleírok, amit csak gyanúsnak vélek. Rögtön el is kezdtem a bejegyzéseket a mai nap eseményeivel. Vártam a pénteket, nem vitás, hogy akkor valami különös dolog fog történni. Tévedtem, a várva várt *különös dolog* már előbb bekövetkezett.

Hétfő délután – szokatlan módon – Novák lépett be a szobámba.

– Elnézést a zavarásért – kezdte –, de volna egy kis megbeszélni való...

– Parancsoljon! – tettem le a kezemben lévő forrasztópákát és kíváncsian néztem rá.

– Először is szeretném megdicsérni, nagyon jól dolgozik, egyszerűen nincs hibás műszer, amióta maga végzi az ellenőrző méréseket. Úgy látom, remekül érti a szakmát, gyorsan és ügyesen mér. Az a helyzet, hogy mi is eléggé belejöttünk a szerelésbe, a rétméter pedig igen keresett termék, így arra gondoltunk, a heti tizenöt kártya helyett heti húszat is legyárthatnánk. Azt szeretném megkérdezni, tudna-e vállalni maga is a heti tizenöt példányon felül még ötöt?

– Mért is ne! – válaszoltam. – Legfeljebb, ha több alkatrészcserére van szükség, megkérem majd Bálint Pistit, hogy segítsen...

– Biztosan szívesen megteszi, de a többieket is nyugodtam megkérheti. Akkor, ha úgy gondolja és tudja vállalni a többletet, pénteken szállítjuk mind a húszat! – Kicsit még beszélgettünk, majd Novák a szokottnál is udvariasabban elköszönt és távozott.

Pénteken az eddigi tizenöt helyett húsz kártyát hozott Breznik. Szó nélkül elém tette a csomagot, majd távozott.

Minden alkalommal, mielőtt egy-egy új szállítmány ellenőrzését elkezdtem volna, kézbe vettem és szemrevételeztem a kártyákat. Ilyenkor azt vizsgáltam, nincsenek-e mechanikai sérülések, alkatrészhiányok, esetleg fóliaszakadások, vagy durvább forrasztási hibák. Ez alkalommal is nézegetni kezdtem a kártyákat és azonnal észrevettem, hogy némelyik példány csaknem kizárólag nyugati gyártmányú alkatrészeket tartalmaz. Félretettem ezeket és mire valamennyit átnéztem, a félretett kártyák száma éppen elérte az ötöt. Újabb érdekesség! – kaptam fel a fejem. – Nem vitás, hogy ez az öt kártya képezi a többletet. De vajon mi lehet

ennek az oka? Megkérdezzem Novákot? Jaj nem, erről szó sem lehet! Hátha éppen itt van az eb elhantolva! – Egyelőre nem volt semmi ötletem, otthon mindent szépen bejegyeztem a füzetkémbe és elhatároztam, hogy ha ez egyáltalán lehetséges, még nagyobb figyelemmel fogom kísérni a körülöttem zajló dolgokat.

– Ez az öt kártya más, mint a többi, ez egy percig sem vitás – elmélkedtem. – Ha pedig más, akkor a további sorsa is más kell legyen, mint a többié! – csaptam a homlokomra, új dolog felfedezését sejtve. Elhatároztam, megpróbálom nyomon követni a kártyák útját attól a pillanattól fogva, hogy befejezem a vizsgálatokat, egészen addig, amíg a műszer teljesen el nem készül. – És még tovább is! – ötlött fel bennem. – Azt is tudnom kell, hová szállítják el a kész műszereket, és ki veszi át azokat! De még ez sem minden! Ki kell derítenem, hogy a rétméterek csomagolása és szállítása különbözik-e az ugyancsak a mi osztályunkon gyártott multiméterek és magnetométerek csomagolásától és szállításától.

Azt már régóta tudtam, hogy mindhárom típus kész kártyái az erősáramú részleg laborjába kerülnek, ahol azokat a tápegység-blokkal együtt műszerházba szerelik, majd az előlapra ráillesztik a kijelzőt, a csatlakozókat és a többi kezelőszervet. Elsőként arról kell meggyőződnöm, vajon ők is hetente öt műszerrel többet készítenek-e, és történt-e intézkedés a többlet műszerdobozok és szerelvények beszerzése ügyében. Néhányszor, valamilyen ürüggyel bekukkantottam a szereldébe, de akkora műszer- és tartozékhalmazt láttam, hogy reménytelennek ítéltem meg a felderítést. Persze, ha érdeklődnék... Csakhogy ezzel elronthatnék mindent! Azonnal szólnának Nováknak és akkor – ha valami disznóság van – elveszett ember lennék. Valahol máshol kellene megfogni a dolgot...

Tovább nyüzsögtem, kukucskáltam, leskelődtem, és fáradozásom nem volt hiábavaló. Rájöttem ugyanis, hogy a készreszerelt rétméterek a MEO-ban lefolytatott ellenőrző mérések után visszakerülnek mihozzánk! Valószínűleg csütörtök délután történik az átszállítás és a műszerek kartondobozokba való becsomagolása, mert ilyenkor a négy férfi túlórázik és engem nagy kedvesen mindenkor egy órával előbb elengednek. Nyilván csütörtök este, vagy péntek reggel, a munkaidő megkezdése előtt viszik le a csomagokat a raktárba. Vajon onnan hová kerülnek? Ezt bizony még ki kell derítenem.

Arra is rájöttem, hogy az osztályunk másik két termékét, a multimétert és a magnetométert, amit az emeleti laboratóriumban gyártanak, a MEO-ból egyenesen a raktárba viszik, a raktáros dolga a csomagolás és a kartondobozok felcímkézése.

– Miért ez a megkülönböztetés?! – Erre akkor még nem tudtam a választ.

Történt még valami, ami – úgymond – feltette az i-re a pontot. Éppen a laborban voltam, a forrasztópákámat javíttattam Bálint Pistával, amikor egy férfi lépett be az ajtón.

– Novák elvtárs? – nézett körül.

– Arra ott balra – válaszolta Breznik rosszkedvűen. A férfi belépett Novák szobájába és nyitva hagyta maga után az ajtót. Hallottam, hogy éles hangon az osztályvezetőre támad:

– Ez azért túlzás, Novák elvtárs! Miért igényelnek ilyen nagy mennyiségű import alkatrészt? Elviszik az egész főosztály devizakeretét! – Breznik villámgyorsan az ajtóhoz ugrott és berántotta. Pista kedvetlenül nyomta kezembe a megjavított pákát, én pedig szobámba siettem. Kár lett volna tovább maradnom, ez a néhány szó éppen elég volt ahhoz, hogy újabb gyöngyszemmel gyarapodjék a gyanúra okot adó ismereteim tárháza.

Meg kellene néznem a csomagokat! A legtöbb kartondobozra cédulát ragasztanak, és azon feltüntetik a benne lévő műszerek számát és adatait. Ha szerencsém van, a rétmétereket is így csomagolják. Elhatároztam, hogy beszédbe elegyedek a raktárossal. Az ürügy készen állt,

kérek tőle néhány papírdobozt valamilyen otthoni pakolásra hivatkozva. Miközben ő keresgél, én majd a műszerszállításra terelem a szót.

Az ötlet jónak bizonyult, megtudtam, hogy péntek reggelenként hordják le Breznikék a csomagokat, és valamivel később, úgy kilenc óra felé jön a targoncás, és a teherkapuhoz fuvarozza a szállítmányt. A következő péntek reggelén arrafelé ődöngtem, megvártam a targoncát és addig csetlettem-botlottam, amíg rápillanthattam a rétméter-csomagokra. „Tartalma 5 db" olvastam a cédulán. – Ez még nem jelent semmit – gondoltam, azonban hamarosan megbizonyosodtam arról, hogy mindössze három a csomagok száma!

Szóval heti tizenöt és nem húsz, nincs öt darabbal több műszer! Van azonban öt darabbal több kártya. Mi következik mindebből? Az, hogy öt kártyából nem lesz műszer, hanem azokat valamilyen rejtekúton kiviszik a gyárból. Aktatáskában, zsebben lehetetlen a kicsempészés, ahhoz túlságosan terjedelmesek! Lehetséges azonban – fűztem tovább gondolataimat –, hogy az öt kártyát elrejtik a csomagokban: a műszerek, vagy a tartozékok közé bedugva. Ebben az esetben kihagyható a buliból az erősáramos társaság és a raktáros, benne kell lennie azonban a fuvarozónak, aki a csomagokat a nagykereskedelmi vállalathoz szállítja. Vagy talán ott van a beavatott ember? Aki a műszereket átveszi és kicsomagolja?! Újabb és újabb kérdések, újabb és újabb kinyomozni való feladatok.

A következő péntek reggelén azzal az ürüggyel, hogy a büfébe megyek, kimentem az épületből és a teherkapu körül ólálkodtam. Tíz óra tájt egy fehér furgon állt be a rakodótérbe, majd a rendészek bepakolták a kocsiba osztályunk e heti termését: a multiméter-, magnetométer- és rétméter-csomagokat. A kocsival csak a sofőr jött, kísérője nem volt.

Követni kellene a furgont, ha közvetlenül a nagykereskedelmi vállalathoz megy, akkor ott van a beépített ember. Ha azonban kitérőt tesz, nos akkor jó lenne tudni, hol szedik ki a csomagokból a többletkártyákat. Taxit nem vehetek igénybe, mit szólna a sofőr, ha autós üldözésre kérném, a végén még jelentené az esetet a rendőrségen, vagy megzsarolna. Ki van autós ismerős? Ki más, mint Sanyi! Oly nagy lelkesedéssel mondta, hogy maradjunk barátok, és ha bármire szükségem volna, csak egy telefon...

Egyszerűbben ment, mint gondoltam. Sanyi a világ legtermészetesebb hangján közölte, hogy imádja az autós üldözéseket, noha eddig még csak filmekben látott hasonlót. Péntek délelőtt ráér velem szórakozni, biztosan jó buli lesz ez az egész! Csütörtök délután elmentem a körzeti orvoshoz, influenzáról, hasfájásról panaszkodtam és kicsikartam egy nap betegállományt. Sanyi péntek reggel értem jött, igencsak meglepődött, amikor meglátott nagyszélű kalapban, napszemüvegben és a nyakamra tekert sállal, ami a fél arcomat elfedte.

Fél tízkor már ott parkoltunk a teherkapu közelében, ügyesen behúzódva egy teherautó mögé. Innen jól megfigyelhettük a kijáratot, a mi kocsink azonban rejtve maradt.

– Te aztán értesz a meglepetésekhez, a fene se gondolta volna, hogy mostanában éppen Mata Harit játszol! – mondta Sanyi nevetve. Mintha kicsit meghízott volna, arca húsosabbá vált és zsíros bőrén mitesszerek ütköztek ki. Rágógumizott, amit nagyon utálok, és időnként hangosakat csattogtatva luftballont fújt.

– És hogy van a kis Rita? – érdeklődtem kedvesen.

– Rita? Miféle Rita? Ja, tudom már, hát ami azt illeti, a Ritát jelenleg Elvirának hívják. Ez a nő valóságos bombázó! Hosszú fekete haj, párduc termet, ragyogó szemek... Hiába no, egye kutya, nem vagyok egy hűséges természet! No és te? Van már valakid?

– Nincs senkim, egyelőre szünetet tartok. Figyelj! Jön a furgon, nyomás!

A fehér kocsi méltóságteljesen kanyarodott kifelé, majd gyorsítani kezdett. Eléggé nagy volt a forgalom, Sanyi azonban ügyesen szlalomozott az előttünk haladó kocsik között és pillanatra sem tévesztette szem elől a furgont. A sofőr, mintha nem volna biztos az útirányban, vagy érezte volna, hogy követik, fölösleges kitérőket téve kanyargott az egyik mellékutcából ki, a másikba be. Gyakran ugyanarra a főútra jutottunk vissza, amelyikről letértünk. Végre, egy jó negyedóra elteltével, a kocsi lassított, majd lefékezett az egyik eldugott kis utca végén álló, egyemeletes ház előtt. Sanyi villámgyorsan hátra tolatott, majd beállt egy vastag törzsű fa mögé. Én kiszálltam a kocsiból, és óvatosan, a fa törzséhez lapulva figyeltem a fejleményeket.

Rövid idő múlva a házból két férfi jött ki. A furgonhoz léptek, majd az odaérkező sofőrrel együtt kinyitották a raktér ajtaját. Kiemelték az egyik rétmétereket tartalmazó kartondobozt. Felismertem, mert színe kissé eltért a másik két műszerfajta csomagolópapírjának színétől. A csomagot becipelték a házba, a sofőr azonban várt még valamire, mert a kerítésnek támaszkodva cigarettára gyújtott. Mintegy tíz perc múlva kiléptek a férfiak a házból és visszahozták a látszólag sértetlen dobozt.

– Nem vitás – gondoltam –, hogy itt emelik ki a kártyákat a csomagból!

– Sanyi, kérlek, megtennél még valamit? Úgy látom négylakásos ez a ház, és a kapun kint vannak a névtáblák. Olvasd le a neveket, kíváncsi vagyok, kik laknak itt!

– Parancsára, hercegnőm! – ugrott ki Sanyi a kocsiból és a kapuhoz ment. Miután visszatért, mintha leckét mondana fel, sorolni kezdte:

– Karcagi Ferenc, Kiss Mária, Jósvai Emil és várjál csak, azt hiszem özvegy Novák Józsefné.

– Bingó! – sikkantottam – megvan, teljes a kép! Befejeztük az akciót, köszönök mindent, légy oly jó, és tegyél ki az első buszmegállónál!

– Hová ez a nagy sietség? Még ráérek, üljünk be valahová és kapjunk be valamit! Marha kíváncsi vagyok, mi ez az egész nyomozás, dumálhatnánk egy jót!

– Sajna, nem megy, rengeteg a dolgom. De azért köszönöm a meghívást és ígérem, legközelebb majd sort kerítünk rá. Sanyi kedvetlenül vállat vont, indított, majd a megállóhoz érve elköszönt.

– Légy jó, öreglány, vigyázz magadra, és ha kell valami, hívjál!

Kisebb gondom is nagyobb volt most Sanyinál, úgy éreztem magam, mint a vadász, aki – miután elejtette a zsákmányt – elindul felkutatni a vadat, hogy megszerezze az értékes trófeát. A házban Novák rokonai laknak, ezek kiveszik a csomagból a kártyákat, majd Breznikék és ki tudja még kik, elkészítik a komplett műszert. A nagykereskedelmi vállalat emberei ezek szerint nincsenek beavatva! És mégis... egyszerre kétségeim támadtak, talán rossz az egész teória, elképzelhető, hogy valami egészen más van a háttérben, ennyi bizonyíték még nem elég. Az volna az igazi, ha a saját szememmel győződnék meg arról, hogy a kérdéses kártyák *tényleg benne vannak a csomagokban*!

Eljött a december, az idő hidegebbre fordult, s a kövérre hízott felhők havat ígértek. Nyakunkon volt már a karácsony, az emberek az ünnepekre készülődtek, s a várakozás izgalma elsődlegesen a munkafegyelem lazulásában nyilvánult meg. Megnőtt a forgalom a büfében, lelassult a munkatempó, s a gyári dolgozók kisebb-nagyobb csoportokba verődve a karácsonyra tervezett programokat vitatták meg. Kinél lesz jobb az ünnepi ebéd és vacsora, hol sütik a legfinomabb diós- és mákos bejglit, mennyi ajándékot – és főleg mennyiért – fognak vásárolni, vége-hossza nem volt a purparlénak. Folytak a találgatások, lesz-e karácsonyi prémium, egy nem várt kis pénzecske, amit egyesek az asszony előtt is eltitkolhatónak véltek.

Eközben a munka maradt – ne félj, nem szalad el, megvár téged! – biztatták egymást a kollégák.

Novák és csapata – beleértve engem is – nem vett részt az általános lógásban, hanem keményen gyúrta az ipart. A baj csak az volt, hogy az erősáramosok is lazítottak, és attól lehetett tartani, nem készülnek el a munka rájuk eső részével. Novák ideges volt, jobbra-balra telefonálgatott, kiabált és veszekedett, ám eközben nem figyelt arra, hogy én is jelen vagyok, és meghallom azt is, ami – az ő értelmezésük szerint – egyáltalán nem tartozik rám. Ilyen árulkodó megnyilvánulás volt az egyik telefonbeszélgetés, amikor beleüvöltötte a kagylóba, a „tizenöt darab rétmétert szállítani kell, a multimétereknél és a magnetométereknél lehet egy kis lemaradás...!"

Szóval beismerte: *tizenöt* darab és *nem húsz* darab! Köztudomás szerint a csomagokban öt darab műszer található, hetente három csomagot adnak le, tehát a szállítólevelet és kiviteli engedélyt tizenöt darab műszerről állítják ki. Jó volna betekinteni a bizonylatokba, és – ami az igazi nagy kihívás – felbontani a csomagokat, megnézni, mi van bennük! A feladat világos – de hogyan oldjam meg? Ha rajtakapnak, amint az iratok között matatok, vagy a csomagokat bontogatom, talán még meg is ölnek. Igen nagy a tét, nagyon nagy pénz foroghat kockán. *A bátrakat a szerencse is segíti* – biztattam magam – és ha nagyon odafigyelek, talán adódik valami nem várt lehetőség.

Azt mondják: „alkalom szüli a tolvajt", de az is lehet, hogy éppen az alkalom leplezi le. Úgy tűnt, mellém szegődött a szerencse és lehetőséget szándékozott adni nekem.

A legtöbb ember tartalékol néhány nap szabadságot az év végére, és ha a naptár is kedvez a dolgozónak, szerencsés esetben három-négy nap szabadsággal akár egy hét is összejöhet. Nováknak is volt még szabadsága, élt is a lehetőséggel, társainak azonban maradni kellett, a termelés és a szállítás nem állhatott le. Én nem voltam érdekes, szabadságom már nem volt, mindet kivettem munkahelyeim csereberélésekor. Szilveszter napját a gyár munkaszünetnek nyilvánította, afféle jutalomnak szánta a kissé soványra sikerült prémiumos borítékok kipótlására.

Az év utolsó hetében a szállítás napja eltolódott keddre, december harmincadikára. Hogy a dolgok rendben menjenek, Novák a szabadsága előtti utolsó napon, amikor búcsút vett tőlünk, egy kulcsot nyomott Pubi kezébe. – Ez nyitja a szobám ajtaját – mondta –, aztán zárjátok be rendesen, nehogy elvigyenek valamit! – Pubi hanyagul köpenye zsebébe tette a kulcsot. Nem sokkal később ebédelni indult és szokásának megfelelően a fogasra akasztva munkaruháját, kabátot öltött.

Agyam járt, mint a motolla. Rögtön tudtam, hogy eljött az én időm és pillanatok alatt megszületett a megvalósítás terve is, bár ugyancsak kockázatosnak tűnt. – Mindegy, nincs más választásom, cselekednem kell! – A kulcsot villámgyorsan kikaptam a köpeny zsebéből és az én szobámét dugtam a helyébe. Ez nem okozhatott feltűnést, mivel az ajtók, a zárak és következésképp a kulcsok is egymáshoz hasonlóak voltak. Munka után az első utam egy kulcskészítőhöz vezetett és másolatot készíttettem Novák szobakulcsáról. A karácsonyi ünnep utáni első napon a szokottnál korábban mentem be, Pubi koszos köpenye változatlanul ott lógott a szögön, gyorsan kicseréltem a kulcsokat. – Idáig minden rendben ment – lelkendeztem –, de most jön a neheze!

Hétfő délután a három muskétás már nagyon várta, hogy elhúzzam a csíkot. Kicsit téblábóltam, tettem-vettem, majd nagy megkönnyebbülésükre, elbúcsúztam. Tervem végrehajtására csupán egyetlen lehetőség kínálkozott: bent kellett töltenem az éjszakát a gyárban! Előzőleg beszereztem egy jól fókuszált fényű, kicsiny zseblámpát, délután alaposan teleettem magam, és jó melegen felöltöztem. Kiléptem az épületből, mintha hazamennék, majd egy óvatlan

pillanatban visszalopóztam, és besurrantam a földszinti női vécébe. Az a néhány nő, aki az épületben dolgozott, szabadságon volt, vagy már régen hazament, s a takarítónőktől sem kellett tartanom, ők is szabadságolták magukat. Laki bácsi – a portás – kilenc óráig volt szolgálatban, akkor jött meg váltótársa. Olyasmit is hallottam már, hogy Laki bácsi nem mindig tölti ki az idejét, néha előbb elmegy, leadja a főportán a K-épület kulcsát, az éjszakai portás viszont gyakran késik. – Ha valamikor, akkor most, a két ünnep között joggal számíthatok erre! – biztattam magam.

A női illemhely ablakából mindent megfigyelhettem, láttam Breznikéket elmenni, majd örömmel konstatáltam, hogy Laki bácsi már nyolckor veszi a nyúlcipőt és hazaoson. – Ez az – kiáltottam fel magamban –, van egy teljes órám! – Könnyű ezt mondani, de amikor eljön a cselekvés ideje, kiveri az embert a hideg verejték. Félve osontam ki, emeltem le helyéről a 106-os kulcsot, araszoltam felfelé a lépcsőn, majd benyitottam a laborba és a másolt kulcs segítségével Novák szobájába jutottam. Az utcáról és a gyárudvarról beszűrődő fények elegendőek voltak a tájékozódáshoz; az íróasztalfiók kinyitásához és a bizonylatok felkutatásához azonban már használnom kellett a zseblámpát. Hirtelen zajt hallottam, valami csattant és mintha lépések surranását visszhangozná az üres folyosó... Egész testemben reszketve kapcsoltam ki a zseblámpát, majd bújtam be az íróasztal alá. Füleltem, a legkisebb neszezést is felfogta dobhártyám; most értettem meg, miért olyan tökéletes a vadállatok hallása, a veszélyérzet kifinomítja az érzékszerveket és a legnagyobb veszélyforrásra összpontosítja a figyelmet. A lépések – vagy az annak tűnő zajok – elenyésztek, csak az egyre erősödő szélzúgás törte meg a csendet. – Valószínűleg a szél csapta be az egyik ablakot – gondoltam. Sietnem kell, nem várhatok tovább, mert ha megjön az éjszakai portás, igen nehéz dolgom lesz. Kinyitottam az íróasztal középső fiókját, az irathalmaz tetején megtaláltam a gondosan odakészített szállítólevél-tömböt. Rávilágítottam az első lapra, a dátum igazolta, hogy a holnapi szállítmány bizonylatát tartom a kezemben és azt tizenöt darab műszerről állították ki. Visszalapoztam, megnéztem az előző szállítmányok belégeit is – ezek is rendre tizenöt műszerről szóltak.

A fiók hátsó sarkában megtaláltam a szekrénykulcsokat (erről a rejtekhelyről már korábban meggyőződtem), és a kétajtós szekrényhez léptem. Kinyitottam az egyik ajtót – a polcokon ott sorakoztak a műszerek, szám szerint tizenöten. Kinyitottam a másik ajtót is, itt megtaláltam a tartozékokat magukban foglaló papírskatulyákat. Ebből is tizenötöt számláltam össze. Óvatosan kinyitottam az egyik dobozt, a hálózati kábel, két csatlakozózsinór és néhány tartalékalkatrész volt benne. Sorra nyitogatni kezdtem a dobozokat és az egyikben, amelyik nehezebbnek tűnt a többinél, a kábelek alatt műanyag fóliába csomagolva megtaláltam a keresett kártyát! Gyorsan végignéztem mind a tizenöt dobozt és megtaláltam mind az öt kártyát. – Szóval így állunk, minden összevág, mindent bebizonyítottam – sóhajtottam fel. Az órámra néztem, már néhány perccel kilenc után járt az idő. Villámgyorsan összepakoltam a dobozokat, bezártam a szekrényeket és az ajtókat, majd futottam le a lépcsőn. A kulcstartóra visszaakasztottam a 106-os szoba kulcsát, és ahogy kipillantottam az ablakon, megláttam a lassan közeledő, sántán bicegő Kovácsot, az éjszakai portást. Beosontam az illemhelyre és magamra zártam az ajtót.

Ráültem a lehajtott vécéfedőre és nagyot sóhajtottam. – A nehezén már túl vagyok! Ha valakinek mégis eszébe jutna idejönni, kopogtatna, majd rám törné a bezárt ajtót, ájultnak tettetném magam, mintha itt lettem volna rosszul. Hallottam már ilyen esetről: az egyetemen történt, hogy a vécében lelte halálát egy férfi és a szerencsétlen ember holttestét másnap reggel a takarítónő találta meg. A szívinfarktus egyik tünete az egész testen végighasító görcsös fájdalom, amit sok esetben bélgörcsnek vélnek, és hasmenésre számítva rogynak le a vécére. Mire kiderül, hogy nem a béltraktus, hanem a szív a hibás – már késő, segítség híján életét veszti a beteg.

Ilyen üdítő gondolatok társaságában ücsörögtem, egyre jobban rám tört a fáradtság és hosszabb-rövidebb időre elbóbiskoltam. Az épületben csend volt, csak néha-néha hallottam Kovács döcögő lépteit, amint a folyosókon járkálva ellenőrzi az épületet, és benyitogat a szobákba. Nehezen pirkadt, a decemberi éjszakát sehogyan sem akarta felváltani a hajnal. Még javában tartott a sötétség, amikor Laki bácsi átvette a műszakot az éjszakai portástól. Lassan szállingózni kezdtek az emberek, egyre gyakrabban nyílt a bejárati ajtó, lábak csoszogása verte fel a csendet és nőtt a zsibongás. – Eljött végre az én időm – kaptam össze magam, a vécéfülkéből a mosdóba mentem, kezet, arcot mostam, megfésülködtem, és olyan magabiztosan léptem ki az ajtón, mintha csak néhány perccel ezelőtt mentem volna be.

A 106-os labor nyitva volt, kollégáim már megérkeztek és Novák szobájában gőzerővel pakolták a műszereket. Alighogy az ajtómhoz értem, Bálint Pisti lépett hozzám:

– Az a szokás nálunk, hogy az év utolsó napján csak délelőtt tízig dolgozunk, és utána megünnepeljük az óévet! Ha kedve van, tartson velünk, kibontunk két üveg pezsgőt és megesszük hozzá az ünnepekről megmaradt bejglit!

– Nagyon köszönöm, de én nem hoztam magammal semmit! Legalább egy kávéval hadd kínáljam meg magukat!

– Rendben, és tízkor várjuk a főnök szobájában! Utána hazamegyünk, senki sem marad itt délután négyig, mindenki készül a Szilveszterre. Talán magának is jól jön egy szabad délután.

Megköszöntem ezt is és vágyakozva gondoltam a bejglire, mint az egyetlen táplálékra, amit a tegnap délutáni uzsonna óta magamhoz vehetek. A két ünnep között zárva tartott a büfé, s nem működött az üzemi konyha sem.

Amikor dél körül búcsút vettünk egymástól Boldog újévet kívánva – hogy nekik mennyire lesz boldog, azzal kapcsolatban volt némi elképzelésem –, az első utam egy közeli vendéglőbe vezetett. A harmadosztályú, szerény kis étkezde csaknem teljesen üres volt, ugyan kinek jutna eszébe a Szilvesztert megelőző napon vendéglőben ebédelni! Húslevest és rántott húst rendeltem, s úgy éreztem, hogy a kitűnő lé vérré válik bennem, és a hatalmas, tányérról lelógó bécsi szelet visszaadta életerőm.

Hazaértem, egy jó forró zuhany és nyolc óra alvás, ez az, amire a legnagyobb szükségem van! Lezuhanyoztam, élvezettel tűrtem, hogy a bőrömet csipkedjék a tűhegyes vízcseppek, hagytam, hogy a vízsugár kimasszírozza testemből a feszültséget, és végre megtisztuljak az éjszaka folyamán rám kövesedett rengeteg izzadtságtól.

Szilveszterre nem volt programom, néztem a tévét, jókat nevettem a kabaréjeleneteken és elábrándoztam a szerelmes dalokon. A gyárban töltött éjszakát azonban – úgy tűnt – nem sikerült kipihennem, mert már a műsor felénél rám tört a buzgóság. Átaludtam az óév utolsó pillanatait jelző gongütéseket, az újév beköszöntését, a himnuszt, a szónoklatokat és mire reggel felébredtem, már 1976-ot mutatott a naptár.

Felderítettem egy komoly bűnesetet, megszereztem a szükséges és támadhatatlan bizonyítékokat, most jönne a cselekvés harmadik fázisa, az ügynek a nyilvánosság elé tárása. Csupán az a kérdés, mikor jön el a kedvező alkalom, mikor és hol számolhatok be tapasztalataimról, és leplezhetem le a visszaélés elkövetőit? Törtem a fejem, latolgattam a lehetőségeket, majd hirtelen felrémlett előttem, amiről a fiúk beszéltek... Miről is pusmogtak? Valamit emlegettek, hogy el lesz szúrva a csütörtök délután, és kénytelenek lesznek túlórázni... csütörtök délután, január nyolcadikán... hát persze! – csaptam a homlokomra – évnyitó főosztály-értekezletet hirdettek meg! Itt a remek alkalom!

Január első napjaiban nem történt semmi, tettem a dolgom, mint bármikor máskor, ugyanolyan álmatagon és bágyadtan, mint a többiek, akik még mostanra sem pihenték ki az

ünnepi lakomák és vigasságok fáradalmait. Kézhez kaptuk a meghívót, átnéztem a napirendi pontokat és láttam, hogy utolsóként a *hozzászólások és észrevételek* következik. – Itt fogok én színre lépni! – gondoltam nem kis izgalommal.

Az értekezletet délután három órai kezdettel a B-épület nagyelőadójában tartották. Előresiettem, majd behúzódtam az egyik kapualjba és lestem Novákékat. Amikor elhaladtak mellettem és bementek a B-épületbe, visszaosontam és kijátszva Laki bácsi éberségét, leemeltem a kulcstartóról a 106-os szoba kulcsát. Helyébe – a megszokott módon – saját kulcsomat akasztottam. Még éppen időben értem a nagyelőadóba és az első sorok egyikében foglaltam helyet. Ahogyan mindenhol, itt is a hátsó sorokat töltötték fel az elsőként érkezők, arra számítva, hogy innen hamarabb kisurranhatnak, és észrevétlenebbül fecseghetnek. A dobogón a vörös vászonnal leterített asztalnál már ott ült a vezérkar, előttük poharakkal körülvett ásványvíz- és kólás üvegek, valamint hamutartók a dohányosok számára. Középen Kulcsár, a főosztályvezető foglalt helyet, a többieket nem ismertem – kivéve az asztal végén ülő KISZ-titkárt. Az ilyen értekezletek – akár főosztályi, akár laboratóriumi, akár pedig termelési értekezletnek nevezték azokat – nagyjából hasonló lefolyásúak voltak minden intézménynél. Ám itt nem a szakszervezeti funkcionárius elnökölt, hanem maga a főmérnök.

Kulcsár főosztályvezető kellemes megjelenésű, kissé zömök, őszülő hajú, az ötvenes éveinek elején járó férfi volt. Jólszabott középszürke ruhát, divatos nyakkendőt és kék színű inget viselt, sokkal ápoltabb és elegánsabb benyomást keltve, mint a dobogón ülő többi társa. Érces hangja csendre intette a zsibongókat, majd a szokványos beszédfordulatokat használva megnyitotta az értekezletet. Ezután átadta a szót a többieknek, és egymást követték az elmúlt évben elért termelési eredményekről tartott beszámolók. Hogy ezek pontosan miről szóltak, meg nem mondhatom; ha lehet, még sokkal jobban izgultam, mint annak idején az intézetben, a videokamerás esetnél. Telt-múlt az idő és elérkeztünk az utolsó napirendi ponthoz, a hozzászólásokhoz. Láttam, hogy több kéz is a magasba lendül, egyelőre nem jelentkeztem, mindenképpen a végére szerettem volna maradni. A felszólalók a sportkör zűrös ügyeit vitatták, idegesen fészkelődtem a helyemen, a kosárlabdázók sikerei és teremproblémái a legkevésbé sem érdekeltek. Hirtelen felkaptam a fejem: valaki a gazdasági osztályról kért szót. Megismertem, az a férfi volt, akit Nováknál láttam. Arról beszélt, hogy az utóbbi időben a kisműszer-gyártó részlegnél megnőtt a fajlagos anyagköltség, az osztályvezető – vagyis Novák – arra hivatkozik, sok a selejtes alkatrész, de ami még ennél is furcsább, a nyugati importból származó alkatrészigény is megugrott! Kulcsár azzal intézte el a dolgot, hogy pontos kimutatást kért a főosztály alkatrész-felhasználásáról egy teljes évre visszamenőleg, havi bontásban, elkülönítve egymástól az egyes osztályokat. Kérte továbbá a megfelelő trendek elkészítését és alapos elemzését, továbbá a költségráfordítások naprakész meghatározását. A férfi sóhajtva vette tudomásul a rázúduló többletmunkát, amit saját hozzászólásának köszönhetett.

A főosztályvezető körülnézett, az órájára pillantott, majd unott hangon, szinte csak a rend kedvéért megkérdezte, hogy volna-e még valakinek hozzászólása. Jelentkeztem, Kulcsár kutató pillantással, kissé csodálkozva mért végig.

– Tessék elvtársnő, hallgatjuk, és ha szabad kérnem, a nevét...

– Marton Zsuzsa vagyok és a Kisműszer-gyártó Osztályon dolgozom. Mondandóm kapcsolódik az előttem szóló kollégám által felvetett problémához. Tudom miért nőtt meg az osztályunkon az anyagfelhasználás és azt is pontosan kiderítettem, miért van szükség arra a sok import alkatrészre! – A terem felbolydult, morgolódás, székek csikorgása, imitt-amott halk nevetés zaja hallatszott, majd egyszerre elcsendesedett mindenki. Folytattam. Elmondtam, amilyen röviden csak tudtam, hogy a heti tizenöt műszerkártyán kívül elkészül még öt, amit a műszerek tartozékai közé dugva csempésznek ki a gyárból és az egyik, a lopásban

vétkes kolléga lakására szállítják. Nem folytathattam, mert mind a teremben, mind a vörös terítős asztalnál zúgolódás támadt, rám kiabáltak, azt üvöltözték, hogy ilyen nincs, biztosan félreértettem valamit, rosszindulatú bajkeverő vagyok, aki rágalmazza a kollégáit. – Hogyan találhattam ki ilyeneket? – záporoztak felém a kérdések, majd durvább, indulatosabb kirohanásokra is sor került...

Kulcsár megsokallta a felfordulást, felugrott és a kezében lévő iratcsomóval hatalmasat csapott az asztalra.

– Csönd! – üvöltötte. – Elvtársak, tartsuk be a parlamentáris játékszabályokat, egyszerre csak egy beszéljen. Marton elvtársnő! Mivel tudja bizonyítani állításait?!

– Kérem, jöjjenek velem a 106-os laborba! Novák elvtárs szekrényében megtalálhatják a műszertartozékok dobozában azt a bizonyos öt darab kártyát, ami pluszban készül, és ami csupa importalkatrészt tartalmaz! – Ebben a pillanatban élénk robaj hallatszott, néhány szék felborult és többen kiabálni kezdtek. Ahogy odakaptam a fejem, láttam, hogy Breznik rohan kifelé, nekiesve a lengőajtónak, majd Pubi és Bálint Pista is utánaered.

– Állítsák meg őket! – üvöltötte Kulcsár. – Hívják azonnal a rendészeket és ne engedjenek be senkit a K-épületbe!

– Felesleges az aggodalom – fordultam Kulcsár felé és a zsebemből előhúztam a kulcsot. – Itt a 106-os labor kulcsa, kérem, jöjjenek velem, és mindent azonnal tisztázhatunk.

– Novák! – harsant fel ismét Kulcsár hangja – maga is velünk jön! – Novák felállt, most néztem rá először, amióta az értekezlet elkezdődött. A férfi ijesztően sápadt volt, még soha életemben nem láttam ennyire elsápadni valakit, a szeme vörösen izzott és egész testében remegett. – Zoli és Feri, gyertek ti is! – Kulcsár felszólítására a nagytestű Bánki Zoltán párttitkár és a Ferinek nevezett szakszervezeti titkár is csatlakozott hozzánk. Kicsörtettünk a teremből, majd az udvaron futásnak eredtünk. Mint Csapájev vörös partizánjai a tajgán, amint az ellenséges erőket üldözték, akkora hévvel rohantunk keresztül a sáros-latyakos udvaron, megcélozva a K-épületet. Én futottam elől, mögöttem egy fejhosszal Kulcsár, majd némileg lemaradva a másik két elvtárs. Novák a sor végén sántikált, s az egyik kanyarnál megpróbált lelépni. Bánki észrevette a cselt, karon ragadta, és nem a legildomosabb szavak kíséretében magával ráncigálta a félig alélt férfit. A K-épülethez érve hangos szóváltás és dörömbölés ütötte meg a fülünket, s a hangzavarban Laki bácsi vékony fejhangja vitte a prímet. Ekkor – mintha csak a földből nőttek volna ki – rendészek bukkantak fel. Kulcsár rájuk parancsolt, hogy rohanjanak fel az első emeletre és állítsák le a 106-os szoba előtt randalírozókat. Hangja a sok beszédtől és üvöltözéstől furcsán mutálni kezdett, időnként vastagon és rekedtesen, máskor meg élesen sipítva szólt. Mire felértünk az emeletre, a három muskétás már harcképtelenül, fejét lehajtva álldogált a rendészek fogságában, csak Laki bácsi méltatlankodott tovább, eltűnt és elcserélt kulcsokról, erőszakos behatolási kísérletről és mindenféle helytelenkedésekről hadoválva.

Szótlanul nyitottam ki az ajtót, majd beléptünk Novák szobájára. A jobb oldali szekrényajtóra mutattam, s Kulcsár halkan felszólította a reszkető osztályvezetőt, nyissa ki a szekrényt. Úgy volt minden, ahogyan ígértem, a műszertartozékok dobozai ott sorakoztak a szekrényben, a holnapi szállításra várva. Nyitogatni kezdtük őket és már a másodikban megtaláltuk az egyik kártyát. Rendre előkerült mind az öt – bejelentésem igaznak bizonyult, a csalás tehát lelepleződött.

– Novák, maga velünk jön – rendelkezett Kulcsár –, a többiek pedig szedjék össze a holmijukat és távozzanak. Holnap reggel 8-ra várom valamennyiüket a szobámban! – A rendészekhez fordult, mostanra már annyira berekedt, hogy csak suttogni tudott. – Zárják be és

pecsételjék le a 106-os szobát, a kulcsokat pedig vegyék magukhoz! Laki bácsi! – szólt oda a májfoltos arcú, ijedt kisöregnek – nincs semmi baj, ez a dolog nem tartozik magára!

Másnap reggel úgy időzítettem magam, hogy pontosan nyolcra érkezzem, nehogy Novákék társaságában kelljen ácsorognom a főosztályvezető szobája előtt. A titkárnő udvariasan köszöntött, majd Novákék után engem is betessékelt a teremnagyságú főnöki szobába. Kulcsár az íróasztala előtt álló hosszú tárgyalóhoz ültetett bennünket; a tegnapi társaság tagjain kívül még két férfi volt jelen, akikről nem tudtam eldönteni, ott dolgoznak-e a gyárban, vagy talán rendőrnyomozók.

Most szó sem volt kávézásról vagy teaivásról, Kulcsár azonnal a tárgyra tért és felszólított engem, hogy részletesen és érthetően diktáljam jegyzőkönyvbe az egész történetet. A titkárnő előtt gyorsíró füzet és néhány jól kihegyezett ceruza feküdt, felkapta az egyik ceruzát és írni kezdett. Magam is gyakorlott gyorsíró vagyok, ezért tudtam, milyen ütemben és mely szavaknál lassítva kell a szövegemet mondani a könnyebb lejegyezhetőség érdekében. Miután befejeztem a történetet, az egyik ismeretlen férfi kérdéseket intézett Novákhoz. Az agyongyötört arcú, sötét ruhába öltözött férfi halk hangon annyit nyöszörgött, hogy csak az ügyvédje jelenlétében hajlandó bármit is mondani.

– Novák elvtárs! – csattant fel Kulcsár, aki az éj folyamán visszanyerte eredeti hangerejét – ez nem rendőrség vagy bíróság, maga most a munkahelyén tartózkodik, és a főnökével beszél! Egyébként ügyvéd ide vagy oda, akkor jár a legjobban, ha mindent őszintén és töredelmesen bevall, és nem nehezíti meg az igazságszolgáltatás dolgát. Ez az egyetlen módja annak, hogy mérsékelje büntetését! Ugyanez vonatkozik magukra is – intett a másik három díszpinty felé.

Egész délelőtt folyt a vallatás, Kulcsár minden részletre kíváncsi volt. Néha üvöltött és az asztalt verte, máskor halkan, már-már kedvesen faggatta beosztottait, engem sem kímélve. Zúgott a fejem, ugyanúgy elfáradtam, mint a többiek, lassan azt sem tudtuk, ki a vádló és ki a vádlott.

– Fejezzük be – mondta ki végül Kulcsár a várva-várt mondatot, majd Novákékra nézett. – Egyelőre vegyék ki a szabadságukat, az ügyet vállalati szinten megvitatjuk, majd feljelentést teszünk a rendőrségen! Marton Zsuzsa! Arra kérem, maradjon még... – Megvárta, míg mindenki elhagyja a szobát, aztán felállt íróasztalától és járkálni kezdett. – Évike – fordult a titkárnőhöz – hozzon nekünk kávét, aztán elkezdheti a jegyzőkönyv gépelését!

Miután megittuk az életmentő fekete löttyöt, Kulcsár leült velem szemben és kutatva nézett rám:

– Ki maga?

– Marton Zsuzsa villamosmérnök.

– Ennyit én is tudok, de többre volnék kíváncsi. Ki küldte hozzánk?

– Olvastam a gyár közleményében a meghirdetett állásajánlatot.

– Miért tette?

– Úgy tudom, minden állampolgárnak kötelessége bejelenteni, ha bűncselekményt észlel.

– Bejelenteni, azt igen. Ámde profi módon nyomozni... az is a kötelessége? Kockáztatni a biztonságát, a testi épségét... És még folytathatnám... Nem gondolja, hogy helyesebben járt volna el, ha közvetlenül hozzám fordul és elmondja a gyanúját? Szóltam volna a rendészeknek, azok átvizsgálják a csomagokat, és máris kiderül minden. Véleményem szerint szükségtelen volt ennyire exponálnia magát!

– Ha nem járok mindennek utána, fennállt volna a tévedés lehetősége. Ha tévedek, megrágalmazom a kollégáimat, ami majdnem olyan nagy bűn, mint a lopás. Rengeteg szálat kellett felgöngyölítenem, Novákék nagyon ügyesen és ravaszul szervezték meg az akciót. Egyébként – legyen egészen őszinte – talán nem is adott volna hitelt a szavaimnak. Kicsinyes bosszúra, ellenszenvre gondolt volna, hisztis nőszemélynek, tipikus bajkeverőnek nézve engem...

– Gondoljon arra, hogy a gazdasági osztály már korábban is észlelte a túlzott anyagfelhasználást. Erről nem volt tudomása?

– Dehogynem! Ez megerősítette gyanúmat és ezt hallva sokkal bátrabban folytattam a nyomozást. Van azonban valami, amiről eddig nem beszéltünk, és amit én rendkívül fontosnak tartok.

– Egyre újabb meglepetésekkel szolgál! Mire gondol?

– A *nyilvánosságra*! A négyszemközti fülbesúgás undorító, és mindkét fél által letagadható. A nyilvánosság előtt elhangzott beszédnek azonban súlya van, jegyzőkönyvbe foglalják, és tanúkkal hitelesítik. És ez még nem minden! Gondolja, hogy Novákék az egyetlenek, akik letértek az egyenes útról? Hátha vannak mások is, akik rosszban sántikálnak, vagy éppen most készülnek megdézsmálni a közös vagyont! Az ő számukra hatalmas visszatartó erőt jelenthet egy ilyen leleplezés, nem gondolja? Talán rádöbbennek, hogy minden kiderülhet és nem érdemes kockáztatni. Merem állítani: mostantól kezdve egészen más lesz a közvagyon megítélése tekintetében az etikai norma az ön főosztályán! – A férfi megcsóválta fejét és néhány pillanatig némán bámult rám. Nagyot sóhajtott, majd széttárta kezeit:

– És én most mit csináljak magával? Terjesszem fel rendkívüli jutalomra, helyezzem magasabb beosztásba, netán nevezzem ki osztályvezetőnek? Minden elismerésem a magáé, de e pillanatban rendkívül nagy ellenszenvnek örvend! Az emberek szimpátiája mindig a vesztes felé hajlik, a világ már csak ilyen...

– Köszönöm az elismerést és a felkínált lehetőségeket, de egyetlen pillanat alatt megoldom minden gondját. Pár nap múlva lejár a három hónapos próbaidőm; nem fogom kérni a véglegesítésemet, hanem búcsút mondok az Elektron Gyárnak! Rendben?

– Rendben, bár nagyon sajnálom, hogy elmegy, mert kevés nálunk a jó szakember. De a rendkívüli jutalmat meg fogja kapni az én elismerésemmel és nagyrabecsülésemmel együtt. Minden jót magának és sok szerencsét! Azt hiszem, ez utóbbira igen nagy szüksége lesz, ha továbbra is az emberiség megmentője kíván lenni!

Fáradtan léptem ki az ajtón, még el kellett mennem a személyzeti osztályra és néhány egyéb helyre, elintézni a kilépésemmel kapcsolatos adminisztratív teendőket. Ahogy átvágtam az udvaron, Novák bukkant fel és hozzám csatlakozott.

– Tudja, mi maga? – rivallt rám dühtől sápadt arccal. – Egy rohadt spicli! Kihagytuk a buliból ez volt a baj, ugye? Persze, járt volna magának is valami jatt a kártyák beméréséért, ezt elismerem, de végtére is, munkaidőben csinálta, megkapta érte a fizetést! Miért nem szólt? Megegyezhettünk volna, de olyan maflácskának tűnt, a fene gondolta volna, hogy ilyesmire vetemedik! Tönkretenni négy családot! Mit gondolt, magunknak szerezzük a pénzt? A családnak kellett, a kölyköknek, hogy legyen lakásuk, az öreg szülőknek, hogy rendesen kezelje őket az orvos, szégyellheti magát, ostoba, felfuvalkodott kis hólyag!

És mi az a nagy kár, amit okoztunk? – folytatta – Az a néhány alkatrész, számít az egy ilyen nagy gyárnak?! A mi munkánk volt benne, a mi munkaerőnket adtuk el! Mit csináljunk, ha nem fizetik meg tisztességesen a jól végzett munkát? Kénytelenek voltunk kerülő úton megszerezni azt, ami jogosan megilletett volna bennünket...

Nem válaszoltam, csak végigmértem Novákot. Gyorsabbra fogtam lépteimet, és otthagytam a háborgó, magából kikelt embert. Kellemetlen érzésektől szorongatottan siettem haza, egyre Novák szavai csengtek a fülembe, s azon rágódtam, talán van is valami igazság abban, amit mondott... Néhány napra rá elintéztem kilépésemet, s búcsút mondtam az Elektron Gyárnak, áldásos tevékenységem első komolyabb színhelyének.

Hetekkel később – akkor már máshol dolgoztam – idézést kaptam a rendőrségtől: az Elektron Gyár feljelentésével kapcsolatos ügyben kívántak kihallgatni. Kedvetlenül léptem be a kerületi kapitányság lehangoló épületébe, a folyosó tömve volt emberekkel, s a nyüzsgő emberraj közepette időről időre rendőrök csörtettek végig, megbilincselt embereket terelgetve maguk előtt. Fouché egyik mondása jutott az eszembe: „A rendőröket sehol sem szeretik, mert a rendőrséggel szemben a legtöbb embernek rossz a lelkiismerete.” – Nekem is rossz volna a lelkiismeretem? A csuda tudja, igazából még mindig nem gyógyultam ki abból a megrázkódtatásból, amit a szerencsétlen Novák vádló és pocskondiázó szavai következtében éltem át.

Több mint egy óra telt el, végre szólítottak, és beléptem egy cigarettafüsttől bűzlő, levegőtlen kis szobába. Az egyik íróasztalnál fáradt, nyúzott képű rendőrnyomozó ült, előtte hatalmas papírhalom, s az asztal sarkán lévő kis tányéron félig elfogyasztott szendvics és egy nagy pohár kóla várta a sorsát. Ahogy meglátott, szívott még egyet cigarettájából, majd a staubot a csikkekkel telített hamutartóba nyomta, rászórva a hamu egy részét az amúgy is gusztustalan szendvicsmaradékra. A sarokban vézna gépírólány üldögélt egy özönvíz előtti írógépnél és várakozva tekintett rám. Megkezdődött a kihallgatás, és a fiatal nő gyorsírókat is meghazudtoló sebességgel kopogtatta le minden szavam. A pofa nem volt kíváncsi a részletekre, inkább ő kérdezett és a legtöbb kérdésére csak *igen,* vagy *nem* válasz volt adható. Miután befejeződött a kihallgatás, átolvastam, majd aláírtam a jegyzőkönyvet és nagy megkönnyebbüléssel távoztam az épületből. – Sajnos – tűnődtem – a bíróságra is be fognak idézni tanúkihallgatásra, ami még sokkal kellemetlenebb lesz. Beszámolni mindenről, újból átélni a történteket, de mit tegyek, ha egyszer ez a sárga angyalok sorsa...

– Még mindig rossz a lelkiismerete és sajnálja Novákékat? – kérdezte a professzor. Az E-klubban ültünk, kávéztunk és latolgattuk az elmúlt hónapok eseményeit. A klub a szokásosnál csendesebb volt, alig egy-két asztalt foglaltak el a süteményeket majszoló és üdítőket szürcsölgető diákok, akik a jelek szerint bőszen magoltak. Hiába, vizsgahónap, sóhajtottam, és némi nosztalgiával pillantottam körül a teremben. Kedvetlenül válaszoltam a professzornak:

– Ne nevessen ki, de egyre csak azt a sápadt, szerencsétlen embert látom magam előtt, és fülembe cseng a vádja, miszerint négy családot tettem tönkre!

– Ilyen alapon mindenki bűnözésből élhetne, ha pedig elkapják, hivatkozhatna a családjára. Éppen a bűnözők azok, akik tönkreteszik a családjukat és nem azok, akik leleplezik és megbüntetik őket! Egyébként gratulálok, remekül helyt állt és nagyszerűen dolgozott!

– Köszönöm, de meg kell jegyeznem, sokat segített a szerencse. Volt néhány igen meleg helyzet és nem kis izgalmakat éltem át.

– Kiderítették már, mi lett az ellopott kártyák sorsa?

– Kulcsár még az értekezlet napján elment az *özvegy Novákné* névtáblával megjelölt címre, oda, ahová Sanyival ama bizonyos autós üldözés során eljutottunk. Novák rokona már régen elköltözött, a lakást műhellyé alakították át, és ott szerelték össze a komplett műszereket. A műszereken – érthető okokból – nem szerepelt a gyártó cég neve és a termék gyári száma. A maszek rádió- és tévészerelők, híradósok és más, elektronikával foglalkozó szakemberek saját célra szívesen megvették az amatőr gyártmánynak vélt készülékeket, mert viszonylag olcsók, ugyanakkor kiváló minőségűek voltak. Állítólag még Romániába is szállítottak...

– Van róla fogalma, Zsuzsa, milyen rengeteg pénzről volt szó? Hetente egy műszer ára fejenként, sőt még több, mert a gépkocsivezető nyilván kisebb részesedést kapott. Az sincsen kizárva, hogy egyáltalán nem tudta, mire megy ki a játék. Ha levonjuk a műszerház, a hálózati blokk és a kezelő szervek költségét, műszerenként még akkor is összejöhetett tíz-tizenötezer forint tiszta nyereség! Ki keres manapság havi hatvanezer körüli összeget?

– Néhányan azért vannak...

– Abban sincs igaza Nováknak, hogy a gyárat csak az alkatrészek árával károsították meg. A valódi érték a műszertervezők és konstruktőrök munkája, az a szellemi tőke, ami ezekben a készülékekben megtestesül. Ha jól tudom, a rétméter áramköri egységeinek egy részét a tervezők szabadalmaztatták, így még sokkal súlyosabb az elkövetett vétség!

– Mint mindig, most is fején találta a szöget! Nem akarok tovább nyavalyogni, megpróbálom túltenni magam a lelkiismereti kérdéseken és bízni az igazságszolgáltatásban. Inkább arról beszéljünk, mi lesz a következő feladatom? Hová röpüljön a sárga angyal, hogy újabb szolgálatokat tegyen az emberiségnek „Fülig Jimmy és társai őszinte sajnálatára”?

– Idézet Rejtőtől... régebben nagyon szerettem, de mostanában valahogy már nem köt le... Tényleg folytatni szeretné a munkát, és nem hátrál meg?

– Ha jól emlékszem, ígéretet tettem önnek, Professzor úr; számomra az ígéret szent dolog és eszemben sincs meghátrálni!

– Nagyszerű és köszönöm! Egyébként én sem henyéltem, körülnéztem erre-arra és nem éppen eredménytelenül. Örömmel közlöm, megvan az új helye: már várják a Kémiai Intézetben! A félvezető-technológiai kutatásokat végző osztályon helyezik el, ahol munkájához mind a vegyésztechnikusi, mind a villamosmérnöki ismereteire szükség lesz. Azonnal véglegesítik, és *tudományos kutató* státuszba helyezik. Február másodikától állhat munkába, van még kvázi két hete. Pihenje ki magát, sétáljon, egyen és aludjon sokat, majd pedig fel a fejjel és legyen éppoly sikeres, mint eddig!

Öt hónapot töltöttem a Kémiai Intézetben, ez az időszak is kellemesen indult, majd lassanként itt is egyre jobban belebonyolódtam a konspiratív tevékenységekbe, ennek köszönhetően a dolgok végső kicsengése rímelt valamelyest azzal, amit az előző két esetben éltem át. Bár nem volt nyilvános leleplezés, nem lihegtek a nyomomban vérszomjas főnökök, azért rendre megkapták a magukét azok, akik erre így vagy úgy, de valahogyan rászolgáltak.

A mikroelektronika, ez a huszadik század utolsó évtizedeiben született tudományág, ami a későbbiekben megalapozta korunk hatalmas informatikai robbanását – új alapokra helyezve a hírközlést, az ipari- és a szórakoztató elektronikát, a számítástechnikát és a haditechnikát –, kis hazánkban is rendkívül nagy népszerűségnek örvendett. Műszaki vonalon szinte nem volt olyan akadémiai vagy ipari kutatóintézet és alig akadt olyan gyár, amelyik ne iktatta volna be tevékenységi körébe valamilyen szinten a félvezető eszközök előállítását és továbbfejlesztését, illetve ne kereste volna számukra az egyre újabb és speciálisabb alkalmazási területeket. Ez alól a Kémiai Intézet sem volt kivétel, s adottságaira való tekintettel a szilíciumból előállítható mikroelektronikai eszközök gyártástechnológiáját célozta meg.

Csakhogy a szűkmarkú költségvetés a szakemberek által felvázolt hatalmas perspektívák ellenére is igen mérsékelten csepegtette a pénzt a félvezető-kutatás büdzséjébe, s az igényt támasztó intézmények nagy, sőt egyre növekvő száma következtében mindinkább soványodott az egyes kutatóhelyekre jutó kvóta. A csekély támogatásból csak elavult és korszerűtlen gyártóberendezésekre, műszerekre és kutatási eszközökre futotta, és amikor jobban körülnéztem új munkahelyemen, a félvezető laboratóriumban, azt tapasztaltam, hogy olyasmikkel

foglalkoznak kollégáim *kutatás* címén, amely dolgokat a fejlettebb országokban már régen kitaláltak, megvalósítottak, sőt már elavultnak is tekintenek.

Elhatároztam, nem fogok semmiféle komolyabb tudományos tevékenységben elmerülni, tessék-lássék választok valamilyen jól csengő kutatási feladatot és időm nagy részét környezetem megfigyelésére szánom. Az osztály, ahol alkalmaztak, szervezeti felépítését tekintve három nagyobb egységből, azaz laboratóriumból állt. A laborvezetők hatásköre – ha korábbi munkahelyeimet veszem alapul – a csoportvezetők szintjén állt. Engem a diffúziós laboratóriumba osztottak be, ez volt a legnagyobb alegység, ide tartozott a legtöbb részfeladat. A másik két laborban a szilíciumszeletek előkészítésével, illetve a fémezési struktúrák kutatásával foglalkoztak. Csakhamar bejáratos lettem ebbe a két laborba is és éppoly természetességgel foglalkoztam a fémezéssel, vagy a szeletek előkészítésével, mint tulajdonképpeni munkámmal, a diffúzióval.

Az osztály személyi összetétele ugyanazt a torz képet mutatta, mint az akkori időkben csaknem valamennyi kutatóhely. Túlsúlyban voltak az egyetemet végzett kutatók, ám kevés volt a technikus és a laboráns. A segédszemélyzet hiányát az is fokozta, hogy sok volt a fiatal nő, s a lányok inkább a csinosabb férfikollégákkal múlatták az időt, míg az asszonyok kisgyermekeikkel kapcsolatos teendőik miatt gyakran hiányoztak, vagy késtek. Ennek folytán a laborokban tombolt a rendetlenség, egymás hegyén-hátán hevertek a mosatlan büretták, pipetták, lombikok és egyéb üvegholmik, s a laborálási munkálatok is lassan, nehézkesen készültek el. Gondoltam egyet, s nem röstelltem magam is odaállni a vízcsaphoz mosogatni, ezen kívül elvégezni a kutatók által igényelt egyszerűbb rutinfeladatokat és a vegyésztechnikusi ismereteket igénylő, bonyolultabb műveleteket. Hamarosan azon vettem észre magam, hogy egy személyben laboráns, technikus és tudományos kutató lettem.

Kollégáim eleinte csodálkozva nézték szokatlan ügybuzgóságomat, el is neveztek *munkagépnek,* majd egyre jobban rám kaptak, és mind több feladattal bíztak meg. Egyébként végtelenül kedves és aranyos társaságba volt szerencsém belecsöppenni. A legtöbb kutató az én korosztályomból került ki, s a jókedvű, vidám emberek körében gyakori volt a viccmesélés, tréfálkozás, majd' minden szobában főztek kávét vagy teát, és megünnepeltünk minden név- és születésnapot. Valami rejtélyes kór azonban pusztíthatott közöttük, mert a látszatra ép, jó külsejű és jó erőben lévő kollégák gyakran vonultak betegállományba, sokszor elkéstek, illetve korábban eltávoztak különféle rosszullétekre hivatkozva. Néha elfogta őket a munkakedv, ilyenkor lázasan búj tták a szakirodalmat, indították be a különféle műveletsorokat, hivatták a szerelőket a meghibásodott gépek kijavítására, miközben teletömtek engem különféle segédfeladatokkal. Igazából csak két ember vette komolyan a dolgát: egy fizikus és egy vegyészmérnöknő, ők keveset hiányoztak, a munkaidejüket kihasználták és néhány értékesebb publikációval is büszkélkedhettek.

Hamarosan rájöttem, mi a forrása a lazaságnak, minek tulajdonítható ez a paradicsomi állapot. Ahogy mondani szokás: „a fejétől bűzlik a hal" és ez a *fej* dr. Tardos Pál osztályvezető volt.

Tardos – aki elvárta, hogy *Doktor úrnak* szólítsák, ugyanabba a szellemi elitbe tartozott, mint a professzor, bár nála jóval fiatalabb volt. Elismert, nagyra becsült kémikus hírében állt, számos tudományos mű, valamint egyetemi jegyzet szerzőjét tisztelhették benne, ezért a Kémiai Intézet egyik büszkeségének számított. Önmagát prominens személyiségnek tartva, kevesellte a tudományos főmunkatársi besorolást, igényt tartott az osztályvezetői rangra is, és természetesen az ezzel együtt járó magasabb fizetésre. Tardos egyik fő erőssége kiváló matematikai képessége és szaktudása volt, s a matematikát közismert módon utáló vegyészek ezt a körülményt különösen imponálónak tartották. Ahogy haladt előre pályáján, egyre jobban elszakadt a gyakorlattól, mind kevesebb időt töltött a laboratóriumokban, inkább az elmélettel foglalkozott, elmerülve a matematikai levezetésekben és belebonyolódva a kémiai képletekbe.

Gyanítottam, mostanra már egy titrálást sem tudott volna elvégezni, ódzkodott is a laborok látogatásától, nehogy kiderüljön hozzáértésének teljes hiánya. Számításaiba temetkezve már nemcsak a gyakorlati teendőktől szakadt el, hanem az emberi sorsok sem érdekelték, elfoglalta magát tudományos karrierjének építgetésével és újabban egy angol nyelvű szakkönyv megírásával.

Talán csak egyetlen elismerésre méltó vezetői húzása volt, éspedig az, hogy igen jól választotta meg a titkárnőjét. A titkárnő – bizonyos Pirike – állítólag mindenhez értett. Azt beszélték, már több egyetemet kipróbált, itt is, ott is elvégzett néhány évet, majd megunva a tanulást, megfejelte ismereteit egy gyors-gépírói tanfolyammal és a titkárnői pálya mellett döntött. Ő bontotta fel főnöke postáját, szignálta ki a leveleket az illetékesekre, jó párat azonban saját maga válaszolt meg, vagy végezte el az abban kirótt feladatokat. Tardos véleményét csak a legfontosabb esetekben kérte ki és mindig helyesen ítélte meg, mi tekinthető *legfontosabb esetnek*. Ment is jól a szekér, az intézet vezetése megelégedéssel nyugtázta Tardos vezetői tényked̄ését, minden kimutatás időre elkészült, minden intézkedés megtörtént, az osztályvezető mindig mindenhol pontosan megjelent, ahová meghívták és minden megbeszélésen tett néhány hasznos észrevételt. Hogy mindez Pirike munkája? Ezt senki sem tudta, pontosabban szólva, ez senkit sem érdekelt.

Az igazán nagy baj – ahogyan én láttam – Tardos nemtörődömségéből származott és az emberekkel való laza kapcsolata nemcsak a munkatársakat, hanem a laborvezetőket is felbátorította a hanyagságra, s ennek eredményeként az osztály lényegében minden komolyabb irányítás és felügyelet nélkül élte a saját életét.

Amikor felvettek az intézetbe, laborvezetőm, Vargha Gyurka természetesen Tardosnak is bemutatott. Az öregedő, jelentéktelen külsejű férfi szívélyesen üdvözölt, barátságosan érdeklődött eddigi eredményeim felől és megkérdezte, milyen kutatási témát választottam magamnak.

– A fény-félvezető kölcsönhatásokat szeretném tanulmányozni – válaszoltam lelkesedést színlelve – ez kapcsolódna az optoelektronika tárgykörébe tartozó doktori disszertációmhoz, ami már előrehaladott állapotban van. – Tardos legnagyobb elismerését fejezte ki, pár szóval még érdeklődött közös ismerősünk, a professzor felől, jó munkát kívánt, majd Vargha Gyurka figyelmébe ajánlva udvariasan elbocsátott.

Az első két hónapban a laboránsi és technikusi segédmunkákon kívül időm nagy részét a műszerek és berendezések tanulmányozására fordítottam. Figyeltem ugyan társaim tényked̄ését, de a lazaságon és a fegyelmezetlenségen kívül más szabálytalanságot, vagy visszaélést nem tapasztaltam. Április vége felé történt valami, ami felnyitotta a szemem, megmutatva az utat, amelyen haladnom kell ahhoz, hogy az igazán nagy bajokat felfedjem, a bizonyítékokat megszerezzem és a problémákat a nyilvánosság elé tárjam.

A dolog egy érdektelen laboránsi feladattal kezdődött, főnököm valamilyen bonyolult összetételű, többkomponensű oldat készítésével bízott meg. Keresgélni kezdtem a szükséges vegyszereket, azonban alig találtam valamit. – Ez lehetetlen – mondtam csodálkozva az egyik laboránslánynak –, a múlt héten volt szállítás, még emlékszem, hogy egy csomó üveget és csomagot pakoltunk be ide a szekrénybe és tudtommal senki sem használta ezeket a vegyszereket! – A kislány megvonta a vállát és kiment a szobából, én pedig keresgélni kezdtem a kemikáliákat, átnéztem minden lehetséges helyet, de csak néhány üres üveg és doboz akadt a kezembe. – Lopják a vegyszereket? – ötlött fel bennem. – Ezek a vegyi anyagok, főként az etilalkohol, a háztartásokban is felhasználhatók! – Nem szóltam senkinek semmit, hanem szimatolni kezdtem. Minden labornak volt igénylő füzete, ahová a munkatársak nevük feltüntetésével beírták a szükséges vegyszerek fajtáját és mennyiségét, s a tételeket – jóváhagyás esetén – a laborvezetők szignálták. A füzetek aztán lekerültek a titkárságra, a tételeket Pirike

egy erre a célra készült nyomtatványra átvezette, majd Tardossal aláíratta. Észrevettem, hogy az igénylő füzetek közkézen forognak, hol itt, hol ott ír bele valaki valamit, a laborvezetők pedig meg sem nézik, mit írnak alá. – Meg kell szereznem a füzeteket, és legalább januárig visszamenőleg ki kell gyűjtenem az osztály összes vegyszerrendelését! Elég jól meg tudom becsülni miből mennyi kell, és ha itt valakik lopnak, akkor az igényelt és a felhasznált mennyiség jelentősen különbözni fog egymástól! – Péntek délután utolsónak hagytam el a labort, begyűjtöttem az összes füzetet, hazavittem, és a hétvégét a rendelések összeírásával töltöttem.

Az eredmény megdöbbentő volt: az osztály vegyszerfelhasználása egy kisebb üzemnek is becsületére vált volna! Első helyen az etilalkohol állt, majd ezt követték a háztartásban tisztításra is alkalmazható vegyszerek. Ami különös volt, akadt három olyan speciális és drága kémiai anyag is, amilyent – egészen biztos voltam benne – soha senki nem használt az osztályunkon! Előszedtem egy vegyszer-meghatározó kézikönyvet, és döbbenten láttam, hogy mindhárom vegyület erős méreg, s az ilyen anyagok kezelésére és tárolására külön előírások vonatkoznak. – Akkor még nagyobb a baj – elmélkedtem –, eladásra is visznek, nemcsak saját célra! Újból átlapoztam a megrendelő tömböket és megállapítottam, hogy ezeket a veszélyes mérgeket minden esetben főnököm, Vargha Gyurka igényelte.

Hétfőn, ahogy beértem, előkotortam a méregszekrény naplóját, azonban az ominózus három vegyszernek nyomát sem leltem.

Vargha érintettségében bizonyos voltam, de ez még kevés, a többi *szarka* kilétét is fel kell fednem! Tudtam, nagyon óvatosan kell eljárnom, nem kutatgathatok senki holmija között, ellenben megfigyelhetem, kik mennek haza degeszre tömött táskákkal és szatyrokkal. Teltek a napok, a hetek, és lassanként arra a megállapításra jutottam, hogy az én kivételemmel mindenki benne van ebben az össznépi játékban. Nap, mint nap összefutottam olyanokkal, akik a vegyszerszekrények körül ólálkodtak, pancsoltak az anyagokkal, kisebb-nagyobb – olykor üdítős – üvegekbe töltögették a folyadékokat, vagy dobozkákba szórták a por alakú kemikáliákat. Nem volt nehéz észrevennem, hogy a hazafelé sietők csomagjai gyanúsan duzzadoznak, és a bevásárló szatyrokból alkalomadtán kenyér és tej helyett etilalkoholos üvegek kandikálnak ki.

Ha mindenki lop, milyen alapon fordulhatok a nyilvánossághoz? Ha valamelyik értekezleten elmondom tapasztalataimat, minden bizonnyal kinevetnek, rám fogják, hogy üldözési mániám van, vagy gonoszságból ártani akarok nekik. Végül arra az elhatározásra jutottam, nem követem az eddigi gyakorlatot, nem fogok értekezleteken hozzászólni és bizonyítékokat feltárni, hanem mindenekelőtt beszélek Tardos doktorral.

Az osztályvezető közelébe férkőzni korántsem bizonyult egyszerű feladatnak. Ahogy beléptem a titkárságra és a főnöki ajtó felé indultam, a Cerberusként őrködő Pirike elállta utamat és minden áron tudni szerette volna, miért keresem a doktort, miről akarok vele tárgyalni. Természetesen eszembe sem jutott kipakolni a kíváncsi nőnek, inkább a tudomány térfelére rúgtam a labdát, mondván, a disszertációmmal kapcsolatban szeretnék tanácsot kérni a nagy embertől. Pirike hárított: „a doktor úr most nem ér rá, talán gyere a jövő héten, vagy inkább a jövő hónapban...” – én azonban hajthatatlan maradtam.

– Leülök itt nálad – közöltem negédes mosollyal – és megvárom a doktor urat! – Vitatkozni kezdtünk, a vita egyre hevesebb lett, majd hirtelen kitárult az ajtó és Tardos állt a küszöbön.

– Mi ez a zaj? Min vitatkoznak a hölgyek? Marton Zsuzsa, ha nem tévedek. Jó napot kívánok! Óhajt valamit?

– Igen – válaszoltam – sürgősen beszélni szeretnék Önnel, volna valami nagyon fontos, amit okvetlenül el kell mondanom!

– Parancsoljon, fáradjon be! Egy perc és rendet rakok... Pirike, kérek két kávét! Remélem, megkínálhatom?

– Nagyon köszönöm.

– Valami személyes ügy? Vagy talán a munkájával kapcsolatban volna valami kérdése? – Maga elé tette az üres kávés csészét, végigsimította az arcát, és idegesen megrántotta a nyakát. – Általában elég ritkán fordulnak hozzám a beosztottjaim – folytatta –, de ha segíthetek valamiben, örömmel állok rendelkezésére!

Nehezen indult a beszélgetés, szerettem volna minél távolabbról nekifutni a témának, párszor bele is bonyolódtam néhány ügyetlen körmondatba, a doktor azonban nyugodtan, rezzenéstelen arccal hallgatott. Végül már nem tudtam tovább kerülgetni a forró kását és kiböktem a lényeget: az osztályon lopják a vegyszereket és ez alól – úgy tűnik – senki sem kivétel!

Tardos arca hirtelen megváltozott, vonásai megkeményedtek és mérgesen nézett rám.

– Kolléganő, gondolja meg jobban, miket beszél! Hogy jut az eszébe megvádolni munkatársait és közvetlen felettesét ilyen súlyos dologgal? Még hogy *mindenki*! Ez egész egyszerűen hihetetlen! Önnek elment az esze!

– Ha megengedi, előadnám a bizonyítékokat. Kissé hosszadalmas, de nem várhatom el, hogy első szóra elhiggyen nekem mindent.

– Kérem! – dőlt hátra és zsebkendőjével megtörölgette izzadó homlokát – hallgatom!

Előhúztam az általam készített vegyszerleltárt, és az orra alá nyomtam. – Nézze át ezt a listát, Doktor úr, az osztály vegyszerfelhasználása januártól napjainkig. Ön szerint szükséges ez a hatalmas mennyiség a nálunk folyó munkákhoz? Különösen ajánlom figyelmébe a pirossal aláhúzott három vegyszert, ezek egészen biztosan nem használatosak a félvezető-technológiában.

– Ez... ez nem bizonyít semmit – háborgott –, el is keveredhettek ezek az anyagok, feldől egy pohár, kiömlik valami, nem sikerül egy kísérlet, újabbal próbálkoznak, ez nem gyár, ez kutatóhely, itt nem lehet szigorú mennyiségi megkötéseket tenni... És különben is, én elméleti ember vagyok, nem foglalkozom kémiai műveletekkel, nem tudom milliliter pontossággal megítélni, mennyi alkoholra vagy egyéb nyavalyára van szükség! Az anyagmegrendeléseket a laborvezetők szignálják, ha olyannyira szívén viseli az intézet kiadásait, beszéljen velük!

– Volt alkalmam a saját szememmel meggyőződni arról, hogy kollégáim – beleértve a vezetőket is – holmijuk közé dugdosva viszik ki a vegyszereket. Ami a legmegdöbbentőbb, nem is titkolják ezt egymás előtt. Sőt! Egymásnak ajánlgatják a különféle anyagokat mosó- és tisztítószerek céljaira, és közkézen forognak a receptek a házilag készíthető koktélokról, likőrökről és a jobbnál jobb itókákról. Az alapanyag természetesen az innen kicsempészett etilalkohol... Mit gondol, mit mondana Vargha Gyurka, ha szóvá tenném az észrevételeimet? Valószínűleg kinevetne, aztán jól letolna, és figyelmeztetné a többieket, hogy legközelebb valamivel óvatosabban járjanak el. Egyébként sincs mitől tartaniuk, hiszen a portán nincs semmiféle ellenőrzés és önt, Doktor úr, soha sem lehet látni a laborokban...

– Tisztelt kolléganő, kikérem magamnak, hogy a munkámat kritizálja! Legjobban tenné, ha elfelejtené ezt az egész ügyet és csak a saját dolgával törődne! Mi köze ahhoz, amit mások csinálnak? Maga nem vezető és az égvilágon semmiért sem felelős!

– De igenis, felelős vagyok, ahogyan minden ember felelős mindenért! És hogy miért jártatom a számat? Többek között magamért is. Ha kirobban a botrány – márpedig ez várható – engem is belekeverhetnek. Ugyan már, milyen alapon gondolná bárki, hogy én kivétel vagyok! De ha

kíváncsi rá, elárulhatom, önért is teszem, amit teszek, mert önért is érzek felelősséget. No nem, mint a főnökömért, hanem mint Vári professzor egyik kedves barátjáért!

– Gondolja el – folytattam –, mi történne, ha egyszer valaki a nagy kapkodásban az etil-alkoholos üveg helyett a metilalkoholos üvegből töltene magának? Mi lesz, ha meghal, vagy a legjobb esetben megvakul egy család vagy egy egész vendégsereg? De itt vannak a tisztítószerek! Ha valaki ezeket a nagytöménységű kemikáliákat nem a megfelelő laboratóriumi körülmények között, hanem odahaza hígítja és kevergeti, összeégetheti magát, veszélybe sodorhatja a gyermekét, sőt még fel is robbanthatja az egész lakást! És ez még nem minden. Látja a listámon azt a három, pirossal aláhúzott vegyi anyagot? Ezek halálos mérgek, ön nagyon jól tudja, milyen célokra használhatók! Ezeket a vegyszereket a méregszekrény naplójában nem szerepeltetik, ahogy beérkeznek a raktárból, valaki vagy valakik azonnal eltüntetik. Doktor úr! Ébredjen fel! Ezért börtön jár!

– Kérem, fejezzük be ezt a beszélgetést, és azonnal távozzon a szobámból! – Tardos feje a sápadt-sárgából vörösbe váltott át, nyaka idegesen rángatózott, és kezével a vegyszerlistát markolászta. Hirtelen felpattant az ajtó és Pirike lendült be.

– Mi történik itt? Mi ez a kiabálás? Zsuzsa, jobb lenne, ha most elmennél, és nem idegesítenéd tovább a Doktor urat!

– Már itt sem vagyok – szóltam csendesen, majd Tardos felé fordultam:

– Betartottam a szolgálati utat, először önnek szóltam, de ha nem veszi komolyan szavaimat, a gazdasági igazgatóhoz fordulok és neki is elmondok mindent. Viszontlátásra! Szervusz, Pirike! – felálltam, összeszedtem papírjaimat, s a két döbbent ember vészjósló tekintetének kíséretében kivonultam a szobából.

Tudtam, hogy Tardos a lassú reakciójú emberek közé tartozik, beszűkült agya nehezen érti meg azt, ami kívül esik az ő tudományos világán, de – és ebben biztos voltam – van benne felelősségérzet és belátja, előbb-utóbb lépnie kell. Időre van szüksége ahhoz, hogy megemésszе mondataimat, várok még egy-két hetet és csak a végső esetben fordulok a gazdasági igazgatóhoz.

Visszamentem a szobámba és folytattam a dolgom – mintha mi sem történt volna. Arra gondoltam, ha Tardos megnyugszik és átgondol mindent, össze fogja hívni a laborvezetőket és szőr mentén, óvatosan kérdőre vonja őket. – Ha ez így lesz – véltem –, akkor előbb-utóbb rajtam csattan az ostor, talán még gorombáskodásokra, vagy ki tudja milyen atrocitásokra is sor kerülhet. Eltelt három-négy nap, de semmi különös nem történt. – Még egy hét és megyek a nagyfőnökökhöz – morfondíroztam. Újabb, az eddigieknél is szemtelenebb lopásokat észleltem, lassan már valóban félni kezdtem, hogy – amint ezt Tardosnak is jeleztem – a végén még engem is belekevernek ebbe az egész disznóságba.

Aztán mégis bekövetkezett az, amire vártam és ettől kezdve az események rohamléptekkel haladtak előre. Meglepetésemre Pirike keresett telefonon:

– Tíz órára vár a Doktor úr – közölte fagyos hangon.

– Ott leszek! – válaszoltam. Körüljártam a laborokat, minden szóra odafigyeltem, és csakhamar megtudtam, hogy a három laborvezető is hivatalos a főnökhöz. – Most lesz a *tetemre hívás*, nem kétséges. Lám-lám, a bogár, amit Tardos doktor fülébe ültettem, mégiscsak megteszi a magáét!

Kopogtattam, majd beléptem a szokatlanul zsúfolt főnöki szobába, ahol a három laborvezetőn kívül ott szorongott Faludi, a gazdasági igazgató és még két férfi. Az egyikükről hamarosan kiderült, hogy az intézet párttitkára, a másikról azonban nem tudtam meg semmit. Találtam

magamnak egy üres széket és helyet foglaltam. Némi feszengés, hümmögés és torokköszörülés közepette bemutatkoztunk egymásnak, majd nyílt az ajtó és Pirike jelent meg egy nagy tálcával. Kávéval és teával kínált bennünket, mindenki választhatott, melyiket kéri. Ahogy az már lenni szokott, a frissítők fogyasztása közben az értekezlet tárgyát nem érintő dolgokról folyt a szó; Tardos az Akadémián tartott egyik előadásáról mesélt, majd bátortalanul a vegyipar hazai helyzetét kezdte elemezni. Az érdeklődés, finoman szólva, csekély volt, néhány fejbólintáson és helyeslésen kívül más észrevétel nem történt. Szinte már tapintható volt a szobában uralkodó feszültség, mindenki érezte, hogy valami történni fog, valami, ami cseppet sem lesz kellemes, velem együtt valamennyien szerettünk volna már túl lenni az egészen és elhagyni ezt a fülledt levegőjű szobát. Tardos elhallgatott, pár pillanatig mereven bámult maga elé, majd egyenesen a vele szemközt ülő Faludira szegezte tekintetét.

– Sajnos, egy meglehetősen kényes és kellemetlen ügyet kell megvitatnunk – kezdte. – Kiderült, hogy egyesek visszaélve jóindulatommal és bizalmammal, kijátszva az ellenőrzést, olyasmit cselekedtek, ami jó közelítéssel a bűnügyek kategóriájába sorolható... – Ezt követően rendre elmondott mindent, szinte ugyanolyan sorrendben és ugyanazokkal a szavakkal, mint amilyenekkel én mondtam el neki. Semmit nem hagyott ki, semmit sem szépített. A fiókjából előszedte a megrendelő füzeteket, a tőlem kapott listát több példányban lemásolva, majd a gazdasági osztálynak készített megrendeléseket. Mondani akart még valamit, de nem tudta folytatni, mert Vargha Gyurka élesen felcsattant:

– Ez az egész vádaskodás teljes képtelenség! Itt valaki nagyon csúnya játékot játszik, összevissza fecseg, és megrágalmazza az ártatlan embereket. Egészen biztosan utólag átírták a tömbökben feltüntetett számadatokat, például 2 litert 20 literre módosítva, vagy a számjegyeket kijavítva! Gyanítom is, hogy ki tette, ki az, aki minden lében kanál, valaki, aki nagyon szeretné átvenni a labor irányítását!

– Először természetesen én is erre gondoltam – válaszolt Tardos a szemüvegét igazgatva. – Hogy a tévedésnek még a lehetősége se álljon fenn, írásszakértőhöz fordultam és átvizsgáltattam a tömböket. Ezekben ugyebár minden vegyszer mellett szerepel a megrendelő neve, kézjegye és az illetékes laborvezető aláírása. Sehol semmi differencia! A számokat nem javították át, a kézírásokat és aláírásokat nem hamisították meg. Minden kétséget kizáróan a tömbök a megrendelők szándéka szerinti anyagfajtákat és mennyiségeket tartalmazzák!

– Látok itt valamit, ami még ennél is súlyosabb! – emelte fel szavát az egyik ismeretlen férfi. – Bár jelenleg az intézet függetlenített párttitkára vagyok, vegyészmérnöki diplomám van és valamit én is értek a vegyszerekhez. Találtam a listán három pirossal aláhúzott anyagot! Ezek, kérem, igen veszélyes mérgek és tudomásom szerint ilyen vegyszereket senki sem használ az intézetben! Szeretném megnézni a tömbökben, kik rendelték meg ezeket és szeretném megtudni, hogy milyen célból?! Ki az osztály méregfelelőse, hol a méregnapló és milyen bejegyzések szerepelnek benne?

– Itt a napló – dobta be a játékba Tardos az utolsó adut –, sehol sem szerepel benne a három kérdéses vegyszer!

Elszabadult a pokol. Mintha hirtelen szélvihar söpört volna végig a szobán, akkora lett a pánik, egymás szavába vágva üvöltözött mindenki hol egymásra, hol pedig rám mutogatva, s az elhangzott jelzők már egyre kevésbé tűrték meg a nyomdafestéket. Faludi hirtelen felállt, Tardoshoz lépett és súgott valamit a fülébe. A doktor bólintott, s a gazdasági igazgató kilépett a szobából. A párttitkár lapozgatott a tömbökben, s a mérgeknek titulált vegyszerek mellett megrendelőként mindenütt Vargha Gyurka nevét fedezte fel. Ettől kezdve a botrányos jelenet domináns eleme Gyurka és a párttitkár haragos szóváltása lett. Tardos nyugodtan ült a helyén, arca semmi különös izgalmat nem árult el. Ránéztem, összeakadt tekintetünk, s ő elmoso-

lyodva csippentett egyet a szemével. – „Látod, látod – jelezte ezzel a kis gesztussal – megfogadtam a tanácsodat, minden úgy van, ahogy akartad! Most aztán örülhetsz az eredménynek!”

Faludi jött vissza, megállt az ajtóban és csendet kért. Miután az utolsó morgás és anyázás is elhangzott, elnémult a szoba.

– A rendészek már útban vannak – jelentette be a gazdasági igazgató –, lepecsételik a méregszekrényt, majd miután mindenki távozott, a szobákat is. Az osztály valamennyi dolgozóját két nap fizetés nélküli szabadságra küldjük, ez idő alatt a gazdaságiak felleltározzák a készleteket. Még a mai napon, de legkésőbb holnap, Tardos doktor urat és a három laborvezetőt külön is meghallgatjuk, s vallomásukat jegyzőkönyvbe vesszük. Miután felderítettük a tényállást, az intézet vezetése meghozza a szükséges döntéseket. Ti most elmehettek – intett a három dermedt laborvezető felé – Marton Zsuzsát azonban megkérnénk, hogy maradjon még...

Ott maradtam a négy férfival, s a jelenet hasonló volt ahhoz, mint ami az Elektron Gyár főosztályvezetőjének szobájában lejátszódott. Igyekeztem egyszerűen és világosan megválaszolni a rám zúduló kérdéseket, próbáltam velük megértetni, hogy könnyen a bűnrészesség gyanújába keveredhettem volna, ha nem jelentem az észlelt szabálytalanságokat. Nem túl nagy meggyőződéssel bólogattak szavaimra, majd igen tapintatosan az iránt érdeklődtek, szándékomban áll-e valamilyen vezető-beosztást elfogadni, amennyiben az intézet átszervezése erre módot adna.

– Köszönöm a megtisztelő bizalmat – válaszoltam habozás nélkül –, de nem élhetek a lehetőséggel. Nem szeretnék olyan vezető lenni, akitől az emberek félnek, és akit utálnak. Búcsút mondok az intézetnek, tisztelettel kérem felmentésemet. Ha úgy gondolják, hogy a vizsgálat lefolytatásának időtartamára még maradnom kell, akkor ezt felmondási időm terhére tenném. – A férfiak egymásra néztek, arcukon némi megkönnyebbülést véltem felfedezni, majd befutottuk a szokásos udvariassági köröket. Megegyezésünk szerint felmondási időmet nem kell letöltenem, de ha úgy adódna, hogy tanúskodni kell, bármikor a rendelkezésükre állok. Némi prémiumot is kilátásba helyeztek, ennek szűkös anyagi helyzetem ellenére sem örültem, Júdás-pénznek éreztem, mint azt az összeget is, amit alig pár hónapja az Elektron Gyártól kaptam.

Később megtudtam, hogy velem együtt Tardos is beadta a felmondását, tanári állást vállalt a Vegyipari Egyetem egyik tanszékén, ahol az idők végezetéig háborítatlanul hódolhat majd valódi szenvedélyének: az elméleti kémiának. A három laborvezetőről csak annyit hallottam, hogy eltűntek a Kémiai Intézetből, állítólag eltussolták az ügyet és valamilyen csekélyebb büntetéssel megúszták. Az osztály, mint olyan, megszűnt, egy részét beolvasztották a szilárdtest-fizikai osztályba, a többit felszámolták, és az embereket szétszórták. Nem maradtak valami sokan; többségük kilépett, megelégelve az intézeti élményeket.

– És most hogyan tovább? – kérdeztem a professzortól, akivel egy kellemes kis budai kertvendéglőben üldögéltünk és pompás vacsoránkat fogyasztottuk. A professzor a meghívást jutalomvacsorának szánta, és minden erejével azon volt, hogy a legfinomabb és legdrágább ételeket tömködje belém.

– Tardos barátomat nagyon sajnálom – tért ki a válaszadás alól –, végtelenül rendes ember, igen nagy tudású, amellett jellemes és becsületes. Biztosan hatalmas megrázkódtatást jelentett számára az a felismerés, hogy a világ nem csupa olyan emberből áll, mint amilyen ő. Képzelem, mennyire kifordulhatott önmagából, amikor maga úgy rárontott és valósággal frontális támadást intézett ellene! Szinte hihetetlen, hogy az a szelíd és kultúrált ember olyan goromba és elutasító tudott lenni! Nagyon érti ezt a dolgot, Zsuzsa, ezer ördög veszett el magában! Nem akar véletlenül rendőrnyomozó lenni?

– Még hogy én? Isten őrizz! A hátam is borsózik, ha csak meglátok egy rendőrt. Éppen elég nekem az igazságszolgáltatásból, hogy hamarosan újra mehetek be a bíróságra, és tanúskodhatom a Novák-ügyben. A Kémiai Intézetbe is hivatalos vagyok, a főigazgató is szeretne kikérdezni...

– Visszatérve a kérdésére: egyelőre szünetet tartunk, kap körülbelül két hónap szabadságot. Erre az időre – hogy ne maradjon pénz és munkaviszony nélkül – szerződéses alapon foglalkoztatjuk az egyetemen, az én egyik különmunkám résztvevőjeként. Nem lesz sok dolga, kap tőlem néhány újságcikket, amit le kell fordítania. De ez nem minden! Hogy áll a némettel? Úgy emlékszem, megvan a középfokú nyelvvizsgája, így igaz?

– Igen. De ennek már csaknem tíz éve és az ember, ugyebár, felejt...

– Az ember felejt. Felhívom figyelmét, hogy kiváló intenzív tanfolyamokat indít nyáron a TIT, válasszon ki egyet, valamilyen közép- vagy felsőhaladót. Ha sikerül az, amit tervezek a maga számára, feltétlenül szüksége lesz az alapos német nyelvtudásra mind társalgási, mind levelezési szinten, sőt akár szinkron-tolmácsként is alkalmazhatják.

– Netán valamilyen külkereskedelmi vállalathoz, vagy esetleg külföldre kell mennem?!

– Aki kíváncsi, hamar megöregszik. Nem árulhatok el semmit, tanuljon németül, az mindenképpen javára válik. Postán elküldöm magának a folyóirat-cikkeket – valamennyi német – augusztus másodikán jöjjön be a tanszékre, hozza magával a fordításokat és akkor a fizetését is felveheti. Déltájban bejövök én is, összeülünk és megbeszéljük legújabb küldetésének részleteit.

Mindenben követtem a professzor utasítását. Találtam egy nekem megfelelő, középhaladó német tanfolyamot, négy héten át napi nyolc óra – természetesen a szombat kivételével. Volt nyelvtan, társalgás, audio-vizuális foglalkozás és rengeteg házi feladat. Délutánonként, ahogy hazaértem, folytattam a tanulást, pihenésképpen lefordítva a professzor cikkeit. A hétvégeket üdüléssel töltöttem, egyszer lementem a Balatonra nagyot úszni és napozni, egy másik alkalommal hajókirándulást tettem Visegrádra, azután a maradék két hétvégémen felkerestem turistatársaimat és részt vettem néhány kiránduláson. Sanyival nem találkoztam, azóta sem látták, hogy közöttünk megszűnt a kapcsolat.

Eljött augusztus második és nem minden izgalom nélkül siettem be az egyetemre. Magdika, a tanszék titkárnője fogadott, átvettem tőle a fizetésemet, majd, hogy teljen az idő a professzor megérkezéséig, kávéval is megkínált. A középkorú, kissé molett nő a jelek szerint a professzor feltétlen híve volt, s nem nagyon kedvelte az új tanszékvezetőt. A professzort – bár nyugdíjba ment – továbbra is alkalmazta az egyetem tanácsadói minőségben. Mivel tanszékvezetői szobáját utódja foglalta el, leválasztottak részére a titkárnői szobából egy kicsiny helyiséget. Ide húzódtunk be és itt mesélte el a professzor mindazt, amit soron következő megbízatásomhoz tudnom kellett.

Egyre nagyobb ámulattal hallgattam szavait, átadva magam annak a regényes és szövevényes történetnek, ami a különös kaland hátterét képezte. A nagy hőség ellenére is jeges borzongás futott végig rajtam, ahogy felfogtam, hogy most valóban át kell lényegülnöm, más személlyé kell válnom, másnak kell kiadni magam, mint aki valójában vagyok, s a munkaköröm még hasonlítani sem fog arra, mint amire a szakképesítésem predesztinál. Már értettem, miért van szükség a német nyelvtudásra és örültem annak, hogy a tanfolyam révén olyan jól belejöttem a társalgásba és a nyelvtanba. Az első megdöbbenés után hatalmába kerített a lelkesedés, kezdtem a dolgot érdekesnek és izgalmasnak találni, s úgy éreztem, eljött végre az a bizonyos *nagy kaland*, ami végett ebbe az egész sárga angyal históriába belekevertem magam.

– Szeptember elsején lépne munkába – fejezte be az útbaigazítást a professzor –, addig még van egy szűk hónapja. Utazzon el valahová, nézzen körül a nagyvilágban, üdüljön, pihenjen!

Pár nappal később már egy autóbusz ablakából néztem az elsuhanó tájat első állomáshelyünk, Prága felé haladva. A szabad időmből két hetet egy cseh-keletnémet társasutazásra szántam. Választásom nem véletlenül esett erre az útra, ugyanis a programban szerepelt a Harz-hegységbeli Waldstadt, amely kisvárosnak a professzor szavai értelmében fontos szerepe lesz életem elkövetkező időszakában.

Miután bebarangoltuk Prága óvárosát és meglátogattuk a híres kiskocsmákat, megízlelve a sok finomabbnál finomabb sör-csodát, Drezda felé indultunk tovább. Két nap jutott a Zwingerre, de még ez is kevésnek bizonyult annak a hatalmas képzőművészeti anyagnak a befogadására, amelyet ez a képtár magában rejt. Sétálgattunk a városban, kiültünk napozni az Elba-partra és szomorúan konstatáltuk, hogy a második világháború nyomait még mindig őrzik a sérült házak, az üresen tátongó házhelyek és az itt-ott felfedezhető romok. Megnézve Lipcsét és Hallét, megérkeztünk legfőbb állomáshelyünkre: Quedlinburgba, és megszálltunk a városka Fehér lóhoz címzett fogadójában. Ebből a gyönyörű kisvárosból kiindulva jártuk be a Harz-hegység nevezetesebb városait. A társasutazás résztvevői között én voltam az egyedüli *szingli*, a túratársak nagyobbik részét középkorú házaspárok képezték, míg az egyedülállók barátaikkal, vagy rokonaikkal érkeztek. Ennek köszönhetően mindenhol egyágyas szobát kaptam, örültem neki, mert így alaposabban kipihenhettem magam, ami – az előzményeket tekintve – vitathatatlanul rám is fért.

A Harz-hegység vidékét megkímélte a háború, szerencsés módon a hegység északi lejtőin fekvő kisvárosok épségben megmaradtak, megőrizve patinájukat és eredeti szépségüket. A barna fabetétes, élénk színekkel kipingált, kisablakos, manzárdszobákba csúcsosodó házikók a Grimm-mesék világába röpítettek bennünket. A szépség varázsát fokozta a rengeteg virág; a házak csöppnyi ablakai és erkélyei roskadoztak a színpompás növényzettől, talán legjobban a futómuskátlik rengetegét csodáltuk meg. A múlt századok nosztalgikus hangulatához a kicsiny üzletek és műhelyek fölött lógó, furcsa figurás cégérek is hozzájárultak, s ahogy bepillantottunk a sötét tölgyfa-bútorokkal berendezett kisvendéglőkbe és botladozva tipegtünk az utcákat borító, gömbölyded macskaköveken, valamelyest a középkorban éreztük magunkat. Jaj volt annak a hölgynek, aki tűsarkú cipőben merészkedett ezekre az utcákra!

A legnagyobb hatást Wernigerode hatalmas épülete, a *Rathaus* gyakorolta ránk. Tanácsháza – fordítottam magyarra az elnevezést és máris a közeljövőbe kalandoztak gondolataim.

– Vajon hogy fog kinézni az én eljövendő munkahelyem, az a bizonyos Városi Tanács, ahová a professzor irányított? Sokáig bámultam az épületet, próbáltam elképzelni, milyen élet folyhat itt a falakon belül napjainkban és milyen lehetett az élet párszáz évvel ezelőtt. Nagyon szerettem volna bemenni, odabent is körülnézni, de erre – sajnos – nem volt lehetőség.

Úti programunkat a városnézéseken kívül néhány kellemes kirándulás tette színesebbé és változatosabbá. Ezek közül a legnevezetesebbnek a Thale város közelében található hegygerinc bejárását véltem. Bár ez a szelíd dombvidék a Budai-hegység magasságával vetekedett és jellegében is ahhoz volt hasonló, hírességével és látogatottságával messze felülmúlta magyar társát. A padokkal és pihenőhelyekkel ellátott, szépen gondozott turistautak megkönnyítették a hegymászást, s az elfáradt vándoroknak az út mentén található kellemes vendéglők kínáltak menedéket. Szinte fáradtság nélkül haladtunk felfelé és hamarosan elértük a *Rosstrappe*, majd a *Hexentanzplatz* fennsík jellegű platóját. A hely varázsa, sziklás ormai és nagyszerű kilátó pontjai Goethetől Berliozig számos alkotó fantáziáját ragadták meg. A boszorkányok táncparkettájától nem messze, a hegy meredek, sziklabástyás letörésénél hatalmas kőtömböt pillantottunk meg: *Brünnhilde szikláját!* Nem sikerült kiderítenem, vajon a sziklát kereszt-

telték el Wagner híres hősnőjéről, vagy éppenséggel Wagnert ihlette meg ez a táj olyannyira, hogy ezt választotta zenedrámájának, a Walkür utolsó felvonásának színhelyéül.

A társaság szétszéledt, többségük beült a stílszerűen *Walpurgis-éj* nevet viselő kertvendéglőbe elfogyasztani egy adag zaftos *wurstot,* s leöblíteni azt néhány korsó sörrel. Én ott maradtam a sziklának dőlve, ábrándozva néztem a tájat, s felidéztem magamban Brünnhilde istennő csodálatos lényét. A germán mitológia szerint, amelyből Wagner az opera történetét merítette, Wotan főisten szívének – kilenc leánya, a walkürök közül – Brünnhilde volt a legkedvesebb. Bizonyos családi viszályok azonban elfordították őt leányától, akit úgy kívánt megbüntetni, hogy megfosztja őt isteni kiváltságaitól, mély álmot bocsát rá és álma mindaddig tart, amíg egy arra járó földi halandó férfi fel nem ébreszti, s magáévá nem teszi. Brünnhilde túlságosan súlyosnak találta a büntetést, könyörgésre fogta a dolgot és arra kérte isteni atyját: vétesse körül hatalmas lángtengerrel a sziklát, hogy azon csak a legbátrabb, a legkülönb férfi, az igazi hős hatolhasson át.

Ahogy ott ültem a sziklán, hallani véltem Wotan három hatalmas lándzsaütését, amellyel az isteni parancs a nyughatatlan Loge félistent, a lángok urát szólítja. Fülembe csendült a vadul felcsapó lángok sistergése, a szikrák pattogása, a sziporkázó, fantasztikus zenekari tűzijáték – a tűzvarázs –, ami visszatükrözi Loge kromatikus kiismerhetetlen lidércfényeit muzsikában megtestesítve. Látni véltem a tájat elborító lángtengert, ami ünnepi keret csupán, lobogó, megdicsőítő atmoszféra, amely mögött ott a szunnyadó lány képe, a nyugalmas, végtelennek tűnő ringás, a lezárt múltból az ismeretlen jövő felé áradó vágyakozás...

Hirtelen összerezzentem, mintha egy másik világból tértem volna vissza. Valaki megérintette a vállam: a túravezető állt mellettem.

– Már mindenhol kerestük, kedves Zsuzsa! Indulnunk kellene, látom, kissé elábrándozott itt a sziklacsúcson! Vigyázzon, mert jön Loge és aztán ember legyen a talpán, aki kiszabadítja magát a lángok közül!

Másnap reggel tovább utaztunk, s megérkeztünk következő állomáshelyünkre: Waldstadtba. A településre, amelyhez minden bizonnyal hamarosan közöm lesz, a Harz-hegység belsejében találtunk rá, a városka mintegy 800 méternyire a tenger szintje felett terült el. Jellegét tekintve tipikus bányavárosnak tűnt, a házak egy részét fehérfalú, szürke palatetős épületek képezték, míg többségük gömbfából, vagy lemezelt fenyőfa-deszkából kialakított faház volt. Bár ezek az épületek nem nyújtottak olyan tetszetős képet, mint a korábban látott „mézeskalács-házak", a városkának különös hangulatot adott a rengeteg fenyőfa, a dús borókabokrok, a mohás kis sziklakertek és a mindent elborító, rengeteg virág. A főtér szokatlanul tágas volt, közepén számtalan virágágyással díszített kicsiny park helyezkedett el és az amúgy is kellemes erdei levegőt szökőkutak vízsugarai frissítették. A meredek lejtésű tér felső végében fehér falú, barna hagymakupolás templom magasodott, s a templom melletti kertvendéglő hatalmas söröskancsót ábrázoló cégére betérésre invitálta a szomjazó közönséget. Mi is engedtünk a csábításnak, s ebben a vendéglőben fogyasztottuk el az ebédünket. Mint megtudtuk, a környék valaha híres volt arany- és ércbányáiról, amelyek az idő múlásával egyre inkább kimerültek, néhány kisebb akna azonban még jelenleg is üzemel, elsősorban turista-látványosság, és nem haszonszerzés céljából.

Fényképezőgépemet csattogtatva szaladgáltam körös-körül a főtéren, osontam be a szűk kis utcákba és másztam fel a város legmagasabb pontján található kilátóba. Két tekercs filmet is ellőttem, de sebaj, ha minden úgy lesz, ahogyan a professzor jelezte, hamarosan büszkén mutogathatom majd a városról készített felvételeimet! A délutáni program a híres óramúzeum megtekintése volt. A gyönyörű fafaragásokkal és kézzel festett képekkel díszített, csengő-bongó, kakukkoló, zenélő és ébresztő órák a német kézműipar hajdani nagyságának legszebb ipartörténeti emlékei voltak.

A társasutazás lassan végéhez közeledett, meglátogattunk még két kimondhatatlan nevű cseh várost, majd a busz hazafelé vette az irányt. Mivel én voltam az egyetlen magányos utas, üres volt a mellettem lévő ülés, így legalább kényelmesen elnyújtózhattam és a holmimat is magam mellé tehettem. Az utasok többsége aludt, vagy szendergett, volt ki hangosan horkolt, míg mások partnerük vállára hajtott fejjel szuszogtak. Néztem kifelé az ablakon, figyeltem az elsuhanó fákat, a sík, vagy éppenséggel hegyekkel borított vidéket és arra gondoltam, hogy térben is és időben is egyre közelebb kerülök új állomáshelyemhez: *H városkához*.

Amikor legutóbb együtt ültünk a professzorral a titkárság melletti kis szobában, alig kaptam levegőt, amikor félve és óvatoskodva tudtomra adta, hogy új munkahelyem H-ban lesz, tehát vidékre kell költöznöm.

– És milyen műszaki vállalat van ott – érdeklődtem –, ahol dolgozhatok?

– Semmilyen, H-nak nincs ipara. Egyelőre nem lesz szüksége sem a villamosmérnöki, sem a vegyésztechnikusi ismereteire, a Városi Tanácsnál fog munkát vállalni, lényegében, mint a tanácselnök másodtitkárnője! Tudom, remekül gépel és talán még a gyorsírást sem felejtette el. Amire viszont feltétlenül szüksége lesz, az a német nyelvtudás. H-t ugyanis az a megtiszteltetés érte, hogy egy német kisváros – a Harz-hegységbeli Waldstadt – testvérvárosául fogadta. A testvérvárosi kapcsolat létesítése levelezésekkel, telefonbeszélgetésekkel jár. Hamarosan egy nagyobb közös kulturális rendezvényre is sor kerül: a H-ba utazó német delegációt táncegyüttes, énekkar és egy sor más népművész kíséri el. A baj csak az, hogy H-ban igen kevesen beszélik a német nyelvet, bár szórványban élnek ott is kisebbségek, de ezek románok és szerbek. A tanács vezérkara természetesen nem maradhat ki a testvérvárosi rendezvényekből, a tanácselnöknek kell fogadnia a német delegációt, lesznek bankettek és más rendezvények, s mivel igencsak gyöngén pötyögik valamennyien a németet, magát kérnék fel tolmácsolásra. Nyilván egyéb teendői is lesznek, levelezés, ügyiratkezelés és számos adminisztratív feladat, ha ügyes, ha mindenre figyel, és jól kihasználja az adódó alkalmakat, hamarosan rájön, miért csiripelnek a verebek annyi disznóságot a tanács prominens személyeiről...

– Miként érte el, hogy a H-i tanács tudomást szerezzen rólam és alkalmazzon?

– Ismerősök közvetítésével... a tanácsnál úgy látják: villamosmérnöknő, nem túl sikeres a szakmájában, egyedül él Pesten, egészségügyi okokból környezetváltozásra szorul. A segédtitkárnői minősítés nem teljesen fedi a valóságot, hiszen maga fogja intézni a testvérvárosi kapcsolatok szervezését, a tényleges besorolása főelőadó és a fizetése – kapaszkodjon meg! – nagyobb lesz, mint amit tudományos kutatóként valaha is kapott!

– Augusztus vége felé utazna, és szeptember elsejével állna munkába. Van még bőven ideje, próbálja meg ezt a néhány hetet hasznosan eltölteni!

Azért választottam ezt a társasutazást, mert megtudtam, hogy az úti programban Waldstadt meglátogatása is szerepel. A professzor arról mesélt, hogy H bűbájos kisváros, sokak szerint az ország egyik legszebb, legharmonikusabb és egyben legeseménytelenebb városkája. – És hogyan került testvérvárosi kapcsolatba Waldstadttal? – kérdeztem csodálkozva. – Talán rokoni-baráti szálak révén, vagy azért, mert a két város valamiféle hasonlóságot mutat, annak ellenére, hogy az egyik alföldi, a másik pedig kifejezetten hegyvidéki település – mondta eltöprengve.

Ahogy felfogtam a professzor mondandóját, s túlestem a meglepetés első hullámain, egyre nőtt bennem a lelkesedés a vidéki élet iránt. Nagyon untam már Pestet, valósággal elviselhetetlennek éreztem, hogy bárhová megyek, Sanyi jut az eszembe és nem is igazán Sanyi hiányzott, hanem azok a kellemes szórakozások, amelyeket közösen éltünk át. Sanyit *akkor* szerettem, jó volt vele táncolni, moziba járni, vagy bulizni, azóta nincs senkim, nem ismerek

senkit, akivel szívesen járnék, és egyetlen ismerősöm sincs, aki igényelné társaságomat. Új miliőbe vágytam, olyan helyre, ahol nem köt emlék minden utcasarokhoz, színházhoz vagy mozihoz, ahol nincs Városliget, Sziget és Duna-part, ami díszletéül szolgált az elmúlt idők kellemes sétáinak, és a sötét kis zugokban elcsattanó hosszú, forró csókoknak...

– Nem tagadom, volna kedvem a dologhoz – fordultam a professzorhoz – de hol fogok lakni? Annyit biztosan nem fogok keresni, amennyibe a szálloda vagy albérlet kerülne. Talán arra gondolt, hogy pesti lakásomat cseréljem el vidékire?

– Nem, ilyesmiről szó sem lehet. Megvan a hely, ahol lakni fog, már mindent elintéztem, és ami a dolgok pikantériája, hogy nemcsak új lakást, hanem új családi kapcsolatot is találni fog magának. Bizonyos álcázásra is szüksége lesz, vagyis kissé más embernek kell kiadnia magát, mint aki valójában. – Egyetlen hatalmas kérdőjellé váltam, ahogy hallgattam a professzor szavait.

– Jaj, ne ijedjen meg, nem annyira vészes a helyzet! Csupán arról van szó, hogy lesz egy *nagynénje*, aki eléggé beteges és maga azért költözik H-ba és vállal nem a szakmájának megfelelő munkát, mert nénikéjét fogja istápolni, őnéki öreg napjaiban vigaszt és segítséget nyújtani. Kap egy szép kis szobát, lakbért nem fizet, mindössze a koszthoz és a rezsihez kell hozzájárulnia.

– Drága Professzor, miféle bűvészmutatványt hajtott végre? És ki volna az a mesebeli nénike, aki ezt a maszlagot beveszi, és pont engem kíván unokahúgául? – A professzor negédesen elmosolyodott és büszkén kihúzta magát.

– Én sem pihentem, Zsuzsa, és ahogyan a sárga angyalok, én is tettem a magam dolgát! Ha nem ismerném a várost, ha nem volnának ott kapcsolataim, természetesen nem küldhetném magát oda. Sőt! Valószínűleg még arról sem tudnék, hogy a H-i tanácsnál valami nincs egészen rendben.

– Nos, ami a mesebeli nénikét illeti – tért vissza a kérdésemre –, a történet szálai egészen a háború előtti évekig nyúlnak vissza. Talán ön is tudja, szüleim jómódú emberek voltak, s azokban az időkben természetes volt, hogy a tehetősebb emberek háztartási alkalmazottat tartottak. Az egyik kis cselédlányunk, bizonyos Erzsike, H-ból került hozzánk. Kedves, barátságos lány volt, velem csaknem egyidős: én akkor 20, ő pedig 18 éves. Megszerettük és sokkal inkább családtagnak, mintsem alkalmazottnak tekintettük. Öt évet töltött nálunk, majd hirtelen férjhez ment egy cipészhez, aki abban az időben vette át a szusztermőhelyt elhalt édesapjától. A műhely H városka főutcáján volt, s az ügyes házaspár a cipőjavításon kívül hamarosan cipőkészítéssel is foglalkozni kezdett. Vállalkozásuk sikeres volt, és egy-kettőre nemcsak H-ban, hanem a környező településeken is híresek lettek. A két ember lassanként egyedül már nem bírta a munkát, segédeket vettek fel, valóságos kis gyárat hoztak létre, és szépen meggazdagodtak. A negyvenes évek elején fiuk született, késői, agyonkényeztetett gyermek, aki mindent megkapott, amit csak megkívánt. Ezekben az időkben jártam ifjú feleségemmel H-ban, ahogy nézelődtünk a városban, belebotlottunk a szép kis cipőüzletbe, s amikor Erzsikével egymásra ismertünk, nem utasíthattuk vissza a cipészházaspár ebédmeghívását.

Rohantak az évek, megfeledkeztem Erzsikéről és H-ban sem akadt semmi dolgom. Szépen haladtam a ranglétrán, ha jól emlékszem, 1960-at írtunk, éppen akkoriban neveztek ki egyetemi tanárnak. Egyik nap azzal keresett meg a titkárnőm, hogy egy vidéki asszony van itt és valami nagyon fontos ügyben okvetlenül beszélni szeretne velem. Természetesen kérettem, s hosszú pillanatokig tartott, amíg a kövérkés,ráncos arcú asszonyban felismertem a hajdani, csinos kis Erzsikét. Megörültünk egymásnak, lemondtam egy éppen aktuális megbeszélést, hellyel kínáltam az asszonyt, és türelmesen meghallgattam életének, s hányattatásainak

történetét. Erzsike hosszasan taglalta a cipészműhely államosításának szomorú fejleményeit, férje betegségének majd halálának részleteit, elmesélte, hogy jelenleg alkalmazottként dolgozik a régi műhelyben, majd lassan, körülményesen rátért idejövetelének valódi céljára.

A fiáról volt szó, az elkényeztetett, nyafka kis kölyökről, aki az idők folyamán szorgalmas, jó eszű fiatalemberré serdült, s a budapesti egyetem villamosmérnöki szakára kívánt felvételizni. Erzsike elpanaszolta, hogy a műhely miatt, ahol alkalmazottakat is tartottak, rossz káderek lettek. Így aztán hiába a kitűnő bizonyítvány, a gyerek jó esze, aligha remélheti felvételét az egyetemre. Természetesen segítséget ígértem neki, a fiút felvettük, s én mindvégig rajta tartottam a szemem. Kitüntetéssel végzett, visszatért H-ba és ismét megszakadt minden kapcsolatom a Kocsis-családdal.

Sokáig törtem a fejem, milyen indokkal telepíthetném le magát H-ban, hol, illetve kinél helyezhetném el. Ekkor jutott eszembe Erzsike, vonatra ültem, meglátogattam. Szobát béreltem az egyik hotelben, ott a szállodástól megtudtam Erzsike címét, sőt a derék ember az asszony jelenlegi helyzetéről és életkörülményeiről is részletesen tájékoztatott. Hiába, kisváros! Este már Erzsike meghitt szobájában ültem és meséltük egymásnak az elmúlt évek eseményeit. Megtudtam, hogy fia külföldre távozott, Amerikában karriert csinált, jelenleg valamilyen nagyvállalat igazgatója és tele van pénzzel. Erzsike semmiben sem szenved hiányt, a szép kis házat, ahol most él, a fia vette neki, egyetlen bánata az állandó egyedüllét, bár szomszédai felkarolják, és mindenben segítik, mégis magányosnak érzi magát.

Nem akarom szaporítani a szót, örömmel fogadta el magát unokahúgának és megígérte, senkinek sem mondja el, mi a valódi helyzet.

– Már csak egyet áruljon el – kértem. – Mivel indokolta meg Erzsike néninek, hogy én éppen H-ba kívánkozom, és pont ott szeretnék dolgozni?

– Indokokat mindig lehet találni! Beszéltem szülei haláláról, jegyessége felbomlásáról, elmondtam, hogy az átélt megpróbáltatások hatására kedélybeteg lett és orvosai gyökeres környezetváltozást javasoltak gyógyulása érdekében. A kedves Erzsike, aki maga is állandóan az orvosokat járja, egy pillanatig sem kételkedett a diagnózisban és a terápiában.

Ahogy az autóbuszban ülve ismét végiggondoltam a professzorral folytatott beszélgetést, furcsa érzések kerítettek hatalmukba. – Ezek szerint – szőttem tovább gondolataimat – más szerepet kell játszanom Erzsike néninek és megint mást jövendő munkatársaimnak. Ezzel együtt meg kell tanulnom a kereskedelmi levelezést, meg kell ismernem a tanácsi munka gyakorlatát, kiváló németséggel kell társalognom, tolmácsolnom, leveleznem, és ami a lényeg – mindeközben nyitott szemmel és füllel kell lesnem: ki vagy kik azok, akik szabálytalanságokat, visszaéléseket, netán bűnügyeket követnek el. Nem kis kihívás! – Lassan álmos lettem, elbóbiskoltam és különös álmot láttam. Álmomban H városka helyébe Waldstadt lépett, én le-fel rohangáltam az utcákon és kétségbe esve keresgéltem a tanácsházát. Valaki útbaigazított, de ahová megérkeztem, az nem a városháza, hanem a rendőrség volt, s engem, mint szökött magyar állampolgárt, letartóztattak. A csuklómon bilincs kattant, valaki egy sötét odúba lökött, megrántotta a karomat és rám kiáltott. Zuhantam lefelé, mígnem nagyokat nyögdécselve hirtelen felébredtem és magamhoz tértem. Egy határőr állt mellettem, erős hangon ébresztgetett és az útlevelemet kérte.

Hazaértünk.

A város, ahová készültem, a Dél-Alföld térségében terült el, Szeged és Hódmezővásárhely közelében. Mielőtt útra keltem volna, hosszas keresgélés után a Múzeum körúti antikváriumban találtam végre egy 1935-ös kiadású bédekkert, ami tartalmazott néhány oldalnyi anyagot H-ról. Kíváncsian vettem kezembe az útirajzot – Béltekhy Kázmér munkáját – és olvasgatni kezdtem, miközben vonatom komótosan zötykölődve, magát nem túlságosan meg-

erőltetve haladt keresztül az alföldi tájakon. „A délibábos Rónaságtól, a buckavidéki mocsaras ártértől és a szekszárdi szőlődombok nyúlványaitól körülvett térségben fekszik H, az ország egyik legszebb, legpatinásabb kisvárosa – írja Béltekhy –. H és környéke ősidők óta a Károlyi család birtoka volt, a család őse, a Kaplyony nemzetség állítólag még a honfoglalás idején szerezte meg ezt a területet. A 16. századot megelőzően a környék lakói nagyrészt magyarok voltak, de az állandó török betörések és dúlások következtében a magyar lakosok egy része elpusztult és helyükbe románok és szerbek telepedtek."

Átlapoztam a város eredetéről szóló további oldalakat és a városképpel, a nevezetesebb épületek taglalásával foglalkozó részt vettem szemügyre. „A városközpontot tulajdonképpen két, egymással párhuzamos főutcából álló hosszúkás tér képezi, melynek közepén díszes park nyúlik el. A tér enyhén lejtős domboldalon fekszik, s legmagasabb pontján, a teret uralva helyezkedik el a kéttornyú katolikus templom, amely mai barokk formáját 1779-ben nyerte el. A templom belső díszítésében a barokk elemek reneszánsz motívumokkal keverednek, és a főoltáron négy jezsuita szent életnagyságú, aranyozott faszobra látható. A templom főbejáratához lépcsősor vezet, s a lépcsők aljánál kiképzett téren Szent Hubertnek, a város védőszentjének kőszobra áll.

A Fő teret határoló egyik utca – a Széchenyi út – kivezet a városból és beletorkollik az állomáshoz vezető országútba. A tér legszebb századfordulós épülete, a Lechner Ödön által tervezett magyaros-szecessziós stílusú városháza. Mögötte, egy házakkal körülvett kis udvaron áll az egykori tűzoltótorony, ami 1904-ben épült, 45 méter magas és jelenleg kilátóként működik. Továbbhaladva lefelé, a tér alsó végének egyik saroképülete a híres Korona Szálló, amelynek nagyszabású estélyeit és rendezvényeit még a környékbeli nagyvárosok lakói is szívesen felkeresik. A teret határoló másik főutca Kossuth Lajos nevét viseli. Az útnak a templom felé eső sarkánál található a három utcára néző, új, eklektikus stílusban épült kétemeletes Piarista Gimnázium. A Kossuth utcából nyílik a tér alsó szegletétől induló Elefánt utca, ami nevét a 18. században itt élő gazdag kereskedőcsaládtól, az Elefánthy családtól kapta. A kis utcát csaknem teljes egészében a család egyemeletes, tíz ablakos, íves kapuzatú, félpilléres díszítésű háza foglalja el, melynek sarkán, kiugró betonlapon, kőből faragott, aranyozott nyereggel és számszerrel ellátott elefánt szobor áll. Az Elefánt utca köti össze a Fő teret a város második legnagyobb terével, a Tisza Kálmán térrel. A háromszögletű tér középső, parkosított részén áll Tisza Kálmán bronzból öntött mellszobra. A tér egyik oldalát a református templom foglalja el. A 13. században épült, román stílusú templom belsejét nagy felületű, változatos mintázatú kazettás mennyezet díszíti; a tigriseket, tevéket, pelikánokat, stb. ábrázoló festményeket Umling Lőrinc készítette. A templom berendezését nagyon szép, kék és piros színű írásos varrottasok dekorálják, a faragott szószék pedig Sipos Dávid munkája.

Mind a Fő tér, mind a Tisza Kálmán tér gondosan parkosítva van, s a parkokban szökőkutak, vörös salakkal felszórt sétautak és sok-sok pad található a pihenni óhajtók részére."

Tovább lapoztam, a bédekker említést tett még a belváros néhány nevezetesebb utcájáról és épületéről, beleértve az ívsoros párkányokkal díszített, neoromán stílusban épült evangélikus templomot, a temetőben álló Szentháromság kápolnát, és néhány klasszicista stílusú lakóházat. Akárhogy is forgattam azonban az útikönyvet, sehol sem találtam arra vonatkozó utalást, hogy bármelyik híres magyar ember H-ban született, élt, vagy tevékenykedett volna. – Vagy elfelejtkezett róluk a szerző – töprengtem –, vagy pedig nagyjaink erre a célra alkalmasabbnak találták a közelben fekvő, nevezetesebb városokat!

Az órámra pillantottam, a menetrend szerint már alig negyedóra volt hátra az útból. Kinéztem az ablakon, vártam, hogy feltűnjenek H tornyai, de sehol sem láttam házakat; utunk mocsaras, hangás vidék mentén haladt, s a vonat zakatolása időről időre néhány vízi szárnyast és kék

mellényes gyurgyalagot riasztott fel. Az utasok lassan szedelődzködtek, én is leemeltem a csomagtartóról két hatalmas bőröndömet és a hátizsákot, majd kuli kabátomba bújva készülődni kezdtem a leszálláshoz. A vonat fékezett, aztán megállt, kinéztem, sík, kopár mezőséget láttam és hirtelenjében azt hittem, hogy a nyílt pályán állítottak le minket. De nem! Az utasok sietve szálltak le a vonatról, s ahogy követtem őket, megpillantottam az elhanyagolt, rogyadozó állomásépületet a H nevet viselő táblával. A tömeg egyfelé tartott, én is a nyomukba eredtem, végül utolsónak sikerült bepréselnem magam a színültig megtelt buszba. Az Akácos útig kértem a jegyet, ám a kalauz csodálkozva nézett rám.

– Az Akácos útra nem megy busz, tessék a Fő térig jönni, ott a végállomás, onnan aztán gyalog mehet tovább!

– Jobban jár, kedves – harsant fel mögöttem egy borízű hang –, ha a Fő téren taxiba száll, különösen, ha az Akácos út végére igyekszik!

– Köszönöm szépen, azt fogom tenni – válaszoltam. Azon tűnődtem, mennyire fedi a Béltekhy Kázmér által felvázolt városkép a jelenlegit, hiszen közben dúlt egy háború, az ötvenes évek is hozhattak változásokat, lehet, hogy már meg sem találom az útikönyvben jelzett épületeket! A busz az országútról rákanyarodott a Széchenyi útra – ez tehát nem változott – majd következtek a lakóházak, eleinte a kisebbek, majd ahogy közeledtünk a centrum felé, a nagyobbak, az emeletesek is. Elhaladtunk a templom előtt, és az útikönyvben jelzett Piarista Gimnázium bejáratánál álltunk meg. – Végállomás, kiszállni! – kiabálta a kalauz. Ahogy eloszlott a tömeg és elhajtott a busz, körülnéztem. A gimnázium mostanra Petőfi Sándor nevét viselte, egyébként ugyanolyan volt, mint a leírásban. A katolikus templom sem változott, csak az előtte álló kőszent – a város Hubert nevű védőszentje – lett kopottabb és rozzantabb. Arra gondoltam, kissé körülnézek, elvégre nincs semmi sürgős dolgom. Elindultam a park felé, a sétautak rendesek és tiszták voltak, a vörös salak helyett azonban fehér kőzúzalék borította felszínüket. A zöldellő pázsitot nyári pompájukban díszelgő virágágyások tarkították díszes, figurás szökőkutakkal ékesítve, s a frissen festett padok némelyikét déli pihenőjüket tartó járókelők foglalták el. A park középpontjában, az útikalauz említette nagy szökőkút helyett svéd feketegránitból készült szovjet hősi emlékmű terpeszkedett, előtte kisebb, keramittal burkolt felvonulási tér, helyet kínálva az ünneplőknek és koszorúzóknak. Az egyik padon gyermekével játszadozó kismama ült, megkértem, vigyázzon a csomagjaimra, amíg megtekintem a teret.

– Először jár minálunk? – kérdezte. – Nézzen csak körül, ez a város az ország egyik legszebb, legcsendesebb kisvárosa! Itt még minden ház a régi, a háború megkímélt bennünket, ezért nem volt szükség újabb, ide nem illő betonkolosszusok építésére. A meglévőket rendben tartják, éppen most fejezték be a Fő tér épületeinek teljes felújítását. Tudja – folytatta bőbeszédűen – nagyon rendes tanácselnökünk van, mindenre odafigyel, mindennel törődik, mindenre szerez pénzt!

Nem csekély ámulattal hallgattam szavait. Ha tudná, hogy éppen eljövendő főnökömet dicsérte! Elindultam lefelé a téren és megpillantottam a Korona Szálló sárga épületét. *„Kossuth Szálloda és Étterem”* hirdette a homlokzaton lévő neonfelirat. Hát persze, megváltoztatták a nevét, de a frissen tatarozott szálloda szebb volt, mint valaha lehetett. Előtte az egész utcasarkot és a közút egy részét is elfoglalva kerthelyiség terült el, melynek színes napernyőkkel ellátott asztalainál jókedvűen ebédeltek és sörözgettek H városka polgárai. Megtaláltam az Elefánt utcát és az elefántos házat is, szegény elefántról lekopott ugyan az aranyozás, de azért így is jól mutatott az első emelet magasságában lévő talapzaton álldogálva. Visszakanyarodtam a Fő térre, folytattam körutamat és az alsó útszakaszon hangulatos cukrászdát fedeztem fel. *Bacsik Cukrászda* – ötlött a szemembe. A kedves kis helyet nyilván még a háború előtti tulajdonosról nevezték el. Valószínűleg ő már nem is lakik a

városban, neve azonban visszaidézi a finom sütemények, likőrök és fagylaltok ízét. A cukrászda előtt kerthelyiséggé alakították át az utcát, s ahogy elhaladtam a márvány asztalkák és tonettszékek előtt, krémes sütemény- és kávéillat csapta meg az orrom. Továbbhaladtam, s az épületeket nézegettem a ragyogó napfényben. A főtéren a legtöbb ház földszintjét üzlethelyiségek foglalták el, a szépen berendezett, ízléses kirakatok vásárlásra csábítottak, legszívesebben én is vettem volna valamit.

Elindultam visszafelé, a templom irányába haladva a Széchenyi úton. Néhány kisebb házat elhagyva, a városháza hatalmas épülettömbje előtt találtam magam. *H Város Tanácsa* – pillantottam fel a homlokzatra, íme, az új munkahelyem! Kíváncsian vettem szemügyre a kétemeletes, kiugró középrizalitos épületet, amelynek bejáratát négyoszlopos, nyitott árkádos kocsifeljáró képezte. A sajátos szecessziós stílusú palotát faragott kőbabák és kis tornyok díszítették, fák vették körül és az épület háta mögött, a kilátótorony közelében, autóparkoló helyezkedett el.

Meglepett és megfogott a tér csodás harmóniája, sehol egy „szoc-reál" épület, sehol egy idétlen betontömb, foghíj, sufni vagy romos, málladozó kalyiba, mindenhol patinás, régi házak, rend és tisztaság. Itt senki sem szemetelt, akinek hulladéka volt, az bedobta a fekete vaslemezből készült, kicsiny szemétkosárkák egyikébe. Visszasiettem a parkba, megköszöntem a kismamának, hogy vigyázott a csomagjaimra, és még néhány percig elbeszélgettem vele. – A taxiállomás fent van a tér túlsó sarkán, a templom mögött – felelte kérdésemre. – Egyébként attól nem messze találja meg a postát is, ha netán küldene néhány képeslapot az ismerőseinek! – Elbúcsúztam a kedves asszonytól, és csomagjaimmal a taxiállomáshoz vonszolódtam. Három kocsi állt a droszton, az elsőhöz léptem. A kövérkés sofőr készségesen kiszállt autójából, köszöntött és bőröndjeimet, hátizsákomat a csomagtartóba tette. – Akácos út 125 – mondtam a címet. A taxis csodálkozva nézett rám.

– Elnézést, nem a Kocsis nénihez tetszik menni? – Igennel válaszoltam, mire a bőbeszédű férfi részletezni kezdte Erzsi néni gyakori taxizásainak és az SZTK-ban tett látogatásainak történetét. Amikor megtudta, hogy először járok a városban, lassított, és mint egy igazi idegenvezető, megmutatott mindent, amit arra érdemesnek vélt, részletes magyarázatokkal és történetekkel fűszerezve a látottakat. Elhaladtunk az elefántos ház előtt és alkalmam volt megismerni a gazdag kereskedőcsalád élettörténetének valamennyi részletét. Továbbhaladtunk és a bédekker által említett Tisza Kálmán térre jutottunk.

– Ez itt a Petőfi tér – magyarázta a sofőr –, amikor a városunkban járt Petőfi, itt, az egyik házban szállt meg. Ehun a tábla! – fékezett le egy hatalmas, virágkoszorúkkal díszített márványtábla előtt, ami egy árkádsoros, copfstílű, egyemeletes ház oldalán díszelgett. – A tér közepén meg a Petőfi-szobor! – mondta büszkén – 48-ban állították, a száz éves évforduló alkalmából, egy nagyon híres, itteni szobrászmester készítette!

A bédekkerben leírtak alapján a Petőfi-szobor a hajdani Tisza Kálmán-szobor helyét foglalta el. Kissé soványkára sikerült, ami nem csoda, mert a nagy költő rengeteget gyalogolhatott, hiszen én még nem fordultam meg olyan magyar városban, ahol ne töltött volna el Petőfi Sándor legkevesebb egy vagy két éjszakát. A szobrász éppen a gyaloglás egyik pillanatát választotta: az alak bal lábát előrelendítve lépni látszott, miközben felemelt jobb kezében vaskos papírtekercset szorongatott. A mozdulatot kissé elhibázta a mester, mert úgy tűnt, a költő a papírköteggel éppen lesújtani készül a szembejövőre, ahelyett, hogy a költészet magasztosságát hirdetné. Fenntartásaim ellenére dicsértem a szobrot, amit a lokálpatrióta sofőr kedves mosollyal köszönt meg.

A tér egyik szögletéből széles, fákkal szegélyezett út nyílt és a sofőr erre vette az irányt. *Akácos út* – olvastam el az utcatáblát –, helyben vagyunk, hamarosan megérkezünk! Az utca elejét zömmel nagyobb, klasszicista, kazettás kapualjas házak foglalták el, majd az emeletes

épületeket földszintes, műemlék jellegű, 4-6 ablakos kisebb családi házak váltották fel. Ahogy haladtunk tovább, fakerítéses, fakapus fehérre meszelt parasztházak következtek, mintha a városból hirtelen egy faluba jutottunk volna. Ez már külterület volt a javából, itt a házakat nagyobb kertek és legelők övezték, nem egy helyen istállók tűntek fel tehenekkel, malacokkal és kapirgáló baromfiakkal benépesítve. Az úttestet részben felszedték, peremén kőhalmok, közöttük talicskák, szekerek akadályozták a közlekedést. Az egyik házban lómészárszék volt, a vele szemben lévő épület ablakából idős, főkötős nénike bámult kifelé és valami süteményfélét majszolt. A sofőr ügyesen kikerülte az akadályokat és úthibákat, továbbment, majd fékezett és megállt egy barna léckerítéssel körülvett, bokrokkal és fákkal sűrűn benőtt udvar előtt. A díszes fafaragásokkal és galambos-virágos rajzolatokkal ékített székely kapun a 125-ös számot pillantottam meg. Alkalmi idegenvezetőm kiemelte csomagjaimat a gépkocsiból, én kifizettem a fuvart és mire megfordultam, ősz hajú, tarka kartonruhás, fehér kötényes asszonyt pillantottam meg a kapuban.

– Jó napot kívánok, Marton Zsuzsa vagyok – léptem a nőhöz, akiben Erzsikét sejtettem.

– Jó napot, kedves, már vártam, attól féltem nem is talál ide! Jól tette, hogy a Zsigával jött, ő a legrendesebb a taxisok közül. – Az asszony segíteni akart csomagjaim cipelésében, de nem hagytam, hátamra dobtam a zsákot, kezembe kaptam a két bőröndöt. Beléptünk a kertbe és a fák közül előbukkant a házikó. A fehérre meszelt, zöld zsalugáteres, barnás-vörös cseréptetejű ház, bár megőrizte falusias jellegét, sokkal takarosabb volt az imént látott, egyszerűbb vidéki portáknál. Az épület nem tűnt túl nagynak, azonban arányosságával és gondozottságával barátságos otthont ígért a fáradt vándornak – mármint nekem. Az utca felőli oldalon négy ablak helyezkedett el, s a bejárat a ház hátulsó, kert felé eső oldaláról nyílt, a házfal mentén végighúzódó fedett, oszlopsorral díszített tornácról. A főbejárattól nem messze egy másik ajtót is felfedeztem, ez a konyhába vezetett és a két ajtó között szépen megterített asztal várt rám. Csak most döbbentem rá, milyen éhes vagyok, az órám kismutatója már a hármas felé közeledett és én reggel óta nem ettem semmit!

Beléptünk a házba, a barátságos pitvarból a szobákba és a fürdőszobába vezetett az út. A kisebbik szobát, a vendégszobát kaptam én; bár berendezése egyszerű volt, minden fontosabb bútorral ellátták. A szoba sarkában hatalmas szekrény állt, jól elfért benne minden holmim. A plüsshuzatú heverő a mögötte lévő, szépen kézimunkázott falvédővel díszítve otthonos, meghitt kuckót ígért a pihenéshez. Az egyik ablak előtt kicsiny, kopottas íróasztal állt. A szoba távolabbi sarkában meghúzódó két miniatűr fotel és dohányzó asztal vendéglátásra alkalmas garnitúrát képezett. Örömmel tapasztaltam, hogy a kívülről falusi háznak tűnő hajlék tökéletes kényelemmel felszerelt, modern kialakítású fürdőszobát rejt magában. Lepakoltam, rendbetettem magam, néhány perc múlva már az asztalnál ültünk a nénivel és élvezettel szürcsölgettük a tökéletesre alkotott húslevest. Második fogásként almaszósszal és burgonyával körített főtt marhahúst fogyasztottunk, majd a sort vaníliakrémes palacsinta zárta. Nemcsak az ebéd, de a kávé is kitűnő volt, s ahogy elnéztem a kövérkés, kerekarcú kedves asszonyt, mintha nagyanyámat láttam volna magam előtt, mintha őhozzá érkeztem volna vissza. Nehezen indult a beszélgetés, eleinte a kertről, a néni betegségeiről, a szomszédokról ejtettünk szót, majd óvatosan megemlítettem a professzort, átadtam üdvözletét, meséltem arról, hogy tanárom, majd kollégám volt. Lassacskán, fokozatosan felengedett a légkör.

– Szóval rokonok lettünk – nevette el magát Erzsi néni –, született egy unokahúgom!

– Az még csak-csak – vettem át a szót –, de nekem meg nénikém született! Egy darabig még tréfálkoztunk, ízlelgettük az új rokonságot, majd körüljártuk a kertet. Nyüszítésre lettem figyelmes, s a kert végében láncra kötve megpillantottam Erzsi néni kedvencét, Tobi kutyát. Az eb némi morgással és vakkantással fogadott, majd körülszaglászott és megnyalta a lábam.

– Most már elengedlek, Tobi – szólította az asszony – látom, megbarátkoztál Zsuzsikával! – Tobi műfajára nézve sétatéri keverék volt, bár dominált benne a farkaskutya-vér, azonban karcsúbb, hosszabb lábú és rövidebb szőrzetű volt, mint német juhász ősei. Hamarosan megkedveltük egymást, Erzsi nénivel versenyt kényeztettük, amit a ravasz eb ügyesen kamatoztatott a maga javára. Később, amikor beköszöntöttek a hidegebb napok, kikönyörögtem, hogy bejöhessen a pitvarba, majd egyre beljebb nyomult, végül már velünk együtt nézte a tévét Erzsike néni puha szőnyegekkel és kárpitokkal bélelt szobájában. – Csak kényeztesse, Zsuzsika – dohogott a néne – aztán majd, ha jönnek a betörők, ugathatunk magunk!

Augusztus 28-án, szombaton érkeztem, volt még néhány napom a kicsomagolásra, sőt arra is, hogy alaposabban megismerjem közvetlen környezetemet és a várost, ahol élni fogok. Bebarangoltam a központban lévő utcákat, meglátogattam a templomokat és a nevezetesebb épületeket, sétáltam a parkokban, s megpihenni betértem a Kossuthba egy sörre és egy adag virslire. Ahogy nézegettem az üzleteket, a KERAVILL kirakatában jóképű női kerékpárt fedeztem fel; gyorsan számba vettem anyagi helyzetemet és a bringa megvétele mellett döntöttem. Nemcsak a kerékpározás szeretete, hanem némi praktikus megfontolás is közrejátszott elhatározásomban, ugyanis a városháza megközelítése a hosszú Akácos úton gyalogosan több mint fél órát vett igénybe.

Eljött szeptember elseje, s a szép napos időben kerékpáromon karikázva elindultam új munkahelyem – újabb kalandjaim színhelye – felé. A városháza mögött a parkolóban felfedeztem a kerékpártárolót, s konstatáltam, hogy nem én vagyok az egyetlen, aki biciklin jár a munkahelyére. Miután elhelyeztem a kerékpárt, beléptem az épületbe és a portástól az elnöki titkárság felől érdeklődtem.

– Még nincs félfogadás, tessék visszajönni tíz órára!

– Kérem, én itt dolgozom, vagyis most fogok munkába állni – pillantottam zavartan a portásra, aki pont úgy nézett ki, mint a biológia tankönyvekből ismeretes levelibéka –, a tanácselnök elvtársat keresem. – A portás kedvetlenül útbaigazított. Felmentem a széles lépcsőn, ami egyenesen a díszteremnek is beillő, elnöki rezidenciához vezetett. Egy nő sietett el mellettem, megállítottam és útbaigazítást kértem tőle. A nő benyitott az egyik ajtón.

– Helló Annuska, valaki keres! – beléptem és megpillantottam Annuskát, aki feltehetően az a bizonyos első titkárnő volt, aki mellett én leszek a második. Így ránézésre nem tűnt túlságosan megnyerőnek, fekete haját mesterien csavart kontyban viselte, kövérkés arcát vastag sminkréteg fedte, s keze, karja és nyaka arany ékszerekkel volt teli. Elegáns fekete-fehér csíkos blúz feszült rajta, és erős illatfelhő vette körül. Csodálkozva nézett rám.

– Kit keres? – kérdezte barátságtalanul.

– Jó napot kívánok! Pestről érkeztem és azt a felvilágosítást kaptam, hogy munkát vállalhatok a tanácsnál...

– Ó, az új kolléganő! Talán jobb, ha tegeződünk, szervusz kedves, Isten hozott! Én vagyok Annuska, az elnök titkárnője, mellettem fogsz dolgozni. Már nagyon vártunk, rengeteg a munka és azok az állandó német telefonok! Ugye, jól tudsz németül?

– Azt hiszem, ezzel nem lesz semmi probléma... De még beszélnem kell az elnök elvtárssal, kérdés, megfelelek-e, ettől függ, itt maradhatok-e, vagy sem...

– Persze, hogy itt maradsz, szót se többet. Gyere, lemegyünk a személyzetire és elintézzük a beléptetésed!

Viharos gyorsasággal zajlott le minden, jó pár emberrel megismerkedtem, de a nagy forgatagban sem a nevüket, sem az arcukat nem jegyeztem meg. Amikor visszaértem a titkárságra,

Annuskát egy középmagas, kissé köpcös, piros arcú férfi társaságában találtam. Az elnök – mert ő volt az – felém fordult, s köszönésfélét mormolt. Bozontos szemöldöke alatt mélyen ülő, apró disznószemével gyanakodva nézett rám, tömpe, pisze orra, tokába süppedt álla kellemetlen külsőt kölcsönzött neki. Valami megmagyarázhatatlan rossz érzés fogott el a közelében, zavarba jöttem, a félelemtől összeszorult a torkom.

– Elnök elvtárs – szólt Annuska – bemutatom az új kolléganőt, Marton Zsuzsát! – Kezet fogtunk, a férfi megkérdezte, rendben van-e a belépésem, majd Annuskához fordult:

– Annuskám, nézze meg a naptárt, mikor van egy kis szabadidőm, majd akkor küldje be hozzám az új kolléganőt! Ja! És kérem a kávémat, úgy tudom, kilencre jön a kocsi, mondja meg Palinak, hogy egy kicsit késni fogok, várjon türelemmel!

Annuska szobája volt a központ, melynek egyik oldalán kétszárnyú, párnázott ajtó nyílt az elnöki szentélybe, míg a vele szemközti oldalon lévő tömörfa-ajtó abba a kisebb helyiségbe, amelyet nekem szántak. Beléptem a szobába és körülnéztem. Az íróasztalon vadonatúj villanyírógép várt rám, s a fiókokban füzeteket, írószereket és géppapírokat találtam. A szoba berendezését ruhásszekrény, dohányzó asztal és néhány szék egészítette ki; a sarokban – megelégedésemre – mosdókagyló, mellette szappan és tiszta törülköző.

Az elnökkel való találkozásom másnapra maradt. Félve léptem be és hordoztam körül tekintetem a koloniál bútorokkal berendezett, hatalmas szobában, melynek szélesre tárt franciaablakai a Fő tér parkjára néztek. A köpcös férfi udvariasan fogadott, hellyel kínált, majd Annuskától az én számomra is kért egy kávét. Az ismerkedés nehezen indult, úgy éreztem, nemcsak én találom ellenszenvesnek a férfit, hanem ő sincs tőlem túlságosan elragadtatva. Az első, közhelyes mondatok elhangzása után szakképesítéseim felől érdeklődött. Kissé gúnyos hangon jegyezte meg, hogy az utóbbi időben mintha túlságosan gyakran váltogatnám a munkahelyeimet...

– Ennyire szereti a változatosságot? – kérdezte. – Biztosan komoly oka van annak, ha Pestről mihozzánk költözött, bár igen dicséretre méltó, hogy az öreg, beteges nagynénjét kívánja istápolni! – Zavartan hebegtem el az erre a kérdésre betanult választ és igyekeztem a félszeg, jámbor, butuska kis nő látszatát kelteni.

– Mindegy, hagyjuk ezt – emelte fel a hangját a férfi – nekünk csak az a fontos, hogy jól végezze a munkáját, és el tudja látni az itteni feladatokat. Amit elvárunk magától, az a következő: gyors- és gépírás, önálló levelezés, továbbá a német nyelv alapos ismerete. Itt van mindjárt ez az ötoldalas német förmedvény, a testvérvárosi megállapodás! Arra kérném, készítse el a szöveg pontos fordítását és négy példányban legépelve adja át nekem. Egyébként – folytatta – a legtöbb munkát Annuskától fogja megkapni, hamarosan várható egy telefon a német elvtársaktól, majd Annuska kioktatja, mire mit kell mondania. Sajnos, sietnem kell – nézett az órájára –, már így is késésben vagyok. Jó munkát kívánok, érezze jól magát minálunk Ha valami problémája lenne, forduljon hozzám bizalommal!

Szeptember közepére tűzték ki a színpompás fesztivált, ami Waldstadt és H testvérvárosi kapcsolatát volt hivatva megpecsételni. Az ünnepi előadássorozatot ötnaposra tervezték, s a programban mindkét város táncegyüttesei, kórusai és szólóénekesei szerepet kaptak. Bár az ünnepségeket a kultúrház igazgatója és annak felesége szervezte, bőven jutott tennivaló a tanácsi szerveknek is. Én írtam meg és fordítottam németre az elnök üdvözlő beszédét, a tanácstitkár eligazító közleményeit, a város kulcsának ünnepélyes átadásakor mondott beszédeket, számtalan hozzászólást, hivatalos anyagot és a többit. Intéztem a német nyelvű telefonbeszélgetéseket, engem bíztak meg a német vendégek fogadásával és útbaigazításával. Így aztán nap, mint nap kora reggel indultam és késő este érkeztem haza Erzsike nénihez. Még

egy írógépet is kölcsönöztek számomra, hogy a hétvégét, valamint az estéimet is munkával tölthessem.

A delegáció előkelőbb tagjait a Kossuth Szállodában, míg a tánccsoportok és énekkarok tagjait a Petőfi Gimnázium kollégiumában szállásolták el. Szerencsére a kultúrfelelős házaspár jól beszélte a nyelvet, így legalább velük nem kellett foglalkoznom. A rendezvényeket a kultúrház helyett a Kossuth Szállodában bonyolították le, amelynek szebb napokat látott bálterme színpadi pódium és nagyszámú ülőhely befogadására is alkalmas volt. A bálterem melletti étterem és bárhelyiség biztosította a szereplők és a résztvevők étellel, itallal való ellátását, ezzel együtt hangulatos környezetet teremtve baráti beszélgetések, táncmulatságok és egyéb vigasságok számára.

A vendégek megérkezésének pillanatától kezdve én láttam el a tolmács szerepét, mindenütt ott kellett lennem, ahol az elnök és a tanácsi vezetők megjelentek. Részt vettem a bankette-ken, munkaebédeken és városnéző sétákon, elkísértem a vendégeket a múzeumokba, ezzel a magam számára is kellemes és tanulságos élményeket szerezve.

A fesztivál kulturális eseményei színes és változatos képet mutattak. Német és magyar énekkarok, táncegyüttesek és szólóénekesek mutatták be produkciójukat, egyik nap az egyik, másik nap a másik nemzet fiai lépve a pódiumra. A magyar kórusok énekesei a Petőfi Gimnázium és a Kilián György Szakközépiskola tanulói közül kerültek ki, azonban szólamvezetőként néhány gyakorlott templomi kórustag is besegített. Táncegyütteseink Hódmezővásárhelyről és Kalocsáról érkeztek, szólóéneklésre pedig a szegedi színház operaénekesei vállalkoztak.

Élvezettel, élményekre szomjazva hallgattam mind a magyar, mind a német produkciókat, a zenerajongók közé tartoztam, de az elmúlt hónapok zűrös eseményei megfosztottak a szokásos opera- és hangverseny programjaimtól. Különösen megfogott a záróünnepség két német táncszáma. Az egyik egy boszorkánytánc volt, amelyet tíz színes ruhás, nagy kalapos, seprővel felfegyverkezett kislány adott elő oly ügyesen pörögve-forogva, hogy azt hihette az ember, hamarosan seprőjükre ülnek és kirepülnek a teremből. A zene is rabul ejtett, mert andalító, sejtelmes dallamait néhol vad ritmusú tombolás váltotta fel, megidézve a Harz-hegység különös hangulatát és elbájoló mesevilágát. A másik nagyszerű produkció egy bányásztánc volt, ezt is tíz táncos adta elő, azonban nem lányok, hanem bányászruhás fiatalemberek. Bőr bekecset, kobak sapkát és hatalmas csizmát viseltek, hihetetlen volt, hogyan tudtak az ormótlan csizmákban olyan ügyesen és kecsesen mozogni! Törpejárásban, kezükben Davy-lámpát tartva osontak be a színpadra, azt a látszatot keltve, mintha szűk vájaton haladnának keresztül. Egyre lejjebb hajoltak, leguggoltak, végül már hason csúszva másztak, imitálva a vájat összeszűkülését, majd hirtelen, mintha csak egy nagy terembe értek volna, felugráltak és vad táncba kezdtek. Mozdulataikkal az ércfejtéskor szokásos fúrási, fejtési és csákányozási műveleteket utánozták, rendkívül ügyesen manővereztek a lámpákkal, majd hátukra fekve pörögtek, *break-elemeket* is beépítve táncukba. A jelenet végén beszaladtak a boszorkányok és a két tánccsoport együttes, fergeteges hajrájával fejeződött be a produkció.

Az ünnepi rendezvénysorozatra a búcsúprogram tette fel a koronát. A helyi vadásztársaság az előkelőségeket H városka híres vadászházába invitálta. A tanácselnök eredetileg nagyvadhajtást és -kilövést is tervezett, azonban a német delegáció tagjai nem kívántak őzeket, vaddisznókat és rettegő nyuszikat puskavégre kapni. A program így is érdekes és kellemes volt, séta a mocsárvidék romantikus vadvizei és halastavai között, madár- és vadles, a lápi növényvilág megtekintése csónakon, majd kocsikázás a Rónaság füves lejtőin. Csattogtak a fényképezőgépek, néhányan videofelvételeket is készítettek. Ekkor meséltem nekik a Waldstadtban tett látogatásomról és mutattam meg az ott készült fotókat. Délutánra maradt a vacsora elkészítése, mire visszaértünk a sétából, két hatalmas kondér alatt égett már a tűz: az

egyikben halászlé, a másikban szarvaspörkölt rotyogott. Magyar részről a tanács vezető személyiségei és a kultúrfelelős házaspár vehetett részt a búcsúvacsorán, hasonló összetételű volt a hattagú német delegáció is. Rajtam kívül csak a kultúrfelelős asszony képviselte a női nemet, rá vigyázott a férje, én azonban egyre kényelmetlenebbül éreztem magam a finom vacsorától és a bőséges italozástól feltüzelt férfiak társaságában. Az össze-vissza kiabálást, egymás szavába vágást és hangzavart nehéz volt tolmácsolni, hogy megszabaduljak, kivártam egy alkalmas pillanatot és gyorsan kisurrantam a teremből. A földszint végén lévő kis szobában volt a szállásom, a többi vendéget az emeleti helyiségekben, míg a személyzet tagjait a melléképületekben helyezték el.

Lefeküdtem, de nem jött álom a szememre, sőt egyre rosszabbul éreztem magam. A sok evés-ivás égette a gyomrom, az idegesítő tolmácsolás fáradttá és elnyűtté tett, akárhogy fordultam, sehogyan sem találtam a helyem a meglehetősen kemény derékaljjal ellátott ágyban. A szoba roppant barátságtalannak tűnt, ablakát sűrű vasrács fedte és a sarokban álló, sötét keményfa-szekrény, az asztalt borító vérvörös terítő, a petróleumlámpa imbolygó fényében a falra vetülő lidérces árnyak rémisztő benyomást keltettek bennem. Elbóbiskoltam, majd hirtelen felriadtam és a szekrényből halk kaparászást, zörgést, s valami susogó hangot véltem hallani. – Talán csak a szú perceg a fában! – véltem, de nem sikerült magamat megnyugtatni.

Felugrottam, megkíséreltem kinyitni a szekrényt, de zárva volt. Képtelen voltam elaludni, egyre a neszezést figyeltem. – Valami állat lehet, mi lesz, ha tombolni kezd odabenn, ha kitöri a szekrényajtót – borzongtam, és tanácstalanul ültem az ágyban. – Azt mondják – ötlött fel bennem a képtelen gondolat –, minden házban van olyan szekrény, melyben rejtőzik egy csontváz! Ez a zörgés és pattogás olyan, mintha csontok verődnének össze, talán mégis van valami igazság a kísértet-históriákban... Hajnal felé legyőzött a fáradtság és mély, álomtalan alvásba merültem. Rettenetes dörömbölésre riadtam fel, valaki ököllel verte az ajtót és üvöltözött. Kikászálódtam az ágyból, elfordítottam a zárban a kulcsot. A küszöbön az a férfi állt, aki tegnap a húsokat készítette.

– Mi történt? – nyögtem ijedt, elhaló hangon.

– Magával mi történt?! – kérdezett vissza. – Már mindenki felkelt és reggelizik, maga meg sehol! Itt dörömbölök már percek óta és nem ad életjelt magáról! Azt hittem, meghalt!

– Kérem! El sem tudom képzelni, hogyan találhat ki ilyen rémségeket! – mondtam felhá-borodva. – Azonnal megyek!

A reggeli után segítettem a felszolgáló lánynak kivinni az edényeket a konyhába. A tűzhely előtt ráncos képű öregasszony guggolt, éppen a tűzre dobott egy fatuskót, miközben a kicsa-pódó lángok kísérteties fényt vetettek horgas orrú boszorkány-arcára. Hirtelen megfordult és rám meredt.

– Ott aludt a gyilkosok szobájában! Azt hittük, magát is megölték! Vigyázzon, mert úgy jár majd, mint Kucsenka úr! – Rémülten hőköltem hátra, és amilyen gyorsan csak tudtam, ki-szaladtam a konyhából. A sápadt, másnapos arcú férfiak már az udvaron gyülekeztek, fázósan toporogva várták az autókat. Egyikük előkapta a gépét és néhány fényképet készített a csinos kis vadászházról. Jobban szemügyre vettem az épületet, erősen emlékeztetett a waldstadtbeli házacskákra, csak a ráccsal ellátott földszinti ablakok rontották el az összhatást. – Mintha börtönt látnék – borzongtam, s ismét eszembe jutott az odabent eltöltött, félelmetes éjszaka.

Következett a búcsúbankett, záróbeszédek, H város kulcsának ünnepélyes átadása, végül az ilyenkor szokásos ceremónia, melynek során a két fél vezetői kölcsönösen megajándékozták egymást. Én sem maradtam hoppon, a vendégek gyönyörű, faragott kakukkos órával, Wald-stadt óramúzeumának egyik értékes darabjával leptek meg. A szó a tavaszi fesztiválra terelő-dött, ekkor majd a németek látnak vendégül bennünket Waldstadtban. – Ki tudja, hol leszek

már akkor! – morfondíroztam magamban. A reggel lezajlott konyhai jelenet nem hagyott békén, baljós árnya felettem lebegett, s úgy éreztem, belebotlottam valamibe, talán éppen olyasmibe, ami elvezethet azokhoz a rejtélyes eseményekhez, melyeket ki kell bogoznom, melyek felderítése végett a drága professzor ebbe az isten háta mögötti városkába pottyantott engem. Elbúcsúztunk, kézfogások, egy-egy utolsó puszi, sok-sok *Wiedersehn*, majd begördült a két német autóbusz és a vendégek elindultak hazafelé.

Az ünnep napjait hétköznapok követték és elérkezett az ideje annak, hogy közelebbről is megismerjem az új munkahelyemen uralkodó viszonyokat. A Városi Tanács szervezeti felépítése meglehetősen bonyolult volt, osztályokra, s az osztályok csoportokra tagolódtak, azonban voltak olyan osztályok, amelyek nem bomlottak csoportokra és olyan csoportok, amelyek közvetlenül az elnök alá voltak rendelve. Annuskával az elnöki titkársághoz tartoztunk, többekkel együtt ide volt beosztva a tanácstitkár is, akit még az elnöknél is ellenszenvesebbnek találtam. Az alacsony, sovány férfit hosszú orra, előreugró álla és kopaszodó fején csomókban összetapadt rőt hajzata rókához tette hasonlatossá. Gumitalpas cipőjében nesztelenül osont a tanács épületének zegzugos folyosóin, a legváratlanabb pillanatokban bukkant fel az ember háta mögött, ilyenkor fejét előrenyújtva, orrcimpáit megremegtetve, ugató hangon felvihogott.

Annuska alaposan ellátott munkával, lassanként minden gépelnivalóját rám sózta, ő inkább csak a telefonokat kezelte, az ügyfelekkel tárgyalt, vagy az elnök körül legyeskedett. Hamar észrevettem, hogy a kissé éltes szépasszonyt gyöngéd szálak fűzik a főemberhez és kapcsolatukat nem is nagyon titkolják. Bár mindketten családosak voltak, ez a tény szemmel láthatóan cseppet sem zavarta őket, a kis *liezon* színt és érdekességet vitt életükbe. Annuska ügyelt arra, hogy percig se maradhassak kettesben az elnökkel, akárhányszor be kellett mennem hozzá valamilyen hivatalos levél miatt, azonnal benyitott és kávéval vagy üdítővel kínálta a férfit. – Tőlem aztán kár féltened ezt a pohos pasast – dohogtam magamban –, ha aranyból volna, se kéne! Az viszont jó – elmélkedtem –, hogy Annuska mindig körülöttünk lebzsel, így kevésbé figyelhet engem az elnök, és alaposabban szemügyre vehetem a különféle ügyiratokat.

Változatlanul Kucsenka és a gyilkosság körül forogtak a gondolataim. – Kihez fordulhatnék? Kivel kerülhetnék bizalmasabb viszonyba? Annuskának szót se ejthettem semmiről, azonnal elmondana mindent az elnöknek. Márpedig – szögeztem le – ehhez a dologhoz valami módon a tanács fejeseinek is köze van! Barátkozni kell, itt az ideje megpróbálni közelebb kerülni kollégáimhoz, elsősorban természetesen a nőkhöz.

A kapcsolatteremtés könnyen ment; a testvérvárosi fesztivál mindenki előtt ismertté, sőt érdekessé tett, ráadásul a fővárosból jöttem, *pesti nő* vagyok, s mint ilyen, új színt, új világot hoztam magammal.

Hamarosan észrevettem, hogy az Ingatlanforgalmi Osztály egyik előadója jóval műveltebb és intelligensebb társnőinél. Edit – így hívták a szőke, sápatag, vékony testalkatú nőt – a negyvenes éveiben járt, a KERAVILL üzletvezetőjének volt a felesége. Mint mesélte, a férje otthon megemlítette kerékpár-vásárlásomat. Keresni kezdtem Edit társaságát, eleinte csak pár szó beszélgetés erejéig, aztán egyre hosszasabb duma-partikba bocsátkozva. Lassan hozzájuk csapódtam, az ingatlanforgalmisokkal jártam ebédelni, többnyire náluk kávéztam, majd egyik délután meghívtam Editet a Bacsik Cukrászdába krémesezni. A nő örült a meghívásnak, úgy láttam, kellemes beszélgetőtársra, netán még barátnőre is lelt bennem. A fesztiválra tereltem a szót, majd a vadászházi vacsora élményeivel szórakoztattam társnőmet.

– Mikor épült ez a vadászház, nem tudod? Olyan réginek, patinásnak tűnik...

– Óh, a vadászház a város egyik büszkesége! Még valamikor a háború előtt építtette az egyik Károlyi gróf, akkoriban számos arisztokrata és főrangú ember látogatta, s a nagy körva-

dászatok szervezése és lebonyolítása számos H-i embernek nyújtott munkaalkalmat. A romantikus kis házikó túlélte a háborút, de gazdátlanul maradt, utóbb Rákosi és vadásztársai vették birtokukba. Szépen felújították az akkorra már kissé lepusztult hajlékot. A politikai elit gyakori vendég volt errefelé, idehozták az exkluzív külföldi vendégeket, nagy vacsorákkal egybekötött hajtóvadászatokat rendeztek, az ott történtekről furcsa szóbeszédek terjedtek el akkoriban. Az 56-os események után kegyvesztett lett a ház, majd rejtélyes okból kigyulladt és félig leégett. Amikor ezelőtt tíz évvel Tenkes Béla lett a tanácselnök, rendbe hozatta a házat és a megyei vadásztársaság kezelésébe adta. A házikó jelenleg ismét fénykorát éli, a vadásztársaság tagjain kívül külföldi vendégek és ismertebb közéleti emberek is látogatják. Amikor a város reprezentálni akar – mint például most is, a fesztivál alkalmából –, a vezetőség ki nem hagyná a vadászházi programokat.

Elérkezettnek láttam az időt szóba hozni a vadászházban töltött kísérteties éjszakám és az azt követő reggel ijesztő eseményeit. Az egyébként kiegyensúlyozott és jókedélyű Edit láthatóan nyugtalanul fészkelődve hallgatta rémtörténetemet, gondterhelten nézett maga elé. Az volt a határozott érzésem: tud valamit, de nem szívesen beszélne róla. Kérlelni kezdtem, mintha egy ostoba krimiről volna szó, s én mindenképpen tudni szeretném, mi a megoldás, mi a végkifejlet. Edit vonakodott kissé, majd engedett unszolásomnak, szaporán pislogva, vállát vonogatva mesélni kezdett:

– Röviden annyi történt – kezdte –, hogy ezt a Kucsenka nevű embert az egyik vadászat alkalmával holtan találták a szobájában. Minden jel szerint baleset történt, a férfi kora hajnalban, fegyvertisztítás közben szíven lőtte magát. Ha jól értettem, abban a szobában aludtál, ahol szegény ember a halálát lelte. A balesethez kétség sem férhetett, hiszen – mint láthattad – az ablakot sűrű rács fedi, s Kucsenka ráadásul magára zárta az ajtót. A kulcs benne maradt a zárban, úgy jutottak be, hogy az ajtót baltával verték szét. Ennek ellenére az emberek gyilkosságról suttognak még mostanság is és ezt a hiedelmet Kucsenka özvegye táplálja, aki képtelen belenyugodni férje halálába.

– És ki volt ez a Kucsenka? Ő is a tanácsnál dolgozott?

– Nem, dehogy. Csupán munkakapcsolatban állt velünk, mivel ő volt a Környezetgazdálkodási Hatóság feje. Kellemetlen, kötekedő ember hírében állt – Isten nyugosztalja –, megszállott természetvédő, aki óvott minden fűszálat, minden madarat és vadat. Az ország földje azonban nemcsak a halaké és a vadaké, hanem az embereké is, az ingatlanok egy részét használni, értékesíteni kell. Ebben a kérdésben ellentétek merültek fel a tanács és a környezetgazdálkodás között. A gyilkossággal kapcsolatos szóbeszéd rendkívül kellemetlen az elnöknek is és az Ingatlanforgalmi Osztálynak is, mert azt sugallja, hogy Kucsenka útjában volt azoknak, akik érdekeltek bizonyos ingatlanok átminősítésében és hasznosításában. Nos, erről ennyit – zárta le a témát Edit –, ám arra kérlek, kezeld bizalmasan mindazt, amit elmondtam neked, és senkinek se emlegess gyilkosságot a vadászházban!

Rendeltem egy újabb adag krémest, Edit hálásan megköszönte, a sovány nő feltűnően jó étvágyú volt. Mesélt a férjéről, aki levelezőn elvégezte a villamosmérnök-szakot. – Egyre modernebb, bonyolultabb készülékek kerülnek az üzletbe –, mondta – s a diploma révén magasabb fizetési kategóriába került! – Már a számon volt, hogy megkérdem, nem ismerte-e Vári professzort, de visszafogtam magam, nem lehet tudni, mi sülne ki belőle.

– Köszönöm a meghívást, lassan mennem kell. Legközelebb rajtam a sor – nézett rám Edit –, akkor majd én foglak megvendégelni téged!

Elbúcsúztunk egymástól, majd felültem a biciklimre és hazakerekeztem. Edit szavain törtem a fejem; nem tévedtem, az elnök és még jó néhány ember benne van, ki tudja, talán éppen az Ingatlanforgalmi Osztály tartja kezében a helyzet kulcsát! Kétség nem fér hozzá, mit kell

tennem, Kucsenka özvegyét kell felkutatnom, ez a soron következő feladat! Kisvárosban élünk, itt mindenki mindent tud. Talán Erzsike néni sok-sok szomszédja között akad valaki, aki meg tudja mondani, hol, merrefelé lakik Kucsenkáné.

Alig léptem be az ajtón, Tobi a nyakamba ugrott és szokása szerint képen nyalt. Erzsike néni aggódva fogadott.

– Hol késik – zsörtölődött –, már elmentek a németek, nem kell velük karattyolni, jobban is siethetne haza. Ez a szegény állat már egy órája nyüszít maga után! – Nevetve kaptam derékon a nénit és forgattam rajta egyet.

– Ne tessék aggódni, rossz pénz nem vész el! Cukrászdában voltam egy kolléganőmmel, de azért éhes vagyok, megvacsorázunk és megyünk tévét nézni. – Erzsi néni megnyugodva tálalta a vacsorát. Ettünk, majd evés közben a Kucsenka családra tereltem a szót.

– Hallottam valamit emlegetni – kapiskált az asszony – azt hiszem, Molnár szomszéd jól ismerte az öreget és dolgozott is neki, amikor a madarakat gyűrűzték.

Másnap azzal az ürüggyel, hogy zörög valami a biciklimben, átmentem Molnárhoz, aki mindenben járatos ezermester hírében állt. Miközben tisztogatta a kerékpárt, elmeséltem neki, mennyire szenvedélyemmé vált a madarak fényképezése és úgy hallottam, ő ismer valami Kucsenkát, aki szintén foglalkozik ilyesmivel.

– Kucsenka bácsi sajnos már meghalt – vonta meg széles vállát –, vadászbaleset érte.

– A felesége esetleg tudna nekem madarakat ábrázoló fényképeket mutatni... Nem tudja véletlenül, hol lakik az asszony?

– Füzesfalván lakik, állítólag teljesen egyedül él. Valahol a templom körül van a háza, de nem biztos, hogy szóba áll magával, mert nagyon búbánatos és zárkózott lett, amióta megözvegyült. – Rövid ideig még beszélgettünk a madarak gyűrűzéséről és a vidék madárfajtáiról, majd elköszöntem és hazamentem. Otthon elővettem a térképet és megállapítottam, hogy Füzesfalva mintegy 20 kilométerre van tőlünk. – Oda-vissza 40, ez éppen megfelel egy kellemes biciklitúrának. Az idő szép, kell egy kis mozgás, megvan a vasárnapi program!

Már jókor reggel nekiindultam; a vöröslő párából kiemelkedő nap beragyogta a vidéket és széttépte a város felett lebegő hajnali fátylat. A hűvös, friss levegőben vidáman karikázva hagytam el a várost és kanyarodtam rá a H-ból kivezető, elhagyatott köves útra, ami eleinte a Rónaság füves dombjai közt vezetett. Ez az a vidék – eszméltem rá –, amit az itteniek *szikes földeknek* hívnak. Az utat szegélyező vöröses-barnás aranyszínű bokrok már jelezték az ősz beálltát, a cserszömörce vöröslő lombja versenyt izzott a madárberkenye és a galagonya bogyóinak pirosával. Az ősz lágy, nedvdús illatát mélyen belélegezve tekertem a pedált és gyönyörködtem a tájban. A füves rét egyhangúságát a pozsgás zsázsa kicsiny bokrai törték meg, s ahol a kiserdő kezdődött, különleges méretű és alakú tölgy-, kőris- és nyármatuzsálemek nyújtották ágaikat az ég felé. A bokrok szétnyíltak, keresztülvágtam a réten, s jöttömre egy túzok ugrott fel és szaladt a cserjék felé. Biciklimmel kereszteztem a szénási és a füzesi puszták mocsárvidékét, ahol az út helyenként keskeny folyosóvá szűkülve lápos, ingoványos területen vitt tovább. Kisebb-nagyobb tavak, ártéri csatornák és holtágak mentén haladtam, vízi madarak szálltak el mellettem, s apró békafiak vetették vízbe magukat, ahogy a közelükbe értem.

A nádasban, mely elérte az út szélét, vadlibák ültek oly természetes nyugalomban, mintha kertben pihenő házi ludak lennének. Jöttömre felkapták fejüket, de nem mozdultak, mintha az Éden-kertben volnánk, ahol az állatok még nem ismerték az embertől való rettegést.

Leszálltam a kerékpárról, az egyik kis tóhoz sétáltam, s megpihenni leültem egy kidőlt fatörzsre. Valami elsötétítette a napot, felnéztem az égre, fölöttem népes darucsapat vonult, s húzott el a kiserdő irányába. A vadkacsákon kívül számos nagygodát és gulipánt figyelhettem meg, majd hatalmas rétisas bukkant fel, s csapott le a száraz, szikes talajon kígyót zabáló görényre. Egy darabig még süttettem az arcom a nappal, majd visszatolattam a köves útra.

Elhagyva a lápot, kereszteztem a Rókás nevű kis falut, s még néhány kilométert haladva elértem Füzesfalvát. Az országút bevitt a falu közepébe és egy szépen parkosított térbe torkollott, ahol néhány fa árnyékában frissen tatarozott, barokk stílusú templomot pillantottam meg. Előtte Nepomuki Szent János szobra állt, melyet erősen megviselt az idő. Egyik karja letört és az orrából is hiányzott egy darab. A templomajtó nyitva volt, most érhetett véget a mise, mert az emberek imádságtól áhítatos arccal kifelé igyekeztek. Megvártam, míg a hívők serege elhagyja Isten házát, aztán beléptem és megkerestem a sekrestye ajtaját. A kicsiny szobácskában a pap éppen miseruháját akasztotta be a szekrénybe. Az idős férfi fáradtnak látszott, az októberi meleg izzadtságcseppeket csalt homlokára. Köszöntésemet egy *ineter-nummal* nyugtázta, majd megkérdezte, mi járatban vagyok. Elmondtam, hogy Kucsenka Bálintnét keresem, a család régi barátja vagyok, de sajnálatomra, nem tudom a lakáscímét.

– Óh – sóhajtott a pap – ő teljesen visszavonultan él, azt hiszem, nem fogad látogatót. A férje halála óta egyedül van, a fia és a menye felköltöztek Pestre. Szívesen megmondom önnek a címét, de kérem, legyen vele elnéző, és ne sértődjék meg, ha esetleg visszautasítja látogatását!

A pap útbaigazítása alapján könnyen megtaláltam Kucsenkáék házát, a templomtól alig két utcasarokra bukkantam rá a fákkal és bokrokkal sűrűn benőtt kert kapujára. A vaskerítést gledícsia bokrok szegélyezték, s a tüskés ágaktól alig hozzáférhetően bújt meg a kapu oldalában a csengő. Bekukucskáltam, s a kert közepe táján kopottas gipszmintákkal díszített fehér házat láttam, melynek ablakait sötétbarna zsalugáter-táblák fedték. Újból csengettem, vártam még egy darabig és már éppen indulóban voltam, amikor kinyílt a kertkapu, és egy sovány, szomorú tekintetű, idősödő asszony lépett elém.

– Mi járatban van? – kérdezte színtelen, kelletlen hangon – nem fogadok senkit!

– Elnézést a zavarásért, a Természetbarát Szövetség Erdeifenyő Szakosztálya nevében jöttem részvétlátogatást tenni, Marton Zsuzsa a nevem és jól ismertem az ön kedves férjét. A szakosztály rendezvényein találkoztam vele, ő avatott fel, amikor érdemes turista lettem és adta át nekem a jelvényt. – Mindez szemenszedett hazugság volt, amit e pillanatban találtam ki, de nem volt más választásom, kockáztatnom kellett.

Az asszony megenyhült, fáradtan elmosolyodott és kitárta a kertajtót.

– Parancsoljon, jöjjön be, ne ácsorogjon odakint! Tudom jól, a férjem lelkesen pártfogolta a turistákat, maga is nagy természetjáró volt. Fiatalabb korában, amikor még ideje engedte, minősített túravezetőként is tevékenykedett. Elnézést a bizalmatlanságért, de higgye el, megvan rá minden okom.

A biciklit a kerítésnek támasztva beléptem az udvarra és elindultam az asszonnyal a ház felé. A kert, amin végighaladtunk, inkább tűnt botanikus parknak, mint egyszerű házi veteményesnek; az utacska mentén és a pázsit között egymás hegyén-hátán nőttek, burjánzottak a különféle-fajta fák és bokrok. A ház a régi falusi kúriák stílusában épült, s vaskos ámbitus-oszlopai fölé kétszeresen buktatott tető borult. A tornác falát paprika- és kukoricafüzérek díszítették, belsejében különféle bútorok, múzeumba való mezőgazdasági eszközök és egyéb holmik hevertek szerteszórva. Az asszony a terítővel letakart asztal mellett álló fonott székek egyikére mutatott és hellyel kínált. Mielőtt leültem volna, átadtam neki a doboz bonbont, amit fondorlatos módon azért vettem, hogy elnyerhessem bizalmát.

– Szakosztályunk nevében – mondtam szerényen, – és engedje meg, hogy tolmácsoljam mindannyiunk őszinte részvétét!

– Nagyon köszönöm, igazán szép maguktól, hogy gondoltak rám. Éppen ebédelni készültem – pirult el kissé –, ha nem röstelli, tartson velem! – Megköszöntem a szíves invitálást és jó étvággyal fogyasztottam a friss zöldségekből készült levest, majd második fogásként az ízletes túrós csuszát.

– A férjem vegetáriánus volt és én követtem őt – indokolta meg az asszony a húsmentes vasárnapi ebédet. – Mindketten irtóztunk a levágott, megnyúzott és bepácolt állati tetemektől! Tejterméket és tojást azonban mindig is fogyasztottunk.

A társalgás az étkezésről a növénytermesztésre terelődött, majd a madarak gyűrűzésével folytatódott, melynek kapcsán Molnár szomszéd élményeit is szóba hoztam. Amikor a kávéhoz értünk, úgy véltem, rátérhetek jövetelem valódi céljára.

– Kedves Gizike – szólítottam meg (időközben kiderült, hogy Gizella a neve) –, ha nem esik nehezére, mesélje el, tulajdonképpen hogyan halt meg a férje? – Az asszony eleinte szabódott, kitért a válasz elől, majd engedve kérésemnek beszélni kezdett.

– Azt kérdi hogyan? Mit is mondjak, talán jobb, ha nevén nevezem a dolgot: meggyilkolták! – Elképedtem, ilyen őszinte vallomásra igazán nem számítottam.

– És a rendőrség megtalálta már a tettest?

– Méghogy megtalálta! Ne nevettessen! Nem is keresték, lezárták az ügyet, szerintük vadászbaleset történt, fegyvertisztogatás közben szíven lőtte magát.

– Nehéz elhinni Bálint bácsiról, aki olyan gondos és elővigyázatos volt, hogy ilyen ügyetlenül járt volna el... és hol történt a szerencsétlenség?

– A H-i vadászházban, azon a bűntanyán! Mondtam neki százszor is, ne menjen oda, semmi keresnivalója azok között a zsiványok között, de ragaszkodott hozzá, hogy ott legyen, mert fülön akarta csípni a vadászokat, ha netán tiltott vadra lőnének. Másrészt, mivel a vaddisznók túlszaporodtak, szeretett volna kilőni néhány selejtes vadkant a kukoricásban komoly károkat okozók közül. A földszinti kis szobában aludt – folytatta – és hajnalban történt a baj. Valaki lövést hallott, be akart menni a szobába, de az ajtó zárva volt és a kulcs belül. Az ablakot sűrű rács fedi, azon át nem mászhatott be senki. Végül baltával verték szét az ajtót, ott hevert a férjem egy felborult szék mellett meglőve. A puskán csak az ő ujjlenyomatait találták, a rendőrség egyértelműen balesetet állapított meg.

– Akkor mért gondolja Gizike, hogy gyilkosság történt?

– Miért, miért... Mert az egész, úgy ahogy van, képtelenség! Érti? Képtelenség, egészen egyszerűen lehetetlen! Az uram hajnali négykor nekiáll puskát tisztítani, elfelejtkezik arról, hogy a csőben maradt egy golyó?! De túl azon, amit én gondolok, a véletlen baleset ellen szól a törvényszéki boncnok véleménye is, aki szerint balkezes ember olyan szögből és olyan helyen nem találhatta el magát, mint amit az uramon lévő bemeneti nyílás tanúsít. És még valami: igen sok embernek fűződött érdeke ahhoz, hogy szegény drágámat eltakarítsák az útból!

– No de – akadékoskodtam – hogyan mehetett be és távozhatott a gyilkos, ha a szoba megközelíthetetlen volt?

– Igen, ez az ő legfontosabb érvük. Amint meghallottam a szörnyű hírt, azonnal a vadászházba siettem és alaposan szemügyre vettem a szobát. Az elképzelésem a következő: valaki jóval előbb bement, még mielőtt a férjem nyugovóra térve magára zárta volna az ajtót, és el-

rejtőzött a szekrényben. A gyilkosság után ugyanoda bújt be, majd a nagy tumultus közepette észrevétlenül kilépett a szekrényből és elvegyült a többiek között.

– És ha a férje esetleg kinyitja a szekrényt? Az ember általában oda pakolja be a holmiját, a gyilkos ezzel igen nagy kockázatot vállalt...

– Alaposan megnéztem azt a szekrényt, valamilyen speciális ajtózárat szereltek rá, így az ajtó *belülről* is zárható volt! A gyilkos nyilván magára zárta az ajtót és arra számított, hogy aki vendégszobában lezárt szekrényt talál, aligha jut eszébe azt feszegetni. Mondja, látott már olyan szekrényt, amelyet belülről is be lehet zárni? Mi szükség volna erre?!

A történetet hallgatva a hideg futkározott a hátamon. A szekrény! A hatalmas, sötét tölgyfabútor a félelmetes csikorgásokkal és koppanásokkal! Talán akkor is lapult benne valaki, amikor én ott aludtam? A szekrény zárva volt, belülről zárták be? Elhessegettem a rossz gondolatokat és Gizikéhez fordultam:

– De ki lehetett a gyilkos? Valaki a felsőbb régiókból?

– Ó, azt nem hiszem. A piszkos munkát miért végeznék az elvtárs-urak? Ott a személyzet! A ház tele volt emberekkel, egy csomó hajtó, kisegítő, konyhamester, csak *egy* olyat kellett találni, aki megvesztegethető vagy zsarolható, és máris megvan a gyilkos!

– És mi volt az indok? Bármennyire is kézenfekvőnek látszik minden, azért igen sok kell ahhoz, hogy valaki vagy valakik bérgyilkost fogadjanak fel!

– Az ok a férjem makacssága, mérhetetlen természetszeretete és felelősségtudata. Talán még nem hallott róla, de az ország éppen egy hatalmas ipari beruházás előtt áll. Nagy kapacitású műanyaggyárat készülnek felépíteni, kialakítva egy egészen új iparvárost; a gyárat körülvennék feldolgozó üzemekkel, lakótelepekkel, üzletházakkal, iskolákkal. Az illetékes szervek két helyszín között választhatnak: az egyik volna a H környéki szikes földek térsége és a Rónaság egy darabja, míg a másik az észak-borsodi karszt elhagyatott, földművelésre alkalmatlan területe. Mindkét választás mellett szólnak érvek és ellenérvek. A borsodi karszt kiszemelt része terméketlen köves-füves terület, mezőgazdasági művelésre alkalmatlan és szerencsés módon távol esik a turisták által látogatott barlangvidékektől. Előnye még az is, hogy a létesítmény viszonylag kevéssé károsítaná a környezetet, továbbá ezt a nagyon szegény vidéket gazdagíthatná, az ott élőknek munkalehetőséget, kenyeret adva. Hátránya a gyönge infrastruktúra, utat, vasutat kellene hozzá építeni.

H térségének választása esetén markánsabban jelentkeznek mind az előnyök, mind a hátrányok. Előnyére szolgál a már meglévő út- és vasút-összeköttetés, több nagy folyó közelsége, és ami a legfontosabb, a lápos vidék alatt gazdag lignittelepek húzódnak, ha megindítják a bányászkodást, megoldódna az erőmű energiaellátása és a lakótelep távfűtése. Hátrány, hogy az ipartelep felépítése sokba kerülne, a mocsaras-lápos földeket le kellene csapolni, majd feltölteni, és természetesen a lignit feltárása is komoly beruházási költséget igényel. A férjem szerint a legnagyobb hátrányt a környezeti károk jelentenék. A dél-alföldi Rónaság és a hozzá csatlakozó lápvilág fantasztikus természeti értékeket rejt, madár- és növényfajokat, amelyek közül jó néhány Európában egyedül csak nálunk honos; halastavakat különleges halfajtákkal, kicsiny erdőségeket figyelemre méltó vadállománnyal és sorolhatnám még a bogarak, rovarok, pillangók kimeríthetetlen választékát, amelyek, ha elpusztulnak, többé nem pótolhatók. Bálint ezt az egész tájegységet először nemzeti parkká, majd teljes egészében természetvédelmi területté akarta nyilváníttatni. Minderre jó esélye volt, komoly nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett, és – mivel a háborút megelőző években tagja volt az illegális kommunista munkásmozgalomnak – a pártban, sőt a Központi Bizottságban is voltak támogatói.

– Akkor meg mi a probléma? H-nak mindenképpen érdeke megőrizni környezete szépségét és érintetlenségét! Másról sem olvas az ember, mint hogy nem lehet szemétégetőket, atomtemetőket, vízi erőműveket és ki tudja még miket létesíteni, mert a környék lakossága tiltakozik! Érthetetlen miért lobbyzik a város vezetése az iparváros felépítése mellett...

– Számomra is érthetetlen. Van valami a háttérben, ami nem tiszta, amiről a kívülállók nem tudnak semmit. Azt ellenben biztos forrásokból tudom, hogy Bálint utódjául olyan embert választottak, akit a tanácsbéliek a zsebükben tartanak. Állítólag a jövő februárban döntenek a beruházás helyszínéről, én már nem tehetek semmit, nekem sem erőm, sem lehetőségem folytatni a férjem által megkezdett harcot!

Lassan hűvösre fordult az idő. Órámra néztem, indulnom kell! Elbúcsúztam Gizikétől, megköszöntem a finom ebédet és a kellemes délutánt, majd felpattantam a drótszamárra és hazahajtottam. Otthon elővettem egy üres füzetet és megpróbáltam emlékezetből lejegyezni mindazt, amit Gizikétől hallottam. Nyomon vagyok, ez nem vitás, és a nyomok az elnökhöz és embereihez, valamint az ingatlanokkal kapcsolatos ügyekhez vezetnek. Edittel kell barátkozni, nem biztos, hogy mindenről tud, és az sem biztos, hogy a jó oldalon áll, az ellenben biztos, hogy az ügy legfontosabb szálai az Ingatlanforgalmi Osztályhoz kötődnek.

Arra nem láttam lehetőséget, hogy Kucsenka gyilkosát megtaláljam, vagy magát a gyilkosság tényét bizonyítani tudjam. Eltelt már egy év, a nyomok – még ha voltak is – megsemmisültek. Folytatni Kucsenka munkáját, feltárni az esetleges korrupciós ügyeket, megakadályozni a természetpusztítást – ezen kéne dolgoznom, és ha meggondolom, ez nem csekély feladat. Sehogy sem jött álom a szememre, figyeltem az éjszakai neszeket, a bútorok pattogását, a kutyák vonítását és egyre az a vadászházi éjszaka járt az eszemben. – A játék veszélyes – szólalt meg bennem egy hang, mintha valaki figyelmeztetett volna. Kicsoda? Az őrangyalom? Úristen, senkinek sincs oly nagy szüksége az őrangyalára, mint éppen a sárga angyalnak!

Az elnök emberei! Valójában kik ők? Kik azok, akik az elnök közvetlen környezetében találhatók, kik azok, akikkel bizalmas viszonyban áll, akik beavatottak és akik – ki tudja – talán a bűntársai is? Kezdtem jobban odafigyelni és kombinálni. Nem olyan biztos, hogy a tanács vezetősége egyetlen csapat, lehetnek közöttük ellenlábasok, riválisok, vagy olyanok, akiknek az érdeke egészen mást diktál. Meglehet, vannak becsületes, esetleg gyávább emberek, akiknek nem ér annyit a pénz, hogy nyugalmat, családi békét, vagy akár a szabadságukat kockáztassák érte. Ilyen embernek véltem Sztrenyákot, az elnök második helyettesét, az Ingatlanforgalmi Osztály vezetőjét. Úgy vettem észre, ez a csendes, szerb származású férfi meglehetősen visszahúzódó, kerüli az elnököt, inkább csak Edittel tárgyal, a külső szemlélő azt hihette volna, hogy Edit a főnök, és Sztrenyák a beosztott. Mintha Edit valamiféle összekötő lett volna a tanácselnök és Sztrenyák között...

Az első helyettesről és a tanácstitkárról viszont lerítt, hogy mindketten az elnök legbelső köréhez tartoznak. Gyakran összejöttek, bizalmasan pusmogtak és ha ilyenkor rájuk nyitottam az ajtót, összenéztek, elhallgattak, majd valami érdektelen témáról folytatták a társalgást. Egyszer indulatosan rám is szólt a főnök, hogy ne lépjek be kopogtatás nélkül a szobába. Különösen a tanácstitkártól tartottam, ez a sunyi alak rókamódra surrant ki-be a szobákba, gumitalpú cipője nem ütött zajt, hirtelen tűnt fel, s apró zöld szemei veszedelmesen csillogtak. – Ez tud, vagy legalábbis gyanít valamit rólam – állapítottam meg.

Másokat, akik szintén sokat nyüzsögtek az elnök körül, a talpnyalók kategóriába soroltam, ilyen volt Pali, a sofőr, Gergely bácsi, a kézbesítő és Suhajda, az üzemi étkezde főszakácsa, aki a vadászházi lakomák fő szervezője és az ottani konyha teljhatalmú ura volt. Ő készítette az ételeket akkor is, amikor a németekkel ott jártam. A hívek közé tartozott természetesen Annuska, bár ő inkább csak egyszerű kegyencnő és nem holmi pénzügyi-üzleti bennfentes lehetett. Ez utóbbihoz, úgy tűnt, nincs semmi érzéke.

Az elnök, mint azt első találkozásunkkor közölte, munkaköröm részének tekintette az önálló levelezést, sohasem diktált szó szerint, egyszerűen csak elmondta, mit tartalmazzon a kérdéses levél vagy feljegyzés, a formába öntést és a kicirkalmazást rám bízva. Sokat kínlódtam a fogalmazással, ami nem csoda, hisz' a jogi, pénzügyi és közgazdasági ismereteket magában foglaló közigazgatási nyelvezet legalább olyan egyedi és elvont, mint például a műszaki nyelv. – Ebbe bele kell tanulni – biztattam magam –, át kellene néznem néhány hasonló irományt... *néhány hasonló irományt*... Hát persze, ez az! – felugrottam és Edithez siettem.

Edit készségesen állt rendelkezésemre, nem gyanított semmit, előkeresett egy nagy dossziét, amelyben levél- és egyéb iratmásolatok voltak. A múlt évi anyagot nyomta a kezembe, megköszöntem és elsiettem. Ettől kezdve minden szabad időmet az iratok tanulmányozásával töltöttem és meglepődve tapasztaltam, hogy az első gyanús darabot sorra követi a többi. Bár sok esetben nem értettem, valójában miről is van szó, sejtettem, hogy olyan nyomra bukkantam, ami közelebb visz célomhoz. Külterületi és belterületi ingatlanok, átruházások, átminősítések, kezelői jogok adása és visszavonása, átminősítés mezőgazdasági és erdőgazdasági területekből lakásépítésre alkalmas telkek céljára, nagyjából ezek a fogalmak szerepeltek és kavarogtak össze-vissza a nyakatekert mondatokban. Jogi ismeretek hiányában csak a műszaki tudományokon edzett logikus gondolkodásomra támaszkodhattam, és egyre erősödött bennem az a feltételezés, hogy egy nagyszabású ingatlan-panama nyomára bukkantam. Kis noteszembe titkosírással gondosan bejegyeztem a jelentősebbnek vélt dokumentumok ügyiratszámát, és azon tűnődtem, hogyan készíthetnék ezekről másolatot.

A körlevelek sokszorosítása esetében használatos stencilezési eljárás, vagy a pauszpapírról való fénymásolás az én esetemben nem volt járható út. Nem használhattam a modern, külföldről beszerzett másológépeket sem, ezeket biztonsági emberek őrizték, mint röpiratok másolására alkalmas berendezéseket, használatukat engedélyhez kötötték és minden lemásolt oldalról, beleértve a rontott példányokat is, el kellett számolni. Gondolkodtam, törtem a fejem, s végül a zseniális ötlet úgy pattant ki belőle, mint Pallasz Athéné Zeusz fejéből. Elmentem a Fő téren lévő OFOTÉRT-ba és vásároltam egy vakuval felszerelt fényképezőgépet.

Annuska – miután egy undorítóan hosszú levelet megírtam helyette – abban a kegyben részesített, hogy az elnökkel együtt engem is meghívott kávézni. Hármasban üldögéltünk, a főember jó kedvében volt, megeresztett néhány gusztustalan tréfát, majd a németekről kezdtünk beszélgetni és felelevenítettük a fesztivál eseményeit.

– Apropó, volna egy ötletem – kockáztattam meg a javaslatot.

– Éspedig?

– Arra gondoltam, karácsonyra meglephetnénk a waldstadti elvtársakat egy szép fényképalbummal, amelybe a városról és a tanácsházáról készült fényképeket ragasztanánk be. Többek között készülhetnének képek a tanács dolgozóiról, az ügyfelekről, a munkaszobákról, az egész itteni miliőről, ez valahogy olyan otthonos, olyan családias lenne... – Annuska kapott a szón, és lelkesen helyeselt.

– Nem is olyan bolondság, amit mond – nézett rám az elnök – sőt, mit mondjak, egyenesen remek! Már gondoltam rá, hogy karácsonyra küldeni kéne nekik valamit, de ennél jobb még nem jutott eszembe. Sokba kerülne ez a fotózás?

– Olyan túl sokba biztosan nem. Van fényképezőgépem, vakum, csak néhány tekercs filmet kellene venni, és a színes nagyítások árát kifizetni.

– Rendben, akkor rajta, máris megkezdheti a fényképezést! Van otthon egy üres fényképalbumom, az megfelelne a célnak.

– De ugye rólam is készítesz néhány felvételt, Zsuzsa? – duruzsolt Annuska, miután az elnök visszavonult a szobájába.

– Természetesen! Ha jól sikerül a fényképed, azt tesszük az első oldalra! – Ettől kezdve Annuska kedvence lettem, szabadon kotorászhattam az asztalán, nézegethettem az iratait, és bármikor kaphattam kávét, amikor csak kértem.

Az első napok szenzációja után megszokottá vált, hogy állandóan fényképezőgéppel a nyakamban mászkálok, csattan a zár, villan a vaku és máris kész egy kép valamelyik kollégáról, szobáról, vagy a térre nyíló kilátásról. Azt azonban nem gondolta senki, hogy amikor besötétítem a szobámat és kulcsra zárom az ajtót *sötétszoba* felkiáltással, nemcsak filmet cserélek, hanem felvételeket is készítek a már említett ügyiratokról. A másolatokat tartalmazó filmtekercseket nem hívattam elő a helyi fotóboltban, hanem dobozba zárva feladtam pesti címemre „postán maradó" megjelöléssel. Kisváros – gondoltam –, a fotósok előbb-utóbb szóvá tennék, hogy ügyiratokat is fényképezek az embereken és az épületeken kívül!

Egyik reggel hivatott az elnök; Annuska kissé bosszúsan mért végig, ahogy benyitottam az ajtón.

– Ha nem tévedek, maga kiváló gyorsíró – szólított meg főnököm, a köszönést elmulasztva.

– Már kijöttem a gyakorlatból, de a lassú beszédet azért még le tudom jegyezni.

– Holnap jönnek a minisztériumból – folytatta –, fontos megbeszélésünk lesz, ezért arra kérném, vezesse maga a jegyzőkönyvet! Nem kell szóról szóra leírni mindent, az a fő, hogy a lényeg benne legyen. Rendben?

– Rendben.

– Jó. Akkor tíz órára jöjjön a szobámba, hozzon gyorsíró füzetet és sok-sok jól kihegyezett ceruzát!

Másnap tíz órakor tettre készen libegtem be az elnöki szobába, addigra már ott ültek a miniszteriális vendégek a tanácsi vezetőkkel együtt. Annuska megsemmisítő pillantást vetett rám, legjobban az fájt neki, hogy ott pöffeszkedtem én is a vendégek között és ugyanolyan udvariassággal kellett részemre is felszolgálnia a kávét, az üdítőt és a süteményeket, mint a többieknek. A frissítők fogyasztása közben a vendégek H-ról beszéltek, dicsérték szépségét, harmonikus épületegyütteseit és kedves parkjait, a Kossuth Szálloda kényelmét, a személyzet udvariasságát, majd valamennyien egyetértettek abban, hogy ez a város az ország egyik legszebb, legcsendesebb és legbűbájosabb helye. Közben hozzáláttam a jegyzőkönyv fejlécének megírásához; a résztvevők nevét és beosztását majd utólag kapom meg – súgta oda az elnök. Eleinte gépiesen jegyeztem az unalmas, semmitmondó szövegelést, majd a delegáció vezetője rátért a *szikes földek* ügyére, s ettől kezdve másról sem folyt a szó. Még a fülem is lángolt, oly megszállottan róttam a sorokat, semmit ki nem hagyva, semmiről meg nem feledkezve.

A megbeszélés tárgyát a szikes földek tulajdonjogi helyzetének tisztázása képezte. Ezeknek a földeknek a városhoz közel eső része a régi Károlyi birtokhoz tartozott, majd a háború után a földosztáskor a birtokrész automatikusan a város tulajdonába került. A határmezsgyén kívül eső területek a magyar állam tulajdonát képezték és a Rónaságba olvadtak bele. Ezt a vidéket szerette volna Kucsenka természetvédelmi területté nyilváníttatni és a majdan létrehozandó Rónasági Nemzeti Parkhoz csatolni. A vita igazából három térkép fölött zajlott, melyek másmás időpontban készültek és máshol tüntették fel a városhoz tartozó földterületek határát. A tanács emberei – az elnök és a rókaképű titkár – a legutóbbi időből származó térkép érvényességét bizonygatták, melynek alapján lényegesen nagyobb terület illette volna meg a várost, mint a korábbi térképek szerint.

– Kérem – szólalt meg az államtitkár – ez a térkép egy fényképmásolat, hol van az eredeti, miért nem azt mutatják be?

– Sajnos, az eredeti elveszett a Földhivatalban, amikor költözött a Hivatal – bökte ki a rókaképű –, a másolat azonban hiteles, közjegyző által láttamozott!

– Elnök elvtárs – kötözködött az államtitkár –, a néhai Kucsenka szerint teljességgel lehetetlen, hogy ilyen nagy földterület tartozott volna H-hoz! Ő a legkorábbi térképet tartotta hitelesnek és hivatkozott is valami földhivatali bejegyzésre.

– Kucsenka nyugodjék békében, és ne háborgassa az itt maradottakat. Mi lenne, ha minden esetben a régebbi térképeket fogadnánk el? Akkor még mindig a történelmi Magyarország határai között élhetnénk!

– Tenkes elvtársnak igaza van – tette hozzá erőltetett mosollyal a másik vendég –, a legutóbbi térképet kell elfogadnunk. – A vita tovább zajlott, végül a minisztérium emberei kénytelen-kelletlen elismerték a Tenkesék pártolta térkép érvényességét, majd a megbeszélés más témákkal folytatódott. Bár ezeket a magam számára érdektelennek tartottam, szorgalmasan jegyeztem, nem mulasztva el egyetlen lényeges mondatot sem.

Amikor a vendégek elmentek, az elnök felém bökött a tollával:

– Írjon le mindent ömlesztve, majd annak alapján elkészítem én a jegyzőkönyvet és legépeltetem Annuskával. Elvégre neki is kell egy kis szórakozás...

– Megkaphatnám a térképeket? Nem sikerült gyorsírással lejegyeznem az adatokat!

– Tessék, itt vannak, de öt perc múlva kérem vissza!

A szobámba rohantam, előkaptam a gépemet és lefényképeztem valamennyit. Közben hallottam valami kis zajt, mintha ajtó nyílna, vagy lépések surrannának. Odanéztem, de senkit sem láttam.

Gyorsan visszavittem a térképeket, másnapra már a postán voltak a filmtekercsek és utaztak Budapestre.

A langymeleg, kellemes október lassan múlóban volt, a napok rövidültek és rendszerint sötét este volt már, mire a munkából hazaértem. November első napjaiban erőteljes hidegfront tört be, esősre fordult az idő, s a hűvös szél letépte a fák és bokrok vörösbe és aranysárgába borult leveleit. Kénytelen-kelletlen búcsút mondtam a kerékpározásnak, gyalog caplattam végig az Akácos úton, reggel korábban kellett elindulnom és nap mint nap később értem haza. H város közvilágítása csapnivaló volt, a gyenge, szegényes fényerejű utcai lámpák egymástól meglehetősen távol helyezkedtek el és mindig akadt néhány olyan villanykörte, ami felmondta a szolgálatot. Zseblámpát vásároltam, a sötétben azzal világítottam meg az utat, nehogy dicstelen módon orrabukva kezdjem, avagy fejezzem be a napot.

Az Erzsike nénivel érvényes munkamegosztásunk értelmében az én dolgom volt a bevásárlás, s amit eddig a hűséges kerékpár hordozott a csomagtartóján, azt most én cipeltem haza egy hátizsákban.

Katalin meghozta a havat, s a havazás bájos képeslappá varázsolta a hósapkás házakkal szegélyezett utcákat. Pár nap múlva a hó elolvadt, majd újból jött egy hideghullám és jéggé fagyasztotta a megolvadt hólevet. Vastag csizmában, meleg vattakabátban, csúszkálva, botladozva jártam a várost, fáradt voltam és kimerült, alig vártam a hétvégét, amikor végre kedvemre kialhattam magam. Munka volt bőven, Annuska lassan mindent a nyakamba varrt, s tennivalóimhoz hozzájárultak még az iratok figyelésével és fényképezésével kapcsolatos ügyletek is.

Újabb nyomra bukkantam, ennek is Annuska munkaundora volt az oka. Egyik este – a főnökség már eltűnt a színről – Annuska bejött hozzám.

– Zsuzsa, kérnék tőled valamit. Itt ez a felterjesztés, a főnök diktálta, de sem gyorsírni, sem gyorsan írni nem tudok, így az egészből egy nagy összevisszaság lett. Te olyan okos és ügyes vagy, a semmiből is tudsz valamit teremteni, tedd rendbe ezt a szerencsétlen iromány!

Kedvetlenül méregettem Annuska szörnyű macskakaparását, már éppen azon voltam, hogy megtagadjam kérését, amikor a titkárnő mondott valami érdekeset:

– Tudod, ez TÜK, vagyis titkos ügykezelés, nekem van engedélyem az ilyen munkákra, ezért bízta rám a főnök, nem pedig rád! Ha elvállalod, ne szólj róla senkinek...

– Hagyd csak itt, valamit majd összehozok belőle és ígérem, titokban tartom a dolgot!

Az iratot a táskámba tettem, hétvégi szórakozásnak szántam és ebben cseppet sem tévedtem. Annuska írásának *dekódolása* nem volt könnyű, akár rejtvényfejtő bajnokságot is nyerhettem volna vele. Végül fogtam egy lupét, azzal böngésztem a kéziratot, kiírtam az egymáshoz hasonló betűket és szórészleteket, majd a szöveg alapján, puzzle játék formájában próbáltam összerakni a szavakat és a mondatokat. Lassan teljes lett a kép, fokról fokra bontakozott ki előttem a szöveg tartalma és jelentése. Ismét a szikes földekről volt szó, azok kisajátítása, tagosítása és parcellázása képezte a felterjesztés tárgyát. Bár konkrét módon nem utaltak rá, nyilvánvalónak tűnt, hogy arról a földkaréjról van szó, amelyik a régi és az új térkép különbözősége folytán a várost még megilleti. Természetesen saját részemre is készítettem egy másolatot és eldugtam azt a féltve őrzött dokumentumaim közé.

Annuska hálálkodva csúsztatta fiókjába az anyagot, majd amint ideje engedte, átgépelte. Valami ügyetlenséget azonban elkövethetett, mert Tenkes megtalálta nála az én szövegemet is. Nekem nem szólt semmit, de hallottam, amint dühösen kioktatja Annuskát a titkos ügykezelés megsértésének következményeiről, s mintha valami kellemetlent rám is mondott volna...

Egyre a három térképen járt az eszem, ezekről kellene megtudni valami közelebbit. A titkár a Földhivatalt emlegette, hátha nem veszett el az eredeti térkép, hanem ők tüntették el, miután egy ügyes fotográfiai trükkel meghamisították a másolatot? Később eszembe jutott, hogy nemcsak a Földhivatalban, hanem a Levéltárban is őriznek térképeket, elhatároztam hát, mindkét intézményt felkeresem.

Volt egy hódolóm, bizonyos Fodor Pali, aki a gyámügyön dolgozott előadóként. Elvált, harminc év körüli rendes, szimpatikus férfi, többen azt susogták, éppen hozzám való volna. Semmi kifogásom sem lehetett ellene, ha csak az nem, hogy semmi olyat nem éreztem iránta, mint amit fiatal nők éreznek bizonyos esetekben fiatal férfiak iránt. Néha együtt ebédeltünk vagy kávéztunk, egyszer moziban is voltunk, néhányszor beültünk a cukrászdába. Amikor azonban beköszöntött a zordabb időjárás és a férfi rájött, hogy én biciklizés helyett gyalog járok haza, elment a kedve a randevúktól, nehogy haza kelljen kísérnie, de az is lehet, hogy észrevette közönyömet, s úgy gondolta, jobb lesz megvárni a találkákkal a tavaszi rügyfakadást. Valamiféle barátság azért kialakult közöttünk, s ha melléültem az ebédnél, örömmel vette. Gondoltam, tőle fogok érdeklődni a Levéltár és a Földhivatal felől, nem úgy nézett ki, mint akinek köze lenne az elnök dolgaihoz.

– H-ban nincsenek ilyen hivatalok, a mi ügyeinket Szegeden intézik – válaszolta kérdéseimre. Papírcetlit vett elő a zsebéből, ráírta a Levéltár és a Földhivatal szegedi címét, valamint a fogadóórák időpontjait is.

Egy alkalmasnak látszó délutánon felkerestem a körzeti orvost, s influenzás és hasmenéses panaszokról regéltem neki. Bár a jámbor öreg doktor nem talált semmi betegségre utaló jelet, készségesen adott két nap betegállományt azzal, ha nem javulok, beutal a rendelőintézetbe,

általános kivizsgálásra. Hazamenet a postáról felhívtam Editet a lakásán és kértem, jelentse betegségemet. Erzsi néninek elmondtam, hogy Szegedre utazom hivatalos ügyben, de ha valaki keresne, mondja azt, orvoshoz mentem.

A Tisza-parti városba érve kivettem egy olcsó kis szobát, lepakoltam a holmimat, majd megcéloztam a Földhivatalt. Sokáig vártam – erre számítottam is – végül még éppen a zárás előtt rám került a sor. Kissé meglepődtem, mert kiderült, a rókaképű igazat mondott: a térkép eredetije valóban megsemmisült.

– És a másolat? – kérdeztem reménykedve.

– Egyetlen másolatunk volt, de az a H-i tanácsnál van!

Elköszöntem, az első nap sikertelenségén búslakodva tértem vissza szállásomra. Másnap a Levéltárba mentem, és ez a látogatás már nem volt eredménytelen. Több órás várakozás után a levéltáros kezembe nyomta a szakadozott, megviselt térképeket, mint megtudtam, az egyik külső raktáruk mélyéről ásták elő.

– Az anyag nem kölcsönözhető – figyelmeztetett a hivatalnok –, de ha alaposabban szeretné tanulmányozni, üljön be ide a kis szobába, itt nincs senki, és nyugodtan dolgozhat! – Erre vártam, amint magamra hagytak, előkaptam a gépemet, és több részletben lefotóztam valamennyit. Ahogy elkészültem, kissé megnyugodva alaposabban is szemügyre vettem a térképeket. Kétség nem fért hozzá: H városka közigazgatási határa mindhárom térképen ugyanott volt. Újabb fényképsorozatot készítettem, kinagyítva a kérdéses határszakaszokat. Amikor hazafelé menet a vonaton ültem, eszembe jutott, mindkét helyen elkérték a személyi igazolványomat, tehát értesíthetik a tanácsot és figyelmeztethetik őket, hogy egyik alkalmazottjuk feltűnő módon érdeklődik bizonyos térképek iránt. – Rémeket látok – korholtam magam –, nem kell azt hinni, hogy mindenki velem foglalkozik!

Eljött Mikulás napja, s az advent idején a karácsonyi készülődés hangulata kerítette hatalmába munkatársaim. Mint tavaly az Elektron Gyárban, H városka tanácsánál is fellazult a hivatali fegyelem és lassult a munkavégzés tempója. – Mi ebben a csoda? – tűnődtem. – Végtére is az emberek egyformák, akár Budapesten, akár H-ban élnek! – Csak a földszinten, a segélyeket és támogatásokat osztó irodákban folyt lázas munka, a folyosót elözönlötték a szegényes külsejű, törődött, megviselt arcú emberek, akiknek ez a kis pénz jelentette az ünnepi asztalra jutó húst, a nagyobb darab kenyeret és a lehetőséget, hogy megajándékozzák szeretteiket. A tanács előkelőbb részlegeiben, mint például minálunk a titkárságon és az ingatlanforgalmin, érezhető volt az ügyfelek számának megcsappanása, az emberek inkább az elkövetkező évre halasztották ügyes-bajos dolgaikat és az ünnepekre készültek.

Időm legnagyobb részét fényképezéssel, a fényképalbum készítésével és a kollégák kívánságainak teljesítésével töltöttem. Összeírtam, ki melyik fényképből hány darabot kér, beszedtem a pénzt, szaladgáltam az OFOTÉRT-ba, igyekezvén minél jobban kedvében járni munkatársaimnak. Az elnök tetszését olyannyira megnyerték fényképeim, hogy a legjobban sikerült képekből tablót készíttetett: egy nagy kartonlapra felragasztottuk a fotókat, feliratoztuk, majd az egészet bekereteztettük. A tablókép a folyosóra került, közvetlenül az elnöki szoba bejárata mellé felakasztva.

A németek megköszönték ajándékunkat, s a viszonzás sem késlekedett, még karácsony előtt beállított a postás egy, a Waldstadt város főterét ábrázoló, gyönyörű festménnyel. Behoztam a hivatalba a nyáron készített fényképeimet, s a karácsonyt megelőző délután, amikor kávéval, süteménnyel és egy kis itókával köszöntöttük az ünnepet, azzal szórakoztunk, hogy összehasonlítottuk a festményen és az én felvételeimen látható épületeket. Meséltem nekik Waldstatról, később valaki bekapcsolta a rádiót, tánczenét keresett és a társaság fiatalabbja táncra perdült. Palival táncoltam a legtöbbet és ez valahogy kellemes volt, úgy éreztem, ha szerelem

nem is, de jó barátság azért lett a dologból. Csupán egyetlen kellemetlen mozzanat zavarta meg a vidám szórakozást, abban a pillanatban fel sem fogtam jelentőségét, csak később, amikor végigpörgettem magamban az eseményeket, akkor döbbentem rá súlyára. Mihók Lacival, az egyik könyvelővel táncoltam éppen, valamin nevettünk, oldalra kaptam a fejem, és ekkor megláttam az elnököt, amint a tanácstitkárral a sarokban suttog. Biztos voltam benne, hogy rólam beszélnek, a rókaképű rám sandítva mondott valamit az elnöknek, mire Tenkes haragtól elvörösödve, hevesen gesztikulálva parancsolt rá.

A karácsony Erzsike nénivel és Tobival szép és meghitt volt. Kovács szomszéd cserépbe ültetett kis ezüstfenyőt hozott nekünk. – Ezt majd a tavaszon kiültethetjük a kertbe! – örvendezett a néni. Meleg papuccsal és harisnyával ajándékoztam meg, ő sem maradt rest, saját maga kötötte hosszúkás, tarka mintás sapkával kedveskedett nekem. A sapka végén hatalmas bojt díszelgett, minek folytán a sapka-kreáció inkább illett volna egy tinilánynak, mint nekem, aki éppen most kezdte ízlelgetni a harmincas éveit. Tudtam, hordanom kell a tarka bojtos kapisont, különben Erzsike halálra sértődne, persze az igazi hideg beköszöntével már örültem az ajándéknak, mert védelmet nyújtott a dél-alföldi időjárásra jellemző, gyakran feltámadó, jeges széllel szemben.

Tobi virslifüzért kapott, amit pillanatok alatt befalt, majd elégedetten fúrta be magát Erzsi néni legpuhább foteljének mélyébe, s szuszogva és fújtatva álomba merült.

Szilveszterre átjöttek a szomszédok, mindenki hozott valami ajándékot: komatálat, enni- és innivalót, s a vidám beszélgetések, magyarnótázások és mulatozások közepette észrevétlenül suhant el felettünk az óév még megmaradt, néhány fertályórája is.

Beköszöntött az újév, ám akkor, a tizenkét óraütés elhangzásának pillanataiban még nem tudhattam, hogy előttem áll életem legfurcsább és legkalandosabb esztendeje, ami nemcsak izgalmakban és szenvedésekben, hanem örömökben és csodálatos élményekben is bővelkedni fog, s meghozza végre azt az igazi nagy boldogságot, amelyre oly régóta, oly epedezve vágytam...

Munkahelyemen az újév első napjaiban afféle „nincs itthon a macska, cincognak az egerek” hangulat uralkodott, a főnökség ugyanis január első két hetére szabadságot vett ki, és elvonult a vadászházba. Ezekről a vadászházi kiruccanásokról sok mindent regélt a fáma; a rossz nyelvek szerint nemcsak a vadak hajkurászásában és pusztításában jeleskedtek az odalátogatók, hanem bőven fordítottak időt a lelőtt állatok húsának elfogyasztására és jóféle itókával való leöblögetésére is. A legrosszabb nyelvek – s aki ezekre hallgatott, már a szavaktól is kirázta a hideg – sokat pusmogtak arról, hogy a kiszolgáló személyzet között sok a csinos fiatal nő, akikről nem lehet tudni, kifélék-mifélék, mit keresnek ott, s hogy a környező falvakból vagy netán a városok perifériájáról jöttek-e.

Annuskát igencsak megviselte kedvenc főnökének távolléte, s a mindenféle szóbeszéd, ami terjengett, gomolygott a levegőben. Kontya lazán, rosszul fésülten csúszott tarkójára, s arcán a sminkréteget pikkelyessé változtatta az időnként rátörő hőhullám. Az első napokban szinte semmit sem dolgozott, még a telefonokat is rám hagyta, később valamennyire megnyugodott és jobb elfoglaltság híján velem kezdett el szórakozni.

– Rosszul öltözött és ápolatlan vagy, Zsuzsa – szólt rám dorgáló hangon –, igazán adhatnál magadra, ha nem vetted volna még észre, vannak itt minálunk nőtlen férfiak, s ezek némelyike ugyancsak meresztgeti rád a szemét. Pedig egészen csinos kis jószág lennél, kedves kis pofikád és csinos alakod van, no de ez a kopott szoknya, a gyűrött blúzok és az ormótlan, drapp munkaköpeny reménytelenül elcsúfít rajtad mindent. Egy jó frizura, egy kis kozmetika csodára volna képes; ideje volna férjhez menned, ehhez viszont tetszeni kéne a férfiaknak, ez

eszedbe sem jutott még? Elhatároztam, romantikusra veszem a figurát és elmeséltem neki Sanyival való jegyességem szomorú végkifejletét.

– Tudod – mondtam szipogva és a nagyobb hatás kedvéért zsebkendőmet párszor a szememhez nyomtam – még mindig az ő emléke kísért, bár már gyógyulófélben vagyok, úgy érzem, képtelenség kiheverni ezt a nagy csapást! – Annuska megértően bólogatott, s a középkorú nők élénk empátiájával kísérte elbeszélésemet.

– Talán, ha jön majd a tavasz... hátha újjávarázsolja szívem a kikelet, s ismét fogok tudni szeretni! Ha volnál olyan aranyos és segítenél, ajánlhatnál nekem egy jó fodrászt és kozmetikust, esetleg eljöhetnél velem vásárolni, neked olyan jó az ízlésed, egyedül képtelen vagyok egy csinos ruhadarabot kiválasztani magamnak! – Annuskát meghatották álnok szavaim, nem győzött vigasztalni, bizonygatni, hogy mindig érezte, valami nincs egészen rendben velem, de most már mindent ért, most már mindenre megvan a magyarázat.

– Kisanyám – szólt lelkendezve – bemegyünk együtt Szegedre, ott igen szép holmik kaphatók, sokkal nagyobb a csinos ruhadarabok választéka, mint itt H-ban. Egyébként – tette hozzá negédesen – ezt biztosan te is észrevetted a múltkor, amikor Szegeden jártál... no ne ijedj meg, nincs semmi baj, én mondtam is Bélának, igazad van, hogy pár napra falból kiírattad magad az orvossal és szórakoztál egy kicsit! Annyit dolgozol, van egy csomó ki nem fizetett túlórád, hát az ember úgy segít magán, ahogy tud!

Megdöbbentem és hirtelen kiestem a szerepemből. Szóval tudják Szegedet! Gyanúm tehát beigazolódott. Annuskának mondtam valamit, hogy Erzsi néninek kellett néhány speciális gyógyszer, ami H-ban nem kapható, majd sürgősen befejeztem a beszélgetést és visszavonultam a szobámba.

Forró a talaj a lábam alatt, sürgősen el kell tűnnöm H-ból! Már régóta motoszkált az agyamban, hogy ez az egész ügy túlnőtt azon a határon, ameddig az én kompetenciám terjed. Itt nem néhány ember egyszerű kis tolvajlása, üzemi szarkasága vagy pályázati lehetőségekkel való visszaélése folyik, hanem egy hatalmas korrupciós botrány kellős közepébe cseppentem bele, s az események nemcsak egy intézményt, hanem jószerivel egy várost, sőt talán egy egész országrészt érintenek. – Okvetlenül beszélnem kell a professzorral, az ő tudta nélkül nem fordulhatok senkihez! És ami a nyilvánosságot illeti, ugyan miféle értekezleten szólalhatnék fel? A tanácsnál nincsenek termelési értekezletek, minden a hierarchikus utasításrendszer jegyében zajlik, egy-egy pártgyűlés vagy vezetőségi értekezlet ugyan adódik, de sem párttag, sem vezető nem vagyok...

Arra még gondolni sem mertem, mi történne akkor, ha én nyíltan megvádolnám a városka hőn szeretett vezetőit! A legjobb esetben bezáratnának egy elmegyógyintézetbe, a legrosszabb esetben pedig... nem, ezt hagyjuk ki a számításból!

Ma péntek, holnap, szombat reggel vonatra ülök és felmegyek Pestre. Majd onnan felhívom a professzort, röviden vázolom a helyzetet, randevút kérek tőle, jobb, ha nem innen telefonálok, itt talán még az interurbán telefonnak is *füle* van.

Ahogy beértem a Keletibe, már az állomásról tárcsáztam a professzor lakástelefonjának számát. Néhány kicsengés után egy színtelen női hang jelentkezett. A professzort kértem a telefonhoz.

– Sajnos nem adhatom Vári professzor urat, a feleségével együtt Angliába utaztak és csak a jövő hét vége felé térnek haza. Milyen számon hívhatja vissza önt? – Közöltem, hogy vidéki vagyok, majd később jelentkezem. Csalódottan búcsúztam el a színtelen hangú nőtől, a lakásomba mentem és ádáz takarításba kezdtem. Összepakoltam néhány melegebb holmit, elintéztem a házmesterrel a lakásommal kapcsolatos ügyeket, majd vasárnap este visszautaztam H-ba.

Egy hetet kell még kibírnom, nyugtatgattam magam. Ezen a héten még nincs itt az elnök és csapata, Annuskával meg csak-csak elboldogulok valahogy. Ebben tévedtem, mert ahogy közeledett a főember érkezésének ideje, úgy vált Annuska egyre cvíderebbé, elviselhetetlenebbé.

– Mire megjönnek az elvtársak, mindennel készen kell lennünk – harsogta. Érdekes, most nem Bélaként emlegette az elnököt, úgy tűnt, már nem tekint bizalmasának, barátnőjének.

Péntek estére úgy-ahogy egyenesbe jöttünk, minden függőben lévő ügyet elintéztünk, csak azok maradtak hátra, amelyeket az elnök jóváhagyása nélkül nem zárhattunk le. Fáradtan bújtam kabátomba, s húztam fejemre az Erzsi néni készítette sapkát. A nagytemplom toronyórája éppen a hatot kongatta, amikor kiléptem a városháza kapuján. A szél elállt, s a jéghidegben zúzmara lepte be a park fáinak ágát. Az utcai lámpák fénye a szitáló ködben halvánnyá, sejtelmessé szelídült, s a fehérbe öltöztetett ágak olyan hatást keltettek, mintha hatalmas csipkefüggönnyel vonták volna be a várost. Egy percre megálltam és elbűvölten néztem a csodálatos képet. A jeges-síkos úton óvatosan lépkedve szeltem át a teret, elhaladtam a hósapkás kis elefántszobor mellett, majd a Petőfi tér túlsó sarkánál elértem az Akácos utat. A járda és az úttest csúszós, jégbordás volt, nehézkesen, a házfalak kiálló köveire támaszkodva és a kerítésekbe fogódzva botorkáltam. Az út felénél járhattam, amikor észrevettem, hogy már azok a lámpák sem világítanak, amelyek tegnap még működtek. Teljes sötétségbe borult az utca, elővettem a zseblámpát, felkattintottam, de az néhány pillanat múlva bemondta az unalmast.

– Hülyeség, elfelejtettem elemet venni bele – dühöngtem –, most aztán araszolhatok, mint a béka! – A vidék csendes volt és kihalt, sehol egy teremtett lélek, még a kutyák sem ugattak, nyilván jobban érezték magukat a védett kutyaólban vagy gazdájuk meleg konyhájában.

Minden olyan hirtelen jött, hogy az első pillanatban szinte még fel sem fogtam, mi történik velem. Éppen egy romos, lakatlan ház előtt vitt el az utam, amikor a kapualjból hirtelen három sötét alak ugrott elém. Ijedten hátrahőköltem, ám az egyik rám rontott, s a következő pillanatban hatalmas pofont kevert le nekem. Megtántorodtam, elvesztettem egyensúlyom, de a másik kettő elkapott és tartott, hogy társuk annál jobban ütlegelhessen. Jajveszékeltem és segítségért kiáltottam, erre befogták a számat, és fojtogatni kezdtek. Úgy éreztem, eljött az utolsó órám, a rémülettől kapálódzva kicsúsztam a kezük közül és végigzuhantam a jeges úton. Valami éles tárgyba bevertem a fejem, éreztem, hogy folyik az orrom vére, és kőkeményre dagad az arcom. Az egyik suhanc megragadta galléromat, felemelt és hirtelen az arcomhoz hajolt. Bűzös lehelete hányingert keltett bennem.

– Te kis hülye csaj, tűnj el ebből a városból – hörögte –, húzz el, mint a vadlibák és ne kavard itt a szart! Te csak ne üsd bele az orrodat a nagyok dolgába. He! Értve vagyok? Ez csak az ismerkedés volt, de ha továbbra is itt esz a fene, a következőt már nem éled túl!

Ekkor fény gyúlt ki a szemközti ház ablakában, egy férfi jelent meg a kapuban, kiabált valamit, majd a hóbuckákon átevickélve közeledett felénk. Támadóim egyike búcsúzóul nagyot rúgott az oldalamba, majd eltűntek a kapualjban. A segítségemre siető férfit egy asszony követte, mindketten odaléptek hozzám, próbáltak talpraállítani de ez nem sikerült, újra és újra visszahanyatlottam a földre. Végül a férfi ölbe kapott és úgy cipelt be a házba. Valami üvegezett verandán ültettek le egy padra, az asszony vizes törülközővel mosta le rólam a sok vért, és vattával tamponálta ki vérző orromat. Miután úgy-ahogy letisztogatott, bekísért a konyhába és adott egy pohár vizet.

– Telefonálj a mentőknek – hallottam az asszony hangját – és hívd a rendőrséget is! Kisasszony, nem maga a Kocsis néni lakója?

– De igen, én vagyok, nagyon kérem, értesítsék a nénit... – A telefonos szomszéd! – eszméltem fel – így szokta őket emlegetni Erzsike, ide jár át telefonálni, ha valami sürgős elintéznivalója akad.

Szinte egy időben érkezett a mentő és a rendőrség. A mentők hordágyra fektettek, a mentőorvos elvégezte a legfontosabb vizsgálatokat, kötést tett az arcomra, majd injekciót nyomott belém. A mentők már indultak volna, amikor egy rendőr és egy civil ruhás férfi lépett hozzám.

– Losonci százados vagyok – mutatkozott be a civil ruhás –, el tudná mondani, mi történt magával? – Pár szót nyögtem ki arról, hogy rablótámadás ért, majd az injekció hatni kezdett. Mintha ködfátyol ereszkedett volna a szememre, csak elmosódott körvonalakat láttam és távoli hangokat hallottam. Még észleltem, amikor Erzsike néni telefonos szomszédja elmagyarázta a történteket, majd előkotorta táskámból az igazolványokat és átadta a rendőröknek. A táskám csodák csodájára nem veszett el, az asszony velem együtt behozta azt is...

A kórházba érve egyenest a műtőbe vittek, ellátták az arcomon lévő sebeket, sínbe tették az egyik karomat és sérült lábamat is bekötözték. Aléltan, kábultan feküdtem, s ahogy megmozdultam, hatalmasat nyilallott az oldalam és megsajdult a lábam. Az épen maradt karomba infúziót kötöttek, gyakorlatilag teljesen mozgásképtelenné váltam. Egy nővérke tűnt fel, óvatosan megemelte a fejem, és teával itatott meg. Jólesett a langyos, savanykás ital, ettől teljesen magamhoz tértem és gyorsan végiggondoltam a történteket. – A nyomozónak azt mondtam, rablótámadás ért, ez helyes, ehhez a verzióhoz kell ragaszkodnom. Az órámat reggel otthon felejtettem, azt fogom mondani, az értékes aranyórámat rabolták el, s további ékszerek után kutattak rajtam. A valóságot nem mondhatom meg, úgysem hinnék el, hogy az elnök által felbérelt gazemberek látták el a bajomat!

Az orvos engedélyezte a nyomozónak, hogy kihallgasson. A magas szőke, halszemű férfi, aki Losonci néven mutatkozott be, mellém ült, és noteszébe jegyezgette válaszaimat. Támadóim személyleírása, amit adni voltam képes, nem sok használható adatot tartalmazott. A sötétben csak azt láttam, hogy három jól megtermett férfi vetette rám magát, sötét sportruházatot viseltek, s arcukat mélyen behúzott sísapka fedte. Abból a félig romos házból ugrottak elém, amelyet lebontásra ítéltek, s ahol nem lakott már senki. Elmondtam, milyen volt az ellopott órám, majd arról beszéltem, miként követeltek tőlem további ékszereket, s mivel semmi többet nem viseltem, dühükben jó nagyot rúgtak belém. A nyomozó közölte, hogy az általam elmondottak alapján összeállítják a jegyzőkönyvet és elkészítik az ismeretlen tettesek elleni feljelentést.

– Ha majd talpra áll, kérem, fáradjon be a Városi és Járási Rendőrkapitányságra, nézze át és írja alá a papírokat! – Az orvos lépett az ágyamhoz és a nyomozóhoz fordult:

– A sérülések nyolc napon túl gyógyulók! Adjam írásba?

– Köszönöm, nem szükséges – mondta Losonci, majd elbúcsúzott és távozott.

Erzsike néni Kováccsal, az „autós szomszéddal” a háta mögött másnap délelőtt viharzott be a kórterembe. Hatalmas kosarat cipelt, abban minden benne volt, amire a kórházban fekvőnek szüksége lehet, a jó asszony több alkalommal nyomta már a kórházi ágyat, így pontosan tudta, mi mindennel lásson el. Sápítozva, kétségbeesve szemlélte állapotomat, s Kovács szomszéddal együtt váltig bizonygatták, hogy ebben a városban ilyesmi emberemlékezet óta nem történt. Ezt a két ápolónő is megerősítette, akik időközben bejöttek és a kosárban lévő élelmet a kórház hűtőszekrényébe vitték. Később átöltöztettek saját hálóruhámba és a többi fehérneműt szekrénykémbe rakták. A hálóingek között egy könyv is lapult, ennek nagyon megörültem, és amikor éppen nem fájt a fejem, olvasással próbáltam elvonni figyelmemet a történtekről.

Egy hetet töltöttem kórházban, törést és belső vérzést nem találtak, csupán zúzódásokat, enyhe agyrázkódást, vállficamot, no meg idegkimerültséget állapítottak meg. Kissé sántikálva készülődtem az elmenetelre, az arcom még dagadt volt, azonban a lila foltok egy része sárgába váltott át. Az egyik nővér megnyugtatott, hogy ez már a gyógyulás jele és valami undorító szagú, piros kenőccsel kente be a fél pofázmányomat.

– A foltos hiéna hozzám képest húsvéti nyuszi – próbáltam viccelődni.

– Annak örüljön, hogy nem tört el az arc- vagy az orrcsontja és nem folyt ki a fél szeme! – vígasztalt lelkesen a gömbölyű kis nővérpalánta. Az orvos a lelkemre kötötte, menjek be néhány nap múlva kontrollra, majd elkészítette zárójelentésemet. Aztán megérkezett Kovács szomszéd, és hazafuvarozott zörgő Zaporozsec kocsiján.

Jó volt visszatérni Erzsike néni szép kis otthonába, elnyújtózni a kényelmes, megszokott, puha ágyikóban, eszegetni a jobbnál jobb falatokat és játszadozni Tobi kutyával. A hűséges eb el nem mozdult volna mellőlem, s ha belefáradtam a játékba, fekhelyem elé heveredett, mint egy selymes kis ágyelő. Betegállományban voltam, a munkahelyemet még az első nap értesítette a kórház, ennek ellenére senki sem jött el meglátogatni.

Pár napra rá, miután hazajöttem, mégiscsak felbukkant egy látogató. Este volt, éppen a tévét néztük Erzsi nénivel, amikor motorzúgást hallottunk, majd megszólalt a csengő. Ahogy kinéztem az ablakon, legnagyobb megdöbbenésemre az elnököt véltem felfedezni a kapuban, kezében virágcsokorral. – Ekkora pofátlanságot – szisszentem fel, s egy durva vicc jutott eszembe valakiről, aki szomszédja ablaka alá rottyant, majd bekopogtat az ablakon papírért.

Erzsike néni ment ajtót nyitni, s tessékelte be a szélesen mosolygó, jovális arcot vágó elnököt a szobába. A főnökök gyöngye kezembe nyomta virágcsokrát, majd szívélyesen érdeklődött hogylétem felől. A néni szilvóriummal és süteménnyel kínálta a vendéget, aki nem átallotta az én egészségemre üríteni poharát. Rövid idő múlva engedelmet kért a nénitől, mondván, néhány dolgot négyszemközt szeretne megbeszélni velem. A hideg futott végig a hátamon, sérüléseim sajogni kezdtek, amint a néni elhagyta a szobát.

– Kedves kislány – halkította le a hangját – arra kérném, ne tegyen feljelentést a rendőrségen! Nem vetne ránk jó fényt, ha nyomozók jelennének meg a tanácsházán, zaklatnák a dolgozókat, kérdezgetnék az ügyfeleket. Ezek a megtévedt barmok, akik magát megtámadták, nyilván részegek voltak, talán már nem is emlékeznek a történtekre! A nyomok is rég kihűltek, az ilyen esetekben a rendőrség gyakorlatilag tehetetlen. – Nem szóltam semmit, csak néztem magam elé. Az elnök idegesebb lett, s hangja fenyegetővé vált:

– Megértette, amit mondtam, Zsuzsa?! Vagy hathatósabban adjam a tudtára?

– Megértettem, nem fogok feljelentést tenni – suttogtam élettelen hangon. Az elnök, mintha mi sem történt volna, ismét felvette korábbi, barátságosabb stílusát, jobbulást kívánt, majd búcsút vett tőlünk és a távozás hímes mezejére lépett.

Másnap az autós szomszéd bevitt a kórházba. Az orvos gyorsan megvizsgált, majd alaposabban szemügyre vette arcomat.

– Az orrban és az arcüregben van egy kis vérömleny – konstatálta –, egy pillanat és leszívom, sajnos, kicsit fájni fog! – A nővérke lefogta a fejem, az orvos valamit fecskendezett az orromba, utána egy csipesszel belepiszkált. Összerándultam, nyöszörgő visítás tört ki belőlem, közel voltam az ájuláshoz, olyan éles és erős volt a fájdalom. Ezután egy vastag tűvel leszívta a vérömlenyt, borogatást tett a fél fejemre, majd bekente sérüléseimet – a változatosság kedvéért – sárga színű kenőccsel.

– Siessen haza és bújjon ágyba – mondta a doktor – egy jó meleg tea, két szem fájdalomcsillapító és holnapra kialussza az egészet! – Szerettem volna követni az utasítását, de nem tehettem, okvetlenül be kellett mennem a rendőrségre, különben ki tudja, mit művel velem az elnök. Vártam még egy kicsit, erőt gyűjtöttem, majd megcéloztam a kapitányságot. Odakint hidegebbre fordult az idő, havazni kezdett, s a szél majd' felborított, amint a síkos járdán botladoztam. Jó félórát gyalogoltam, mire elértem a Fő teret, s a templom mögötti kis utcában rátaláltam a barátságtalan, szürke épületre. A portás-rendőr egy bilétát nyomott a kezembe.

– Életvédelmi osztály, első emelet 112! – Nehezen szedtem a levegőt, ahogy kapaszkodtam felfelé a lépcsőn, az orrom és a fél arcom erősen sajgott, enyhén szédülni kezdtem. A 112-es szoba előtti pad üres volt, az a néhány ember, aki várakozott a folyosón, az útlevélosztály előtt toporgott. Bekopogtam az ajtón, majd – bár nem hallottam a választ – óvatosan lenyomtam a kilincset.

Az ajtóval szemközti íróasztalnál fiatal rendőr ült. Jöttömre felkapta fejét és végigmért, meleg barna szemében kedves mosoly csillant. Hullámos barna haját rövidre vágva viselte, orra egyenes, álla határozott vonalú, szája az átlagosnál kissé nagyobb volt, s arcát keskeny Jávor Pál-bajusz tette pikánssá.

– Losonci századost keresem, de azt hiszem, rossz helyre jöttem – dadogtam ijedezve.

– A lehető legjobb helyre jött – szólt barátságosan a férfi. – A százados néhány hetes tanfolyamra ment és engem bíztak meg a helyettesítésével. – Felugrott az íróasztal mellől és felém sietett. Láttam, hogy izmos, arányos testalkatú, könnyed mozgású. – Milyen csinos férfi! – futott át agyamon az ide nem illő gondolat és önkéntelenül sérült arcom elé kaptam a kezem. A rendőr észrevette a mozdulatot és halványan elmosolyodott. Hozzám lépett, kissé meghajolt előttem, éppen úgy, mintha táncra kérne fel.

– Marton Zsuzsa vagyok – nyújtottam a kezem.

– Dr. Kéri Gyula rendőrfőhadnagy – viszonozta bemutatkozásomat. – Engedje meg, hogy lesegítsem a kabátját! – Ahogy kibújtam a kabátból, leesett fejemről az idétlen bojtos sapka. A férfi gyorsan lehajolt, felvette és gondosan leporolta, noha a padló ragyogott a tisztaságtól, az imént súrolhatták fel. Leültem a csöppnyi dohányzó asztal mellé, a főhadnagy velem szemben foglalt helyet.

– Ismerem az ügyét, Losonci százados, amikor telefonon hívott, részletesen beszámolt róla és magam is áttanulmányoztam vallomását. Teljességgel érthetetlen előttem az önt ért támadás, ez a város az ország legcsendesebb, legeseménytelenebb helye! Több évre visszamenőleg átnéztem bűnügyi krónikáját, de még ehhez hasonló esettel sem találkoztam. Néhány kocsmai verekedés, családi perpatvarok, de hogy egy védtelen nőt megtámadjanak és kiraboljanak a nyílt utcán, ilyen bűnesemény még Szegeden sem fordult elő emberemlékezet óta. Egyébként a Szegedi Városi és Járási Rendőrkapitányságon teljesítek szolgálatot – tette hozzá –, onnan rendeltek át H-ba helyettesíteni. – Kissé közelebb hajolt hozzám és kutatva nézett az arcomba.

– Látom, már javulófélben van, azok a sárga foltok az arcán a gyógyulás jelei. Még néhány nap és ugyanolyan szép lesz, mint volt! – Zavarba jöttem, éreztem, hogy elpirulok, az imént megdicsért arc-fertályom lüktetni kezdett. Láttam, a fiatal férfi is restelli, amit mondott, s úgy tett, mintha a gyönge kis bók csak véletlenül szaladt volna ki a száján.

– Egy pillanat – állt fel –, azonnal hozom az anyagát. – Az íróasztalához lépett és egy dossziét vett ki a fiókból. – Elkészítettük Losonci százados jegyzetei alapján a vallomását tartalmazó jegyzőkönyvet, megírtuk a feljelentését ismeretlen tettesek ellen. Arra kérem, nézze át alaposan az anyagot, ha valamivel nem ért egyet, azonnal kijavítjuk, és ha rendben lévőnek találja, írja alá mind az öt példányt! Higgye el – mondta bátorítóan – mindent el fogunk követni,

hogy elkapjuk a tetteseket. Sajnos nagy hiba a késlekedés, Losonci több, mint egy hete elutazott, én meg csak tegnap délben érkeztem. A nyomok kihűltek már, ahogy mi rendőrök mondani szoktuk, de ne féljen, megvannak a módszereim, az egész osztályt erre az ügyre állítom rá, és remélhetőleg hamarosan átadhatjuk a gazfickókat az igazságszolgáltatásnak!

Kedvetlenül nézegettem az aktákat, úgy tettem, mintha olvasnék, de gondolataim egészen máshol jártak. – Ez a fiatal rendőr tele van lelkesedéssel és tettvággyal, mit fog szólni, ha megtudja, nem kívánok feljelentést tenni? Lehet, hogy már el is kezdte a nyomozást és le sem tudom őt állítani... Mi lenne, ha nem engedelmeskednék az elnöknek? Újra megveretne? Hirtelen egy gengszterfilm képei villantak elém. Ott is egy fiatal nő volt az üldözött, s úgy álltak rajta bosszút, hogy felakasztották a macskáját. Úristen, ha ezek Tobival tesznek valamit! És ha nem Tobival, hanem Erzsike nénivel? – A gondolattól összeborzadtam, megremegtem.

– Valami problémája van? Szóljon bátran, beszéljük meg...

– Szeretném visszavonni a feljelentésemet, vagyis nem tennék feljelentést ismeretlen tettesek ellen. – A rendőr barátságos tekintete elborult, szeme haragosan villant:

– De hát mi oka volna erre? Nyolc napon túl gyógyuló sérülések, egy aranyóra elrablása és még csak a lényeget említettem! Azt akarja, hogy azok a disznók büntetlenül megússzák?

Dadogva, akadozva soroltam el a tanácselnök érveit, de szavaim egyáltalán nem hatottak meggyőzően. Idegesen nyújtogattam a nyakam, s a kezem látható módon reszketni kezdett.

– Nagyon fél... valakik megfenyegették, vagy megzsarolták! Ki tudja, mivel tartják a markukban, ezért meghátrál. Kérem, bízzon bennem, és őszintén mondjon el mindent! Ígérem, óvatos leszek, és nagyon vigyázok magára, nem fogom bajba sodorni!

– Nem tehetem – sütöttem le a szemem. Tudtam, ha beszélni kezdek, óhatatlanul eljutok a sárga angyal ügyhöz. Fülembe csengtek a professzor szavai: senkinek, még a hozzám legközelebb állóknak sem beszélhetek a Sárga Angyal Szövetségről! És erre esküt tettem. – Már mindent elmondtam Losonci századosnak – emeltem fel a hangom –, háromszor is végigmondatott velem mindent. Sajnálom, de nem teszek feljelentést. Gondolom, ehhez jogom van!

– Természetesen – nézett rám a férfi, s kissé ferde vágású szemében a haragot féltő aggodalom váltotta fel. Áthúzta a feljelentést, stornírozta, majd a jegyzőkönyv végére lapozott. – Ezt mindenképpen alá kell írnia. Parancsoljon, itt van egy toll! – Felsegítette a kabátomat, majd az íróasztalához lépett.

– Egy pillanat – szólt, zsebéből kis kártyát vett elő, s valamit feljegyzett rá. – Itt van a névjegyem, rajta három telefonszám, valamelyiken biztosan megtalál. Hívhat bármikor, akár még éjszaka is, ha valami baj érné, és úgy érzi, segítségre van szüksége. Megköszöntem a névjegyet, táskám cipzáras zsebébe csúsztattam. Feléje nyújtott kezemet mindkét kezével megfogta, s a szokásosnál pár másodperccel tovább fogva tartotta; tenyeréből melegség áradt, ami jólesően járta át egész testemet.

Már magam sem tudom, hogyan értem ki az épületből; tántorogva, szédelegve botorkáltam a macskaköves járdán. Az elmúlt néhány perc eseményei teljesen feldúltak. A szél szembekapott, s a hódara csöppnyi jeges szemcséi, mint éles kis tűhegyek, belemartak az arcomba. Szemem könnybe lábadt, révülten magam elé meredve, vaktában botorkáltam a Széchenyi út sarkán lévő taxiállomás felé. Egyszerre kávé- és sütemény-illat csapta meg az orrom, ami egy barátságos kis eszpresszó nyitott ajtaján keresztül ért el hozzám. Gyorsan beléptem, lehuppantam az egyik asztalka mellé és rendeltem egy duplát. A kávézó csaknem teljesen üres volt, mindössze két vendég ült az egyik sarokban. Ahogy kezembe fogtam a kis csészét, s ittam néhány kortyot a gőzölgő, fekete léből, életerőm lassan visszatért, újra képes voltam gondolkodni, tervet készíteni.

– Most azonnal felhívom telefonon a professzort – határoztam el magam –, találkozót beszélek meg vele, és holnap reggel utazom Pestre! – Megyek máris a postára, nem érdekel, lehallgatják-e a beszédemet, eljött a pillanat, amikor segítségre van szükségem! – Feltápászkodtam, kifizettem a kávét, és elindultam.

A posta üres volt és csendes, úgy tűnt, ezekben a déli órákban senkinek sem támadt kedve bélyeget vásárolni, vagy levelet, pénzt feladni. A Műszaki Egyetem központi számát kértem, jó félórát várakoztam, mire jelezték, hogy a vonalban van Budapest. Bemondtam a tanszék mellékét és kisvártatva felhangzott Magdika kedves hangja.

– Jaj, Zsuzsa, mi van veled? Már annyiszor kerestünk, tegnap egy hallgatót is kiküldtem a lakásodra, de azt mondták, elutaztál!

– Már ősz óta vidéken dolgozom, persze, nem találkoztunk, honnan is tudnád! Magdika drága, bent van most a professzor? Tudnád őt adni?!

– Zsuzsa, az istenért, nem tudod? Pedig benne volt az újságokban, ezért is kerestünk... Légy erős, a drága professzor tegnapelőtt szívinfarktusban meghalt!

– Nem, ez lehetetlen! – kiáltottam akkorát, hogy a postás hölgyek rémülten kapták fel a fejüket. – Ilyesmi nem történhet meg! Várta a hívásomat... Nem tudod véletlenül, mondott valamit rólam, hagyott nekem valami üzenetet?

– De hát hová gondolsz! Nem készült a halálra, teljesen jól volt. Hajnalban vette észre a felesége, hogy valami nincs vele rendjén, kihívta a mentőket, de mire kijöttek, már halott volt. Semmit sem mondott és főleg nem neked! – A telefon szaggatottan búgni kezdett és egy női hang a beszélgetés végét jelezte. Nem kértem hosszabbítást, reszkető kézzel raktam le a kagylót, kitámolyogtam a fülkéből, lerogytam a sarokban álló padra, és kétségbeesetten zokogni kezdtem. Az egyik postai alkalmazott kijött az üvegablak mögül és hozzám lépett:

– Valami baj van? Nagyon sápadt, nyugodjon meg kérem, azonnal hozok egy pohár vizet!

Egy pohár víz! Testi vagy lelki bánatok, hirtelen rosszullétek és segít az egy pohár víz! Néhány korty, máris oldódik a gyomor és a béltraktus szörnyű görcse, csendesedik az összevissza kalimpáló szív, egyenletesebbé válik a kapkodó lélegzet, ellazul a torok és megszűnik a fulladás gyötrő érzete. Apadnak a könnyek, már csak néhány kisebb csuklás, hüppögés jelzi a múlóban lévő bánatot. Egy pohár víz... ez az első, amit kínálnak a bajba jutott szerencsétlennek, és áldott legyen a kéz, amelyik felénk nyújtja a poharat! Talán a gyógyszerek hatóanyaga sem a pirulákban rejlik, hanem abban a néhány korty vízben, melyet lenyelünk bevételükkor...

– Haláleset? – kérdezte a nő.

– Igen – suttogtam – a nagybátyám halt meg. – Mire kimondtam, már szégyelltem is magam, Úristen, nem elég, hogy egy nagynénit, most már egy nagybácsit is hazudok magamnak!

– Hívjak önnek egy taxit?

– Nem, nem, köszönöm, hanem, ha lenne szíves, adjon egy tantuszt helyi beszélgetéshez! – Előkaparásztam táskámból a rendőr névjegyét, kiválasztottam a kapitányság számát, majd tárcsáztam. A portás-rendőr jelentkezett, kértem a 112-es melléket. Már az első csengetésre felvették a telefont, *életvédelmi osztály*, mondta valaki, s megismertem benne a fiatalember hangját.

– Jó napot kívánok, megint én vagyok, Marton Zsuzsa!

– Nocsak, nocsak – szólt évődve – örülök, hogy máris hallom a hangját! Mivel lehetnék a szolgálatára, kedves kisasszony?

– Hogyan is kezdjem... Az előbb beszéltem Pesttel telefonon, s megtudtam, meghalt egy jó ismerősöm, méghozzá éppen az, akinek köze volt mindahhoz, ami velem az utóbbi időkben történt. Okvetlenül tanácsot kell kérnem valakitől és ön volt olyan szíves felajánlani segítségét!

– Nyugodjék meg, kérem, nem lesz semmi baj. Honnan beszél? Vissza tudna jönni most a kapitányságra? Küldhetek önért egy járőrkocsit!

– Az a helyzet, hogy én... nos én *nem, mint hivatalos személlyel*, hanem mint magánemberrel, mint egy jó baráttal, azaz bocsánat, mint egy jó ismerőssel...

– Mikor és hol találkozzunk?

– Szóval vállalja? Nem tekinti bizalmaskodásnak? Mert ha úgy festene a dolog, akkor elnézést kérek...

– Drága, a lényeget! Mikor és hol találkozhatunk?

– Én Kocsis Jánosnénál lakom. Ha megoldható volna, hogy meglátogat bennünket...

– Ma délután fél hatkor. Megfelel? A címet tudom az irataiból!

– Hogyne, természetesen és akkor várjuk... – A telefon kattant, véget vetve további magyarázkodó és hálálkodó ömlengésemnek. Megnyugodtam, rosszkedvem elszállt, búcsút mondtam a postás hölgyeknek, taxit fogtam és siettem haza.

Jókedvűen perdültem be a szobába, Tobit ölbekaptam, Erzsi nénit összepusziltam, az elhűlt ebéddel kapcsolatos aggodalmait eloszlattam. Nem szóltam a professzor haláláról, ma délutánra nem akartam átadni magam a szomorúságnak és arra sem vágytam, hogy a néni jajveszékelését hallgassam. Majd később, majd eljön annak is az ideje!

– Képzelje, nénje, mi történt! A Fő téren összefutottam egy régi pesti ismerőssel, beszélgettünk és annyi közös témánk akadt, hogy meghívtam ma délutánra, egy kis tereferére. Nem baj?

– És az illető véletlenül férfi, fiatal és nagyon csinos! – csillant meg huncutul Erzsike néni szeme.

– Hogy csinos-e, azt majd eldönti maga, az ízlések különbözők. Ne gondoljon semmi *olyanra,* valaha kollégák voltunk, ezer éve nem láttam, és jól esne néha egy kis társaság.

– Ideje lenne már valami férfiembert is látni Zsuzsika körül! Mindig egyedül, mindig a sok munka, most meg még ez is, ez a szörnyű baleset! Dehogyis haragszom, lelkem, inkább nekiállok és sütök egy tepsi túrós batyut!

– Remek lesz, köszönöm... és egy tál szendvicset is készíthetnénk!

Végül a szendvics-készítés is Erzsi nénire maradt, mert én egész délután a tükör előtt illegettem magam, kiválasztottam a legcsinosabbnak vélt ruhámat, frizurát készítettem, és különféle kenceficékkel és púderfajtákkal próbáltam halványítani arcomon a foltokat. Szépen megterítettük az asztalt, bort, szódát és kólát tettünk ki az almáriumra – más nem is volt itthon – és vártuk a vendéget.

Fél hat után pár perccel motorzúgásra lettünk figyelmesek, s ahogy kinéztem az ablakon, láttam, hogy egy kis Csepel áll meg a házunk előtt. Kiszaladtam kaput nyitni és csodálkozva legeltettem szemem a fiatalember igencsak megváltozott külsején. Rövid bőrkabátot, zöld posztó térdnadrágot és könnyű lovaglócsizmát viselt, fejét kicsiny bőrsapka fedte. A sapkát napellenzőjével a tarkója felé fordítva viselte, ami érthető volt, hiszen nemhogy a nap, de még a hold sem világított azon a borongós, késő délutánon. Ahogy elnéztem, inkább hasonlított a

magyar kártyából ismeretes *Stüssi vadászra*, mintsem rendőrnyomozóra. Kinyitottam a másik kapuszárnyat is, hogy betolhassa a motort. Tobi csaholva rohant felé, a férfi néhányat füttyentett, majd előrenyújtott kezével gyors mozdulatokat tett. A kutya szűkölve kushadt le, behúzta farkát és araszolva a csizmája felé kúszott. Lehajolt, megveregette az állat hátát, mire az eb farkát csóválva dörgölődött hozzá.

– Nagyszerűen tud a kutyákkal bánni – mondtam elismerően.

– Szakmai ártalom – szerénykedett –, a kutyák hasznos segítőtársaink! – Befelé menet gyorsan odavetettem, hogy Erzsi néninek régi pesti ismerősként fogom bemutatni. Az előszobába érve levette kabátkáját, alatta zöld-sárga kockás pulóvert viselt fehér inggel és zöld szövetnyakkendővel. Erzsike néni elismerő pillantásokkal mérte végig a fess fiatalembert, úgy tűnt, ha megöregedett is, jó ízlését nem veszítette el. – Talán az ő férje is ilyen csinos volt fiatal korában – gondoltam, s megpróbáltam képzeletben magam elé idézni a hajdani suszterlegény figuráját.

A nagyszobába vezettük be a vendéget, s hogy az ismeretlenség okozta feszültség valahogy feloldódjék, evéssel kezdtük az estét. A férfi jóízű harapásokkal tüntette el egyik szendvicset a másik után, majd engedelmet kért, hogy az italok töltésében segítségünkre legyen. Mire a néni megjelent a még meleg, vanília-illatú süteményekkel, a hangulat vidámabb lett, s ha kissé döcögve is, de megindult a társalgás. Erzsi néni egyre inkább nekibátorodott: munkáról, pénzről, családi kapcsolatokról – *horribile dictu* –, nősülésről kezdte faggatni a vendéget, olyanformán, ahogyan az vidéki házaknál szokásos, ha szemrevaló, partiképes fiatalember látogat meg eladósorban lévő leányt. A nyomozótiszt ügyesen bújt ki a kérdések hálójából, s mindössze annyit árult el, hogy jogvégzett ember. – Hiába – tűnődtem magamban – egy nyomozó, akinek mestersége a kérdezés, a válaszadásban is ügyes és furmányos!

Az étkezés befejeztével *hagyjuk a nénit tévét nézni!* felkiáltással a szobámba invitáltam a vendéget. Ahogy helyet foglaltunk, a rendőr felhagyott az évődő hanggal és komolyra fordította a szót:

– Kérem, mondjon el mindent, kezdje a legelején, és ne hagyjon ki semmit!

Az intézetben lezajlott, videokamerás esettel kezdtem, folytattam a professzorral, a sárga angyalokkal, az Elektron Gyárban és a Kémiai Intézetben történtekkel, majd elmeséltem, hogyan kerültem H-ba. A férfi egyre nagyobb ámulattal hallgatta szavaim, láttam rajta, sokszor alig állja meg közbeszólás nélkül. Mesém erősen sokkolta, döbbenetét nem sikerült elrejtenie. Időnként nagyokat nyelt, néha megcsóválta a fejét, éppenséggel nagyot sóhajtott, de úgy döntött, jobb, ha nem szakít félbe. Amikor Erzsike nénivel létesített rokoni kapcsolatomról kezdtem mesélni, már nem állhatta meg szó nélkül.

– Hogyan? A néni nem is rokona?

– Akkor láttam először, amikor idejöttem.

– Fantasztikus – fakadt ki – kérem, folytassa! – A Kucsenka-ügynél ismét közbeszólt.

– Olvastam a jelentést a balesetről, valahogy nekem sem stimmelt a dolog, gondoltam is, jobban utána kellene nézni...

A földhivatali és a levéltári látogatásaimat hallva, már alig tudta türtőztetni magát, valósággal rám förmedt:

– Drága kislány, az amatőr detektíveskedés életveszélyes! Értse meg, a rendőri munka is egy szakma, amit ugyanúgy el kell sajátítani, mint a villamosmérnöki vagy a kémiai tudományokat! A nyomozók ismerik az önvédelmi sport fogásait, fegyverük van, és hátuk mögött áll egy egész szervezet. – A férfi megrázta a fejét, ivott pár korty kólát és rám nézett: – Folytassa,

kérem! Mi történt még? Észrevették? Leleplezték? Gondolom, ennek következménye ez a csúnya támadás. Már jóval előbb értesítenie kellett volna a professzort és kiszállni az egész játékból!

– Elegendő bizonyítékot akartam gyűjteni, erre tettem ígéretet, erre esküdtem fel. Egyébként kerestem őt már január elején, de éppen külföldön tartózkodott. – Gyorsan, a lényegre térve elbeszéltem a további eseményeket, egészen a mai napig, a professzor haláláról szerzett értesülésemig. A rendőrtiszt elvett egy túrót a tálról, melyet időközben Erzsi néni behozott, bekebelezte és hátradőlt.

– Jó kis kalamajkába ártotta magát, kedves Zsuzsa – megengedi, hogy így szólítsam? – semmi kétség: alaposan beletenyerelt valamibe! Ezek az emberek nem kisstílű üzemi szarkák, ügyeskedők, vegyszer-tolvajok. Itt milliók forognak kockán, a tét hatalmas, ilyen pénzekért már nemcsak ütnek, hanem ölnek is!

– Mit tegyek, mit tanácsol? Budapesten, az egyik postahivatal mélyén lapulnak a bizonyítékaim, kihez forduljak? Kaphatok kellő védelmet, ha rendőrségi bejelentést teszek?

– Alapvetően két megoldás közül választhat. Az egyik, hogy megsemmisíti a bizonyítékokat, elsiratja a professzort és elfelejti H városkát jó és rossz embereivel együtt. Keres egy rendes munkahelyet, és nem tekinti magát a továbbiakban semmiféle angyali szövetség tagjának. Azt hiszem, ez volna az a megoldás, amit jó szívvel javasolni mernék...

– És mi lenne a másik?

– A másik... a másik lehetőség, hogy folytatja azt, amit elkezdett! Ebben az esetben számíthat a segítségemre, azonban mindaddig, amíg rendőrségi vallomást nem tesz, csupán magánemberként, vagyis – ahogy a telefonban említette – jó barátként.

– Ez utóbbi megoldást választanám...

– Nem szokásom a hízelkedés vagy a széptevés, de mégsem állhatom meg, hogy ne fejezzem ki őszinte elismerésemet mindazzal kapcsolatban, amit tett. Nemcsak a bátorsága dicséretes, hanem az ötletessége, helyzetfelismerése, szerepjátszása is! A lehető legkomolyabban mondom: nyomozati munkája akármelyik szakmabélinek is a becsületére válnék! Ennek ellenére változatlanul az a véleményem, nagyon veszélyes vizekre evezett. Ha folytatni akarja ennek a szövevényes ügynek a feltárását és elfogadja a segítségemet, meg kell ígérnie, hogy semmit sem tesz az én felhatalmazásom és beleegyezésem nélkül!

– Mit kell tennem?

– Azonnal el kell hagynia ezt a várost! Holnap reggel a nyolc órás vonattal utazzon el, fél nyolcra eljövök magáért kocsival és kiviszem az állomásra. A néninek mondja azt, hogy szeretné felkeresni a pesti orvosát, ezt egyébként én is javasolnám, mert látom, fáj az oldala, nehezen mozog és az arca sem úgy gyógyul, ahogyan kéne. Nos, miután felkereste az orvost, hozza el a postáról a filmeket és vigye el az unokabátyámhoz. Laci kiváló fotós, a rendőrségnek dolgozik, rendkívül ügyes, egészen biztosan láthatóvá tesz mindent, amit a felvételek rejtenek. Azonnal megadom a címet, bármikor mehet, mert a sógornőm most szült és állandóan otthon van a kisbabával. Nem kell semmit mondania, én telefonon megbeszélek velük mindent.

A következő feladat – folytatta Gyula, akivel mostanra már a keresztnevünkön szólítottuk egymást – valódi detektívmunka volna, mert fel kellene derítenie az állítólagos Sárga Angyal Szövetség mibenlétét, megtalálni a többi tagot és legfőképpen kinyomozni azt a bizonyos *felső kapcsolatot*! Nem vagyunk könnyű helyzetben, meg kell mondanom. A H-i kapitányság létszáma elég kicsiny, az életvédelmi osztályon alig vagyunk néhányan. Az emberek gya-

korlatlanok, elszoktak a komolyabb nyomozati munkától, ugyanakkor a Városi Tanács nagyhatalmú, a tanácselnök köztiszteletnek örvend, nem tudom, mit fognak kezdeni egy olyan bejelentéssel, mint amit majd hallani fognak tőlünk... Még az is előfordulhat, hogy eltusolják az egészet! Ha megtalálnánk azt a valakit, aki a néhai professzor szerint a sárga angyalok szövetségét irányítja, egészen más lenne a helyzet!

– Nos kedves *Holmes*, ha elfogad egy női *Watsont*...

– Örülök, hogy a humoránál van – mondta egy fáradt mosoly kíséretében –, de ez nem vicc, ez nem játék! Bármennyire óvatosak vagyunk is, egyikünk számára sem garantálható a teljes biztonság, a sértetlenség. Ha mégis a nyomozás folytatása mellett dönt, mindenképpen számolnia kell bizonyos veszélyekkel, nehézségekkel, kellemetlenségekkel, és akkor a legrosszabbról még nem is beszéltem!

Szótlanul kezet nyújtottam neki, talán ugyanúgy, talán ugyanazokkal a mozdulatokkal, mint annak idején a professzornak az E-klubban. Gyula pár másodpercig mereven nézett maga elé, mintha habozna, majd kihúzta magát, és férfiasan megszorította a kezem.

– Sok sikert magunknak!

– Sok sikert! – mondtam utána én is, s a nyomozópáros ezennel megalakult.

Nehéz éjszakám volt, az átélt izgalmak következtében alig jött álom a szememre. Erzsi néni megértéssel vette tudomásul utazási szándékomat, helyeselte, hogy a pesti orvosommal is szeretném megvizsgáltatni magam.

– Én is csak a saját doktoromban bízom! – mondta jelentőségteljesen. – Elviheti a maradék szendvicseket és a süteményt, adok még néhány almát és termoszban teát! – Korán keltem, összekészítettem a holmim és izgatottan vártam Gyulát.

Pár perccel fél nyolc előtt már a kapu előtt pöfögött egy kis Trabant. Gyula civilben volt, kissé kopott, egyszerű utcai ruhát viselt, a Stüssi-jelmezt ezúttal mellőzte. A vonat már bent állt, amikor az állomásra értünk, Gyula első osztályú jegyet váltott számomra, nyújtottam neki a pénzt, de nem fogadta el, mormogott valamit, hogy a rendőrséggel majd kifizetteti. Ő is felszállt velem, helyet keresett számomra és a hálóba tette csomagomat.

– Telefonon tartsuk a kapcsolatot – indítványozta –, s mivel magának nincs telefonja, arra kérem, kétnaponként hívjon fel a lakásomon, délután hat óra körül. Megvan még a névjegy, amit adtam?

– Hogyne, itt van a táskámban! – A kisördög hirtelen mögém surrant, csiklandozni kezdett és valamit súgott a fülembe. Nem tudtam neki ellenállni, így hát megkérdeztem:

– És mit mondjak, ha a *felesége* veszi fel a telefont? – Éles füttyszó hangzott fel, a masiniszta indított és Gyula leugrott a vonatról. Már lent állt a vonatablak alatt, amikor huncut mosollyal, integetés közben odakiáltotta:

– Nincs feleségem! – A vonat rántott még néhányat, felgyorsított, majd Gyulástól mindenestől otthagyta H városkát.

– Te idétlen barom – korholtam magam –, ez egyszer megint sikerült hülyét csinálni magadból! Azért, mert nincs felesége, még lehet barátnője, menyasszonya, élettársa, titkos nagy szerelme, sőt mindez egyszerre! Csak nem képzeled, hogy ez a csinos fiatalember éppen a te dagadt, foltos képedre várt mostanáig! – Mérgesen vetettem hátra magam a kényelmes bársonyülésen, nagyot sóhajtva lehunytam a szemem, s mire újból kinyitottam, már a Pest közeli váltók csattogtak a vonat kerekei alatt.

A lakásban mindent rendben találtam, bosszúságomra a postaládában hevert néhány pénzes csekket tartalmazó levél, amit a postás elfelejtett továbbítani. – Szerencse, hogy éppen a postára készülök, így legalább még időben feladhatom a pénzt! – Arra gondoltam, szólok a házmesterlánynak, takarítson ki, a kezem fájt, az oldalam sajgott, örültem, hogy a bőröndömet sikerült kipakolnom. Megettem az Erzsi néni csomagolta szendvicseket és almákat, majd siettem a postára. Kiváltottam a „postán maradó" küldeményeket – valamennyi rendben megvolt –, már csak a Gyula által megadott címet kellett megtalálnom.

Csengetésemre csinos kis fiatalasszony nyitott ajtót – nyilván Gyula sógornője –, behívott, kávéval kínált s nem győzött marasztalni, miután átadtam neki a küldeményt. Kérdésére, hogy én is nyomozó vagyok-e, hümmögtem: olyasféle, s már szaladtam is volna, de ő még kíváncsiskodott tovább, hogy mióta ismerem Gyulát, jó barátom-e, ám én sürgős dolgaimra hivatkoztam és nem válaszoltam neki semmit. – Még azt hiszi, valami közöm van hozzá – dünnyögtem magamban. – Ki tudja, hány barátnőt mutatott már be nekik, fityiszt rá, hogy én is beállok a sorba!

A körzeti orvosom aznap délutános volt, elmentem hozzá, bemutattam a kórházi zárójelentést, s az óralopásos verziót meséltem el neki.

– Szörnyű! – nézegette a leleteimet, s vizsgálgatta zúzódásaimat. – Ki hinné, hogy abban az isten háta mögötti, csendes kisvárosban ilyesmik történnek! Holnapra beutalom általános labor- és belgyógyászati kivizsgálásra, minden tiszteletem a H-i kollégáké, de jobb szeretem a magam kezébe venni a dolgot! Ha bármi gyanúsat találunk, azonnal kórházba küldöm. Ez nem tréfadolog, volt már olyan, hogy hetekkel később halt bele valaki a fel nem fedezett belső sérüléseibe, mert az orvosok gondatlanul jártak el! – Miután ily módon jól megvigasztalt, hazamentem és fáradtan ágyba bújtam.

Másnap egész délelőtt a rendelőintézetben nyúzattam magam. Legkevesebb ötször elmeséltem a H-i kalandot, már elegem volt a szörnyűködésekből és az aggodalmaskodásokból. – A leletekért majd holnapután tessék bejönni – szólt búcsúzóul az írnok.

Hazaérve örömmel tapasztaltam, hogy a házmesterlány kitakarította lakást, sőt egy tál krumplistésztát is hagyott számomra a gáztűzhelyen. Már csak egyvalami volt hátra a napból, hat órakor telefonálni Gyulának! A sarki postára mentem, s mintegy félórás várakozás után bejött H. A férfi már az első csengetésre felvette a kagylót.

– Kérjen R-beszélgetést – kezdte –, a rendőrség majd kifizeti! Beszéltem az unokabátyámmal, minden rendben, most arról meséljen, mit mondott az orvos! – Beszámoltam a fejleményekről, arról is szóltam, hogy esetleg kórházba kell mennem. Gyula nem titkolta aggodalmát, arra kért, ha kórházba megyek, hívjam a kapitányság telefonszámán, s ha véletlenül házon kívül volna, hagyjak üzenetet. Elbúcsúztunk.

Az orvos a leleteimet tanulmányozta.

– Egészen jók, meg vagyok elégedve! Volt egy bordarepedése, úgy látom, a kollégák nem vették észre, szerencsére szépen gyógyul. Nem kell kórházba mennie, de ne cipekedjen, ne végezzen semmi nehéz munkát, inkább csak feküdjön, pihenjen sokat. Írok fel néhány gyógyszert és valami hatékonyabb kenőcsöt az arcára, aztán egy hét múlva szeretném újra látni! – Amikor következő beszélgetésünk során beszámoltam Gyulának az orvos diagnózisáról, éreztem a hangján, mennyire örül gyógyulásomnak. – Talán mégsem vagyok egészen közömbös számára – reménykedtem –, de az is lehet, hogy része ez is a rendőri munkának, a *szolgálunk és védünk*! szlogen alapján. Mindenesetre, amikor a pesti kapitányságon jártam, az a nyomozó nem úgy nézett ki, mint akit különösebben érdekelne egészségi állapotom. Ki tudja, az élet csupa rejtély...

Másnap kicsinosítottam magam, majd dél körül bekopogtattam a tanszéki titkárság ajtaján. Magdika bent volt, örömmel üdvözölt, elmondtam neki, mennyire megdöbbentett a professzor halála, mentegetőztem, hogy csupán az erős megrázkódtatás hatására mondtam olyan idétlenségeket a telefonba, sírtunk egy sort, felemlegettük a drága embert, magasztaltuk tetteit, tudományos érdemeit, emberi nagyságát.

– Holnapután lesz a temetés, küldtünk neked is értesítést, megkaptad? – Nem kaptam meg, biztosan utánam küldték H-ba, így éppen elkerült engem.

– Tessék – mondta, s egy másikat nyújtott át. – Ott lesz mindenki, aki ismerte őt – tette hozzá. Még beszélgettünk erről-arról, közben telefonok érkeztek, diákok néztek be és keresték tanáraikat. Mikor úgy láttam, hogy szűnőben van a forgalom, rátértem a lényegre.

– Magdikám – kezdtem –, a professzor adott nekem egy megbízást, ám ahhoz, hogy folytathassam a munkát, adatokra volna szükségem. Szeretném átnézni az iratait, talán akad valahol néhány feljegyzés, levél vagy egyéb anyag, ami segítségemre lehet...

– Nincs már itt semmi, tegnap bejött a felesége egy férfival és két nagy bőröndbe pakoltak mindent. Teljesen kiürítették a szobát, még a professzor úr munkaköpenyét és kávés csészéjét is elvitték!

– Okvetlenül tudnom kéne kikkel barátkozott, tárgyalt és dolgozott együtt az utóbbi időkben a professzor! Magdika, nyilván vettél át telefonüzeneteket, mondd meg, kérlek, kik keresték őt, és kiket keresett ő? Tudom, furcsán hangzik mindez, és eléggé tapintatlan dolog ilyesmit kérdezni tőled, de rendkívül fontos dologról van szó, erről egyelőre nem mondhatok többet, hosszú volna mindent elmesélni. Talán majd egyszer, ha több időnk lesz... Kérlek, segíts nekem, bár képtelenségnek hangzik, de emberéletről van szó! Magdika elkerekedett szemmel nézett rám, kövérkés arca megrándult, s értetlenül rázta meg a fejét.

– Az utóbbi két évben, amióta már nem ő a tanszékvezető, alig volt telefonja. Néhány családi beszélgetés, programok egyeztetése barátokkal, szerződéses munkákkal kapcsolatos ügyek, párszor azzal az intézettel is beszélt, ahol te is dolgoztál... egyébként semmi érdekes, semmi titokzatos, ha érted, mire gondolok...

– A kollégák közül kivel állt szorosabb kapcsolatban? Kik voltak a partnerei a szerződéses munkákban?

– Hát – bizonytalanodott el Magdika –, igazából nem is tudom. Nem nagyon kereste őt senki, sem telefonon, sem személyesen. Gondolom, ha akart valamit, ő kereste fel munkatársait. Talán... várjál csak, igen a Juhos Gabi, úgy tudom, vele dolgozott együtt, régebben jó barátok voltak, családilag is tartották a kapcsolatot.

– Juhos Gábor docens, a tanszékvezető-helyettes?

– Igen, róla van szó!

– Szeretnék beszélni vele. Mit gondolsz, fogadna? Ismerem még tanársegéd korából, vizsgáztam is nála, de nem hiszem, hogy emlékezne rám.

– Egy pillanat, úgy tudom, bent van, valószínűleg éppen most fejezte be a vizsgáztatást. Mindjárt felszólok neki... – Halló! Te vagy az, Gabi? Van itt egy régi tanítványod, a professzor egyik volt munkatársa, szeretne veled találkozni, fogadnád? – Igen? Rendben, akkor küldöm!

Néhány perc múlva Juhos ajtaja előtt álltam és kopogtam. Az emlékeimben élő csinos, magas férfi időközben testesebb lett, a haja megkopott és megőszült, azonban élénken csillogó kékeszöld szeme, kissé gunyoros arca, ha ráncosan is, de a régi volt. Jöttömre felállt az íróasztalától, udvariasan hozzám lépett és a kezét nyújtotta:

– Üdvözlöm! Foglaljon helyet, emlékszem magára, elektrodinamikából vizsgázott nálam, már nem tudom, milyen eredménnyel, de úgy rémlik, valami jobb jegyet kapott!

– Így igaz – válaszoltam –, jelest kaptam és majdnem kezet csókoltam magának!

– Nono, azért nem kell túlzásokba esni! Hanem az idő eljárt, maga megfiatalodott, én pedig megöregedtem. De mik ezek a foltok az arcán? Megverték?

– Pontosan. És amiért keresem, összefüggésben áll mindazzal, ami az utóbbi időben történt velem. Rejtélyes és titokzatos dolgok, s mindennek eredete az a megbízás, amit Vári professzortól kaptam. Ezért úgy döntöttem, felkeresek mindenkit, aki a professzorral közelebbi kapcsolatban állt, hátha sikerül megtalálnom a többi tagját annak a titkos társaságnak, ahová a professzor engem is beszervezett. Kérem, mond ez önnek valamit: *Sárga Angyalok Szövetsége*?

– Micsoda?! – esett le az álla a docensnek. – Ez valami közlekedésbiztonsági ügy? Nekem nincs is autóm és semmi közöm a sárga telefonokhoz!

– Csak névrokonság, valójában egészen másról van szó.

Röviden elbeszéltem a sárga angyal históriát, majd a H-ban történtekre tértem rá. Végül arra kértem, próbáljon visszaemlékezni, nem hallott-e a professzortól valamit, ami közelebb vinne ennek a rejtélyes ügynek a feltárásához, esetleg nem ismer-e olyan embereket, akiket szintén beszervezhetett Vári.

– Nagyon tisztelem az ilyen lelkes kiscserkészeket, mint amilyen maga, de csak azt tanácsolhatom, felejtse el ezt az egészet, a sárga angyalokat bízza a professzorra, odafönt bizonyára találkozik velük, maga pedig foglalkozzon inkább a bajuszos angyalokkal! Fülig pirultam, a megjegyzés elevenembe vágott; a docens észrevette és nyerítve felnevetett.

– Jól van, elnézést kérek, nem akartam megbántani! De fordítsuk komolyra a szót: soha semmi ilyesmiről nem beszélt nekem Péter és esküszöm, hogy nem ismerek senki emberfiát, aki titkos szövetségek tagjaként önhöz hasonló módon akarja megmenteni az emberiséget! Az igaz, hogy Péter az utóbbi években sokkal többet foglalkozott bizonyos szociológiai problémákkal meg kriminalisztikával, mint a saját szakmájával, néha bedobott pár ötletet, hogyan lehetne bizonyos társadalmi igazságtalanságokat megszüntetni, intézményi visszaéléseket feltárni, korrupciós ügyeket leleplezni. Ám sárga angyalok, felső kapcsolat, nem, ilyesmiről soha sem volt szó! Azelőtt, amikor még házas voltam, jó barátságban voltunk Váriékkal, összejártunk, együtt mentünk szórakozni, majd miután elváltam, megszakadt a barátság. Ilonkával – a professzornéval – ugyanis nem sikerült megkedveltetni a legújabb barátnőmet! Női dolgok... Kedvesem, adja meg a címét vagy a telefonját, majd megpróbálok tapintatosan érdeklődni a sárga angyalok felől. Ha megtudok valamit, ígérem, azonnal szólok! És most, ha megbocsát...

Borús hangulatban bandukoltam hazafelé, nem akaródzott villamosra szállni, inkább süttettem az arcom egy kicsit a délutáni nap gyönge fényével. Sikertelenség, teljes kudarc! Egyetlen reményem maradt, a professzorné, ha valaki, akkor ő tudhat valamit, nála van minden irat, a professzor teljes hagyatéka. A közelébe kéne férkőzni, behízelegni magam nála, összebarátkozni vele. Mindezt éppen most, ilyen lelkiállapotban? Talán éppen most, talán éppen ilyen lelkiállapotban! – A temetésre mindenképpen elmegyek. Mit is mondott Magdika? Mindenki ott lesz! *Mindenki*? Akkor a sárga angyalok is, és *ő* is, a felső kapcsolat! Valahogy értésre kellene adnom, hogy én is a szövetséghez tartozom, sorstársak vagyunk, azonosak a gondjaink, a problémáink. Fedezzük fel egymást, segítsünk egymásnak! Valami jelre, jelzésre volna szükség, de mi légyen az? – Mire hazaértem, tudtam már, mit kell tennem.

Alig vártam a hat órát, hogy mehessek telefonálni. Bár semmi jó hírem nem volt, esemény mégis akadt bőven. Hátha Gyulának támad valami ötlete, talán ad valami jó tanácsot... A kapcsolás hamar bejött, a fiatalember jelentkezett.

– Megkezdtem a munkát, sajnos, egyelőre nincs eredmény!

– Nem szabad elcsüggedni – hangzott a válasz – ez még csak az első nap. Meséljen el mindent, ne törődjön a telefonnal, már szóltam a postán, hogy ne szakítsanak félbe. – Beszámoltam a történtekről, végül a docensnél tett látogatásomat részleteztem, megemlítve, hogy valaha a tanárom volt és vizsgáztam is nála.

– Remélem, alaposan kifaggatta a docens urat – mondta Gyula incselkedve. – Netán azt is megkérdezte, hogy van-e felesége?

– Természetesen! – vettem a lapot. – Nincs felesége, elvált, de van barátnője, éppen ezért nincs nála semmi esélyem, ha erre gondolt!

– Egy megunt barátnőt igazán könnyű lecserélni...

– Ejnye, de jól tudja! Úgy látszik, nem csak a nyomozásban olyan járatos...

– Elég, elég, feladom, a magáé a poén! És elnézést kérek az ízetlen tréfálkozásért!

– Semmi baj. Humor nélkül mit sem ér az élet! – A viccelődés után komolyabb téma következett, a temetésről beszéltem, arról, hogy ott talán fellelhetem azokat, akiket keresek. Elbúcsúztunk azzal, hogy a temetés után telefonálok.

Mosolyogva indultam haza, nemcsak az arcvonásaimat, de a lábamat sem sikerült kellő mértékben fegyelmezni, s járás helyett furcsa tánclépésekben, ugrándozva haladtam az utcán. Egy arra járó férfinek feltűnt a dolog, hozzám lépett, és meghívott egy kávéra. Elszégyelltem magam, lecsillapodtam, leszegett fejjel, kimért léptekkel, csak magamban göcögve tettem meg a hátralévő utat.

A temetés délután fél háromkor vette kezdetét, de én már jóval előbb kint voltam Farkasréten. Az egyik virágárusnál sírcsokrot rendeltem, három szál sárga rózsa átkötve egy meglehetősen feltűnő, széles szalaggal, rajta a felirat: „Örök nyugalmat az angyalok között – emlékül Marton Zsuzsa”. Utolsóként léptem be a ravatalozóba, az emberek némán, tekintetüket a koporsóra szegezve álltak, a pap már kántált, Várit a katolikus egyház szertartása szerint búcsúztatták. Előre osontam, a virághalmaz tetejére tettem a csokrot, a szalagokat szépen kisimítva, hogy jól látszódjék a felirat. Amennyire az illendőség engedte, figyeltem az emberek arcát, sok volt az ismerős, de senki sem méltatta figyelemre a csokromat. Elöl a koporsó mellett, a többiektől elkülönülve állt a család, a sűrűn lefátyolozott, fekete kalapos hölgy személyében a professzornét sejtettem, mellette a fia, menye unokái, és még néhány, minden bizonnyal közelebbi rokon. Nem messze tőlem Juhost pillantottam meg, talán ő volt az egyetlen, aki felfogta a virággal küldött üzenet értelmét, s ezt egy óvatlan pillanatban gúnyos mosollyal és szemhunyorítással jelezte. A vallási szertartás befejezése után egymást követték a búcsúztatók, egyetemi emberek, valaki a Tudományos Akadémiától, egy nő az egyik tudományos egyesülettől, de sehol senki, aki kapcsolatba hozható lett volna a Sárga Angyal Szövetséggel.

Hatalmas tömeg gyűlt össze, a sír felé kígyózó sor akár egy húsvéti körmenetnek is becsületére válhatott volna, s a részvétnyilvánításoknak sehogyan sem akart vége szakadni. Magam nem mentem oda, az volt a tervem, hogy majd a részvétlátogatás ürügyén fogom felkeresni a professzorasszonyt. A sírtól távolabb húzódva vártam, míg mindenki elmegy, remélve, hátha valaki hozzám lép és mond valamit, amiben a *sárga* vagy az *angyal* szó előfordul. A temető lassan kiürült, már csak a temetőszolgák pakolták a sírra a rengeteg csokrot és koszorút, a

halom egyre nagyobb lett, s lassanként a virágok a sír körüli utakat is beborították. Az én kis csokrom valahogy ismét legfelülre került, s a fagyos szél bele-belekapott az angyalos feliratú szalagvégekbe.

Másnap ismét felkerestem Magdikát a tanszéken, megtárgyaltuk a temetés részleteit, felemlegetve rengeteg apróságot, lényegtelen dolgokat, megfigyeléseket, amilyeneket csak nők képesek tenni. Amikor úgy éreztem, hogy eleget fecsegtünk, a részvétlátogatásra tereltem a szót:

– Szeretném meglátogatni a professzorasszonyt, úgy tudom, nyolc napon belül illik kondoleálni. Emlékszem, a szüleim mindig felkeresték azokat, akik közeli hozzátartozót veszítettek el.

– Az asszony fia és családja holnap utazik vissza Angliába – tájékoztatott Magdika –, engem kértek meg, hogy intézzem el a helyfoglalást a repülőn. Várj még néhány napot...

Még néhány nap... ideges voltam, nem tudtam magammal mit kezdeni. Az orvos adott még két hét betegállományt, örültem neki, semmi kedvem sem volt visszautazni H-ba. A telefonbeszélgetés sem egészen úgy sikerült Gyulával, ahogyan szerettem volna, a férfi kimért volt és kissé kedvetlenül válaszolgatott, most nem viccelődött, tudomásul vette eredménytelenségemet, s néhány udvarias szóval intézett el.

Pár nap elteltével úgy éreztem, eleget vártam, ismét meglátogattam Magdikát és arra kértem, hívja fel a professzornét.

– Te mégis jobban ismered, nem szeretnék hívatlanul beállítani! – Már tárcsázott is, és szerencsémre az asszony jelentkezett a telefonban. Magdika kissé ügyetlenül magyarázgatta, hogy ki vagyok, mit szeretnék, majd a kezembe nyomta a kagylót. – Téged kér!

Bemutatkoztam, elmondtam látogatásom célját, majd utaltam arra, hogy régi tanítványa és munkatársa voltam a professzornak. Az asszony kedves, kissé fátyolos hangja barátságosan csengett, azt mondta, örül, ha elbeszélgethet valakivel, egyedül van, a család elment, üresek, kietlenek a napjai.

– Holnap délután megfelelne? – kérdezte tőlem. – Mondjuk négy óra tájban...

Jókedvűen mentem haza, végre történik már valami, mehetek vendégségbe, szörnyen unom már a bezártságot! Igaz, holnap kéne telefonálnom Gyulának, de sebaj, várhat egy napot, úgyis olyan undok mostanában!

Sötét ruhát öltöttem, s egy doboz finom desszert kíséretében elindultam a Sashegyre. A buszmegállótól kicsit még gyalogolni kellett, az idő ködös volt; a nyirkos levegő, a lehullott lombok és az örökzöldek nehéz kigőzölgése megülte a tájat. Magas támfallal körülvett házhoz értem, bóklásztam egy darabig, amíg megtaláltam a vastag falba besüllyesztett kaput, mellette a csengőt s a kicsiny táblát a professzor nevével. Csöngettem, jó pár perc is eltelt, mire meghallottam a közeledő lépések kopogását. A kapu kinyílt, s egy középkorú, sovány, szürke arcú hölgyet pillantottam meg.

– Tessék – rebegte halk hangon – Marton Zsuzsa?

– Igen, én vagyok, üdvözletem!

– Parancsoljon befáradni, a professzorasszony már várja...

A hatalmas kert a hegy meredek letörésénél végződött. A ház egészen a szakadék szélén állott, s mint később meggyőződtem róla, az erkélyről és a szobákból csodálatos kilátás nyílt a Budai-hegyekre. A házba belépve üveges verandán találtam magam, melyet télikertnek szántak, legalábbis erre utalt a cserepekben és hatalmas faládákban elhelyezett rengeteg délszaki növény. Az asszony – Ilonka – az egyik pálmafa alatt állt. Illendően bemutatkoztam, átadtam

a szerény ajándékot és részvétet nyilvánítottam. Válaszul az asszony átölelt és megcsókolt, majd tegeződést ajánlott. Egyszerű, de rendkívül jól szabott fekete ruhát viselt fekete gyönggyel és fülbevalóval, szemét a sok sírástól vérerek hálózták, kedves, értelmes arca a vastag sminkréteg ellenére fáradtnak, megviseltnek látszott. Beszélgettünk pár szót a télikert növényeiről, majd a fogadószobába invitált. A társalgás természetesen az elhunytról folyt, elmeséltem, hogy tanárom és kollégám volt, de a sárga angyalokról egyelőre hallgattam.

A szürke arcú hölgy jelent meg az ajtóban:

– Tálalhatok? – kérdezte. Az asszony uzsonnázni hívott, s átmentünk a patinás bútorzattal berendezett, rengeteg kristályholmival, ezüst tárggyal és festménnyel díszített ebédlőbe. A hatalmas asztalon csak két teríték volt, mindkettő gyönyörű porcelánedényekből és ezüst evőeszközökből oly szépen összeállítva, mintha Erzsébet királynőt várták volna vendégségbe. Zavartan foglaltam helyet, ilyen nagy megtiszteltetésre igazán nem számítottam. A szürke arcú hölgy finom falatokkal dúsan megrakott hidegtálat szervírozott, majd illatos teát töltögetett a csészékbe. Desszertként parfét fogyasztottunk, s a finom vacsorát déligyümölcs-kosár zárta. Élénkebben kezdtünk társalogni, Ilonka néha elmosolyodott, sőt egyszer el is nevette magát, amikor az egyik fiatalkori élményét mesélte el. Az idő haladt, gondoltam, rá kellene térni idejövetelem valódi céljára.

– Szeretnék neked elmesélni valamit – fogtam bele a történetbe. Talán hallottál róla, hogy a férjed engem is beléptetett a Sárga Angyal Szövetségbe. Két megbízást már sikerrel teljesítettem, de a jelenleginél, ami miatt H-ban telepedtem le, komoly gondok adódtak. Abban reménykedem, tudsz nekem segíteni, talán ismered a szövetség többi tagját és azt is tudod, ki lehet az a bizonyos „felső kapcsolat", aki a férjed szerint a szövetség feje.

– Már megbocsáss kedvesem, de tulajdonképpen miről beszélsz? Soha életemben nem hallottam ilyen szövetségről sem Pétertől, sem mástól! Nem lehet, hogy félreértettél valamit? – Türelmét kértem, majd rendre elmeséltem mindent, kitérve a legapróbb részletekre is. Csodálkozva, elképedve hallgatta szavaimat, mint mindazok, akiknek az utóbbi időben elregéltem az angyal-históriát.

– És én mit tehetek érted?

– Szeretném átnézni a férjed hagyatékát, természetesen a te felügyeleted mellett és csak azokat az írásokat, amelyeket hajlandó vagy nekem megmutatni.

– Nagyon szívesen, nem hiszem, hogy bármi titkolnivaló volna közöttük, de figyelmeztetlek, igen nagy anyagról van szó, az egyetemről itt van két teli bőrönd és a férjem szobájában lévő íróasztalfiókok, könyvespolcok is tele vannak dossziékkal és füzetekkel! Igaz ugyan – derült fel az arca – ráérek, semmi dolgom, s amúgy is rendeznem kell a hagyatékot! Szívesen rászánok néhány napot, átnézünk, rendbe rakunk mindent. Ha nem veszed rossz néven, ma már késő van, fáradt is vagyok, holnapra van egy kis tennivalóm – de holnapután elkezdhetjük! Ebédelj velem, s akkor a miénk az egész délután! – Megköszöntem a lehetőséget és az ebédmeghívást, majd elköszöntem az asszonytól és hazamentem.

Másnap némi lelkiismeret-furdalással küszködve indultam telefonálni. – Lehet, hogy otthon sem lesz, a mai nap nem telefonos nap – rágódtam a postára menet. – Az is lehet, hogy ma randevúja van – a gondolat nyugtalanná tett, a szívem a torkomban dobogott. Végre valahára jelezték, hogy H a vonalban van; már az első csengetésre felkapta Gyula a kagylót.

– Zsuzsa, az istenért, mi van magával? Beteg? Kórházba került? Már azon voltam, hogy felutazom Pestre, de nem kaptam eltávozást!

– Tegnap nem értem rá, a professzor feleségénél voltam egészen késő estig, megvendégelt, nem tudtam időben szabadulni és nem volt bátorságom az ő telefonját igénybe venni. Meg-

ígérte, hogy átnézi velem a férje hagyatékát, ez az utolsó esély, talán előkerül valami utalás a sárga angyalokra... – én beszéltem, de Gyula hallgatott, mintha senki sem lenne a vonal másik végén. – Halló, halló – kiáltottam – ott van még?

– Valamiben megállapodtunk – szólalt meg fojtott hangon –, ha azt akarja, hogy segítsek magának, akkor pontosan be kell tartania mindazt, amiben megállapodtunk. Csak olyan emberrel tudok együtt dolgozni – emelte fel a hangját, s szinte már kiabált –, akire számíthatok, aki nem szervez programokat arra az időre, amikorra *én várom a telefonhívását*!

– Elnézést – hebegtem –, de a professzorné tegnap délutánra hívott meg, elismerem, gondatlan voltam, kérem, bocsásson meg, igaza van, mindenben igaza van...

– És megtudott valami érdekeset? – enyhült meg a hangja.

– Egyelőre csak beszélgettünk, elmondtam neki a történetet. Mint gyanítottam, semmit sem hallott a sárga angyalokról, de hajlandó nekem segíteni.

– Rendben! Jó munkát és akkor holnap várom a hívását!

– Holnap?

– Igen, holnap! Azért, mert kihagyott egy napot, nem borulhat fel a sorrend! – Kattant a telefon, búcsú nem követte az elhangzott utasítást. – Érdekes – tűnődtem –, soha sem köszön el tőlem. Mi lehet az oka? Hát persze! A rendőrök a *vége* szóval fejezik be a beszélgetést, ő pedig nem akarja ezt mondani nekem, legalábbis egyelőre még nem... – Kedvetlenül, morcosan indultam haza, igencsak röstelltem, hogy éppen *én* voltam az, aki nem tartotta be a megállapodást. Ilyesmi nem szokásom, nem ilyen nevelést kaptam! Mentem, mendegéltem, egyszerre csak megálltam, felderült az arcom, hirtelen villant egyet az agyam. Ejha! Gyula vitéz összevonta a szemöldökét, mert egyszer valami nem pontosan úgy történt, ahogyan ő elrendelte! Ha kapott volna eltávozást, rohant volna Pestre, olyannyira aggódott! Dudorászva folytattam utamat, időnként halkan felnevettem. Az utca üres volt és sötét, az emberek otthonukba bújtak, senkit sem érdekelt, miért járkálok vigyorgó ábrázattal, és ugyan mi deríthet ilyen jó kedvre ebben a kellemetlenül hideg, szeles időben.

A professzornénál az ebéd ugyanolyan királyi pompával zajlott, mint a múltkori uzsonna. A sápatag hölgy rendületlenül hordta a különféle finomságokkal megrakott gyönyörű tálakat, Ilonka pedig nem győzött kínálni.

– Elég lett volna egy tál paprikás krumpli – szerénykedtem –, igazán kár belém ennyi finom falat!

– No de kedvesem – így a professzorné –, mit gondolna Emily, ha paprikás krumplival traktálnánk a vendéget! – Ezek szerint Emilynek hívják a szürke arcú hölgyet – morfondíroztam magamban, s egyre kevésbé értettem a nő családban betöltött szerepét. Eleinte azt gondoltam, háztartási alkalmazott, később úgy véltem, szegény rokon, aki itt húzza meg magát, s ellátása fejében besegít. Ám ilyet, hogy azért részesülök ilyen fenséges vendéglátásban, nehogy Emily megbotránkozzék, ez valami új, ennek az értelmét fel nem foghatom. – Semmi vész – vigasztaltam magam –, nem ez az egyetlen talány, amit ez a ház magában rejt...

Ahogy beléptünk a professzor hajdani, barátságos dolgozószobájába, láttam, Ilonka nem tétlenkedett, előkészített mindent, így aztán ma sokkal könnyebb lesz a dolgunk. A különféle iratok, füzetek, feljegyzések, fénymásolatok rendszerezve, témánként különválasztva borították be az íróasztalt, a székeket és a pamlagot. A füzetek átnézésével kezdtem, zömmel matematikai levezetésekre akadtam, legfeljebb annyi szöveggel, ami a képletek megértéséhez okvetlenül szükséges volt. Következtek a különböző szaklapok cikkeinek másolatai, némelyik mellett a magyar nyelvű fordítás, ugyancsak műszaki szöveg, itt sincs semmi, ami érdekelne.

Az óra elütötte az ötöt. – Telefonálnom kell! – mondtam az asszonynak – muszáj elindulnom, mert hétkor zár a posta!

– Hová gondolsz – mondta Ilonka –, itt a telefon, használd bátran! – Megvártam a hat órát, tárcsáztam és megadtam Gyula albérleti otthonának telefonszámát. Amikor jelzett az interurbán, a professzorné tapintatosan magamra hagyott, nehogy zavarja magánbeszélgetésemet. Gyula meglepő hírt közölt, a hétvégét Pesten tölti, s szeretne találkozni velem, volna néhány kérdése a fényképeken szereplő iratmásolatokkal és térképekkel kapcsolatban.

– Ha ráérne szombat délután, esetleg egy vendéglőben, vagy presszóban találkozhatnánk...

– Inkább látogasson meg – invitáltam –, ha elfogadna egy szerény uzsonnát...

– Köszönöm a meghívást – mondta katonásan –, ha megfelel önnek, fél hatkor teszem tiszteletemet!

– Örömmel várom – rebegtem. Lett volna még hozzáfűzni valóm, de a telefon – szokás szerint – kattant, s csak az üres kagylónak beszéltem.

– Valami jó hír? – kérdezte Ilonka – Mert csak úgy ragyog az arcod! – Egy darabig még nézegettük az iratokat, majd elbúcsúztam és kértem, halasszuk hétfőre a munka folytatását. Ilonka diszkréten mosolygott, látta rajtam, mennyire fontos nekem felkészülni a szombati programra.

Hol is kezdjem? Fodrász, kozmetikus, s az alkalomhoz illő, különösen csinos ruha kiválasztása! Jó lesz a szendvics, a bor, szóda és kóla, ezek egyszer már beváltak, sütni nem tudok, majd hozok a sarki cukrászdából egy tálca süteményt. Nagytakarítás, rendrakás, szerencsére már nem fáj semmim, a bordáim is összeforrtak, nem kell kímélni magam.

Az a bizonyos madár, amit minden boldog emberrel meg akarnak fogatni, most az én közelemben sem lett volna biztonságban! Szombat délután volt, minden készen állt a kiváló férfiú fogadására, csak öltözködnöm kellett. Egy mályvaszínű, puha kötött ruhára esett a választásom. – Kissé szűk és rövid – véltem –, nyakkivágása is nagyobb az illendőnél, kellene valami ékszer!

Előszedtem anyám ékszeres ládikáját és kutatgattam. Kicsiny doboz akadt a kezembe, kinyitottam: gyönyörű rubinkövekkel ékesített nyaklánc, karkötő és fülbevaló esett ki belőle. – Nagyanyám ékszerei – futotta el szemem a könny –, a családi krónika szerint ezeket viselte az első bálon, amikor a nagypapát megismerte! Milyen érdekes – tűnődtem –, régen táncmulatságokon, estélyeken találtak egymásra a fiatalok – és ma? Lehetséges, hogy rendőrkapitányságokon...

Ruhámba bújtam, tűsarkú lakkcipőt vettem fel, magamra csatoltam az ékszereket. A tükör előtt álltam, forogtam, pörögtem, a várakozás izgalma hatalmába kerített, és sajátos, emelkedett hangulatomban az ékszeráriát kezdtem dúdolgatni a Faust című operából:

Ah! Ha ő itt volna
És engem így látna,
Tán rám sem ismerne,
Hozzám szólni se merne...

.....

Nem, ez nem a te arcod, nem!
Ez egy királyleány,
Kinek mindenki hódol!

(Gounod: Faust, Lányi Viktor fordítása)

Az óramutató veszedelmesen közeledett fél hat felé. Nem is kérdezte, hol lakom, nem mondtam el neki, milyen járműre szálljon... Biztosan elkésik, nehezen fog idetalálni! Még egy utolsó simítás a frizurán, egy csepp kölni, egy kis púder...

Fél hat után két perccel megszólalt a csengő, és én még ma sem tudom, hogyan kerültem ki az előszobába. Kitártam az ajtót, ott állt Gyula, és mindketten annyira meghatódtunk, hogy jó darabig szóhoz sem jutottunk. Haját, vállát frissen hullott hópelyhek borították, rendkívül elegáns volt, világos drapp krombikabátot viselt tarka selyemsállal és összességében olyan benyomást keltett, mintha éppen most lépett volna ki egy férfi divatáruház kirakatából. – Ha jobban megnézném – gondoltam –, némely ruhadarabján talán még az árcédulát is meg lehetne találni. – Végül valahogy mégiscsak betessékeltem a megilletődött férfiút, köszöntöttük egymást, majd zavartan a kezembe nyomott egy virágcsokrot. *Ahogy bontogatni kezdtem a csomagolást, a zöld aszparágusszágak közül néhány szál sárga rózsa bukkant elő...*

– Sárga rózsát a sárga angyalnak – mondta izgalomtól fátyolos hangon. Másik kezében aktatáskát szorongatott, nyilván ebben volt az *anyag*, amit majd át fogunk nézni. Úgy tűnt azonban, egyelőre nem kíván a látogatás hivatalos részével foglalkozni, mert a táskát az előszobában hagyta, majd belépett utánam a szobába. Szerettem volna elterelni a figyelmet zavarodottságunkról, ezért körbevezettem a lakásban, megmutattam otthonomat. Kimentünk az erkélyre is megnézni a füvészkertre nyíló kilátást. Ahogy kint álltunk az egyre erősödő hóesésben, gyöngéden átölelt. – Nehogy megfázzon! – óvott, majd mintha megégette volna valami a kezét, hirtelen elengedte a vállam. A nagyszobában terítettem, itt ültünk asztalhoz. Amíg ettünk, nem sok szó esett, mindketten gondolatainkba mélyedtünk. Később ittunk egy kis bort, nekiláttunk a süteményeknek, és szépen lassan megeredt a nyelvünk is. Megkérdeztem, hogyan utazott, mi újság H-ban és más efféle felesleges dolgokat. Mire befejeztük az étkezést, már otthonosabban éreztük magunkat, Gyula segített kivinni a konyhába a használt tányérokat, kezelésbe vette a kávéfőzőt, és megköszönte dicséretemet, amivel a jól sikerült kávét jutalmaztam. Feketézés után felállt a fotelból és járkálni kezdett a szobában. Megállt édesanyám és édesapám képe előtt.

– A szülei? – fordult hozzám. – Milyen szép emberek!

– Sajnos, csak voltak – válaszoltam szomorúan, majd kérésére elmeséltem szerencsétlen balesetük történetét.

– Az én édesapám is korán elment – nézett rám komoly tekintettel –, még gimnazista voltam, amikor meghalt szívrohamban. Ketten maradtunk édesanyámmal, az ő kis tanítónői fizetéséből éltünk. Igaz, mindig is volt mellékkeresete, ma már nyugdíjas, de most is ad még nyelvórákat oroszból és németből. Egyetemista koromban aztán én is dolgoztam, vagonkirakás, bútorszállítás, hamarosan rájöttem, hogy a fizikai munka sokkal jobban fejleszti az izomzatot, mint az edzőtermek bonyolult gépezetei!

– És hogy lehet az, hogy éppen a rendőri hivatást választotta? Az értelmiségi családok gyermekei körében nem éppen népszerű ez a foglalkozás!

– Így igaz. A rendőrséget még ma is a legtöbben az ÁVO-val veszik egy kalap alá! Tudja kedves, ahogy van jó és rossz mérnök, orvos, tanár, ugyanúgy van jó és rossz rendőr is. Eredetileg jogásznak tanultam – folytatta élettörténetét –, apám jogász volt, természetesnek tartottuk valamennyien, hogy én is őt követem. Felvettek az egyetemre, szívesen tanultam, így aztán jól haladtam, ám amikor ledoktoráltam, jött a nagy kérdés: mi legyen belőlem? Ügyvéd, ügyész vagy bíró? Az ügyvéd védi a bűnöst, az ügyész elítélné az ártatlant is, mindkettőnek a saját karrierje, sikere a fontos, és nem minden esetben az igazság, tisztelet a kivételnek! Legyek bíró? Hallgassam az ügyvéd és az ügyész párharcát? Üljek egy fülledt, hivatali szobában – másra, érdekesebbre, izgalmasabbra vágytam! Valaki szólt, hogy volna egy fogalmazói

állás a Szegedi Városi Rendőrkapitányságon. Szerettem a sportot, fiatal korom óta öttusázom, egy alkalommal még megyei bajnokságot is nyertem. A rendőri munka erős fizikumot és jó mozgáskészséget kíván, ezért jelentős mértékben támogatják a sportot, munkaidő-kedvezményt, felszerelést és számos egyéb juttatást biztosítva. Az elképzelésem bevált, mert nemcsak az öttusát művelhettem, hanem alkalmam nyílt az önvédelmi sportok elsajátítására is. Később az adminisztrációs teendőim mellett bekapcsolódtam a nyomozati munkákba, kollégáim, főnökeim alkalmasnak ítéltek erre. Aztán 1970-ben, amikor megalakult a Rendőrtiszti Főiskola, jelentkeztem és néhány különbözeti vizsga letételével, két év alatt másoddiplomát szereztem. Mostanra már több mint tíz éve tartozom a szegedi kapitányság állományába, nem bántam meg a választásom, és nem sajnálom, hogy végül is rendőrnyomozó lett belőlem! Elégedett ember vagyok, a feletteseim kedvelnek és esedékes az előléptetésem is... Elnézést – szólt zavartan –, állandóan magamról beszélek, és tapintatlan módon még dicsekszem is! De, ha már a pályaválasztásnál tartunk, árulja el, mi késztette arra, hogy villamosmérnök legyen és ezt a – nők körében meglehetősen szokatlan – foglalkozást válassza?

– Eredetileg vegyésznek készültem, gimnázium helyett a vegyipari technikumot végeztem el. Ahogy haladtam a tanulmányaimban, változott az érdeklődésem, amikor az elektrokémia tantárgyra került sor, rájöttem, az *elektro*- sokkal jobban érdekel, mint a *kémia*! Nem vettek fel azonnal villamosmérnöknek, egy évet várnom kellett. Ezen idő alatt kitanultam a gép- és gyorsírást, ezzel együtt letettem a középfokú német nyelvvizsgát.

– Gratulálok! Ez igazán szép teljesítmény! Ennek köszönhetően ért annyi mindenhez és váltogathatja ilyen vehemensen a munkahelyeit. Volna azonban még egy kérdésem, ha nem tekinti tapintatlanságnak: miért jött le H-ba, elhagyva Pestet, a szép lakást, a megszokott környezetet, és költözött be egy vadidegen vidéki asszony otthonába? Itt, a fővárosban nagyon sok elektronikával és kémiával foglalkozó intézmény van, s majdnem biztos, hogy legtöbbjükben, mint sárga angyal, bőven talált volna leleplezni való visszásságokat...

– Nehéz erről beszélni – sóhajtottam elgondolkodva –, de akkoriban éppen arra vágytam, hogy elhagyjam a megszokott környezetemet. Volt ugyanis egy komoly kapcsolatom, már az esküvőt is kitűztük, de az illető elhagyott, azt mondta, unalmas vagyok, engem csak a műszaki dolgok érdekelnek...

– Ostoba fajankó lehetett! – esett ki Gyula hirtelen az udvarias vendég szerepéből. – A legtöbb férfit éppen az ilyesmi érdekli, én is tanultam hírközléstant a főiskolán és mondhatom, az volt a legkedvesebb tantárgyam! Egyébként – ült le mellém a kanapéra – erről miért nem beszélt nekem eddig?

– Úgy gondoltam, magát csak a nyomozás érdekli és nem az én félresikerült szerelmi ügyeim...

– Engem minden érdekel, ami magával kapcsolatos! – Közel hajolt hozzám, szemében különös fény villant, *mint a kígyó, ha bűvöl...* – Esetleg még nincs túl rajta? Talán még mindig őt szereti?! – Hirtelen elöntött a forróság, a testem megremegett:

– Hová gondol? Miért mond ilyeneket? Hát nem látja, vagy csak nem akarja észrevenni, hogy nekem csak maga, hogy én csak magát...

Nem tudtam befejezni a mondatot, mert a következő pillanatban már egymás karjában voltunk, s a kisebb, ügyetlenebb csókokat hamarosan követték a forróbbak és szenvedélyesebbek. Nem érzékeltem az idő múlását, az ilyen percekben másként járnak az órák, s meggyőződésemé vált, hogy az einsteini időtágulás ezen időszakaszokra vonatkozó interpretálásával az elméleti fizika mind a mai napig adósa az emberiségnek. Gyula tért magához elsőként. Késő van – lihegte –, el kellene mennem...

– Kérlek, nagyon kérlek, maradj, ne menj el, ne hagyj itt!

– *Igazán* azt akarod, hogy maradjak?

– Semmit sem szeretnék jobban!

Másnap fáradtan, de nagyon boldogan ébredtünk, Gyula átugrott rokonaihoz a holmijáért, miközben én összekaptam magam, s úgy-ahogy rendbe tettem a lakást. Hamarosan visszatért átöltözve és megborotválkozva, s valami pacsuli kölnivel is beszórhatta magát, mert versenyt illatozott a vázában kókadozó rózsákkal, melyekre tegnap este – lányos zavaromban – elfelejtettem vizet önteni. Megettük a szendvicsmaradékokat, leöblítettük jó adag kávéval, aztán hozzáfogtunk az érdemi munkához. Gyula az asztalra pakolta az iratokról készített fényképeket, a térképek másolatait, s egy vaskos füzetet, amibe feljegyzéseit írta.

– Remek munkát végeztél – mondta elismerően –, minden felvétel sikerült, az iratok jól olvashatók, de az igazi ász a térképek fotói! Laci, az unokabátyám is kitett magáért, látod – magyarázta – különféle keménységű fotópapírt és speciális előhívókat alkalmazva, a papírképeken más-más részleteket tett láthatóvá! A legérdekesebb természetesen a kiretusálással végzett határmódosítás. Nézd csak, ezeken a képeken jól látható, hogy az eredeti vonalakat törölték, s újakat rajzoltak helyette! Aztán itt ez a másik felvétel, ezek a halvány pontok mutatják a kiretusált határvonalat, és ha ezt összehasonlítjuk a régi térképeken és a Levéltárban készített fényképfelvételen feltüntetett határvonallal, teljes egybeesés tapasztalható!

Előszedett egy lupét, azzal még jobban láthatóvá vált a térkép-fényképen végzett kaparások nyoma. Semmi kétség, az új térképen átrajzolták a szikes földek határmezsgyéjét, miután kijavították, lefényképezték, s az eredetit eltüntették. Lacinak azonban sikerült a fénykép ismételt lefényképezésével készített térképen is elővarázsolni az eredeti határ maradék nyomait. Az is jól látszódott a fényképeken, hogy az új határ, ami jelentős területet kanyarított ki a Rónaságból, utólag lett berajzolva, mert a kétféle vonal finom struktúrája jelentősen eltért egymástól. Igen durva csalás, csak az nem veszi észre, aki nem akarja!

A térképek után a levelek, szerződések és egyéb irományok tanulmányozására tértünk rá. Gyula rendbe rakta és csoportosította valamennyit, s füzetébe feljegyezte mindazt, amit tartalmuk rejtett. Néhol kérdőjelek mutatták, hogy valamit nem ért, nem csoda, legtöbbször véletlenszerűen fényképeztem, lemásoltam, ami a kezem ügyébe akadt, és amit fontosnak véltem, de sok esetben hiányoztak az előzmények, az ügyiratok közötti kapcsolatokat jelentő információk. Érdekes módon sok mindenre emlékeztem, s ahogy Gyula kérdezgetett, szajkó módjára elismételtem beszélgetéseket, megjegyzéseket, amelyeket hallottam ugyan, de a pontos értelmüket akkor még nem fogtam fel. Gyula feljegyezte mondataimat, *lassan összeáll a kép*, dicsért meg, eltűnőben vannak a fehér foltok...

Jóval elmúlt már dél, mire átnéztük a teljes anyagot. Az ebéd hiányát gyomrunk udvariatlan mordulásokkal jelezte, kimentem hát, s terepszemlét tartottam a gyéren feltöltött hűtőszekrény belsejében.

– Tojás, szalonna, kenyér és maradt még tegnapról néhány darab sütemény – soroltam Gyulának a szerény készletet. – Szalonnás rántotta?

– Jöhet – dörmögte az éhes lovag –, de sok tojással és még több szalonnával! – Ettünk, maradt még egy kis bor az üveg alján, azt is megittuk.

– A szendvicsen és a rántottán kívül van még más is, amit főzni tudsz? – érdeklődött szívem királya.

– Mi az hogy! Tudok még főzni teát – a lágytojás csak néha sikerül –, viszont messze földön híres a rántott levesem!

– Ajaj, legközelebb, ha jövök, be kell érnem a *zupával*!

– Te nagy csacsi, te! Hát nem veszed észre, hogy csak ugratlak? Dehogyis kell rántott levest enned, tudok én főzni, mondd meg, mi a kedvenc ételed és legközelebb majd azzal várlak. Egyébként – tettem hozzá pironkodva – nem készítettem ebédet, mert nem gondolhattam, hogy így alakulnak közöttünk a dolgok...

– Nem gondoltad? *Tényleg* nem gondoltad? – mosolyodott el huncutul, s közben rám kacsintott. Olyan ártatlan boci-szemekkel néztem rá, ahogyan csak Ruttkai Éva tudott nézni a nagyképű férjet alakító Bástira a *Butaságom története* című filmben.

– Elnézést – mondta kissé megilletődve –, honnan is tudhattad volna...

Délután átnéztünk még néhány iratot, majd Gyula becsukta jegyzetfüzetét, s megpróbálta összegezni a történteket.

– Rendkívül zavaros ügybe botlottál bele, drágám! Az egész konglomerátum a jogos és jogtalan lépéseknek valóságos kavalkádja, sokszor órákig tanulmányoztam a Btk.-t, amíg sikerült tisztába tennem egy-egy kényesebb részletet. A közigazgatási osztály is jócskán benne van a kulimászban, ott intézik a kisajátításokat, de ez az egész úgy, ahogy van, egy rendkívül rafinált elme művészi fokon kivitelezett koncepcióját tükrözi. Nehéz ellene harcolni és nem lesz könnyű feladat az igazságnak érvényt szerezni! Egyébként – tette hozzá –, nemcsak az íróasztalomnál ültem, hanem jó pár dolognak magam is utánajártam. Én is szoktam néha nyomozni, nemcsak te!

– És mit sikerült felderítened? – kíváncsiskodtam.

– Azzal kezdtem, hogy építőmunkásnak öltöztem. Szakadt, poros nadrág, viseltes pufajka, lyukas kalap, kitaposott cipő, az arcom bekenve korommal, s mindjárt nem tűntem olyan vonzónak, mint amilyennek te látsz! – Ekkor nagyot csíptem belé, nevetett, lefogta a kezem és megcsókolt. – Folytatom! Felkerestem a szikes földeknek azt a részét, ami az eredeti térkép és a kiretusált térkép határvonala közé esik. A feltételezésem igaznak bizonyult, a földeken javában építkeznek! Azzal az ürüggyel, hogy munkát keresek, bejártam az egész területet. Mindenütt megkezdett házak, különálló házfalak, kiásott alapok, néhol kerítések találhatók, de sehol egy kész épület. – A tanács erre adott megbízást! – válaszolta kérdésemre az építésvezető. – Nekünk mindegy, a tanács megfizeti, ők tudják, mire jó nekik a sok félkész, félbehagyott létesítmény!

– És mire jó? – kérdeztem csodálkozva.

– Ha úgy döntenek, hogy H mellett, a szikes földeken építik fel a műanyag gyárat, a kisajátított földekért komoly pénzeket fizet az állam a tulajdonosoknak. Ez a pénz annál több, minél értékesebb az ingatlan. Ha bizonyítani tudják, hogy a telkeken építkezések folynak, a házak már csaknem elkészültek, jelentősen megnőhet a kisajátításért járó juttatás. Érted, szívem? Az állam fizet azért, amit a térkép meghamisításával elcsaltak tőle, a tanács fizet azért, hogy néhány épületelem álljon a telkeken, és így még nagyobbat kaszálhassanak azok, akik benne vannak a svindliben!

Elmentem Szegeden a Földhivatalba – folytatta –, s kikértem ezeknek a telkeknek a tulajdoni lapját. Nem volt nehéz dolgom, ismernek jól, nem először fordulok meg náluk. Feljegyeztem a neveket, feltűnt, hogy sok a női név. Visszatérve H-ba lenyomoztam kik a tulajdonosok. Gondolom, kitalálod! A tanácsi vezetők hozzátartozói, természetesen leánykori néven, feleségek, nagynénik, unokatestvérek és más rokonok. Egyébként a te Edit barátnőd és Annuska kolléganőd is a tulajdonosok között van! Lehet, hogy gyanút fogtak, s nekik is köszönhető, ami veled történt.

– Akkor hát minden stimmel, megvannak a bizonyítékok, elkezdhetitek a nyomozást!

– Drágám, ez nem ilyen egyszerű! Bár a szabályzatban benne foglaltatik, miszerint nekünk, rendőröknek jogunkban áll, sőt kötelességünk jelenteni, ha bűnelkövetésre utaló magatartást észlelünk, esetünkben azonban röstellnék előállni azzal, hogy a kedvesemtől hallottam valamit... Első lépésként úgyis téged idéznének be, akkor meg mi értelme volna kettőnk kapcsolatát belekeverni ebbe a piszkos ügybe!

– Mit tanácsolsz, mit tegyek?

– Ismét csak azt mondhatom, két választásod van. Az egyik, ha elpakolom ezt az egész anyagot a szekrényem mélyére, elfelejtjük mindazt, amit kinyomoztunk és éljük a saját életünket. Lehetséges, hogy majd egyszer, egy másik ügy kapcsán fény derül bizonyos dolgokra, és akkor felhasználhatók lesznek ezek a bizonyítékok.

– Nem. Nem és nem! Folytatjuk azt, amit elkezdtünk, ebben már a múltkor megállapodtunk!

– Nagyon féltelek! Próbáld megérteni, bármennyire szeretném is, nem lehetek mindig melletted és a rendőrség sem képes garantálni a biztonságodat! Annyi minden történhet...

– Megismétlem a kérdést, mit kell tennem?

– Be kell jönnöd a H-i kapitányságra és állampolgári bejelentést tenned a bűnügyi osztály illetékesénél. Ezzel együtt a múltkor visszavont feljelentésedet is érvényesíteni kell, hozzátéve, hogy fenyegetés hatására vontad vissza azt. Mivel e pillanatban még én vagyok az életvédelmi osztály vezetője, a sérelmedre elkövetett dolgokról nekem kell beszámolnod. Az ügy jelentőségére való tekintettel szólni fogok a főkapitánynak és ő is jelen lesz a meghallgatásodon. Készítünk magnófelvételt, gyorsírók vezetik a jegyzőkönyvet, megmozgatjuk az egész apparátust! Újra megkérdezem, vállalod?

– Vállalom.

– Akkor beszéljük meg a részleteket! Jövő vasárnap – azt mondtad, az utána való hétfőre írt ki az orvos –, le kell jönnöd H-ba. Hétfőn megjelensz a munkahelyeden, felmondasz, kikéred a munkakönyvedet, nem törődve azzal, hogy esetleg csak önkényes kilépéssel engednek el. Kedd este találkozunk, majd tudatom veled a pontos helyszínt, addigra elkészítem a bűncselekményi tényállást, illetve készítek egy részletesebb vázlatot, ami segítségedre lehet. Szerdán lenne a nagy nap, bejössz a rendőrségre, megteszed a feljelentést, majd ahogy végeztünk, vonatra ülsz és utazol vissza Pestre. Még annyit: H-ban nem tudhat senki a közöttünk fennálló bizalmas kapcsolatról, különben érintettség címén azonnal elveszik tőlem az ügyet. Márpedig szeretnék részt venni a nyomozásban, azt remélem, Losonci visszatérte után is H-ban maradhatok. Rendkívül szegényes a H-i kapitányság, alig van emberük, igaz, mostanáig bűnügyek sem igen fordultak elő...

Van még egy érdekes hírem: megtudtam, hogy mostanában esedékes a felsőbb szervek döntése a műanyag gyár helyének kijelöléséről. Állítólag heteken belül eldől, a Dél-Alföld, vagy az észak-borsodi táj lesz-e a kedvezményezett, hol fog felépülni a gyár és a gyárváros. A tét igen nagy. Ha kiderül valami a tanács embereiről, átbillenhet a mérleg a borsodiak javára, vagy elhalaszthatják a döntést.

Egymást átölelve ültünk a pamlagon, Gyula elhallgatott, s mindketten elmélyülten töprengtünk a várható fejleményeken. Az idő gyorsabban haladt, mint szerettük volna, a délután estébe fordult. Bár lassan sötétedni kezdett, mi mégsem gyújtottunk lámpát, kedvünkre való volt a félhomály.

– Vajon H lakói hogyan vélekednek erről az egész iparosításról – tettem fel a költői kérdést. – Oly sokszor emlegetik, hogy az ő városuk a legszebb és a legcsendesebb, de mi lesz akkor, ha

a tőszomszédságukban felépítenek néhány gyárat, mellé lakótelepeket és üzletközpontokat, ha megnyitják a lignitbányát? Oda a csend, a nyugalom, belepi őket a por, a szenny, csak meg kell nézni azokat a kisvárosokat, amelyekből ipartelepet csináltak, mivé lett ott minden!

– Ez a kérdés engem is foglalkoztatott – ölelt magához szorosabban Gyula –, éppen ezért szóba elegyedtem néhány H-beli ismerősömmel és megkérdeztem az ezzel kapcsolatos véleményüket. Az eredmény engem is meglepett, kedvenc városunknak szinte valamennyi lakója egységesen a tanácselnök mellett áll, helyesli döntését, és alig várja, hogy felépüljön a gyártelep!

– De hát mi lehet ennek a magyarázata?!

– Ha igazából szeretnénk megérteni a város álláspontját, kissé vissza kell mennünk az időben. Nem röstelltem a fáradságot, felkerestem a Helytörténeti Múzeumot, melynek vezetője anyám egyik régi tanártársa, s elbeszélgettem vele H múltjáról. Kedves, értelmes asszony, örömmel fogadott és szívesen válaszolt kérdéseimre. – „H város – kezdte a történetet – az elmúlt két évszázadban az ország egyik leggazdagabb városa volt. Ennek ellenére kevesen ismerték és látogatták, mert a mocsaras, zsombékos földek, a vad, áthatolhatatlan erdők elzárttá, nehezen megközelíthetővé tették. A bekötő utat és a vasúti szárnyvonalat csak a második világháborút megelőző években építették meg. H-ban jelentős kézművesipar alakult ki, ennek két oka is lehetett, az elzártság és a város körül elterülő, mezőgazdaságilag megművelhető földterületek szűkössége. Ez a múzeum éppen azért létesült – folytatta a nő –, hogy bemutassa a városkában tevékenykedő fazekas, kovács, tímár és csizmadia mesterek életmódját, a mesterségek kellékeit, és az általuk készített legszebb termékeket. Híresek voltak a fafaragók is, gyönyörű órákat készítettek, s közülük nem kevesen Waldstadtban tanonckodtak, ott sajátították el az óragyártás tudományát. Egyébként, ha nem tudnád – tette hozzá anyám kedves barátnője –, éppen ennek a hagyománynak köszönhető, hogy H és Waldstadt testvérvárosi kapcsolatra lépett egymással!

A termékek értékesítése vonzó lehetőséget biztosított a kereskedelemnek, s néhány nagyobb kereskedőcsalád is megtalálta a számítását H-ban. A város gazdagodott, s a gazdag polgárok pénzük egy részét a domboldal felparcellázott földrészeibe fektették. Szőlőbirtokok, gyümölcsösök létesültek, mellettük borpincék, présházak, majd igényesebb nyári rezidenciák, villalakások épültek. A kiváló minőségű borok és gyümölcspálinkák újabb bevételi forrást jelentettek az amúgy is gazdag polgároknak, a városka bővült és szépült, fénykorát élte.

Az első világháború megpróbáltatásait még úgy-ahogy túlélte a város, a második világháborút követő évek azonban – sóhajtott bánatosan a nő – egy csapásra tönkretették mindazt, amit az elmúlt századok létrehoztak. A kézműipari műhelyeket államosították, egyetlen szövetkezetbe tömörítve valamennyit, s a kifosztott, kisemmizett tulajdonosok örülhettek, ha alkalmazottként dolgozhattak tovább. Sokan közülük elmenekültek, Jugoszlávián át elhagyták az országot, vagy aki ügyesebb volt, vagyonkája maradékát kimentve Pestre, vagy más nagyvárosba költözött. Hasonló sors várt a kereskedőkre is, csupán néhány szövetkezeti bolt maradt talpon. Fokozatosan megszűntek, megszakadtak a kereskedelmi hálózatok, az igényesebb termékek előállításához szükséges nyersanyag nem jutott el H-ba és ezzel együtt a kézműves munkák forgalmazásával sem törődött már senki. A szövetkezet megtelt eladatlan, igénytelen minőségű árukkal, következésképp a termelés visszaesett, majd teljesen elhalt. A fiatalok nem folytatták szüleik mesterségét, munkát nem lelve elvándoroltak H-ból, egyetemre mentek, vagy a nagyvárosok gyáraiban helyezkedtek el.

A szőlőbirtokok nagy részét a helyi tsz bekebelezte, mint köztudott, akinek a szőlő és a gyümölcsfa nem a sajátja, az nem műveli olyan féltő gonddal, ahogyan azt kell. Néhány kisebb szőlőtelep kivételével mára az egész szőlősdomb tele van elaggott, tönkrement gyümölcsfákkal, kipusztult szőlőtőkékkel, romba dőlt házakkal és beomlott boros pincékkel. A város

elszegényedett, de élni akar! Az itteniek egyetlen reménye, hogy a létesítendő ipartelep meghozza az áhított felvirágzást, a fiatalok munkához jutnak a gyárakban, lakást kapnak a lakótelepeken, bevezetik a gázt, csatornázzák a házakat, sűrítik az autóbuszjáratokat; a város gazdagodni fog, és visszaszerzi régi pompáját."

– Ez volt minden, amit megtudtam – fejezte be Gyula a múzeumvezető hölgy mesélte történetet – azt hiszem, így talán már érthető, miért pártolja H lakossága az iparváros létrehozatalát!

– És ha éppen az én bejelentésem lesz az, ami meghiúsítja H nagyra törő terveit? Emberi sorsok múlhatnak rajtunk, vállalhatunk ekkora felelősséget?!

– Drágám, nem mi fogjuk eldönteni, hol épüljön fel a műanyag gyár, H szomszédságában, vagy pedig Észak-Borsodban. A mi dolgunk a bűnösök felkutatása és átadása az igazságszolgáltatásnak. Azért ne feledd, akik ellen harcolunk, azok embert öltek – lásd Kucsenka –, s a te életed is veszélyben forgott! Ha valamelyik ütés vagy rúgás nagyobbra sikerül, ha nem jön ki házából az a derék ember, hogy segítsen... jobb rá sem gondolni, mi történhetett volna!

– Meddig maradhatsz? – kérdeztem Gyulát, s vállára hajtottam a fejem.

– Fél kilenckor megy az utolsó vonat, azzal hajnaltájt H-ban vagyok, és nyolc órakor felvehetem a szolgálatot.

– Átszállás, várakozás, megéri az a néhány óra, amit még együtt tölthetünk? – ő magához szorított és csókjaival borított el.

– Egyedül csak rajtad múlik, hogy megéri-e...

Kikísértem az állomásra, nehezünkre esett a búcsú, már mozgott a szerelvény, amikor az én drágám felugrott rá. Álltam a sínek mellett, könnyes szemmel néztem az egyre távolodó vonatot, az integető Gyulát, s addig maradtam, amíg a ködös éjszaka el nem nyelte azt a kicsiny fénypontot is, amit a vonat utolsó kocsijának halványsárga lámpája sugárzott.

Hétfő délután elmentem Ilonkához, volt még néhány kupac a professzor irományaiból, amit nem vizsgáltunk át. Elkezdtük a kutakodást, s végre valahára, úgy tűnt, ránk mosolygott a szerencse. Az egyik papírköteg alján megtaláltuk azt a zöldfedeles kis noteszt, amit az E-klubban láttam öreg barátom kezében. Ebben már szerepelt a nevem, mellette azok az időpontok, amikor találkoztunk. A notesz hátsó lapjára néhány telefonszám és név volt írva, az egyikben felismertem az Elektron Gyár központi számát, s a mellé jegyzett névben annak a férfinak a nevét, aki az import alkatrészek miatt reklamált azon a bizonyos értekezleten. A következő telefonszám a Kémiai Intézeté volt, a hozzá tartozó név azonban nem mondott nekem semmit. Még egy nevet találtunk, Edit férjéét, s mellette a H-i KERAVILL telefonszámát.

– Telefonáljunk – indítványozta a professzorné –, hívjuk először az Elektron Gyárat! – Az import osztályt kértem, a férfi jelentkezett, megismert és nevetve emlegette, hogy olyan jó hecc azóta sem volt az egész gyárban, mint amilyent én produkáltam. Persze, mondta, átszervezték mindent, a rétmétert már nem gyártják, új embereket vettek fel, nincsenek visszaélések, nincs is rendesebb hely az ő főosztályuknál széles e hazában! Szívesen találkozik velem, jól fog esni egy kis beszélgetés, megérti, hogy nem akarok bemenni a gyárba, ezért inkább találkozzunk a gyár mellett lévő Kiskakukk Eszpresszóban.

A találkozó másnapra maradt; kissé félve közelítettem meg a népszerű kis presszót, nem szerettem volna régi ismerősökkel találkozni. A férfi már várt, barátságosan köszöntött, s azonnal rendelt nekem egy habos kávét. Beszélgetni kezdtünk, láttam, fúrja az oldalát, mit is akarok tőle.

– Honnan ismeri a professzort? – tértem a lényegre.

– Pár éve levelező szakon a tanítványa voltam, megkedveltük egymást, néha az előadások után összeültünk és beszélgettünk. Nem sokkal a maga belépése előtt felhívott és érdeklődött, mi újság a gyárban, vannak-e visszaélések, történnek-e igazságtalanságok. Említettem neki Novákékat, elmondtam, szerintem ott valami nagyon nincs rendben és arra is utaltam, mennyire tehetetlen a vezetőség.

– Engem a professzor irányított a maguk gyárába! Ön mondta neki, hogy Novákék felvennének valakit?

– Nem, erre nem volt szükség. A gyár az üres álláshelyek listáját rendre elküldi a felsőoktatási intézményeknek, és a gyári lapok is közlik, hol van munkásfelvétel!

– Volna még egy kérdésem, mond magának valamit ez a két név – és felolvastam a noteszban talált másik kettőt.

– Hogyne! – válaszolta. – Mindketten az évfolyamtársaim voltak, szintén jó barátai a professzornak, volt úgy, hogy négyesben ültünk be egy vendéglőbe sörözni!

– És még egy utolsó kérdés, hallottak önök valamit a Sárga Angyal Szövetségről? A professzor nem tett ezzel kapcsolatban valamilyen célzást?

– Az autómentősökről? Nem, semmit, a professzor az utóbbi időben már nem is járt kocsival, erősen megromlott a látása...

Megköszöntem a kávét és a kellemes beszélgetést, majd elbúcsúztam a férfitől, s vele együtt az utolsó reménységemtől is, hogy fény derüljön a sárga angyalok titkára.

– Péter, ezek szerint, a tanítványaitól kapta az információkat – mondta Ilonka, miután elmeséltem neki a történteket –, és valószínűleg az ő segítségükkel helyezte el az embereit a szóban forgó intézményeknél. Csak arra nem tudunk sehogyan sem rájönni, személy szerint kik lehetnek a sárga angyalok, és ki volna az a bizonyos felső kapcsolat! Sajnos, több anyagom nincs, Emilyvel átnéztünk mindent: pincét, padlást, szekrényeket, de még egy árva papírfecnit sem találtunk!

Hívtam Gyulát, beszámoltam a fejleményekről; vigasztalt, azt mondta, ez is komoly eredmény és dicséretes nyomozati cselekmény. – Holnap nem hívhatlak – mondtam –, mert Ilonkával operába megyünk! A Varázsfuvolát nézzük meg, Mozart egyik híres darabját... – Gyula hangja élesen csattant:

– Azért, mert egy *fakabát* vagyok, még tudom, hogy melyik operának ki a szerzője! Egyébként – mondta büszkén – végignéztem a Szegedi Szabadtéri Játékok majdnem valamennyi előadását, ha csak módomban állt, magamra vállaltam az ügyeletet.

– Hát ez egy remek hely, ez a rendőrség! Kultúra, sport, s mindez munkaidőben, államköltségen...

– Csípős a nyelved, te kis boszorkány, de nem kapom fel a vizet, már alig várom, hogy túl legyünk ezen az egészen, s melletted ülhessek az operában, vagy a hangversenyeken. Mulass jól, élvezd a muzsikát, és holnapután okvetlenül hívj!

Az orvos gyógyultnak nyilvánított, s hétfőtől kiírt munkára. Vasárnap reggel ismét a vonaton ültem és döcögtem a Nagyalföld sivár pusztaságán keresztül H felé. Ahogy leszálltam a vonatról, egy férfi lépett hozzám, Garai alhadnagy, mutatkozott be, majd kocsival Erzsi néni-hez fuvarozott. Ugyanazzal a rozzant kis Trabanttal mentünk, amelyikkel néhány hete Gyula vitt ki az állomásra. Tobi kutya hatalmas lelkesedéssel fogadott, nyakamba ugrott, képen nyalt, összekoszolta a kabátomat és kiszakította a harisnyámat – egyszóval teljes volt a viszontlátás öröme. Erzsi néni visszafogottabb volt, említette, hogy megkapta a lapot, amit küldtem, ebédet is készített, üljek már le, biztosan éhes vagyok. Meséltem neki a professzor

haláláról és a temetés részleteiről, de alig mutatott érdeklődést, kedvetlenül, foghegyről mondott néhány szót, láttam, hogy gondja, baja van...

– Megtudtam valamit arról a vadászruhás fiatalemberről, aki a múltkor nálunk járt! – bökte ki végül, ami a begyét nyomta. Még a szívverésem is megállt, biztosan valami nőügy! A város pletykásai hírt hoztak Gyuláról, még az is lehet, hogy van egy felesége és két gyereke, vagy két felesége és egy gyereke, vagy.... a fene sem tudja, kije-mije van, túl szép volt ez az idill, most jön a szomorú valóság, az ébredés a szép álomból! Erősen megmarkoltam az asztal szélét, nehogy alá essem, ha meghallom a szörnyű valót. Erzsike néni komótosan lenyelte a szájába gyömöszölt hatalmas falat süteményt és folytatta:

– Az a férfi egy rendőr! És maga tudta ezt! – a megkönnyebbüléstől hanyatt dőltem a széken és kacagni kezdtem.

– Rendőr? Lehet. Amikor találkoztam vele, azt mondta, munkát keres H-ban. Ezek szerint talált!

– Még hogy jogvégzett ember létére rendőrnek menne!

– Drága nénje, a rendőrségen sem mindenki posztos rendőr! A rendőrtiszteknek alapos jogi ismeretekre van szükségük. A nyomozóknak pedig...

– Hát persze, nyomozó! Jól mondta Kovács szomszéd, ide vettem ezt a pesti nőt, aztán a nyakunkra hozza a rendőrséget! – A felháborodástól alig jutottam szóhoz.

– Mit képzel rólam, Erzsi néni? És különben is, mi dolga lenne magának a rendőrséggel? – Az asszony zavartan babrálta a terítő rojtjait. Vállát vonogatva, kedvetlenül válaszolt.

– Nem akartam beszélni róla, de most már mindegy. Tudja, a fiam sok pénzt hagy itt, hogy ne szenvedjek hiányt semmiben, és a Kovács Pityu azt tanácsolta, ne forintban, hanem dollárban kérjem a bankókat. Ők a barátjával átváltják, és így sokkal többet kapok érte, mint amennyit a bank adna. Azt mondják, ez szabálytalan, ha a rendőrség megtudja, bekasztlizhatnak! Maga meg idehoz egy nyomozót, oszt egész este ott pusmog vele a kisszobában... – Nem győztem magyarázni, hogy nincs közöm az ő dolgaihoz, felőlem annyit valutázhat, amennyit csak akar, de hiába, sehogy sem akart megnyugodni. Dühösen vonultam a szobámba és hamar ágyba bújtam. Nem elég a magam baja, még ilyen hülyeségekkel is szekíroznak. Ügyes ember ez a Kovács szomszéd, degeszre keresi magát Erzsi nénin, de ki az ördög bánja mit művelnek, még csak az kéne, hogy H városka összes bűnügyét magam intézzem el!

Mindig is utáltam a hétfő reggelt. Még azokban az időkben sem szerettem hétfő reggel felkelni és munkába menni, amikor a legérdekesebb feladataimon dolgoztam, amikor legszívesebben haza sem mentem volna péntek este, hanem kedvenc műszereim és számításaim társaságában az egész hétvégét munkahelyemen töltöttem volna. Talán embertársaim hangulata ragadt rám, talán valamiféle telepatikus kapcsolat révén az én antennám is vette a hétfő reggeli munkaundor atmoszférikus jeleit. Azon a bizonyos hétfő reggelen azonban – semmi kétség –, a rossz hangulatra megvolt minden okom. Kedvetlenül kászálódtam ki az ágyból, magamra húztam a legvacakabb ruhámat és megreggeliztem. Az utca száraznak tűnt, a tegnap esti szélvihar felszárította a megolvadt hólé nagy részét. Gondoltam egyet, s a fészerből előhoztam a biciklimet. Az út nagy részét kerékpáron tettem meg, csak néhány helyen, a síkos, hóbuckás szakaszokon kellett leszállnom és magam mellett tolni a gépet.

Ezen a ködös reggelen a városháza szokatlanul barátságtalannak tűnt. Belebotlottam néhány ismerősbe, köszöntöttük egymást, de egyikük sem kérdezte, mi van velem, miért nem láttak az elmúlt hetekben. Amikor beléptem a titkárságra, kissé meglepődtem, alig ismertem meg Annuskát! Haja zsírosan és rendetlenül lógott, arcán nem volt smink és kedvenc ékszereit sem viselte.

– Jó, hogy végre itt vagy – szólt rám köszönés helyett –, már alig győzöm a sok munkát, a kis Verát küldték ide a könyvelésről, de olyan ügyetlen, inkább hátráltat, mint segít! Nem vagyok jól, sietek az orvoshoz, ülj le a telefonhoz és fogadd a hívásokat. Ezeket meg gépeld le! – lökött elém egy halom kézzel írt förmedvényt.

– Szervusz, Annuska – köszöntöttem – azért jöttem, hogy elintézzem a kilépésemet. Megyek vissza Pestre, az engem ért támadás elvette a kedvem a ti kedves kis városkátoktól!

– Ne bomolj már, azért, mert néhány részeg egy kicsit kötekedett veled, még nem kell megfutamodni. Mondta Béla, hogy elestél, ellopták az órádat és az egyik ürge véletlenül beléd botlott...

– Lemegyek a személyzetire. Az elnök elvtárs mikor jön be?

– Ennyire komoly a szándékod? Egy hónapig legalább maradj még, amíg találnak helyetted valakit! Az elnök délután lesz bent – tette hozzá kedvetlenül.

A személyzetis nő szótlanul vette tudomásul bejelentésemet, úgy tűnt, nem okoz neki különösebb megrendülést távozási szándékom. Elmondta, mit kell elintéznem, és kikkel kell aláíratnom a kilépő cédulámat.

– Hozzájárulással szeretnék távozni – közöltem.

– Az elnök elvtárstól függ, hogy milyen feltételekkel bocsát el. Legutoljára neki kell a sétáló papírodat aláírni!

Annuska mérgelődött még egy darabig, próbált marasztalni, majd áthívta Verát, és rajta töltötte ki bosszúságát. Nem törődtem vele, intéztem a kilépésem, szaladgáltam egyik szobából a másikba. Az ebédszünetben visszavittem a kerékpárt a KERAVILL-ba. A főnököt, Edit férjét kerestem, megkértem, vegye vissza a bringát fél áron vagy bizományban, és ha jár érte valami, küldje el a pénzt a pesti címemre.

– Nem szokásunk az ilyesmi – nézegette a gépet –, de magával, kedves Zsuzsa, kivételt teszek. Látom, jó állapotban van a kerékpár, majd a segédem letisztogatja és átfényezi, nyugodt lélekkel eladhatjuk újként. Elmegy, itt hagyja a várost?

– Kérdeznék valamit. *Maga* szólt a professzornak, hogy valami bűzlik a tanácsnál?

– Igen.

– Miért?

– Féltem Editet, aggaszt, hogy belekeveredik valamibe, jó lenne kipucolni azt a kígyófészket! Szegény öreg azt ígérte, küld valakit, aki majd rendet csinál...

– Ez a valaki lettem volna én!

– És most elmegy...

– Amit tudtam, megtettem. A többi már nem az én dolgom!

– Értem, és köszönöm.

– Visszaveszi a biciklit, én pedig ezt köszönöm.

A délutánt munkával töltöttem, nem tudtam megállni, hogy ne segítsek Annuskának. – Az elnök csak holnap reggel jön be – mondta ridegen.

Már hat óra felé járt, amikor elindultam haza. A ritkásan álló utcai lámpák halvány fénytócsái között sötétség volt; a csupasz fák pókhálószerű árnyékot vetettek a jeges, hóbuckás útra. Amikor átvágtam a Petőfi téren, hirtelen úgy éreztem, valaki követ. Óvatosan hátranéztem, ijedten láttam, hogy egy nem éppen bizalomgerjesztő külsejű ember halad mögöttem. Zsíros

kalapját mélyen a szemébe húzta, nadrágját és elnyűtt kabátját szakadások és sárfoltok tarkították. Sietősre vettem a tempót, miközben riadtan kémleltem az utcát, nem jön-e valaki, akitől a legrosszabb esetben segítséget kérhetnék. A vidék néptelen volt, csak a titokzatos idegen halk lépései neszeztek a puha sötétségben. Behúzódtam az egyik kapualjba és megfogtam a kilincset, mintha be akarnék menni. A férfi mellém lépett, megszólalt és – majd' elájultam – Gyulát ismertem fel benne!

– Ne szólj semmit, én vagyok, figyelj! Holnap öt órakor gyere el az Ibolya utca hétbe, egy barátom lakása, ott találkozhatunk! Tudod, hol van?

– Tudom, a rendőrség mögötti utca... De annyira megijedtem, nem gondoltam, hogy te vagy az!

– Óvatosnak kell lennünk, mondtam már. Menj előre, mögötted leszek, hazakísérlek és vigyázok rád!

– Gyula a közelemben van, megóv minden bajtól – gondoltam. Megnyugodva folytattam utam, csodálatos érzés volt biztonságban érezni magam.

Másnap reggel a szobámban ülve, idegesen remegve vártam mikor hivat az elnök. Már mindent elintéztem, csupán az ő aláírására volt szükség ahhoz, hogy átvehessem a munkakönyvem. A kis Vera lépett a szobámba.

– Az elnök elvtárs kéret...

Karba tett kézzel, elterpeszkedve ült a foteljében, lefittyenő ajkát gúnyos mosolyra húzva. Most nem volt kávé és tea, még ülőhellyel sem kínált meg.

– Látom, menni készül – mondta csípős hangon a város kiskirálya. – Rosszkor teszi, nagyon rosszkor, igen nagy szükség volna a munkájára, Annuska beteg, a kis Vera ügyetlen, maga pedig nemcsak minket, hanem – ha jól értem –, állítólagos nagynénjét is cserbenhagyva, távozni óhajt! Nagy kár, kedves Zsuzsa, hogy egy ilyen intelligens nő olyan értetlen és élhetetlen! Tudom, hiába is kínálnék fizetésemelést, busás prémiumot, hogy új órát vásárolhasson az ellopott helyett, akkor sem maradna... *Vagy talán igen?!*

– Nem kívánok H-ban maradni, már így is túlságosan emlékezetes marad számomra ez a kisváros. Ami pedig a nagynénémet illeti, ne aggódjon érte, rendben lesz minden. Kérem, engedélyezze a kilépésemet hozzájárulással, és írja alá a papíromat!

– Máris aláírom. Hozzájárulásról azonban szó sincs, csakis önkényes kilépőként távozhat. S ha ez nem felel meg, akkor fegyelmi úton eltávolítva!

– Köszönöm, elmegyek önkényes kilépőként...

– Tessék, itt a papír! – Átvettem az irományokat, majd kezet nyújtottam neki.

– Jó napot kívánok!

– Jó napot magának is! – szorította meg a kezem, majd fintorba torzított arccal hozzátette: maga örök vesztes!

Illedelmesen elbúcsúztam mindazoktól, akikhez valamiféle baráti szálak fűztek, elbeszélgettünk, lassacskán eltelt a kínos délután, majd fél ötkor összekaptam magam és elmentem az Ibolya utcába. Becsöngettem, s pár pillanat múlva Gyula már nyitotta is a kaput. Gyorsan besurrantam, végre itt vagy, lihegte, hosszú percekig öleltük, csókoltuk egymást, majd Gyula ölbe kapott, és úgy vitt be a szobába.

– Rengeteg megbeszélnivalónk van – tett le. Az asztalhoz ültünk, ahol már előkészítve ott hevertek az irományok. – Itt van a vázlat, amit számodra készítettem, ezt otthon majd írd át,

nem lenne jó, ha valaki felismerné az én kézírásomat. Figyelj, vegyük át pontról pontra az egész anyagot! – Gyula alapos munkát végzett, logikus, értelmes összeállítást készített, megjelölve, mikor, melyik bizonyítékra kell hivatkoznom. Megerősítette, hogy ő is jelen lesz a meghallgatásomon, neki kell majd beszámolnom arról, miért vontam vissza a feljelentésemet és ki, mivel fenyegetett meg. Összeállította a nekem feltenni szándékolt kérdéseket, mellette mindenhol feltüntetve a választ, amit javasol. Persze, ha én valami mást is fontosnak tartok, ha visszaemlékszem még valamire, mondjam el bátran. Az idő haladt, Gyula az órájára pillantott.

– Egy kurta órácskát még együtt tölthetünk, gyere, lopjunk el egy kis időt a mennyországból!

Ez az óra a kurtánál is kurtábbnak bizonyult...

– Taxival menj haza! – figyelmeztetett a búcsúzáskor –, és holnap is taxival gyere a kapitányságra; állapodj meg a sofőrrel, hogy fél tízre menjen ki érted! Az anyagot el kell vinned – tette hozzá – furcsa lenne, ha én venném elő a fényképeket és a filmeket a meghallgatásod közben. Nézd, itt ez a vászonzsák, ebbe belefér minden, átvetjük a válladon, vedd rá a sálad és a kabátod, nehogy valaki elvegye tőled! – Kissé kényelmetlenül éreztem magam, a kabát egyszeriben szűk lett. Mintha púpom vagy gerincferdülésem lenne, pont úgy néztem ki.

A kihalt, csendes kis utcán elindultam a Fő tér felé, a taxiállomáshoz. Ahogy a Széchenyi út sarkára értem, taxi fékezett le mellettem. A taxis az utasülés fölött átnyúlva kinyitotta előttem az ajtót.

– Szálljon be, hölgyem, mára befejeztem a műszakot, megyek haza, ez volna az utolsó fuvarom! Olcsón megszámítom... Örömmel ültem be, szerettem volna mielőbb hazaérni, rengeteg tennivaló várt rám és éhes is voltam. A sofőr felgyorsított, ügyesen lavírozgatva haladt a rosszul takarított város útjait borító hó- és jégbuckák között. Nem szólt semmit, figyelmét az útra összpontosította. Egyszerre furcsa, édeskés szag csapta meg az orrom. Lehet, hogy a sofőr vásárolt valamit és most viszi haza – futott át az agyamon. Fáradtság tört rám, a fejem lekonyult, kissé elbóbiskoltam. Hirtelen felriadtam, éppen az Akácos út legsötétebb részén jártunk, amikor halk mocorgásra lettem figyelmes. Valami megmozdult a hátsó ülésen, talán egy állat, vagy ember van ott, futott át hirtelen az agyamon. Rémültem kaptam hátra a fejem, csak annyit láttam, hogy egy sötét alak magasodik fölém, ám mire felfogtam volna, mi is történik, hatalmas mancs csapódott az arcomba, s az orromhoz nyomott rongy a kloroform átható szagától bűzlött. Zuhanni kezdtem, végtelennek tűnő mélység nyílt meg alattam, és aztán a sötétség...

Mintha milliónyi kést forgatnának a fejemben – arra tértem magamhoz. Valami rettenetesen nyomta a hátam, dohos, áporodott szag ülte meg a levegőt és fogalmam sem volt, hol lehetek. – Ez valami rossz álom, fel kell ébrednem – erőltettem az agyam minden eredmény nélkül. Lassan, mint amikor sűrű pára üli meg a tájat, s a felszálló ködből kezdenek kibontakozni a tárgyak körvonalai, úgy tértem magamhoz és fogtam fel, mi történhetett velem. Óvatosan felültem, egy kemény dikón feküdtem, két rossz szagú lópokróccal letakarva és Gyula vászontáskája volt az, ami a hátamat nyomta.

– Legalább a bizonyítékok megmaradtak! – kapaszkodtam bele az öröm eme egyetlen forrásába, hogy ne vegyen rajtam erőt a kétségbeesés.

– Hová vittek, hol vagyok? Segítség, segítség! – erőtlenül kiáltoztam, a hangom mintha egy hordó mélyéről jött volna. Hajnalodott, a fekhelyemmel szemben lévő, vasrácsos ablakon át halványan derengő szürkeséget pillantottam meg. Támolyogva, szédelegve álltam fel, körülnéztem, hová kerültem, volna-e valami lehetőségem a szökésre. A kicsiny helyiség valaha szebb napokat látott szoba lehetett, málladozó falain ezüstfestékes minták maradványai virítottak, ám a legtöbb helyen a vakolat is hiányzott, előbukkantak a csupasz téglák. Az

egyetlen ajtó vastag fából készült és vadonatújnak látszott, hatalmas kilinccsel, modern biztonsági zárral ellátva. Megpróbáltam nyitogatni, vertem, ráztam a kilincset, mindhiába, a masszív zár nem engedett. Kitártam az ablakot, a kívülre felszerelt vasrács is hibátlan volt és olyan sűrű, hogy csak a kezem fért ki nyílásain. Körülnéztem a félhomályban, a ház körül néhány elvadult szőlőtőkét és lombjavesztett gyümölcsfát fedeztem fel. Tájékozódni akartam, amennyire szűk látószögem engedte, vizsgáltam a tájat épületek és emberek után kutatva. Ahogy erősödött a fény, egyre többet láttam és úgy véltem, hogy a szőlős dombok vidékére hoztak. – Valamelyik elhagyatott présház, vagy félig romos villalakás az, ahová bezártak – elmélkedtem. Ez utóbbi feltételezésemet igazolta a sarokban elhelyezett kicsiny hősugárzó is. – Ide bevezették a villanyt! Akkor ez valami előkelőbb ház lehetett!

Szemügyre vettem szobámat, a szűk, kemény kis fekhelyen kívül egy rozoga asztal, szék, a sarokban rozsdás állványon pléhlavór, mellette vizes kanna, s kissé távolabb fedővel letakart veder – ez volt minden. Vizet töltöttem a kannafedőbe és mohón ittam. Ettől kissé felfrissültem, fejfájásom és szédülésem csökkent. Nem mertem mosakodni, ki tudja, mennyi ideig kell a kanna víznek elégnek lennie.

Ahogy túl voltam az első sírógörcsön, megkíséreltem logikusan átgondolni és felmérni helyzetemet. – Elraboltak, nehogy vallomást tegyek! Ki tudott erről? Gyula csak a rendőrtársainak tett említést az én tervbe vett állampolgári bejelentésemről. Tehát macska van a galambok között, valaki a rendőrök közül Tenkesék embere! Aki a taxiban az arcomba nyomta a rongyot, minden bizonnyal egyike a három behemótnak, utcai támadóimnak. A sofőr biztosan nem közülük való, termetre, méretre kisebb, mint amilyennek a három lakli tűnt ott az utcán. Gyula azt mondta, a napokban eldől a nagyberuházás helyszínének sorsa, talán erre az időszakra akarnak kivonni a forgalomból! Egy-két hét, vagy hónap, ki tudja?

Gyula! Gyula és Gyula! Mit fog majd gondolni, miért nem mentem be a kapitányságra? Talán azt hiszi, megfutamodtam, valahová elszöktem, hátat fordítva mindennek és mindenkinek? Nyilván első dolga lesz felkeresni Erzsi nénit, na, tőle aztán nem sok jót fog hallani... – Minden helyzetet, szituációt végiggondoltam, megpróbáltam magam Gyula helyébe képzelni, mit tennék, mihez fognék, milyen feltételezésekkel élnék?

Elálmosodtam, ledőltem a kemény kis díványra és elbóbiskoltam. Kulcs csikorgására ébredtem, riadtan ültem fel, az ajtó kivágódott, s egy ijesztő külsejű vénasszony állt a küszöbön. Ételszagot árasztó kislábast tett az asztalra, majd a mosdótálat megtöltötte vízzel, s a kiürült kannával kezében kiment, gondosan bezárva az ajtót maga mögött. Kisvártatva visszatért, kezében a friss vízzel teletöltött bádogedénnyel. Ekkor elébe álltam és könyörögni kezdtem:

– Kérem, az Istenre kérem, engedjen el! Vagy ha nem teheti, legalább adjon át egy üzenetet valakinek, aki... – Hatalmas pofont kent le visszakézből, a dikóra estem, repedt bordám felsajdult. Elém ugrott, ujját ajkára illesztve csendre intett, gyors mozdulattal az ajtóra mutatott, amely mögül mocorgás, lábdobbanás zaja hallatszott. Szó nélkül kiment, kattant a zár, lépések távolodtak, majd újabb ajtócsapást és zárkattanást hallottam. Kisvártatva motor zúgott, valaki autón hozhatta fel az asszonyt és az étket, s most elindultak visszafelé. Kinyitottam az ablakot, hallgatóztam, a motorzaj halkult, majd teljesen elenyészett. A lábasban kolbászos paprikás krumpli volt, nagyon éhes voltam, elfogyasztottam a felét.

Az étkezéstől kissé megnyugodtam, egy darabig biztosan nem jön senki, tűnődtem és megpróbáltam *belakni* a sivár kis szobát. Megmosakodtam, kilötyköltem a fehérneműmet, a hősugárzó közelébe tettem száradni, majd szemügyre vettem a fedéllel ellátott vödröt. – A börtönökben küblinek hívják az ilyen alkotmányt – állapítottam meg. – Ha sárga angyal is a nevem, mégsem vagyok testetlen, mint az égi angyalok, más lehetőségem pedig nincs! A vászontáskát a dikó szakadt huzata alá rejtettem; elégedetten konstatáltam, hogy a nagy marhák nem vették észre a nálam lévő bizonyítékokat, Gyula drágaságom igen ügyesen rejtette el!

Mindenesetre – rágtam magam –, ha tudnak a bizonyítékokról, keresni fogják, lehet, hogy szerencsétlen Erzsi néni házát dúlják majd fel. Szegény kis néni, elátkozza még a pillanatot is, amikor engem befogadott!

Másnap ismét megjelent a vénasszony, hozott vizet és meleg ételt – ezúttal kelkáposzta főzeléket szalonnával és kenyérrel –, majd a küblit is kiürítette. Próbáltam jelbeszéddel könyörögni neki, de öklét rázva közeledett felém, riadtan bújtam a sarokba, nehogy megint lekeverjen egyet. És ez így ment öt napig, teljes öt napig...

Hogy telt ez az öt nap? Számos regényben olvastam arról, mit tesznek a magánzárkások, hogy meg ne bolonduljanak és megőrizhessék fizikai erőnlétüket is. Le-fel járkáltam, egyszerűbb tornagyakorlatokat végeztem, időnként kinyitottam az ablakot és segítségért kiáltoztam. A vidék csendes volt és kihalt, ember nem járt erre, de még egy kóbor kutyát vagy macskát sem láttam. Néha-néha varjak telepedtek a fákra, károgásuk volt az egyetlen „zene", ami fülembe eljutott. Csaknem mindig Gyula járt az eszemben, egyszer olvastam valami könyvet a telepátiáról, s abban olyan megtörtént esetekről írtak, amikor egymáshoz közel álló emberek vészhelyzetben, vagy nagy csapások esetén képesek voltak gondolati úton kommunikálni egymással, haláleseteket megérezni, eltűnt személyeket felkutatni... Hát ez az! Gondolati tréningekbe kezdtem, hosszú ideig erősen koncentráltam Gyulára, majd a helyre, ahol vagyok. Néha hangosan is kiáltoztam a nevét, hívtam, biztattam a keresésre, nehogy azt gondolja: önszántamból tűntem el! A napok teltek, változás nem volt, megállt velem az idő, nem történt semmi...

Minden reggel körmömmel kis rovátkát véstem a fal egyik épen maradt darabjára, mert hallottam, hogy fogságban elvész az időérzék, s a rab nem tudja, valójában hány nap telt el, mióta van bezárva. A hatodik nap reggelén is bevéstem a falba a jelet, megettem a maradék grízes tésztát, elvégeztem egyszerű kis napi teendőimet és vártam a délutánt, ahogyan az éhes állat várja a megszokott időben az etetést. Négy óra, öt óra, sehol senki. Eljött az este, aztán a másnap reggel, s én ott voltam bezárva egy bő fél kanna vízzel, egyetlen falat étel nélkül. A harmadik délutánon is hiába vártam az öregasszonyt, estére pánik tört ki rajtam, sírtam, üvöltöttem, vertem és rugdostam az ajtót, kiálltam az ablakba, rekedtre ordítva magam. Mindössze annyit értem el, hogy éjjelre bedagadt a torkom, s úgy éreztem, lázam van.

A dühöngést apátia váltotta fel, pokrócokba csavarva feküdtem valami furcsa, félig alélt állapotban, a gondolataim összekeveredtek az álmaimmal, már azt sem tudtam, mikor alszom, és mikor vagyok ébren. Annyi eszem még volt, hogy a vizet gondosan beosszam és csak akkor igyak néhány kortyot, amikor már végképp nem bírom a szomjúságot. Az éhségérzet viszonylag hamar megszűnt, csak a víz, a folyadék után áhítoztam. Egyik reggel havas eső hullott, megpróbáltam a kannafedélbe egy kis csapadékot gyűjteni, és diadalüvöltésben törtem ki, amikor összejött néhány korty. Sajnos, az eső elállt, s én magamba roskadva, szomjúságtól felsebzett szájjal hevertem a dikón.

– Ez hát a vég... Nem látom többé Gyulát, eltűnök ebből a világból, a szüleim talán már várnak, ott majd jó lesz nekem. Szenvedtem a szomjúságtól, a gyengeségtől, a szennytől, a mosdatlanság mocskától, a halálfélelemtől. – Milyen egyszerű ez az egész – tűnődtem –, milyen egyszerűen intéznek el! Nem kell engem lelőni, legyilkolászni, mint egy paprikás lében megfőzésre érdemesített csirkét, éppen csak magamra kell hagyni. Meddig élhet egy ilyen legyengült szervezet, mint az enyém? Pár nap, legfeljebb egy hét! Valamikor majd eljönnek, ásnak itt a közelben egy mély gödröt, ugyan már, ki bukkanna a nyomomra?

Elfognak és felkötnek,
áldott földdel elfödnek
s halált hozó fű terem
gyönyörűszép szívemen.

József Attila időszerű sorai nem tudtak megvigasztalni, sírva borultam az asztalra. – Nem szabad elhagyni magam, amíg csak élek, van remény. – Sétálgatni kezdtem, megmozgattam tagjaimat, ittam két korty vizet. – Meddig élhetek? – latolgattam. – Állítólag volt valaki, aki beleesett egy kútba, s tíz nap után élve húzták ki! Persze, ő ihatta a kút alján összegyűlt posványos vizet, de én...

Másnap reggel újabb rovátkát véstem a falba. Megkezdődött éhezésem negyedik napja. Fázósan húztam össze magam, hideg volt a szobában. A hősugárzóra néztem: nem működött, az érintkezés valahol megszakadt. Próbáltam megjavítani, de ahogy hozzáértem, az izzószálak több helyen is elszakadtak, szétmálladoztak. – Kihűlök, vagy éhen halok, most már mindegy, feladom! – Megittam az utolsó nyelet vizet, felvettem a sálamat, sapkámat, kabátomat, magam mellé helyeztem a vászontáskát és a retikült, bebújtam a lópokrócok alá, majd lelkemet Istennek ajánlva készültem a halálra. Átgondoltam egész életemet, mit tettem jól és mit rosszul, kinek ártottam, kinek használtam, és ha tehetném, kitől kérnék bocsánatot. Lassan elálmosodtam, valami furcsát álmodtam, de az álom túl meggyőzőnek tűnt. Feleszméltem és rádöbbentem, hogy amit hallok, valódi zaj és nem álombeli zsongás.

Hirtelen felültem, lépteket hallottam, kulcs fordult a zárban, s a küszöbön ott állt a vénasszony. A kendő félig eltakarta az arcát árnyékot vetve a szemére, ami – mire figyel fel az ember még ebben az iszonyú helyzetben is – határozottan kék volt. Nem hozott magával semmit, megállt előttem összefont karokkal és kiabálni kezdett.

– Kifelé, kifelé, tűnjön el gyorsan! – Mint az őrült, ugrottam fel, magamhoz szorítottam a táskákat és botorkálva, dülöngélve inaltam ki a házból. A szoba előterének vasajtaja is nyitva volt, léptem volna át a küszöbön, de elgyöngült lábam megcsúszott, s arccal előre kizuhantam az ajtón. A sáros-köves föld felsebezett, vérzett az orrom és az arcom, nem törődtem vele, felugrottam és rohantam tovább. A vizes füvön keréknyomokra bukkantam, egy darabig ezeket követtem, majd arra gondoltam, megjöhet az autó, és ismét elkapnak. A villanypóznasor a ház mögött úttalan utakon vezetett, arra sem jó mennem, gondoltam, akármerre húzódik, nagy kerülőt tesz! Kis ösvény keresztezte az utat, arra ráfordultam, találtam egy bokros-bozótos zugot, oda bújtam be. Kicsit rendbe szedtem magam, vérző, sáros arcomat letörölgettem a zsebkendőmmel, a vászonzsákot a kabát alá dugtam, retikülömből kivettem irataimat, zsebembe gyűrtem, s a táskát elhajítottam. Körülnéztem, hallgatóztam, de néma csend volt, lépteket vagy motorzúgást nem hallottam. Próbáltam tájékozódni, kitalálni, hogy a szőlős dombság mely részén lehetek, merrefelé terülhet el a város. Még az ősszel bicikliztem errefelé, emlékszem, a dombok alatt elhanyagolt aszfaltútra leltem, azon karikáztam végig, s eljutottam Szőlősházára, a szomszéd településre. Egy biztos, lefelé kell menni, az út a dombok alatt, a város szélén vezet.

Felszedtem egy szőlőkarót, azt használtam botnak, arra támaszkodva bukdácsoltam a sáros, havas-latyakos terepen. Most láttam hasznát annak, hogy korábban annyit gyalogoltam, bár legyengült és elesett voltam, turistáskodáshoz szokott lábaim vittek, röpítettek. Ahogy elmúlt kezdeti fáradtságom, már egészen jó tempóban tudtam haladni. Utam elkanyarodott, majd kis házacskához értem, minden bizonnyal az épségben maradt nyaralók egyikét találtam meg. Ajtaja, ablakai be voltak zárva, azonban kertkapuja nyitva állt. Beléptem a kertbe, hullott gyümölcs után kutattam, s az egyik almafa alatt találtam is két félig rothadt almát, azok ép részét befaltam. A csöppnyi táplálék új erőt adott, nekilódultam, kisebb domb tetejére értem, s onnan lenézve H városka házait pillantottam meg. Most már szó szoros értelemben véve toronyirányt haladtam. Újabb elesés és sárban csúszás után egy árok aljában landoltam, s az árokból kikászálódva előttem kanyargott az áhított kövesút. Amennyire tudtam, letisztogattam magamról a sarat, s elindultam lefelé.

Mintegy negyedórás gyaloglás után feltűnt az első ház, majd sorban a többi, elértem hát a várost, ami errefelé ugyanúgy, mint az Akácos út végén, faluvá zsugorodott. Az egyik villanypóznára valamilyen hirdetményt szögeztek ki, s az esőmosta papírázalékról saját fényképem bámult reám. „Ki tud róla?" ezzel kezdődött a felirat, a kép mellett személyi adataim, s a plakát alján piros betűvel a jutalom, a nyomravezetőnek tízezer forint! – Ennyit érek, legalább már az árfolyamomat is tudom! – nevettem el magam. Hirtelen jókedvem kerekedett, bár gyönge voltam, és szédült a fejem, mámorító öröm ragadott magával. – Keresnek, tudják, hogy eltűntem, Gyula is keres, nem mondtak le rólam! – Távolról harangszót hallottam, az órámra néztem, dél volt. Egy férfi és egy nő közeledett az úton, eléjük léptem, megállítottam őket.

– Kérem, segítsenek, én vagyok az a személy, akit keresnek, ha átadnak a rendőröknek, az önöké lesz a kitűzött jutalom! Tessék, itt az igazolványom, azonosíthatják az adataimat a plakáton lévőkkel... – A két ember gyanakodva mért végig, egymásra néztek, majd a férfi elkérte az igazolványomat.

– Aha – fordult az asszonyhoz – ez az, stimmel, a fénykép is azonos! – A nő egyszerre barátságosabb lett, megsimogatta az arcom, kis kendőt vett elő a zsebéből, azzal törölgetett, tisztogatott.

– Jöjjön, kedves, itt lakunk ebben a házban!

– Az Istenre kérem, adjanak egy pohár vizet, négy napja semmit sem ettem, és alig néhány kortyot ittam, menten elepedek! – Az asszony belémkarolt – már alig álltam a lábamon –, majd szólt a férjének, hogy valami Feri nevű ember menjen el motoron a rendőrségre. Bevezetett a házba, földes padlójú, sötét kis konyhába léptünk, a tűzhely mellett idős házaspár téblábolt, nyilván valamelyikük szülei. A fogatlan vénasszony a vizes vödörbe merített egy poharat, s a kezembe adta. A sárral teljesen átitatott cipőmet még az ajtó előtt levettem, szakadt, sáros harisnyában ácsorogva, reszketve vedeltem a szomjoltó italt. Az öregember egy kis húslevest ajánlott, oda is húzta a lábast a tűzhely közepére, hogy átmelegedjék az étel. A fiatalabb asszony hozzám lépett és a fürdőkamrába vezetett.

– Van valamennyi meleg vizünk, itt ez az ülőkád, fürödjön meg! Keresek magának tiszta ruhát, a lányom olyan forma, mint maga, akad itt holmi bőven!

– A ruháimat tessék kidobni – mondtam az asszonynak –, annyira szennyezett minden, hogy ezekre már a kutyát sem fektetném rá! – A kéjek kéje következett, megfürödni és tiszta holmit venni több mint tíz nap után! A pulóver kissé bő volt, a melegítő-nadrág szűk, de ki törődött most ezzel, nem volt baj, hogy a cipő szorít, s a térdharisnya kissé lyukas... A konyhában már várt a húsleves, óvatosan, lassan kanalazva ettem, csak a levét és pár falat tésztát, hogy meg ne ártson. Hallottam valamit az úgynevezett hadifogoly-betegségről: a szerencsétlenek hazaérve alaposan teleették magukat, s legyengült, összement gyomruk nem bírt a sok nehéz falattal. Állítólag sokan belehaltak vagy súlyosan belebetegedtek a hőn áhított, hazai étkekbe. Abbahagytam az evést, ittam még pár korty vizet, s remegve, a sok élménytől és megpróbáltatástól elgyöngülve ücsörögtem egy háromlábú kis konyhaszéken.

Hirtelen kivágódott az ajtó, hatalmas ugrásokkal sovány, borostás arcú rendőr rontott be és rám vetette magát. A kis szék nem bírta a túlterhelést, lábát törve összeomlott, mi pedig beestünk az asztal alá. Ott ismertem fel Gyulát, sírva, fuldokolva öleltük, csókoltuk egymást, érthetetlen fél-szavakkal meséltük volna élményeinket, de kevés volt a szó, nem is figyeltünk rá, csak egymást kerestük, csak egymást szorítottuk, csak a másik közelsége volt a fontos...

A család döbbenten nézte a jelenetet, talán azt gondolták, hírhedt bűnöző vagyok, akit a rend éber őre ilyen drasztikus módon hatástalanít. Újra nyílt az ajtó, két jól megtermett, leopárdmintás overallba öltözött férfi érkezett, körülnéztek a konyhában, majd kihúztak minket az asztal alól, és mint két feldőlt bábut, talpra állítottak.

– Megvan a célszemély? Valóban ő az? – kérdezte az egyik férfi Gyulát. Gyula csak bólogatott, majd zihálva hozzám fordult.

– De hát, hogy szabadultál ki?

– Egyszerűen elengedett az a nő, aki étellel ellátott! – A házaspárra mutattam. – Ők találtak meg, őket illeti a nyomravezetői díj! – Gyula másik kísérője írótömböt vett elő a zsebéből, és a házigazda adatait kérte. Kitöltötte a rubrikákat, aláírta, majd a férfi kezébe nyomta a cédulát.

– Ezzel fáradjon be holnap a rendőrségre, és kifizetik magának a pénzt!

– Mehetnék már most? A Feri gyerek bevinne motoron...

– Semmi akadálya – szólt Gyula –, de ha várna egy pillanatot... Megengedtek egy kis csúsztatást? – fordult társaihoz, majd a csodálkozó házigazdára nézett. – Maga szabadította ki a lányt a házból és nem az utcán talált rá – ezt kell mondania! Akkor nem képezheti vita tárgyát, hogy megilleti-e önt a jutalom!

– Így lesz jó! – mondták a rendőrök, s a megszeppent férfi is szorgalmasan bólogatott. A háziakhoz fordultam.

– Köszönök mindent, ezeket a holmikat otthon majd becsomagolom, és feladom a címükre! – Az asszony egy vattakabátot vetett a vállamra:

– Vegye fel ezt is, hideg van odakint!

A fogashoz léptem és leakasztottam a vászontáskát.

– Ezt azért ne hagyjuk itt! – fordultam Gyulához.

– Ez megvan?! Képes voltál megőrizni és magaddal hozni? Te egy hős vagy, egy csodalény, angyal, vagy tündér!

– Micsoda? – nézett rám a két férfi – Megvannak az iratok és a fényképek? Akkor a kisasszony azonnal megteheti a bejelentést, ahogy beérünk a kapitányságra! – Beültünk az autóba, a férfiak előre, mi ketten a hátsó ülésre. A magasabbik vezetett, mi összebújtunk és suttogva beszélgettünk.

– Várhat az a bejelentés, jobb lenne pihenni!

– Nem! – mondtam csaknem kiáltva. – Most azonnal, ahogy beérünk, kitálalok mindent! És tudom azt is – fogtam suttogóra a hangom –, miért tartottad fontosnak, hogy az a férfi magára vállalja a szöktetésemet. Nem akarod, hogy baja essék annak, aki elengedett! Rájöttél, hogy *Tégla* van a H-i rendőrség tagjai között, ezért vagy oly óvatos, nemde?

– Te is rájöttél, te bölcsek bölcse?!

– Most ne viccelődjünk, nincs itt annak az ideje. Pihenek egy kicsit – Gyula vállára hajtottam a fejem, és már aludtam is.

A rendőrségen hatalmas tömeg fogadott. Rendőr- és civil ruhás, meg tarka overallos férfiak álltak mindenhol, izgatottan beszélgettek, és bennünket kérdezgettek. Gyula erősen magához szorított, úgy törte át magát a tömegen, majd mindent elmondunk, rázta le az érdeklődőket, s meg sem állt velem a főkapitány szobájáig. A magas, tagbaszakadt főkapitány borúlátó arckifejezését lekonyuló bajuszának köszönhette, s előreugró, vastag szemöldöke mögül für-

készve mért végig vérerekkel hálózott, mélybarna szemével. Üdvözöltük egymást, hogylétem felől érdeklődött, közöltem, hogy kész vagyok állampolgári bejelentésem megtételére, s a bizonyítékokat is magammal hoztam. Elképedve nézett rám, a csodálkozástól még a szája is nyitva maradt. Röviden elmondtam a történteket, s besöpörtem tőle is az engem megillető elismerő szavakat.

A szoba lassan megtelt, ott volt többek között Losonci, akit időközben nyilván hazarendeltek, egy vékony, szőke alhadnagy az életvédelmiről, a bűnügyi osztály főnyomozója, a gyorsírónő és a magnetofont kezelő férfi. Mielőtt szóhoz jutottam volna, az alhadnagy – mint megtudtam, Bartusek Lajos névre hallgatott – azt javasolta a kapitánynak, szállítsanak kórházba, ilyen megpróbáltatások után gyógyszerekre, infúzióra volna szükségem, s meghallgatásomat halasszák máskorra. Ekkor bevillant nekem valami, elöntött az indulat, öklömmel az asztalra csaptam.

– Ragaszkodom ahhoz, hogy bejelentést tegyek! Nincs semmi bajom, nem vagyok hajlandó kórházba menni! – A jelenlévők ámulva néztek rám, Gyula karomra tette a kezét, úgy nyugtatgatott, majd hozzájuk fordult:

– A sértett e pillanatban is életveszélyben van, a kórházban bármi történhet vele. Főkapitány elvtárs, kérem, engedélyezze a büntető feljelentés megtételét!

– Az engedélyt megadom, kérem kisasszony, beszéljen! – A jegyzőkönyvvezető rendőrnő kinyitotta gyorsíró füzetét, és a híradós bekapcsolta a magnetofont. A teremben a nyüzsgés elhalt, mélyet lélegeztem és rákezdtem. A memóriámnak úgy látszik, nem ártott a fogság, s talán a felfokozott idegállapot is tette, hogy mindenre emlékeztem, s mindent csaknem pontosan úgy mondtam el, ahogyan azt Gyula betanította. Talán egy óráig tartott az egész procedúra, gondolom, ha jobb állapotban lettem volna, alaposabban kikérdeznek, de a kihallgató tisztek csak a legfontosabbakra szorítkoztak. Amikor befejeztük, Gyula a főkapitányhoz lépett, és kért tőle valamit.

– Türelmet – szólt oda nekem – azonnal visszajövök, és máris indulhatunk! – Nyilván elkísér Erzsi nénihez – gondoltam, s képzeletemben megjelent kis szobám, a puha ágy és Tobi kutya. Fáradt voltam, alig láttam már az álmosságtól. A főkapitány összenyalábolta a fényképeket és a filmeket, a vászontáskába tette, majd az egészet elzárta szekrényébe. Valami zavart, valamit furcsállottam, de az észrevétel nem jutott el tudatomig, mert egy rendőrnő lépett hozzám és teával kínált. Gyula visszatért, udvariasan elköszöntünk mindenkitől, karon fogott és elindultunk. A kapu előtt járőrkocsi várakozott, a rendőr, aki a volánnál ült, kiszállt, s átadta Gyulának a slusszkulcsot.

– Nagyot néz majd Erzsi néni, ha beállítunk – ültem be Gyula mellé lecsukló fejjel.

– Erzsi néni? – kérdezte. – Ki mondta, hogy oda megyünk?

– Hát akkor hová?

– Egyenesen Szegedre – válaszolta –, édesanyám már nagyon szeretné megismerni a menyasszonyomat!

– Hogy mi? Hogy mondod? Én, a te menyasszonyod? De hisz' nem is volt leánykérés!

– Az elmúlt napokban valahogy nem volt rá érkezésem – sóhajtotta fáradt mosollyal –, de megígérem, amilyen gyorsan csak tudom, pótolni fogom! – Átölelt és megcsókolt, majd lenyomta a gázpedált, s a motor felbődült.

Ahogy elindult az autó, abban a pillanatban elaludtam. Arra ébredtem, hogy egy földszintes kis ház előtt állunk, s Gyula próbál kiráncigálni a kocsiból. Félig már kint voltam, de a lábam beleakadt valamibe, igazából a fájdalom volt az, ami magamhoz térített. Gyula végül ölbe

kapott, s a kapu előtt tett le. Ahogy lassan kitisztult a tekintetem, ősz hajú, meleg kendőbe burkolódzott, magas asszonyt pillantottam meg. Azonnal ráismertem, a szeme és mosolya a Gyuláé, s karcsúságát, könnyed mozgását idősödő korára is megőrizte.

Anyósjelöltem sietetve lépett hozzánk, s nem titkolt elképedéssel mérte végig egyetlen fia szíve választottját. Nem vitás, volt is mit néznie rajtam: szedett-vedett ruházatom, szűk, hegyes orrú cipőm, csapzott hajam, s arcom a Gyula által már megszokott kék-zöld foltokkal, vérnyomokkal és duzzanatokkal. – Kislányom – ölelt át, arcát az épen maradt fél orcámhoz szorítva –, szörnyű dolgokon mehettél keresztül, rettenetesen aggódtunk érted! – Olyan volt minden, mint egy álom, a puha családi fészek, a kényelmes fotelok, heverők, a sok kép és fénykép a falon... Mintha nagyon nagy út megtétele után egyszerre csak hazaértem volna, és végre pihenhetek, kipihenhetem az egész eddigi fárasztó, gyötrő életemet.

– Mit ehet? – kérdezte az asszony a fiát.

– Talán egy kis levest, inni pedig gyümölcsszörpöt, azt a finomat, amit te készítettél! – Gyula etetett és itatott, valami gyógyszert is belém diktált, nem tudom mi célból és mi ellen. Kókadt le a fejem, bódult voltam, csak az illem és a jómodor akadályozott meg, hogy végig ne vessem magam az egyik díványon, és el ne aludjak azon minutumban. Gyula anyja – Margit néni – megsimogatta a hajam.

– Gyere, feküdj le, már megágyaztam neked odabent, az én szobámban!

– Node anya! – nyafogott Gyula furcsa, gyerekes hangon – Hát ez meg hogy van?

– Ez meg úgy van, hogy takarodsz a szobádba és hagyod pihenni ezt a szegény kislányt! Egyébként – tette hozzá –, rád is ráfér egy kiadós alvás, mert úgy nézel ki, mint a félig nyúzott bakkecske!

Úgy aludtam, mint akit fejbevágtak, másnap frissen, kipihentem ébredtem. Egyedül voltam, Margit néni nyilván már régen felkelt, s az ablakon át beszűrődő fény arra figyelmeztetett, hogy múlóban vannak a reggeli órák, közeledik a délelőtt. Belebújtam az ágyam mellé készített papucsba és pongyolába, s a konyha felé vettem az irányt, ahonnan finom kávéillat és sült tojás szaga gomolygott felém. Margit néni a konyhakredencben rakosgatott valamit, tekintetem az asztalon félig elfogyasztott reggeli maradványaira esett.

– Csókolom és jó reggelt! – köszöntöttem – Gyula hol van?

– Szervusz, drágám, hogy vagy? Úgy vettem észre, remekül aludtál! Tedd magad rendbe, menj a fürdőbe, azonnal lepakolom az asztalt és készítem a reggelidet. Gyuláról majd később! – szólt utánam. Mire visszajöttem, kakaó, kalács, vaj és méz várt az asztalon. Margit néni mellém ült, és mielőtt enni kezdtem volna, megfogta a kezem.

– Kislányom – szólt – ne izgasd fel magad, történt valami, ami tovább bonyolítja ezt az amúgy is zavaros, kellemetlen históriát! Gyula éppen reggelizett, készült bemenni a munkahelyére, amikor jelzett az URH-ja. Felvette a telefont, és rémülten hallgatta a hírt: H-ban szörnyű dolog történt, tűz ütött ki, leégett majdnem az egész rendőrkapitányság! Gyula a szegediekkel azonnal a helyszínre sietett, azt mondta, igen valószínű, hogy csak délutánra vagy estére vetődik haza. A döbbenettől szóhoz sem jutottam, valami felrémlett előttem, valami, ami a meghallgatásom után történt a kapitányságon, de sehogy sem jutott eszembe, mi lehetett az. Ettem egy keveset, aztán fáradtan ledőltem az egyik fotelbe és eltöprengtem a hallottakon. Később felkeresett Margit néni orvosa, megvizsgált, ellátta az arcomon lévő sebeket, adott valami injekciót, gyógyszert írt fel, majd a nénivel hosszú tanácskozásba kezdett az étrendemet illetően.

Ebéd után ismét lefeküdtem aludni és arra ébredtem, hogy Gyula az ágyam szélén ül.

– Annyi mindent szeretnék kérdezni tőled – karoltam át a nyakát –, mi történt a fogságom ideje alatt, hol kerestetek, mit gondoltatok, hová tűntem? És mi van H-ban, elégtek a bizonyítékok, ugye?

– Igen, minden elégett! – szólt és sápadt, megviselt arcát felém fordította. – A szekrény mellett volt a tűzfészek! Gyere, kelj fel, üljünk le a nagyszobában, anyám is kíváncsi a történtekre! – A legpuhább fotelba ültettek, felpolcolták a lábam, betakargattak, teát, kompótot és egy kis süteményt helyeztek a kezem ügyébe. – Hol kezdjem? – kérdezte párom nagyot sóhajtva.

– Drágám, mit gondoltál, amikor nem érkeztem meg a rendőrségre?

– Bevallom, az elején még haragudtam rád, azt hittem, valami egyéb programot iktattál közbe, nem vetted túl komolyan a megbeszélt időpontot. Majd, ahogy telt az idő, egyre nyugtalanabb lettem. Ott ültünk valamennyien a kisteremben és vártunk téged, majd jött Dobák főkapitány – tudod, a főnök –, mondott néhány cifrát a késésed miatt és engem hülyézett le, amiért még egy bejelentést sem tudok megszervezni. Fél tizenegy tájban megszólalt a telefon, a *fő rendőrbiztost* kérték. Erzsi néni telefonált, közölte, hogy eltűntél, az este nem mentél haza. Pestre nem utaztál – vélekedett –, mert minden holmid megvan, a vasúti igazolványod is a fiókban hever. – Biztos úr – így szólította a főkapitányt –, tessék adni azt a vadászruhás rendőrt, aki a múltkor nálunk járt! – A kapitány elképedve nézett rám, amikor kikaptam kezéből a kagylót. Erzsi néni faggatni kezdett, kérdezgette, mit tudok rólad. – Este hétkor elbúcsúztam tőled azzal, hogy taxival mész haza. – Ennyit tudtam neki mondani.

– Amikor befejeztem a telefonálást, a kapitány gyanakodva kérdezte: – Maga randevúzgat a sértettel? Mi a fene ez az egész? – Ekkor színt vallottam, elmondtam, hogy a menyasszonyom vagy, az eltűnésed teljességgel érthetetlen számomra, majd kértem, engedélyezze részvételemet felkutatásodban. – Mondja csak – üvöltött rám –, maga teljesen megbolondult? Vadászruhába bújva látogatja meg a sértett személyt, majd feleségül akarja venni! Rémesek ezek a mai fiatalok... Majd beszélek a szegediekkel, hogy legközelebb ne egy ilyen idiótát küldjenek ide helyettesíteni! – Nem szóltam semmit, lesütött szemmel álltam előtte, már éppen mentegetőzni akartam, amikor ismét felberregett a telefon. A főkapitány idegesen kapta fel a kagylót és morgott valamit. Hirtelen elkerekedett a szeme, kezével jelezve figyelemre intett bennünket, felesleges volt, mert valamennyien ott szorongtunk körülötte, és lestük a telefonkagylóból kiszűrődő hangokat. Valaki rekedten, krákogva közölte, hogy bandájával elrabolt téged és tízezer forint váltságdíj ellenében szabadon bocsát. A kapitány üvöltve kérdezte: ki és honnan beszél és hová, mikor vihetjük a pénzt, a hívó azonban letette a kagylót, a vonal megszakadt.

– Tízezer forint – szakítottam félbe Gyulát –, a jutalom is éppen ennyi volt, amit a nyomravezetőnek ígértetek, úgy látszik, ez az én az árfolyamom!

– Azt most hagyjuk, hogy mennyi az árfolyamod – csóválta meg a fejét Gyula –, nem véletlenül találtuk ki a tízezer forintot! De ha megengeded, folytatom, még igen sok van hátra a történetből.

– Nos – húzta meg a sörösüveget, amit Margit néni időközben a kezébe nyomott –, a kapitányságon elszabadult a pokol. Az öreg rendelkezett, pattogott, mint a nikkelbolha, ugratta a híradósokat, hogy nyomozzák le a zsaroló telefonhívását, majd ismét hozzám fordult.

– Van legalább egy fotográfiája a menyasszonyáról? – Sajnos nincs – válaszoltam. Jelentem, nagyon gyorsan történt minden, igen hirtelen szerettünk egymásba...

– Ne a szerelmi történetét mesélje itt, hanem szerezzen azonnal egy fényképet, menjen ki Kocsisnéhoz, nézze át a lány holmiját, ha más nincs, a vasúti igazolvány arcképe is megfelel!

– Te meg – fordult az egyik megszeppent társamhoz – szaladj a kiadóba, jelentessenek meg a Dél-Alföld Népében egy közleményt az emberrablásról! A nyomravezetőnek ígérjetek tízezer forintot! Az elrabló, ha meglátja a hirdetést – fordult hozzánk – ártatlan pofával leszállítja nekünk a lányt és felveszi a pénzt! Legalábbis ezt reméljük. – Bartusek Lalit, az életvédelmi osztály másik tisztjét a tanácsházára küldte, kérdezzen ki minden embert, tudjon meg rólad minél többet. – Maga meg – fordult az egyik rendőrnőhöz – készítsen nekem egy listát, kik azok, akik bevonhatók a nyomozásba! Értesítse a megyei kapitányságot is, küldjenek ők is embereket! A járőrkocsik pedig cirkáljanak a városban, kérdezgessék a járókelőket, hátha valaki hallott, vagy látott valamit. Upre fiúk, munkára fel, az emberrablás kiemelt bűncselekmény, s még az öregapám sem hallott olyat, hogy H-ban leányszöktetés történt volna!

Erzsi néni morcosan fogadott, bekísért a lakásba, majd megállt mellettem, figyelve, hogy mit csinálok. Az asztalon hevert a vasúti igazolványod, nem volt kedvem kutatni a holmid között, megelégedtem azzal. Tobi egyfolytában szűkölt és vonyított, hiába próbáltam dresszírozni, most nem hallgatott rám. – Így tesz este óta – sóhajtott Erzsi néni – érzi, hogy Zsuzsika bajban van! Ki tudja, talán már nem is él... – Iszonyú dühös lettem, köszönés nélkül otthagytam a vénasszonyt és vittem a képet a nyomdába.

Estefelé felkerestem a kocsmákat, ez a város sem kivétel, itt is, mint mindenhol, a piszkos kis csehókban gyűlnek össze a kétes elemek. Volt néhány téglám is, talán tudjátok – nézett ránk Gyula – a nyomozás elképzelhetetlen beépített emberek, úgynevezett *vamzerek* nélkül! Ezek a szerencsétlenek rendszerint börtönviseltek, még a fogdában megdolgozzuk őket, s amikor szabadulnak, némi pénzért, kisebb disznóságaik elnézéséért segítenek nekünk. Itthon, Szegeden már egész hálózatot alakítottam ki belőlük, de H-ban, ahol alig ismerek valakit, jobbára Losonci embereit vettem elő. Rossz ruhában, elhanyagolt külsővel jelentem meg, s beszédem, egész viselkedésem arra utalt, közülük való vagyok magam is. Éjfélig jártam a várost, eredmény semmi, senki sem hallott az emberrablásról. Szinte biztos voltam benne, hogy ugyanaz a három gazfickó rabolt el, mint akik megtámadtak, kisvárosban a gazemberek száma is kevés, aligha volna érdeke a tanácselnöknek egy egész rablóbandát működtetni...

Aludtam pár órát, enni képtelen voltam, reggel óta egy falat se ment le a torkomon, csak ittam, folyton csak ittam felváltva vizet, teát, üdítőt, alkoholt a kocsmákban, ott is keveset, csak a látszat kedvéért. Reggel, ébredés után egy hirtelen ötlettől vezérelve bepakoltam táskámba a legszükségesebbet, s rohantam be a kapitányságra. Megkerestem az öreget, kértem, adjon egy járőrkocsit.

– Pestre szeretnék menni – közöltem – tudok valakiről, akinek köze lehet a dologhoz és a lány rokonait is értesítenünk kell! – Némi huzavona után – a párbeszédet nem részletezem, mert alig volt benne hölgyek jelenlétében megismételhető szó –, megkaptam a leggyorsabb autót, és teljes sebességgel tűztem fel Pestre.

Első utam az unokabátyámhoz vezetett, Laci otthon volt, éppen csecsemőjével játszott. – Hát te? – nézett rám. – Hivatalos ügyben jöttem, az éjjel itt aludnék, ha megengeditek, és hajnalban megyek is már vissza. – Jól van, gyere csak – invitált Laci – de, ha most is valami kis nőnél töltöd az éjszakát, csörögj ide, hogy tudjuk, mi van veled. – Az a *kis nő* a menyasszonyom – üvöltöttem Lacira –, ha tudni akarod, éppen most rabolták el, és azért vagyok itt, mert meg akarom keresni. Ha kell, az egész országot tűvé teszem érte! – Laci védekezően emelte maga elé a kezét és furcsa grimaszt vágott. – Sajnálom, öregem, de nem tudtam, hogy éppen egy kalandregény főszereplőjét alakítod! De ha mégis úgy adódna és egy másik menyasszony... – Lendült az öklöm, hogy bemosok neki egyet, de meggondoltam a dolgot, s csak a szokásos egyezményes jelet mutattam, középső ujjamat feltartva. Kirohantam a lakásból, kocsiba vágtam magam, elfordítottam a slusszkulcsot és beletapostam a gázba. – Irány a Sashegy! – kiáltottam fel, s az autó meglódult.

– Micsoda? – hebegtem és döbbentem bámultam Gyulára. – Csak nem azt akarod mondani, hogy felkerested a professzornét?!

– De igen, pontosan azt akarom mondani! Meggyőződésemmé vált, tud valamit, amit nem mondott el neked, mert az egész sárga angyal históriát nem érzi elég fontosnak ahhoz, hogy felfedje valamelyik prominens személy kilétét.

– És mit szólt, hogyan fogadott? – kérdeztem izgatottan. – Egyáltalán bejutottál? Emily nem ájult el, amikor meglátott egy rendőrt? – Gyula kiitta a maradék sört, majd folytatta elbeszélését.

– Egyenruhában voltam, s a vékony, sápatag hölgy, aki ajtót nyitott, rémülten tekintett rám. Elmondtam, mi járatban vagyok, megmutattam az igazolványomat, erre beengedett, s belépphettem a professzori házba. Az asszony közömbösen nyújtott kezet, első pillanatban nyilván arra gondolt, halott férjével kapcsolatban van valami közlendőm. Azzal kezdtem, hogy a vőlegényed vagyok; hirtelen alig kapott levegőt, a megdöbbenéstől fennakadt a szeme. Úgy tűnt, nem hisz a szavaimnak, csalónak, álruhás rendőrnek vél. Neki is megmutattam a rendőrigazolványom, erre barátságosabb lett és a szalonba invitált.

A döbbenet akkor érte, amikor megtudta, hogy emberrablás áldozata lettél! Kis híján elájult, kiverte a víz, a sovány hölgy nem győzte nyugtatgatni, vízzel itatni, végül hozott egy tablettát és a szájába erőltette. Az asszony lassan magához tért, kissé hátrahajtotta a fejét, s összehúzott szemekkel nézett maga elé. – Elnézést – szólalt meg –, de nagyon megviselt a hír. Kérem, mondja el részletesen, mi is történt! Gondolja, hogy Zsuzsa pesti életének köze lehet elrablásához? – Nem, semmiképp – válaszoltam –, de a segítség azért érkezhet Pestről! – Elmondtam mindent, időközben a sovány hölgy, az Emily, kávéval és süteménnyel kínált. Ettem pár falatot, majd kértem tőle egy pohár vizet. Ilonka lassan visszanyerte nyugalmát, s a kívülálló részvétével szörnyülködött, sóhajtozott egy sort, majd biztosított, hogy imádkozni fog érted. Végül udvariasan megköszönve fáradozásomat, értésemre adta, befejezettnek tekinti látogatásomat.

– Drága asszonyom – válaszoltam – azt hiszem, félreérti idejövetelem célját! Nem azért kerestem fel, hogy izgalmas történetekkel szórakoztassam, hanem azért, mert szükségem van hathatós segítségére! Az ön férje beszervezte Zsuzsát valami senki által nem ismert szervezetbe, és igen komoly amatőr nyomozói tevékenységekkel bízta meg. Magam is rendőrnyomozó vagyok, s büszke volnék rá, ha olyan kiváló munkát végeztem volna e téren, mint Zsuzsa. Ugyanakkor ez a legutóbbi eset, a H-i Városi Tanács korrupciós ügyeinek feltárása, már túl van azon a határon, ami egy magánembertől esetleg még elvárható. Ha szabad úgy fogalmaznom, a menyasszonyom alaposan beletenyerelt valamibe, s a tragédiát, ami bekövetkezett, bármily' gondosan jártam is el, nem voltam képes megakadályozni. Odalent nagy most a felfordulás, a H-i kapitányság teljes erőbedobással nyomoz, de kicsik vagyunk, kevesen vagyunk, ráadásul az a határozott érzésem, hogy a helyi rendőrtisztek nem mernek ujjat húzni a tanács potentátjaival. Segítségre volna szükség, annak a bizonyos *felső kapcsolatnak* a segítségére, akiről az ön férje említést tett Zsuzsának, és aki után önök ketten Zsuzsával oly nagy odaadással nyomoztak, feltúrva a néhai professzor valamennyi irományát! Zsuzsa annak tudatában lépett be a szövetségbe, hogy védelmet kap, s ha bármi történne vele, annak a valakinek a segítségére biztonsággal számíthat! Legalábbis ezt ígérte neki az ön kedves férje!

– Nem egészen értem, mit tehetnék – mondta Ilonka és ridegen végigmért. – Ismerem a történetet, így igaz, Zsuzsával átnéztük a férjem teljes hagyatékát, de nem találtunk semmit. Fogalmam sincs, ki lehet az a bizonyos felső kapcsolat! Igazán kellemetlen számomra, hogy szegény férjem ilyen könnyelmű és meggondolatlan volt. Veszélybe sodorta azt a lelkes kis kékharisnyát, aki azt képzelte magáról, hogy a villamosmérnöki ismeretek a magánnyomozói

ténykedésre is alkalmassá teszik. Most aztán megvan a baj és a végén még rajtam kérik számon férjem ígéretét...

– Ilonka drága, kérni jöttem és nem számonkérni! Legyen olyan jó és hallgasson végig! Sajnos, nem ismerhettem a professzor urat, de meggyőződésem, hogy felelősségteljes, komoly ember volt, aki nem ígér olyasmit, amit nem tud teljesíteni. Én ugyan kissé teátrálisnak tartom ezt az egész sárga angyal-sztorit a felső kapcsolatával együtt, de határozott meggyőződésem szerint a kedves férje egész biztosan kapcsolatot tartott valakivel, méghozzá valami nagyon magas polcon lévő, igen befolyásos személlyel, akihez védencei bajba jutása esetén fordulhatott volna. Kérem, gondolkodjék! Kiről beszélhetett a professzor? Van-e olyan valaki az ismeretségi körükben, aki az ország vezető emberei közé tartozik, aki bármit megtehet, bármit elintézhet?! Lehet, hogy csak futólag ismerte őt a professzor, talán tett neki egyszer egy kis szívességet és joggal számíthatott a viszonzásra. – Az asszony sértődött arcot vágott, és megvonta a vállát.

– Nincs tudomásom senkiről, akire ráillene az, amit mond... Ekkor elfogott az indulat. Tüzelt az arcom, égett a szemem, s mint egy felbőszült tigris, úgy rontottam rá a professzornéra.

– Zsuzsát elrabolták! – kiáltottam. – Lehet, hogy megkötözve fekszik egy pince mélyén étlen-szomjan, patkányok rágják a lábát, a saját mocskában hever napok óta, el tudja képzelni, milyen lehet az? Persze, csak a moziban vagy a tévében látott ilyesmit, s jókat borzongott, miközben ült a kényelmes fotelban! Az istenért, fogja már fel, miről van szó! *Zsuzsa* az áldozat, Zsuzsa, a barátnője, akit maga is szeret! Ezek a gazfickók mindenre képesek, lehet, hogy bántalmazzák, hogy megerőszakolják és megölik!!!

Az asszony élesen felsikoltott és zokogásba tört ki. A sápadt nő dühösen villantotta rám a szemét, Ilonkához sietett, egy vízbe mártott zsebkendőt nyomott a homlokára és nyugtatgatni kezdte. Ilonka szipogott néhányat, majd a nőhöz fordult.

– Emily, hozza ide a kékfedelű telefonnoteszemet és kérem a szemüvegemet is... – Lapozott néhányat, majd felvett az asztalról egy ceruzát és aláhúzta a megtalált számot. A telefonhoz lépett, tárcsázott, s a hallottaktól ereimben megfagyott a vér. A vonal másik végén az Országos Rendőr-főkapitányság jelentkezett!

– Vári Péter professzor felesége vagyok, kérem a főkapitányt! – Egészen megdöbbentem, egyik legfelső vezetőmet hívta. Ismertem a tábornokot, nem is olyan régen Szegeden járt, akkoriban kitüntettek bennünket, az én mellemre is ő tűzte fel az ordót. A telefonból elutasító hangok szűrődtek ki, Ilonka azonban egyre erélyesebb lett, a csendes, visszahúzódó asszony hirtelenjében céltudatos, határozott nővé alakult át. Az egyik pofát még meg is fenyegette, panaszt fog tenni, miszerint az ORFK rendőrei udvariatlanul bánnak a főkapitány legjobb barátaival! Ez hatott, a kapcsolás megtörtént, s a telefontól távolabb ülve is hallottam a nagyhatalmú prefektus jól ismert, recsegő baritonját.

Ilonka bemutatkozott, majd röviden előadta, hogy egy dél-alföldi kisvárosban emberrablás történt és a sértett az ő egyik legjobb barátnője, hajdani férje volt tanítványa.

– Itt van nálam a vőlegénye, egy szegedi rendőrfőhadnagy, hozzám fordult segítségért, hogy miért, azt majd elmondjuk személyesen, ha volna szíves fogadni bennünket!

– Jöjjenek be azonnal, van kocsi, vagy küldjek egyet?

Ilonkával az oldalamon a megadott címre hajtottam. Nem egykönnyen engedtek be, többször is átnézték az igazolványainkat, engem megmotoztak, szolgálati fegyveremet elvették, s egy nagydarab, inkább erővel, mint ésszel megáldott rendőr kísért be a főkapitányhoz. Örömömben elpirultam, amikor a nagyfőnök felismert és megkérdezte, hogy állok az öttusával. Hellyel kínált, leültünk, majd továbbra is hozzám intézte szavait.

– Ha jól értettem a telefonban, az emberrablás H-ban történt, hogy-hogy a professzorasszonyhoz fordult segítségért, s miért nem a H-i főkapitányhoz? No mindegy, erről majd később, előbb számoljon be a történtekről! – Röviden elmondtam az esetet, egyelőre a váltságdíjat említve okként.

– Egyszóval azt főzték ki – szólt a kapitány –, hogy pontosan akkora nyomravezetői díjat ígérnek, mint amennyit a zsaroló kér! Úgy vélem ez jó megoldás, nem lesz semmi probléma, valaki majd leszállítja a hölgyet, s a váltságdíj helyett felveszi a jutalmat. Csak mi járunk rosszul, de egye fene, abban a porfészekben úgysem történik soha semmi, egyszer rájuk is áldozhatunk egy kis pénzt!

– Sajnos a helyzet nem ilyen egyszerű – néztem rá, s röviden beszámoltam a tanácsban lezajlott eseményekről és a téged ért támadásról.

– Maga már nincs Szegeden, áthelyezték H-ba? – nézett rám kissé csodálkozva. Elmondtam, hogy csak helyettesítek, arra az időre vettem át az életvédelmi osztály vezetését, amíg Losonci százados tanfolyamon van.

– Ha jól értem – mondta göcögve –, amióta betette a lábát H-ba, fellendült a városka bűnügyi élete! Szíve választottját előbb elverik, majd elrabolják, mondja, nem valami szerelmi história áll a háttérben? Hátha csak féltékeny valaki magára, vagy a lányra...

– Jelentem, ilyesmiről szó sem lehet – emeltem meg a hangom. – Úgy találtunk egymásra, hogy nem hagytunk magunk mögött elvarratlan szálakat!

– No, ez derék. Haladjunk tovább! Mi köze van ehhez az egész történethez önnek, asszonyom, s az ön néhai férjének, az én kedves Péter barátomnak?

Ilonka röviden beszámolt a sárga angyal történetről, amit a főkapitány egyre növekvő ámulattal hallgatott. Fejét csóválta, hümmögött, morgolódott, végül kezeit széttárva nézett ránk.

– Ez sok így nekem egyszerre! Sajnos, nincs már időm, egy óra múlva a miniszternél kell lennem. Hagyjuk most a városi tanácsot és az angyalokat, koncentráljunk a lány kiszabadítására! – A telefonért nyúlt és az ügyelet vezetőjét kérte. A vidékről befutott jelentésekről érdeklődött, közölték vele, hogy jött egy hír a géptávírón, miszerint H-ban elraboltak egy nőt. A tábornok újra tárcsázott, és utasította a Készenléti Rendőri Ezred állományi vezetőjét.

– Figyelj, Zoli, tíz emberrel menj le H-ba, jelentkezz a főkapitánynál és kapcsolódjatok be ti is az elrabolt nő felkutatásába! Szeretném, ha te vennéd át a nyomozás irányítását! A részleteket megtudod a közbiztonságiaktól!

– Főhadnagy! – fordult hozzám. – Nem tartotta be a szolgálati utat, ezért – megkímélve a felelősségre vonástól – ittlétét magánlátogatásnak tekintem. Intézkedéseimet a professzorasszony bejelentése alapján foganatosítottam, ennek tudatában járjon el, ha majd visszatér H-ba és folytatja a nyomozást! Mentségére szolgál, hogy nagyon aggódik a menyasszonyáért... Elnézést – pillantott az órájára – de mennem kell! – Elbúcsúztunk, és sietve távoztunk Ilonkával.

Gyula fáradtan dőlt hátra a díványon, nagyot fújt és anyjától kért még egy üveg sört. Ivott pár kortyot, én is ittam a teámból, kiszáradt a szám, mintha én meséltem volna el az egész rémséges históriát. Egyfolytában remegtem, rázott a hideg, úgy éreztem, lázam van. Elképzeltem Gyulát, ahogy villámló szemekkel, tigris módjára Ilonkára támad, s a szerencsétlen nő ijedtében és félelmében kiadja az eddig gondosan eltitkolt nevet, s rászánja magát arra, hogy segítséget kérjen egy ilyen magas beosztású személytől. Gyula rám nézett, megfogta a kezem és folytatta a történetet.

– Három gépkocsival megérkeztek a pestiek, két járőrkutyát is hoztak, s a tűzoltó laktanyában szállásolták el magukat. Dobák egyre faggatott, milyen kapcsolat van az én pesti utam és a Rendőri Ezred megérkezése között, én azonban váltig hangoztattam, hogy csak a rokonaidat látogattam meg. Dobák összehúzott szemmel mért végig:

– És az nem lehet, hogy valamelyik rokon ismerős a belügyben?

– Az biz' meglehet! – válaszoltam foghegyről. A derék kapitány olyan cifrát káromkodott, hogy magam is belepirultam. Időközben a megyeiek is bevonultak a kapitányságra, jött hat ember és újabb két kutya. Jelentkezett a körzeti megbízott, s az önkéntes rendőrök egy csoportja is berobogott, hogy részt vegyen felkutatásodban. Dobákot szerfelett idegesítette a nagy segíteni akarás, majd' megpukkadt mérgében, s dühe akkor hágott tetőpontjára, amikor Csáki Zoli, a pestiek parancsnoka átadta megbízólevelét és közölte, ezennel átveszi a nyomozati munka irányítását.

Amikor végre lecsillapodtak a kedélyek, összeültünk és taktikai megbeszélést tartottunk. Megállapodtunk a tényállásban, miszerint zsarolással összekapcsolt személyi szabadság megsértésének gyanúja áll fenn. Bár szóba került utcai megtámadásod, a többség úgy vélekedett, hogy a két ügy között nem tételezhető fel kapcsolat.

Az első kérdés az volt, ki látott téged utoljára? Minden bizonnyal én, adtam meg a választ. Elmondtam, hány órakor és hol váltunk el és abban maradtunk, hogy taxival mész haza. Mindannyian úgy gondoltuk: vagy azon a rövid útszakaszon tüntettek el, ami az Ibolya utca hét és a taxiállomás között van, vagy pedig áltaxiba szálltál! Lementünk a drosztra, kérdezgettük a taxisokat, többen ismertek, emlékeztek rád, de azt határozottan állította mindenki, hogy a kérdéses időpontban közülük senki sem fuvarozott téged! – Ez is reménytelen, gondoltam, de meglepetésemre az egyik fiatalembernek eszébe jutott valami.

– Várjunk csak – csillant fel a szeme. – Akkor este elhúzott erre egy taxi és nekem feltűnt a típusa miatt, mert nem olyan volt, mint amilyeneket itt használunk. Igaz, csak pár hete jöttem H-ba, gondoltam, nem ismerek még mindenkit! – Faggattuk, kérdezgettük, de semmi többre nem emlékezett. A megyeiek vállalták, hogy utánanéznek a kocsiknak és felderítik az ismeretlen taxi kilétét. Ezt követően kikérdeztük az Ibolya utca lakóit, ők azonban nem láttak, nem hallottak semmit. Legalábbis ezt mondták...

Igyekeztem a tanács irányába terelni a nyomozást, mondván, hogy ott dolgoztál, ismerőseid csak ott vannak, s utaltam a vadászházra is, ahol az ősszel vendégeskedtél. Bartusek kollégám szaporán helyeselt, szerinte is a városházán kell körülnézni, az épület alatt húzódó hatalmas kazamata-rendszer kiváló hely elrabolt személyek fogva tartására.

A Rendőri Ezred teljes gőzzel beindult, magnetofont kapcsoltak a kapitányság telefonvonalaira, az időközben elkészült plakátokkal beterítették az egész várost, naponta újabb és újabb felhívást jelentettek meg az újságokban, eltűnésedről hírt adott a rádió és a televízió, majd a nyomozók szabályosan megszállták a városházát és a padlástól a pincéig átkutattak mindent. A pince valóban félelmetes volt, a zegzugos folyosók elképesztő dolgokat rejtettek, s az egyik, félig elfalazott ajtót betaszítva, bilincsbe vert csontvázat találtak! Pár napra rá régészek és muzeológusok szállták meg az épületet, becsomagolták és elvitték a leletet, de nem elégedtek meg ennyivel, tovább kutakodtak, ástak és furkáltak. A tanácsnál kénytelenek voltak az ügyfélfogadást napokra felfüggeszteni; az egész város felbolydult, mint egy megpiszkált darázsfészek. Elterjedt a hír, hogy a csontváz nem más, mint az egyik alföldi betyár, Szomjas Pityu földi maradványa, aki Rózsa Sándor leghűségesebb társa volt.

– A francba vele, már csak ez hiányzott! – dühös voltam, a régészek nyüzsgése elterelte a figyelmet rólad, hátráltatta a nyomozást. Ismét el kellett mennem Erzsi nénihez néhány ruhadarabodért, hogy a nyomozókutyák felvegyék a szimatot. Elnézést! – kénytelen voltam a szennyes kosaradban turkálni, ugyanis a mosószerek és illatszerek elfedik a szagmintát.

Átkutattuk a vadászházat, abban a szobában, ahol elmondásod szerint aludtál, a kutyák szagot kaptak és izgatottan csaholtak. A nyomszakértők bejárták a nádasokat, majd könnyűbúvárok érkeztek, s a tavak mélyére is leszálltak. Miközben én a vadászházat és környékét vizsgáló csoporttal dolgoztam, Bartusek néhány emberrel a szőlős dombokon kereste nyomaid. Sehol semmi, senki sem jelentkezett a felhívásokra, a zsarolók telefonjára is hiába vártunk.

Az eredménytelenség pattanásig feszítette a légkört. A különféle nyomozócsoportok egyre gyakrabban összekülönböztek egymással, kakaskodások, veszekedések voltak napirenden, mindenki mindent jobban tudott a másiknál, Dobák őrjöngött és rajtam töltötte ki minden dühét. Csáki rávette, hogy általános házkutatási parancsot adjon ki. Elsősorban azok lakását, kertjét kutattuk át, akikkel a tanácsnál együtt dolgoztál, majd Erzsi néni és a környékén lakók portája következett. A nyomozók egész nap járőröztek, cirkáltak a városban, kérdezgették az embereket, teleragasztották a külvárosi utcákat is plakátokkal, egy ilyet fedeztél fel te is, amikor beértél H-ba.

Bennem egyre jobban érlelődött a gyanú, hogy itt valami nagyon nincs rendben. Valaki mindig egy lépéssel előttünk jár, mindenről tud, amit tervezünk, még az is lehet, hogy cipel-getnek téged össze-vissza, kerülgetve a járőröket. Egyre kevésbé bíztam a helyi rendőrség embereiben, s igyekeztem a pestiekhez csapódni, az ő munkájukba bekapcsolódni.

Már csaknem egy hete tartott az egész őrület, amikor Csáki Zoli félrevont.

– Figyelj, haver, körül kellene nézni a H-hoz közeli falvakban! Akik ezt csinálták, talán biztonságosabbnak vélték messzebbre vinni a lányt, és az is lehet, hogy az ügy kiagyalója valami falusi ürgét bérelt fel.

– Rendben, menjünk, de ne szólj itt senkinek, hívjál még valakit közületek, szerzek egy térképet és nyomás!

– Szőlősházával kezdtük, de nem jártunk sikerrel. Csüggedten ültünk vissza a kocsiba, Bánhegyest tűzve ki következő úticélul. És ott végre mellénk szegődött a szerencse! Első utunk itt is a rendőrőrsre vezetett, de a jámbor falusi zsaruk csak vonogatták a vállukat, elmesélték, ki kivel verekedett, kit vert agyon, kit fosztott ki. Én untam az egészet, kisétáltam a házból, és a kapu előtt nézelődtem. Ekkor váratlanul egy kopott ruhás férfi lépett mellém.

– Megint valami balhé, biztos úr, magukat küldték erősítésnek?

– Balhé az van – válaszoltam óvatosan –, csak azt nem tudjuk, hol kutakodjunk...

– Megmondom én magának, csak aztán rólam egy szót sem! A kocsmáros és a híres fia, az a nagy bunkó, az tele van pénzzel, pedig nem dolgozik semmit, mindenki tudja itt a faluban, miket művelnek, de persze a rendőrség, már megbocsásson... – Csákiék jöttek kifelé, a férfi kalapját megbökve köszönésfélét mormolt és elsietett.

– Fülest kaptam – fordultam hozzájuk –, irány a kocsma!

– Mi Bandival bemegyünk – így Csáki –, te pedig kerülj az épület mögé, hátha az emberünk a hátsó kijáraton át fog menekülni! Az épület elé álltunk a kocsival, az ajtókat nyitva hagytuk, de a slusszkulcsot Csáki zsebre vágta. A fal mellé húzódva lestem a hátsó kijáratot, Csáki nem tévedett, hamarosan egy jól megtermett fiatalember inalt kifelé és a ház mögötti fészer felé vette az útját. A kocsma bejáratához rohantam, füttyentettem, Csákiék kirohantak és keresni kezdtük a fiút. Motorkerékpár bődült, a kocsiba vágtuk magunkat és üldözőbe vettük a

menekülőt, akinek személyében a kocsmáros fiát gyanítottuk. Motorján igen jó márkanév díszelgett, Csákinak ugyancsak taposnia kellett a gázt, hogy behozzuk a hátrányt. A faluból kivezető út üres volt ezen a késő délelőtti órán, a tegnap esti szél felszárította az aszfaltot, kifejezetten ideális terepet biztosítva az üldözéshez.

Már jócskán elhagytuk a falut, de a távolság nem csökkent, hanem inkább nőtt, gépkocsink nem bírta az iramot a fiú motorjával. Csáki bekapcsolta a megafont és a törvény nevében felszólította a motorost, hogy adja meg magát. A menekülő a felszólításnak nem tett eleget, sőt még fokozta a sebességét.

– Hadnagy – adta ki a parancsot Csáki – riasztó lövések után tárgyra leadott lövés engedélyezve! – Bandi kihajolt az ablakon, néhányszor a levegőbe lőtt, majd eredmény híján megcélozta a motor hátsó kerekét, s harmadszorra eltalálta. A motor pördült egyet, kacsázni kezdett, a srác próbálta megülni, mint a makrancos lovat, majd az út szélére vágódott. Ügyes mozdulattal leugrott a feldűlni készülő motorról, átvetette magát az útszéli árkon, és teljes erejéből futásnak eredt. Kivágódtam a kocsiból és üldözőbe vettem, az öttusában erősségem a futás, ebben nem verhet meg! A füves dombhát végében bozótos kis erdő húzódott, valószínűleg oda készült, ott akart elbújni. A fiú időnként hátrapillantott, észlelte, hogy fogy az előnye, s ahogy tudott, rákapcsolt. Láttam, nincs nála fegyver – ha lett volna, már használta volna –, én sem vettem elő a magamét. Amikor már csak pár lépés választott el tőle, megadásra szólítottam fel, de zihálva, lihegve futott tovább, talán azt remélte, én leszek az, aki nem bírja a tempót. Elkaptam, próbált megütni, de elrántottam a fejem, rögtön láttam, hogy közönséges kocsmai verekedő, könnyen boldogultam vele. Néhány karatefogással földre vittem, s már kattant is kezén a bilincs.

– Mit akarnak tőlem – nyögte vörösben játszó arccal –, nem követtem el semmit, már az is baj, hogy szeretek motorozni? Gyorshajtásért akarnak megbírságolni? – Nem szóltam semmit, vártam, hogy Csákiék odaérjenek.

– Maga velünk jön – szólt oda Csáki –, a figyelmeztető lövésre nem állt meg! Volna magához néhány kérdésünk...

– Visszafelé menet beszóltunk a kocsmába, hogy a fiút bevisszük a H-i kapitányságra, motorja az út szélén maradt, valahol a 32-es kilométerkőnél. A kocsmáros átkozódni kezdett, s olyasmik szaladtak ki a száján, hogy drága gyermekét a haverok vitték rossz útra. Hirtelen felrémlett bennem, talán három támadód egyikét kerítettük kézre!

A kapitányságon a hangulatot ugyancsak feldobta a fogás, végre felcsillant egy fénysugár, mindenki reménykedett, komoly előrehaladásra számítva. A nyomozócsoportok külön-külön, más-más technikával vallatták a fiút, aki eleinte nagyhangon tiltakozott és fölényeskedett, majd egyre inkább magába fordult, végül teljesen apatikussá vált. Ekkor bementem hozzá Csákival, s mielőtt bárki bármit szólt volna, hatalmas pofont kevertem le neki. A srác kiköpte egyik fogát, szétmázolta orra vérét, majd beismerte, hogy ő és két barátja voltak a bántalmazóid. Azt mondta, rablótámadás történt, de csak a karórádat vették el. Ámulva hallgattam meséjét: *honnan ismerhette a kölyök* az általad kitalált verziót? Csáki dühös volt a pofonért, lefogott és megtiltotta részvételemet a kihallgatásokon. Amikor kissé lecsillapodott, próbáltam meggyőzni arról, igenis van kapcsolat megtámadtatásod és elrablásod között, szinte biztos vagyok benne, hogy mindkét bűnesetet ezek a bitangok követték el. Csáki hajlott a szavamra, kezelésbe vette a fiút, aki végül megtörve és elfásulva benyögte társai nevét és címét. Bandi az egyik nyomozóval azonnal értük ment, együtt volt hát a három behemót, vallatásuk azonban másnapra maradt.

Dobáknak valahogy fülébe jutott a pofonom, iszonyú haragra gerjedt, s mindenáron vissza akart küldeni Szegedre. Csáki most mellém állt, azt mondta, ragaszkodik a jelenlétemhez.

Volt még néhány pengeváltás az ügyben, végül elkezdődött a kihallgatás. Hiába volt minden, hiába vetették be a legrafináltabb nyomozói fogásokat, mindhárom gazember körömszakadtáig tagadta részvételét törvénytelen fogva tartásodban. Elismerték, hogy kiraboltak és a sötétben kissé nagyobbra sikerültek az ütések, meg el is csúsztál a jégen és az is fokozta a bajt, de hogy emberrablás... meg váltságdíj..., ilyesmit ők még kigondolni és megszervezni is képtelenek lennének! Tanácstalanok voltunk, nem tudtuk, mitévők legyünk. Kisebb csoportokba verődve folytak a tárgyalások, különféle ötletek merültek fel, zavaros feltevések láttak napvilágot. Velem alig állt szóba valaki, csak ődöngtem össze-vissza, közben azonban élesen figyeltem az embereket, ki mit mond, mire hogyan reagál. Egyre jobban erősödött bennem a gyanú: itt valaki ellenünk játszik és mindent, ami a rendőrségen történik, kiszivárogtat. Bartusek Lali! – állandóan ő járt az eszemben, összerakva az elmúlt események mozaikkockáit, gyanúm reá terelődött. Gondoltam egyet, s elmentem a Kossuth Szállóba.

Régen történt, még egészen kezdő nyomozó voltam, ami-kor egy gyilkossági ügyet bíztak rám. A szegedi Szőke Tisza Szállodában meggyilkoltak egy szerb kereskedőt, s a gyanú egyértelműen az egyik szobapincérre terelődött. A késen, amivel szíven szúrták az áldozatot, a pincér ujjlenyomatait találták meg, s a véráztatta szőnyegen is ott voltak lábnyomai. Szegény ember sírva tagadott, elismerte, hogy ő találta meg a holttestet, segíteni akart, gondolta, van még benne élet, ezért nyúlt a késhez. Felettesem utasított, vegyem fel a jegyzőkönyvet, írjam meg a jelentést, azzal az ügy le is zárható. Nem nyugodtam bele, nem hittem a pincér bűnösségében, saját szakállamra tovább nyomoztam. Nem szaporítom a szót, végül alapos munkával kiderítettem, hogy a gyilkosságot az egyik kazánfűtő követte el, aki piszkos üzletekbe bonyolódott a leszúrt kereskedővel. A bravúros nyomozásért kitüntetést kaptam, lényegében ez volt az első komolyabb esetem, amivel feliratkozhattam a nyomozók listájára. A szobapincér soha el nem múló hálájáról biztosított, rá mindig számíthatok, mondta búcsúzóul, amikor elhagyta Szegedet és H-ba költözött, a Kossuthban vállalva állást.

Hozzá siettem, őt kerestem fel. Amikor felfedezett az étteremben, örömmel üdvözölt. Hatalmas adag vadas pecsenyével vendégelt meg, hirtelen megjött az étvágyam, napok óta ez volt az első komolyabb étek, amit magamhoz vettem. Ebéd után behívott a szobájába és megkérdezte, mit tehet értem. Mindössze egyetlen kéréssel fordultam hozzá: tudjon meg minél többet Bartusek Lajos rendőr alhadnagyról! – Nem gond – vonta meg a vállát –, ha a kaptány úr vár egy félórácskát, kiderítek mindent! Figyelmeztettem, hogy nem vagyok kapitány, majd türelmesen várakozni kezdtem. Szűk félóra múlva megjelent, és rendkívül érdekes hírekkel szolgált. – Bartusek – kezdte – Tenkes tanácselnök unokaöccse, de nem csak rokon, hanem barát is, tagja annak a kompániának, amelyik a vadászházban szokott mulatozni. Tenkes hozta be a kapitányságra, be sem fejezte a Rendőrtiszti Főiskolát, másodéven kibukott. Van még más is, amit tudni szeretne, kapitány úr? – kérdezte. Megköszöntem a felvilágosítást és eljöttem.

Teljes a kép, gondoltam, Bartusek tudott arról, hogy állampolgári intézkedést fogsz kérni társadalmi tulajdon ellen elkövetett bűncselekmény ügyében, értesítette a tanácselnököt, s Tenkes úgy vélte, legjobb, ha kivon téged a forgalomból. A váltságdíj-kéréssel csak a gyanút akarták elterelni magukról és tévútra vinni a nyomozást.

Rettenetes dilemma előtt álltam, felfedjem-e a legközelebbi megbeszélésen valamennyi nyomozó füle hallatára a valódi tényállást?! Igen ám, de nincs semmi bizonyítékom, a fényképek és iratok nálad maradtak. Ha elrendelik Tenkes kihallgatását, netán letartóztatását, visszájára fordulhat minden! Az ügyvédei megvádolnak rágalmazással, te a kezükben vagy, veled zsarolhatnak, még rágondolni is szörnyű, mi történhet veled. A tábornok az ORFK-n is azt tanácsolta, függetlenítsük a sárga angyal-ügyet az emberrablástól. Ugyanakkor esetleg csak a teljes igazság feltárása vezetne eredményre...

Egészen biztosra vettem, hogy ezek hárman, vagy közülük valamelyik, részese az emberrablásnak, de nem vallanak, az istennek sem vallanak, sem a szép szó, sem a fenyegetés nem használ. Közben az egyik megyei nyomozó is elragadtatta magát és kiosztott két akkora csárdás pofont, amitől a nagy kövér ipsét úgy kellett felmosni. Dobák nem szólt semmit, úgy tett, mintha nem szerzett volna tudomást a történtekről. Valamivel sakkban tartják a három gazembert, gondoltam. Vagy valami igen nagy pénzt ígértek nekik, vagy zsarolják őket hozzátartozójuk életével, testi épségével. Ha így van, nem tehetünk semmit, véltem.

Azt hiszem, ekkor érkeztem el az összeomlás határára. Teljes testi-szellemi kimerültség lett úrrá rajtam, úgy éreztem, béna és tehetetlen vagyok, már minden szálat felgöngyölítettünk, minden utat végigjártunk, de minden hiába, mintha a föld nyelt volna el téged! Este volt, az egész nap tartó lucskos, vizes hószállingózás abbamaradt, a köd felszállt és a hold teli pofával világított. Felültem a motoromra, s felkerestem a szőlős dombokat. Eszembe jutott, ezen a vidéken Bartusek járt, s nyilván félrevezette a nyomkeresőket! Talán itt rejtettek el, s ha van egy kis szerencsém, megtalállak! Sorra jártam az elhagyatott házakat, bemásztam az ablakokon, vagy ahol rács volt, a magammal vitt vasrúddal bevertem az ajtókat. – Jut eszembe, majd mindenkit kárpótolni fogok vandalizmusomért! – Sehol egy teremtett lélek, életnek semmi nyoma, az egész vidék néma és kihalt volt, mint a holdbéli táj... Csak néhány felzavart varjú károgása, éjjeli állat neszezése verte fel a csendet. Lehet, hogy a közeledben jártam és csak néhány lépés választott el tőled!

Hajnaltájt értem haza, aludtam pár órát és mentem be a kapitányságra. Losonci – aki időközben visszatért – azzal fogadott, hogy délután kettőre Dobák értekezletet hívott össze. – Talán lezárjuk az ügyet – mondta tudálékosan, a nyomozók is türelmetlenek, értelmetlennek, céltalannak látják a további kutatást. Amennyiben lezárják az ügyet és megszüntetik a keresésedet, kipakolok –, határoztam el magam. – Nem számít, ha lefokoznak, elítélnek, most már színt kell vallanom, nincs más választásom! – Ilyen érzésekkel nyitottam be a központi tárgyalóba, ahol már gyülekeztek a bűnügyi fickók. A füstöt vágni lehetett a teremben; azt hiszem, életemben először sajnáltam, hogy nem vagyok bagós, talán egy cigaretta – még ha néhány percre is – képes lett volna oldani azt a rettenetes feszültséget, ami bennem tombolt, ami majd' szétvetette agyam.

Dobák megvárta, míg mindenki elfoglalja a helyét, majd felkérte a nyomozó csoportokat, számoljanak be eddig szerzett tapasztalataikról és ismertessék további akcióterveiket. Galambos százados, a megyeiek vezetője kapta meg a szót, beszélni kezdett; éppen belebonyolódott egy kilátástalan körmondatba, amikor hirtelen kivágódott az ajtó. A küszöbön a portás-rendőr bukkant fel, nyomában egy izgatottan lihegő fiatalemberrel. – Megvan a lány! – kiáltották mindketten, s a jövevény zavarodottan hebegni kezdett valamit a nagybátyjáról, aki pártfogásába vette az eltűnt személyt, őt küldve el a rendőrségre. – Nincs arra telefon – magyarázta –, motorral jöttem, siettem, ahogy tudtam...

– Én az első szóra felugrottam, még a széket is fellöktem izgalmamban és rohantam kifelé. Csáki és Veress Bandi utánam, ügyet sem vetettünk a többiekre, Dobák üvöltésére, Bartusek károgására, kocsiba vágtuk magunkat és indítottunk. A fiatalembert megkértük menjen előttünk a motorral és mutassa az utat, aztán... nos aztán... a többit már te is tudod!

– Mára elég a rémtörténetekből – állt fel Margit néni. Hozzám lépett, a homlokomra tette keskeny, puha kezét.

– Ennek a gyereknek láza van, maradj csak kislányom, Gyulus majd idehozza a vacsorádat! Megyek, megágyazok, lefekszel és kapsz valami gyógyszert.

Másnap eljött az orvos, vizsgálgatott, de nem talált semmit. Általános legyengülés, idegkimerültség, mondta, adott egy injekciót és újabb gyógyszereket írt fel. Gyulát két napra visszarendelték H-ba, folytak a vizsgálatok a tűzesettel kapcsolatban, leltároztak, a félig elégett, vagy csak megperzselődött iratokat próbálták menteni, kiegészíteni, használhatóvá tenni.

Amikor visszatért, hozta magával a bőröndjeimet és a hátizsákom.

– Itt van a holmid, elhoztam Erzsi nénitől, az öreglány egy levelet is küldött! – Átvettem az egyszerű borítékot, kinyitottam és olvasni kezdtem a kockás irkalapra rótt, kusza sorokat:

Tisztelt Marton Zsuzsa!

Megtettem, amire a Professzor Úr kért, befogadtam Magát. Maga felforgatta az egész várost, mindenkire csak bajt hozott. Nekünk nincsen több dolgunk egymással.

Kocsis Jánosné

Megkövülten bámultam a levegőbe, szememből szivárgott a könny. Szótlanul Gyuláék felé nyújtottam a levélkét, elolvasták, majd vigasztalni, babusgatni kezdtek. Jól esett a kedvességük, ám belém hasított a félelem, hátha egyszer majd ők is ugyanúgy elfordulnak tőlem, mint Erzsi néni, akivel megszerettük egymást, akit már valósággal a nagynénimnek tekintettem! Talán mégis bennem van a hiba, az én személyem, egyéniségem az oka, hogy előbb-utóbb mindenki elhagy, mindenki hátat fordít nekem? – Napokig kedvetlen és szófukar voltam, rakodtam, pakoltam, rendezgettem a holmim, kimostam, kivasaltam, amit kellett. Margit néni és Gyula megértő szeretettel bántak velem, ám engem állandóan furdalt a lelkiismeret, hogy nem vagyok képes kedvesebb és vidámabb lenni, és nem viszonzom eléggé azt a sok jót, amiben részesítenek. Rémálmok gyötörtek, gyakran sikoltozva ébredtem, minden zajra, hangosabb szóra összerándultam, ha csengettek és vendég érkezett, elrejtőztem, csak hosszas kérlelésre bújtam elő.

Gyulát is erősen megviselték az elmúlt napok eseményei, leadott kilóit nem sikerült visszaszereznie, sovány volt, szeme alatt árkok, karikák sötétlettek. Míg én pihenhettem, rá fokozott terhet rótt a szolgálat, a H-ban eltöltött idő alatt felgyülemlettek a tennivalói, s most kellett behoznia lemaradását. Hajnalban kelt, sokszor késő este ért haza, olykor éjjel is riasztották, s a vasárnapot is csak részben tölthette velünk. Közben állandóan értem aggódott; Margit néninek szigorúan meghagyta, hogy egy percre se hagyjon egyedül, ha dolga van a városban, vigyen magával, vagy hívjon ide barátot, rokont, aki őriz engem. Napjában többször is telefonált, szinte minden percemről beszámoltatott. Bizonygatta, mennyire vágyódik utánam, mily' nagyon szeretne velem lenni, s ha megértésemről, belátásomról biztosítottam, azzal vádolt, nem hiányolom őt eléggé, talán már nem is szeretem... Feszültek, frusztráltak voltunk mindketten, s ha nincs itt velünk Margit néni, aki okos szóval, kedvességgel és sok-sok szeretettel képes volt bennünket megnyugtatni és helyre tenni, talán még az összeveszésig is eljutottunk volna.

Az idő, mint az egyetlen igazán jó orvos, lassacskán éreztette gyógyító hatását, jobban lettem, felszedtem pár kilót, elmúltak az esti hőemelkedések és kedélyállapotom is sokat javult. Gyula is kezdett egyenesbe jönni, mind több időt tölthetett itthon, többet pihenhetett, s nyugalma, kiegyensúlyozottsága visszatért. Egyik nap, amikor a szokottnál korábban ért haza, erőt gyűjtöttem és újból rátértem a H-ban lezajlott eseményekre.

– Folytasd a mesét – bújtam hozzá.

– Milyen mesét?

– Még nem mondtad el, mi történt H-ban a tűzeset után. Mit derített ki a vizsgálat, mi okozta a tüzet? No és a fogva tartásom körülményeiről tudtok-e már valamit, ki volt a titokzatos öregasszony, börtönőröm és szabadítóm –, hogy csak a legfontosabb kérdéseimet említsem! – Gyula magához vont és megsimogatta a hajam.

– Rendben, elmondok mindent, de ígérd meg, nem fogod agyonizgatni magad, és nem kapsz ideglázat, mint a múltkor! Nos – kezdte – nézzük először a tűzesetet.

Amikor reggel odaértem, még javában dolgoztak a tűzoltók, spriccelték az üszkös darabokat, nehogy újra lángra kapjon a zsarátnok. Elkértem az egyik fiatal tűzoltó felszerelését, közibük álltam és magam is oltogatni kezdtem. – Hol volt a tűzfészek, és mi okozhatta a tüzet? – kérdeztem a főtörzset. Abba a terembe irányított, ahol a megbeszélést tartottuk. – Itt a szekrény mellett találtunk egy rossz kávéfőző gépet, talán az okozta a bajt. Szakértők még vizsgálják... – folytatta. Tovább kutakodtam, s a szétégett szekrény üszkei alatt találtam egy öngyújtót. Azonnal megismertem: Bartusek Lali öngyújtója volt! Négykézláb mászkálva és lehasalva szagolgattam, mint egy vadászkutya, sejtésem bevált, ha nagyon gyöngén is, de érezhető volt a benzinszag. – Ő volt, nem vitás, eddig is tudtam, de most bizonyságot szereztem! – Ismét a főcsővezetőt faggattam. – Elég későn értek ki, tulajdonképpen ki riasztotta magukat? A portásnak azonnal észlelnie kellett a tüzet! – Az egyik szomszéd telefonált, késve, mert nehezen jutott telefonhoz, mire ideértünk, már az egész épület lángokban állt. A kapitányság üres volt, senki emberfiát nem találtunk itt sem élve, sem halva. – Megköszöntem a felvilágosítást, majd kutatgattam a papírhamu között, hátha találok épen maradt irat-darabokat. Hátam mögött lépéseket hallottam, nem néztem hátra, vártam, ki az és mit akar.

– Elnézést parancsnok elvtárs – hallottam meg Bartusek hangját – a főkapitány kérdeztetni, találtak-e valami gyújtogatásra alkalmas szerszámot? – Megfordultam, s az orra alá dugtam az öngyújtót.

– Erre gondolsz, pupák? – elképedve meredt rám.

– Te itt? És miért van rajtad tűzoltóruha? Egyébként, ez nem az én öngyújtóm!

– Ne nézz hülyének, épp elégszer láttam a kezedben! Tudom jól, hogy te voltál! Kissé érezhető a benzinszag, de ügyesen jártál el, legalább a benzines kannát eltüntetted. Gondolom, az éjszakai portást is te küldet haza!

– Csavard lejjebb a hangerőt, öreg, teljesen feleslegesen csinálod itt a műsort! Senki nem bizonyíthat rám semmit, már készül a jelentés a zárlatos kávéfőzőről, a közelében felejtett tisztítószerekről és mindenről, amiről csak kell a véletlen baleset bizonyításához. Ellenben – lépett a közelembe és felsandított rám – szeretném a tudomásodra hozni, mi itt H-ban nem szeretjük a minden lében kanál embereket és teszünk róla, hogy elmenjen a kedvük az okvetetlenkedésektől! Te szegedi vagy, menj szépen haza és védelmezd Szeged polgárait a gonosztól! Nyugodtan mondhatom, amit mondok, mert nincs a közelben senki, aki beszélgetésünknek tanúja lehetne. Adhatok egy jó tanácsot, állítsátok le magatokat, különben a kis menyasszonyod a következő menetet már nem fogja megúszni!

– Megragadtam mellén a zubbonyát, a falhoz lapítottam, s yakuza-csavart alkalmazva, nyakát az egyik karja alá tekertem. Ez a karatefogás nagyon fájdalmas, de lényegében veszélytelen. Lali arca vörösre vált, izzadt, csorgott a könnye, majd – a szagokból ítélve – összecsinálta magát. Szólni nem tudott, csupán nyöszörgő, vinnyogó hangok törték ki belőle.

– Jól figyelj! – mondtam nyugodt, jéghideg hangon. – Még néhány millimétert csavarok a nyakadon és befejezed a dalt. Most pedig figyelj még jobban, ha Zsuzsának egyetlen haja szála meggörbülne, utánad megyek, megkereslek, akárhová bújsz, és akkor megkapod azokat a millimétereket is! Most pedig tűnj el innen, mert büdös vagy, mint a dög! – Elengedtem,

összegörnyedve támolygott ki az égett falakra támaszkodva, vissza se nézett, még egy csöndes káromkodásra sem futotta az erejéből.

Összeborzadtam, Gyula elbeszélése felkeltette az indulataimat, egész testemben reszketni kezdtem.

– Akkor hát mindent tudunk – bújtam közelebb védelmezőmhöz.

– Mindent tudunk és semmit sem bizonyíthatunk.

– Az nem derült ki, valójában kik raboltak el?

– Nem, nem tudtunk meg semmit. Az öregasszony személye is rejtély, talán nem is H-ban lakik, hanem ő is a környező falvak valamelyikéből való. Így aztán az sem világos, saját jószántából engedett-e szabadon, vagy utasításra cselekedett. Egyébként – folytatta – jártam a szőlős dombokon, s elmondásod alapján megtaláltam azt a házat, ahol fogva tartottak. Nem is ház, egy romhalmaz az egész! Egyetlen ajtó sincs már rajta, a kis sarokszobát is csak az ablakán lévő vasrácsról ismertem fel. Sehol egy bútor, minden üres, a nyomokat gondosan eltüntették a gazemberek...

– Megtudhatnám, hogy áll a nyomozás? Ha a bizonyítékok elégtek is, az állampolgári bejelentés megtörtént, szavaimat meghallgatta és a feltárt bizonyítékokat megtekintette a H-i kapitányság, a megye és a Rendőri Ezred valamennyi nyomozója. Bevonnak majd téged is a nyomozásba?

– Sokat kérdezel, s kérdéseidre magam is keresem a választ. A nyomozásba a tűzesetre való tekintettel a Megyei Rendőr-főkapitányság is bekapcsolódik, néhány nap múlva tanúkihallgatásra rendelnek be engem – és most ne ijedj meg – velem együtt téged is! Hogy bevonnak-e a nyomozásba? Nem, nem hiszem. A Szegedi Városi Rendőrkapitányság nem illetékes az ügyben, s mivel a menyasszonyom vagy, az érintettségem is fennáll. – Beszélgettünk még egy keveset, aztán elbóbiskoltam, Gyula karjába kapott és úgy vitt az ágyamba.

Két nap múlva megérkezett a megyei kapitányság idézése. A kihallgatást két rendőrtiszt és egy jegyzőkönyvvezető végezte, bár Gyula jól ismerte őket, úgy tűnt, nem sok hitelt adnak szavainknak, mindazt, amit mondtunk, kétkedéssel és kissé félvállról fogadták. Felszólítottak, számoljak be mindenről ugyanúgy, mint H-ban, bár nincsenek meg az irat- és térképmásolatok, próbáljam szóban elmondani, mit tartalmaztak, miféle retusálást fedeztünk fel rajtuk. Eleget tettem kérésüknek, és sokkal pontosabb, részletesebb beszámolót tartottam, mint akkor H-ban, amikor alig álltam a lábamon és közel voltam az ájuláshoz. Valami mégis egészen más volt, mint ott a H-i kapitányságon, szavaimból hiányzott a lelkesedés, a hit, a meggyőző erő...

A hivatalos rész lezárása után Gyula oldottabb hangon kezdett beszélgetni kollégáival.

– Nézd, százados elvtárs – fordult az idősebbik tiszthez – mindazt, amit Marton Zsuzsa elmondott, leellenőrizhetitek, ha elmentek a Földhivatalba és megnézitek az ingatlan-nyilvántartást. A térképeknek utána lehet nézni a Levéltárban és ugyanarra a következtetésre fogtok jutni, mint mi...

– Barátom – így a százados – ez az egész ügy a H-i kapitányság sara, tegyék rendbe ők! Bennünket igazából csak a tűzeset érdekel, erről, mint fölöttes hatóságnak, jelentési kötelezettségünk van a belügy felé. Marton elvtársnő vallomását továbbítjuk H-ba, aztán járják ők a hivatalokat, hallgassák ki a tanácselnöküket, nyomozzanak, kutakodjanak, amerre csak akarnak!

Gyulával szótlanul lépkedtünk hazafelé, mindketten a kihallgatás részletein töprengtünk. Akkorra én már túl voltam sok mindenen, bölcsebb, tapasztaltabb lettem, s levontam az egész ügyről a magam keserű konzekvenciáit. Időközben rájöttem, mi volt az, ami feltűnt nekem a

H-i rendőrségen, amikor közvetlenül a kihallgatásom után Dobák elpakolta a bizonyítékokat. Az egyik reggel, amikor frissen és kipihenten ébredtem, akkor ugrott be az egész...

Emlékszem, Gyula elhagyta a termet, elment a beígért kocsiért. A főkapitány a vászontáskába rakosgatta a filmeket és a fotómásolatokat. Felnyalábolt mindent, ami az asztalon volt, magnetofont, gyorsíró füzeteket, jegyzeteket, s az egészet bepakolta a szekrénybe. *A szekrénybe*, abba a meglehetősen rozoga, furnérlemezekből álló, kommersz irodai szekrénybe, ami mellett ott állt egy hatalmas páncélszekrény, nehéz elhinni, hogy nem volt benne legalább egy rekesznyi hely. Ez tűnt fel nekem akkor, de a fáradtságtól nem tudtam végiggondolni, *miért nem a páncélszekrénybe tette be a főkapitány ezeket a fontos iratokat?!*

Ennek az egész zavaros, szörnyű ügynek ez volt az egyetlen mozzanata, amiről nem tettem említést Gyulának. Tudtam, milyen erős benne a bajtársi érzés, a rendőri munka iránti lelkesedés, a feljebbvalók tisztelete. Láttam rajta, mennyire fáj neki Bartusek árulása, hiszen eleinte kedvelte a vékonydongájú, szőke gyereket, barátjának, kissé a védencének is tekintette. Gyanítottam, felettesei minden további nélkül visszarendelhetnék őt H-ba, hogy részt vehessen a nyomozásban, az a bizonyos *érintettség* sokkal inkább indok, mintsem gátló körülmény lehetne. És a Rendőri Ezred? Pillanatok alatt felszívódott az egész banda, ahogy kivettem Gyula szavaiból, annyit üzentek, hogy az ügy további része a helybéliekre tartozik, foglalkozzék vele a megye és a H-i kapitányság, nyomozzanak külön-külön vagy együtt, ahogyan jónak látják...

Hányszor hallottam, H az ország legszebb, legcsendesebb, legkedvesebb kisvárosa, itt sohasem történik semmi rossz, nyugalom és béke uralkodik, aki idejön, a boldogság honába lép. Így van ez valóban? Nem, nem és ezerszer is nem! Úgy éreztem, megláttam a város igazi arcát, fellebbentettem a szépre festett álarcot, s alóla vigyorgó ördögpofa meredt rám. Önző, maguknak való emberek élnek itt, a régi gőgös kézműves polgárok és kereskedők leszármazottai, akik visszakívánják apáik, őseik hajdani gazdagságát. És nem válogatnak az eszközökben, ha kell, Kucsenka vérével foglalnak maguknak földet, meglopják az államot, pártját fogják korrupt vezetőiknek, mert azt remélik, nekik is jut valami az ebül szerzett javakból. Mi lehet a sorsa az idegennek, aki közéjük keveredik, harcol a becsületért, rács mögé szeretné juttatni a tolvajokat, akik történetesen a városka polgárai által szeretve tisztelt vezetők. Mi lehet a sorsa? Halál, pusztulás! Jaj az idegennek, a jobbító szándékúnak, a csodálatos Dél-Alföld természeti értékeit féltőnek! Erzsi néni levele... „Maga felforgatta az egész várost...” ő is a város gyermeke, bár mindene megvan, mégis többre vágyik!

Elhatároztam, ha újból munkába állok, soha többé nem ütöm az orrom a mások dolgába. Felőlem szétlophatják a gyárat, felrobbanthatják a laboratóriumot, dézsmálhatják az állam pénzét, irthatják a növényeket, állatokat, nem lesz rá gondom, nem figyelek többé rá. A sárga angyal leveti szárnyait, leemeli fejéről a glóriát, s visszavedlik egyszerű, mindennapi emberré. Nincs többé nyomozás és megfigyelés, bizonyítékok gyűjtése, felszólalás termelési értekezleteken, főnökök figyelmeztetése, munkatársak megleckéztetése. Nem leszek többé a civil önvédelem eszköze, nem leszek, mert nem érdemes! Az emberek bocsánatos bűnnek tekintik, ha munkatársuk elcsen ezt-azt, ha a saját céljaira használja az intézmény javait, ha rosszul gazdálkodik a rábízott vagyonnal, a „ma neked, holnap nekem” elvet vallják, s nem a hosszú távon elérhető előnyöket nézik. Nem vették észre, hogy amit tettem, értük tettem, mert Novákék az áramkörök ellopásával, a kémikusok a vegyszerek kicsempészésével, a H-i tanács emberei a spekulációikkal közvetve bár, de őket, a kisembereket lopták meg, az ő pénzes borítékjuk lett soványabb, a munkahelyi környezetük szépítésére fordítható összeg csappant meg... Nem vették észre, ellenem fordultak, nem állt senki sem mellém. Ha bárhol, ahol sárga angyalként megfordultam, ott maradok, utálat és ellenszenv kísérte volna lépteimet...

Hamarosan újabb megpróbáltatás várt rám, beidéztek a bíróságra, mert három támadóm ellen garázdaság címén eljárás indult. Kihallgattak és szembesítettek a vádlottakkal, akiket a nyomozóhatóság a bűncselekmény elkövetésének alapos gyanújával előzetes letartóztatásba helyezett. A legtestesebb fickóban felismertem azt, aki a képembe sziszegte, tűnjek el H-ból. A fickó tagadott, váltig hangoztatta, hogy ékszereim átadására szólított fel, én nyilván nem voltam egészen magamnál, félreértettem szavait. Állítását másik két társa is igazolta, így egy állítás állt szemben három másikkal. A védőügyvéd kitett magáért, bizonygatta, hogy sérüléseimet lényegében elesésem okozta, a három ürge inkább felsegített, mint megtámadott. Bordarepedésem pedig annak következménye, hogy egyikük a sötétben véletlenül belém botlott. – Aljas, szemenszedett hazugság – üvöltöttem, s mondtam egyre a magamét. Gyula csillapítani próbált, a bíró megintett, a végén még majdhogynem engem büntettek meg. A bíróság nem sokat teketóriázott, gyorsan megszületett az ítélet, két év börtön mindhárom gazfickónak – két év próbaidőre felfüggesztve! Az úgynevezett vádlottak összeröhögtek az ítélet kihirdetése után, és akkor – talán a hangok vagy a mozdulatok tették – egyikükben, egy középmagas, horgas orrú suhancban felismertem azt, aki a taxiban elkábított. Sírva, Gyula vállára borulva hagytam el a bíróság épületét, s néhány napra ismét hatalmába kerített a depresszió.

Tavaszodott, Gyuláék kertje kizöldült, a fű alól kidugták fejüket az ibolyák, a héricsek, s a bokrok ágai vastag, lédús rügyeket hizlaltak. Margit nénivel kertészkedtünk, eltüntettük a tél nyomait, ástunk, palántáztunk. A friss levegő, napsütés jót tett nekem, felvidított, visszaadta erőm, elfújva borús, rosszízű gondolataimat. Ha ideje engedte, Gyula is velünk dolgozott; a közösen végzett munka mindnyájunknak javára vált, összekovácsolt és igazi, harmonikus kis családdá formált bennünket. Történt, hogy Gyula az egyik délutánon szokatlanul vidáman tért haza, már régen láttam ilyen jókedvűnek, derűsnek.

– Van egy jó és egy rossz hírem, melyiket mondjam először?

– Fiam – szólt Margit néni dorgáló hangon – elegünk van már a rejtélyekből, mondd gyorsan a rosszat, essünk túl rajta!

– A rossz hír, hogy kértem egy hónap fizetés nélküli szabadságot, s nem kaptam meg.

– És mi a jó? – kérdeztem csüggedten.

– A jó hír – válaszolta széles mosollyal –, hogy kaptam egy hónap rendkívüli szabadságot teljes fizetéssel, és szép summa jutalommal megtoldva! Mit szóltok hozzá, mitévők legyünk?

– Volna egy javaslatom – így Margit néni –: utazzatok el pár hétre üdülni, legyen ez amolyan nászút, s ha kiderül, hogy képesek vagytok elviselni egymást, jöhet az esküvő! – Margit néni tanácsát kitörő lelkesedéssel fogadtuk, Gyula ölbe kapta anyját és körültáncolta vele a szobát.

– No és hová menjünk – nézett rám Gyula – a Riviérára?

– Maradjunk a realitások talaján – válaszoltam óvatosan – és menjünk a Bükkbe, azt mondják, ilyenkor tavasszal csodálatosan szép ott a vidék. És még valami... állítólag nincsenek arrafelé szőlős dombok!

– Hölgyem! – vetette magát előttem fél térdre Gyula, s lovag módjára bókolt – lehetek a sofőrje?

– Hogyan? Meseautóval megyünk Lillafüredre?

– Azt azért nem – kacsintott rám –, de van egy kis Csepelem, s ha én fogom a kormányt, te pedig hozzám simulsz és átölelsz, nincs az a meseautó, amit cserébe elfogadnék!

A Sashegyen voltunk vendégségben; a társaság a csillogó porcelánedényekkel, metszett kristálypoharakkal és ezüst evőeszközökkel gyönyörűen megterített ebédlőasztal körül foglalt

helyet. A résztvevők megválasztása kissé sajátosnak tűnt, rajtunk és Ilonkán kívül Juhos docens, és díszvendégként az országos rendőrfőkapitány volt jelen. Az erkélyajtón és a nyitott franciaablakon át friss tavaszi levegő áradt be a szobába, s a Budai-hegyek fái és virágba borult lejtői elbűvölő látványt nyújtottak. Volt még hátra néhány nap Gyula szabadságából, ügyeink elintézése céljából jöttünk Pestre, s itt ért utol bennünket a professzorné ebédmeghívása.

A Bükk-hegység egyik turistaházában üdültünk három héten át, s ez a gyönyörű időszak visszaadta erőnket. Lebarnulva, meghízva, kipihenten érkeztünk, s az asztalnál ülve bal kezünket minduntalan felemeltük, hogy megcsillanjon ujjunkon a szépen cizellált karikagyűrű. A szemtelen docens, amint észrevette szerelmünk zálogát, ujjával kis bajuszt rajzolt az orra alá, emlékeztetve engem arra, hogy nem is olyan régen éppen ő ajánlotta figyelmembe a „bajuszos angyalokat". Gyula észrevette a mozdulatot és mérgesen felfújta magát. Féltékeny volt a docensre, mint minden férfire, aki csak rám nézett.

Kissé kényelmetlenül éreztem magam, a jól megtermett, kefefrizurás prefektus összehúzott szemmel méregetett, talán van valami a rovásomon, ijedeztem, s közelebb bújtam Gyulához. Ha az elmúlt időkben volt is némi kapcsolat az itt lévők között, azt csak a pillanatnyi szükséghelyzet teremtette, s a bajokon túljutva, ugyan mi közünk lehetne egymáshoz?

Az ebédre várva közömbös témákról folyt a szó, kertépítésről, szabadidős szórakozásokról, Ilonka fiáról és családjáról, ők hamarosan hazatérnek és itt fognak lakni. A társalgást Emily megjelenése szakította félbe, ettől kezdve a figyelem a hatalmas leveses tálra irányult, melyből finom húsleves illata áradt. Elfogyasztva a levest, különféle sültekkel megrakott tálak következtek, kiegészítve krumpli-, rizs- és zöldségkörettel, s finomabbnál finomabb salátákkal. Az italok töltögetésével Ilonka a docenst bízta meg, ami nem volt egészen szabályos, hiszen az illem szerint a társaság legfiatalabb férfi tagjára hárult volna ez a kellemes kötelesség. Gyulának ez sem tetszett, egyébként is zavarban volt, rendkívül feszélyezte őt egyik legfőbb parancsnokának jelenléte. Én időközben azon rágódtam, talán meg kellene kérdezni a főembert, miért nem kapcsolódik be az ORFK a H-i tanácson folyó ügyletek nyomozati cselekményeibe. Egyelőre hallgattunk, úgy éreztük, ez a nap még tartogat számunkra valamit, különben aligha szórakoztatta volna magát a professzorasszony egy ilyen sajátos összetételű vendégsereggel.

Ahogy fogytak a hússzeletek, lappadtak össze a köret- és salátahalmok, úgy vált a hangulat egyre vidámabbá, fesztelenebbé. A poharakat aranysárgán csillogó, vagy bíbor-vörös színben játszó borok töltötték meg – kinek-kinek ízlése szerint –, az étkek kívánták a bort, az pedig nem maradt meg a gyomrokban, hanem lassanként a fejekbe is felszállt. Utóbb még Gyula is felröppentett egy szerény kis tréfát, melyet a társaság tagjai hangos nevetéssel jutalmaztak, így akarván bátorítani a megszeppent főnyomozót, aki meglátása szerint úgy került ide, mint Pilátus a Credóba.

Emily összeszedte a tányérokat, kivitte a konyhába a megürült tálakat és edényeket, majd újabb terítéket tett elénk, ezúttal herendi porcelán süteményes készlet formájában. Most nem volt szürke az arca, inkább halvány rózsaszínben játszott, szeme barátságosan csillogott, s időnként egy-egy mosolyt is megeresztett. Talán feldobta hangulatát a vendégség, vagy – ki tudja – lehetséges, hogy a ragyogó tavasz őt is megajándékozta egy régen várt szeretővel... Éppen indult, hogy behozza a desszertet, amikor a főkapitány recsegő baritonhangja megállította.

– Ácsi! A nyalánkságok még várhatnak! Tisztelt társaság! Volna itt néhány dolog, amiről eszmét kéne cserélnünk, ha már a mi kedves háziasszonyunk jóvoltából ilyen szépen összejöttünk! – A poharához nyúlt, Juhos azonnal töltött neki, majd azoknak is, akik már kiürítették a sajátjukat. A főrendőr megköszörülte torkát és szólt imígyen:

– Gondoljunk arra, aki már nem lehet közöttünk, ürítsük ezt a poharat az én kedves Péter barátom emlékére! – Felállt és maga elé emelte poharát. Mindannyian felálltunk, mi is megemeltük poharunkat, s úgy tettünk, mintha a professzor előttünk állna, és koccintani kívánna velünk. Ittunk, majd leültünk és elmerengve néztünk magunk elé. A csöndet ismét a kapitány törte meg. Most mélyebbé, zengőbbé vált a hangja, mintha önmagához, s nem az őt figyelemmel kísérő hallgatósághoz beszélne. Kékesszürke, kissé dülledt szeme egy távoli pontra szegeződött, úgy tűnt, fiktív házigazdánkat, a mai nap igazi főszereplőjét, a professzort látja maga előtt.

– Azt hiszem, tartozom némi magyarázattal a Péterhez fűződő barátságomat illetően, s felidézném azokat a mozzanatokat is, melyek kapcsolatba hozhatók ezzel a különös sárga angyal-történettel és az azt követő eseménysorozattal, ami csaknem komoly tragédiába torkollott...

Pétert egy kriminalisztikai tudományos konferencián ismertem meg. Fogalmam sem volt, hogy került oda, tudtam, hogy akadémikus, szakterülete az elektronika, de hogy a bűnügy és a szociológia is foglalkoztatja, azt eddig nem is sejtettem. Az étkezéseknél asztalszomszédok lettünk, beszédbe elegyedtünk, s barátságunk már az első közösen elfogyasztott ebéd végeztével megszületett. Az előadások szünetében is összejöttünk, sétáltunk a parkban – a konferenciát a keszthelyi kastélyszállóban rendezték –, rengeteg beszédtémánk akadt, s nem győztem csodálkozni barátom meglepő tájékozottságán a kriminológia és a kriminálmetodika területén. Ami még külön is foglalkoztatta, az egyes vállalatoknál, intézményeknél tapasztalható kisebb-nagyobb korrupciós ügyek, azok felderítése, visszaszorítása és főként megelőzése. Számos ötlettel, javaslattal állt elő, mindezek elméletben nagyszerűek, frappánsak voltak, a gyakorlatban azonban – véleményem szerint – kivitelezhetetlennek minősültek. Másként festenek a dolgok az amatőr szemével nézve, és más az, amit a szakma megvalósítani képes. Nekem is lennének ötleteim a tökéletesebb hírközlés vagy televíziózás megvalósítása terén, ám a szakember mosolyogva intene le, mondván, ott még nem tart a tudomány...

Volt valami, ami különösen foglalkoztatta, s ami már-már rögeszméjévé vált, a nyilvánosság, az intézményeknél bekövetkezett visszaéléseknek a közösség elé tárása. – „A társadalom egyszerű igazságérzetére kellene hagyatkozni, ki kell állni az emberek elé, és szóvá kell tenni mindazt, ami rossz és helytelen! Van elég termelési értekezlet, szakszervezeti összejövetel, pártgyűlés, nyílt nap, védje meg magát a közösség, szólaljanak meg az emberek, mondják el, milyen visszaéléseket, igazságtalanságokat, netán korrupciós jelenségeket tapasztalnak! *A nyilvánosság – hatalom*! Ne legyen senki gyáva és megalkuvó, ne féljen azoktól, akiknek ez nem tetszik. Olyan emberekre volna szükség..." – Itt a szavába vágtam. – Drága barátom, akiknek az eljövetelére vársz, azok nem is emberek volnának, hanem *angyalok*!

– Ez történt azon a keszthelyi konferencián, ezek voltak azok a mondatok, melyek előfutárai lehettek a sárga angyal-ügynek. És most – köszörülte meg torkát a rendőrguru – vizsgáljuk meg közelebbről, mi is történt valójában! Mindenekelőtt szeretném tisztázni, nem tudom, hogy mi a teljes igazság, mi a történet csattanója, csupán csak feltételezésekkel élhetek, csak azt mondhatom el, amit az egész dologról gondolok, amilyen következtetéseket a magam logikájával levonni képes voltam.

Sajnos, többé nem találkoztam Péterrel, azonban figyelemmel kísértem sorsát, hallottam, hogy életművének elismeréseként magas kitüntetést kapott és láttam a televízióban a vele készített interjút.

Csaknem hanyatt estem a meglepetéstől, amikor Ilonka az egyik emberünkkel felkeresett és a segítségemet kérte. Bevallom, nem sok figyelmet fordítottam a sárga angyal-históriára, minden erőmmel azon voltam, hogy megtaláljuk Zsuzsát, ez végül sikerült is és a bájos hölgy most épségben itt lehet közöttünk. A Rendőri Ezred emberei megtettek minden tőlük telhetőt,

igazából mégsem vagyok velük elégedett, valahol valami nem egészen úgy történt, ahogyan kellett volna. No de hagyjuk ezt, ez a rendőrség dolga, elemezzük tovább a professzor történetét!

Álláspontom a következő, Sárga Angyal Szövetség nincs, és soha nem is volt! Az egész csak egy fikció, kitalált történet, sárga angyalok, akik a különféle intézményeknél észrevétlenül nyomoznak, lopásokat, visszaéléseket, kisebb-nagyobb korrupciós ügyeket fednek fel, bizonyítékokat gyűjtenek, majd kiállnak a nyilvánosság elé és leleplezik a bűnösöket. Fölöttük ott a mindenható „felső kapcsolat", félniük nem kell, ha bármi történik – lásd a Zsuzsa által megélt hányattatásokat – védelmet, segítséget kapnak. Szép mese, gyönyörű történet ez az egész.

Próbáljuk meg rekonstruálni az eseményeket. Tudom, most valamennyien azt gondoljátok, a professzor, ez a komoly, megbízható ember, hogyan lett volna képes ilyen mesebeli szituációkba beugratni Zsuzsát, valamilyen képzeletbeli mindenhatóra bízni a védelmét, kalandokba bocsátani és holmi regényhősök mintájára romantikus amatőr nyomozót faragni belőle. Ismerni kell az embereket! A legpuritánabb, legracionálisabb embereknek is vannak álmai, képzelgései. Péter ott, azon a konferencián valami ilyesmiről regélt nekem, hitt a nyilvánosság erejében, úgy gondolta, csak a megfelelő embereket kell megtalálni, olyanokat, akik vállalják az ilyen munkát.

Zsuzsa eléggé sajátos helyzetben volt, szüleit nemrég veszítette el, vőlegényével szakított, állásából kitették. Elhagyatottságában kalandokra vágyott, környezetváltozásra, élményekre, valami másra, mint amiben eddig része volt. És egy másik fontos mozzanat, Zsuzsa többféle szakképzettséggel rendelkezik, számos munkahelyen, szakterületen megállja a helyét. Amikor elmesélte Péternek a televíziós felvevő-kamerával kapcsolatos esetét, barátom úgy érezte, megtalálta azt, akit keresett. Nem tudom, nem is merek azzal kapcsolatban határozott véleményt formálni, voltak-e mások is, akiket Zsuzsához hasonlóan beszervezett, de én úgy vélem, Zsuzsa volt az egyetlen. Miért a mese, miért a kerettörténet? Péter ízlése ellen valónak érezte egy afféle nyomozó-páros alakítását a lánnyal, valószínűsítette, hogy ez Zsuzsa lelkesedését is nagymértékben csökkentette volna. Mennyire másként hangzik, adva van egy titokzatos szövetség, ő a *mediátor*, a közvetítő, és akkor ott van még a mindenható felső kapcsolat!

A felső kapcsolat. Talán ez volt az egyetlen, ami reális alappal bírt ebben az egész képtelen történetben. Péternek tudnia kellett, hogy az ilyen amatőr nyomozói munka veszélyeket rejt magában, Zsuzsát akár még fizikai támadások is érhetik, de szinte bizonyos, hogy előbb-utóbb konfliktusba keveredik bizonyos embercsoportokkal, talál valamit, ami mások érdekeit sérti, belebotlik valakibe, aki éppenséggel *valakinek a valakije...*

Nem ismertem Péter baráti körét, társasági kapcsolatait, lehetségesnek tartom azonban, hogy közel került valamelyik magasabb beosztású politikushoz, funkcionáriushoz, vagy más közéleti személyhez. Hogy végül is ki lehetett az a titokzatos főhős, ennek a krimi-történetnek a nagy ismeretlenje, akit már hónapok óta keresnek Zsuzsáék –, nem tudom, s valószínűnek tartom, nem is fogjuk megtudni sohasem!

– Mondanék valamit – szólalt meg Ilonka pirosra gyúlt arccal, kezével idegesen babrálva a csészealjat. – Amikor a tudomásomra jutott, mekkora bajban van Zsuzsa, én *Önhöz* fordultam, kedves főkapitány, s ugyan ki ismerhette volna jobban férjem társadalmi kapcsolatait és baráti körét, mint éppen én... – A szobában tapinthatóvá vált a csend, egyetlen rezzenés vagy pisszenés sem hallatszott, s úgy éreztem, még levegőt is elfelejtettünk venni.

– És ha már nálam a szó – folytatta az asszony –, ezúton szeretném megköszönni Zsuzsának, hogy a viszontagságok és megpróbáltatások ellenére helytállt és maradéktalanul teljesítette a

férjemnek tett ígéretét. Kockáztatta az egzisztenciáját, a testi épségét, sőt az életét is, mert az ígéret számára szent dolog. A Sors mindezért már megjutalmazta, találkozott egy derék fiatalemberrel, akivel megszerették egymást, és aki eljegyezte. Bármily nagy is ez a jutalom, az én tartozásomat nem egyenlíti ki, nekem is kell tennem valamit azért, hogy az élete rendbe jöjjön. Arra gondoltam, szólok Juhos Gabinak, találjunk valami jó állást Zsuzsának, azonban nem jutottam szóhoz, Gabi megelőzött. A többit majd elmondja ő... – A docens sűrűn bólogatva hallgatta Ilonka szavait, majd felém fordult.

– Volna a tanszéken egy adjunktusi állás, amit a tanszékvezetővel egyetértésben szeretnék felajánlani Zsuzsikának! Optoelektronika lenne a szűkebb szakterület, tudom, hogy ebben járatos, és módjában állna befejezni a doktori disszertációját is. Nos, elfogadja? – Éppen eléggé zavarban voltam a professzorné dicsérő szavainak hallatán, azonban ez az állásléhetőség végképp elkábított. Gyulára sandítottam, láttam, leteszi poharát, mindkét kezét az asztalra fekteti, és mereven bámul maga elé.

– Köszönöm a lehetőséget – néztem Juhosra bocsánatkérő arccal –, de Gyulát a szolgálat Szegedhez köti, és én mellette akarok maradni, nem hagyhatom el a vőlegényemet!

Ekkor megszólalt a vasprefektus; a sok beszédtől fátyolos árnyalatot öltött, recsegő baritonja orákulumként töltötte be a szobát.

– Semmi sem állhat távolabb tőlünk, minthogy ezt a két derék fiatalt elválasszuk egymástól! Fiam! – fordult Gyulához – nézz rám és figyelj ide! Most van megalakulóban a BRFK-n egy új alosztály, ami kifejezetten gazdasági visszaélések, társadalmi tulajdon ellen elkövetett bűncselekmények felderítésére szerveződik! Oda pont egy ilyen jogtudományokban járatos, agilis fiatal fickót szántam vezetőül, mint amilyen te vagy! Az előléptetésed is esedékes, egészen rendes pénzt fogsz kapni, kedvezőbb munkabeosztásban dolgozhatsz, nem kell az éjszakáidat az utcán, vagy a gyanúsabbnál gyanúsabb lebujokban eltöltened. Nos, mit szólsz hozzá? Vállalod? – Gyula arca kigyúlt, kihúzta magát, majd ültében kissé meghajolva válaszolt.

– Főkapitány elvtárs, szolgálattételre jelentkezem!

– Lassan a testtel, fiatal barátom, egyelőre a fehér asztalnál ülünk, a hivatalos hangot hagyjuk meg későbbre.

– Hát persze, hogy vállalom és megköszönöm a bizalmat – oldódott Gyula hangja és széles mosoly terült el az arcán –, hallottam már erről az alosztályról korábban is, nagy kedvem támadt idejönni, de nem reméltem, hogy megfelelnék...

– Hahó, és velem mi lesz? – harsant fel a docens hangja. – Most akkor jöhet a Zsuzsa adjunktusnak, vagy itthagy téged Pesten, és lemegy Szegedre? – Gyula átölelt, én párás szemmel, kérdően néztem rá.

– A nevében beszélek, köszöni szépen az állást és elfogadja! Így van, szívem?

– Köszönöm a lehetőséget – suttogtam elhaló hangon, és a docensre mosolyogtam.

A hangulat tetőfokára hágott. Mindenki a poharához nyúlt, vége-hossza nem volt a gratulációknak, köszönetmondásoknak, köszöntéseknek és jókívánságoknak. Az örömmámor tovább fokozódott, amikor belépett Emily, kezében a hatalmas csokoládétortával. Juhos Gabi – leendő főnököm – elragadtatásában derékon kapta a sovány nőt, s hatalmas, cuppanós puszit nyomott az arcára. A leányasszonyt annyira megzavarta a váratlan incidens, hogy elejtette a tortát, s ha Ilonka nem áll ott a közelben, s egy ügyes mozdulattal el nem kapja, igen dicstelenül végezte volna a pompázatos sütemény.

Később a társaság kissé átrendeződött, Ilonkával a kanapéra ültünk és meglepetésemre mellénk telepedett Emily is, velünk együtt fogyasztva el kávéját. Még mindig nem tudtam, valójában kit tisztelhetek benne, most vidáman nevetgélt velünk, s úgy viselkedett, mintha ő lenne az igazi háziasszony.

(Emily kilétére csupán több év elteltével derült úgy-ahogy fény. Társaságban voltunk, a szó Vári professzorékra terelődött, és én megkérdeztem, tulajdonképpen ki ő, a szürke arcú, szorgos, ám visszahúzódó, szavát alig hallató nő. Juhos Gabi cigarettára gyújtott, majd röviden elbeszélte mindazt, amit a család féltve őrzött titkáról tudott.)

– Emily – kezdte – valójában Ilonka húga! – Elképedtünk, meglehetősen buta arckifejezéssel meredtünk rá.

– Húga, illetve a féltestvére, a papa közös volt, de a mama...

– Értjük! – sietett Gyula a válasszal.

– Ilonka tán ötéves lehetett, amikor apja hivatalos ügyben félévre Angliába utazott. Hogyhogy nem, összejött egy angol nővel, és a kapcsolatból leányka született... A férfi családja előtt eltitkolta félrelépését, ám gyermekéről élete végéig gondoskodott. A háború után Emily valami úton-módon Magyarországra került; hogyan élt, miként alakult a sorsa, nos erről én semmit sem tudok. Képzelhetitek Ilonka megrökönyödését, amikor apja halála után kiderült: a férfi végrendeletében a sashegyi villát balkézről jött leányára hagyta! A helyzetet Vári jóérzése és konfliktusmegoldó képessége mentette meg, összebékítette a testvéreket s elérte, hogy Emily összeköltözzön velük. Az új rokon ahelyett, hogy állást vállalt volna, átvette a háztartás vezetését, ám nővérével viszonya mind a mai napig kissé feszült és mesterkélt maradt.

Hazafelé menet sóhajtva néztem Gyulára:

– Mit meg nem élhet egy asszony, ha szabadjára engedi a férjét! – Gyula huncut kópémosollyal kacsintott rám.

– Nem is tudod, milyen szerencsés vagy, drágám! A mi rendőrségünknek ugyanis nem szokása angliai tanulmányutakra küldözgetni a tisztjeit!)

A három férfi a sarokba húzódva beszélgetett, a kapitány szivarra gyújtott és pöfékelt, a docens cigarettázott, csak Gyula, a sportember, utasította el a dohányféleségeket. Valami pikáns történet lehetett a téma, mert a férfiak élesen felnevettek, s a főguru jókedvében akkorát vágott Juhos Gabi hátára, hogy az rémületében az egyik szék támlájába kapaszkodott, nehogy a földre rogyjon. Később rám terelődött a szó, a nevemet hallottam emlegetni. Ahogy a szófoszlányokból kivettem, Juhos arról igyekezett meggyőzni Gyulát, hogy nagyon jó helyem lesz náluk, érdekes feladatokat kapok, s megóvnak majd minden bajtól, bár mint *sárga angyalra*, semmiképp sem számítanak rám.

– Azért csak vigyázzatok vele, barátom – nevetett fel Gyula, és a változatosság kedvéért most ő vágta hátba a roskatag docenst –, mert igen vagány egy nőszemély!

Az idő az uszályába kapott bennünket, s az események sodró áramlatába kerültünk. Mindkettőnknek új állás, esküvő, ház- és lakáseladás, új otthon teremtése! Budán, a Mártonhegyi úton vettünk egy kisebb kertes családi házat, Margit mamának külön lakrészt kialakítva benne. A kertbe hamarosan kutya is került, méghozzá a Tobi kölyke. Az apa egy Rex nevű járőrkutya volt, az ebet a megyei nyomozók vittek ki Erzsi nénihez, amikor a keresésemre indultak. A derék jószág azonban – ahelyett, hogy nyomaim után szaglászott volna –, inkább Tobi kutyussal foglalatoskodott. Az eredmény nem maradt el, s a gyönyörű kis kant a megyei kapitányság embereitől kaptuk nászajándékba.

Egyik este Gyula fáradtan és kedvetlenül tért haza, a legpuhább fotelba vetette magát, majd kért tőlem egy kávét. Teljesítettem az óhaját, melléültem és türelmesen vártam, hogy elmesélje, mi bántja. Maga elé tette az üres csészét, lesimította a haját, majd nagyot sóhajtott.

– Kész, vége, lezárták az ügyet. – Nem kérdeztem, milyen ügyre gondol, tudtam jól, miről beszél.

– Befejezték a nyomozást és megtették az ügyészség felé a vádemelési javaslatot? – érdeklődtem.

– Még hogy befejezték! Azt hiszem, el sem kezdték. Vádemelési javaslatról szó sincs, a nyomozást bűncselekmény és bizonyítottság hiányában megszüntették.

– És az ORFK? A belügy? Nem kívánja felülvizsgálni a történteket?

– Nem hiszem. Semmi ilyen utasításról nem tudok. S ami a főkapitányt illeti, ő most már a kőkemény felettesem, és nem a kvaterkázó partnerem egy vendégségben!

– Akkor hát hiába volt minden...

– Semmi sem volt hiába – villant meg férjem szeme, s gyöngéden a karomra tette kezét. – Ezen a világon semmi sem történik hiába! A rendőrség nem ismer lezárt ügyeket, legfeljebb félretett aktákat. Sokszor évek is eltelnek, történik egy bűneset, keressük az események hátterét, és a szálak a múltba vezetnek. Ilyenkor lefújjuk a port a szekrény mélyén heverő aktákról, új megvilágításba kerülnek a tények, a bizonyítékrendszer teljes lesz. Nem egyszer előfordult már, hogy az igazságszolgáltatás végül mégis utolérte azokat, akik korábban kicsúsztak a kezei közül!

– Drágám – néztem rá – itt azért más a helyzet. Sehol semmiféle titok, itt minden kiderült. Biztos vagyok benne, hogy ugyanúgy, mint mi, a H-i kapitányság, a megye, sőt még a pestiek valamennyi nyomozója is pontosan tudja, kik bízták meg azt a három csavargót a bántalmazásommal, fogva tartásommal és ki, milyen korrupciós bűncselekményeket követett el a H-i tanács emberei közül.

– Igazad van, tudnak mindent, és mégsem tesznek – mégsem tehetnek – semmit! Tenkesék pártfogói magasan vannak, tudod, *fent, egészen fent* – mondta gúnyos arccal, s hüvelykujjával felfelé bökött, pontosan úgy, mint valaha régen a professzor. – Mit gondolsz, miért vonultam vissza, miért nem tettem semmit? Mert nem akarom veled együtt egy meszesgödör alján végezni!!! Érted már?! – Az utolsó szavakat szinte kiabálva mondta, arca kivörösödött, homlokán izzadságcseppek gyöngyöződtek. Belém hasított a félelem, hirtelen úgy éreztem magam, mint hányattatásaim szörnyű óráiban. Összerázkódtam, egész testemben remegni kezdtem. Gyula ijedten nézett rám.

– Bocsáss meg, kérlek, igazán nem akartalak megijeszteni, de azt tanácsolom mindkettőnknek, egyelőre felejtsük el H-t pikírt polgáraival együtt, ne csináljunk hiúsági kérdést abból, hogy nem arattunk teljes sikert és nem értük el a kívánt eredményt. Az életünkről van szó! Talán egyszer majd másképp lesz minden, megújul a világ, s ha mi már nem is, de a gyermekeink, esetleg csak az unokáink megérhetik, hogy az igazságszolgáltatás valóban az *igazságot szolgáltassa!*

Az újságok, a tévé, a rádió hangos volt a hírveréstől, eldőlt az utóbbi évek egyik legnagyobb beruházásának sorsa, a felsőbb szervek jóváhagyták az illetékes minisztérium előterjesztését, a hatalmas műanyag gyár kiszolgáló üzemeivel, lakótelepeivel és egyéb infrastrukturális létesítményeivel egyetemben a Dél-Alföldön, H város határában fog felépülni.

„A különböző termőtájak érintkező pontján, a vasúttal, közúttal és egy rövidebb útszakasz megépítését követően vízi úttal is rendelkező H kiemelkedő jelentőségű a táj többi városa

közül, ezért a szocialista építés nagyarányú iparosítása a fejlődés élvonalába kívánja helyezni. A szikes földek elnevezésű tájegység határában húzódó lignitmező biztosítani fogja az új iparváros kenyerét, a tüzelőanyagot. A geológusok újabban jelentékeny földgázmezőkre is bukkantak a Dél-Alföldi-dombság lapályain, s ez fontos biztosítéka a terület továbbfejlesztési lehetőségének." Ezeket a sorokat a Magyar Föld című napilapban olvastuk Gyulával, kedvetlenül tettük félre az újságot és rezignáltan néztünk magunk elé.

– Megtörtént – szólalt meg Gyula – hát mégis sikerült nekik!

Pár hét múlva újabb hír kólintott fejbe bennünket: „Tenkes Béla, H tanácselnöke kormánykitüntetést kapott a születendő Dél-Alföldi Kombinát előkészítési munkálatai során szerzett hallatlan érdemeiért."

– Még ez is – suttogta Gyula.

Többé nem beszéltünk H-ról, a Dél-Alföldet elkerültük, és Szegedre is csak azért mentünk el néhanapján, hogy felkeressük Gyula édesapjának sírját. A hírek azonban jöttek, fülünket befogni, szemünket behunyni nem tudtuk, hallanunk és látnunk kellett mindazt, ami boldog egymásra találásunk, egyszersmind szörnyű megpróbáltatásaink színhelyén történt.

A szikes földek mellett húzódó mocsaras területet feltöltötték, az erdőségeket kiirtották, és H várost körülölelve szakadatlan sorokban követték egymást a füstölő gyárkémények, aknatornyok, a csillogó csőhálózattal körülfont hatalmas tartályok, tárolók, hűtőtornyok, modern üzemi szerelőcsarnokok, levegőben libegő csillék, az újonnan kiépített vasútvonalak és közutak, melyeken mindenféle áruval megrakott tehervonatok és kamionok dübörögtek végig a nap minden órájában.

A lakóházak, iskolák és üzletházak hatalmas betonkockái, mint rohamra induló hadsereg, fogták körül H-t, és a szürke, jellegtelen épületek ölelése a városka összeroppantásával, teljes bekebelezésével fenyegetett. Egyre-másra indították el a város kicsiny családi házainak, kertgazdálkodást folytató falusias portáinak, telkeinek kisajátítási eljárásait, a megvásárolt lakhelyeket buldózerrel legyalulták, és helyükbe újabb monstrumokat építettek. A hatalmas poliphoz hasonlatos ipartelep csápjai elérték a szőlős dombok peremét, ott azonban megtorpantak, majd a dombság az újgazdagok martalékává vált, tornyos-csicsás villák, úszómedencés luxusnyaralók, több emeletes paloták magasodtak s váltak státusszimbólummá a hajdani szőlőbirtokok helyén. A régi városkából csak a Fő tér és az azt körülvevő utcák maradtak meg eredeti állapotukban. Hovatovább az építkezési kedv ezt a városrészt sem kímélte, a kéttornyú templom mögötti téren hatalmas, tízemeletes toronyház épült, s a templom, mely valaha uralta a teret, sőt az egész várost, mostanra roggyantan, összezsugorodva húzta meg magát az óriási betonkolosszus árnyékában.

Ki törődött a feltöltött mocsarak, halastavak hal- és vízinövény-állományának megsemmisülésével? Kit érdekeltek a Rónaságon elpusztult különleges növény- és állatfajok Európában egyedül e vidéken honos egyedeinek a sorsa? Ki számolta össze azokat a vadállatokat, melyek részben elpusztultak, részben pedig elkóboroltak a kiirtott erdőkből, az ipari kombinát egész környezetéből, mert nem bírták elviselni a rettenetes zajt, a füstgázos, fojtó levegőt, az iszonyatos port, a megnyitott lignitbánya hatalmas, tátongó sebhelyét?

Utóbb a város nevét is megváltoztatták, s a hatalmas ipari létesítmény új, szépen csengő, hangzatos elnevezést kapott. Ma már hiába keresgélne bárki a térképen, nem lelné meg rajta azt a nevet, hogy H...

Lassan magamhoz tértem a rám törő emlékek okozta kábulatból. Még mindig a sárga virágokat néztem, de indulataim lecsillapodtak, a borút hozó felhő eltűnt a nap elől, s én újra tudtam mosolyogni. Gyula hozzám lépett és gyöngéden átölelte a vállam:

– Gyerünk, kedves – mondta halkan –, a vendégeink már várnak!

OLVASTA?
OLVASSA!

MÁR MEGJELENT!

Szentiday Klára Mária regényei:

KÉT KARD

Műkincsrablás egy Duna-parti kisvárosban, gyilkosság és számos izgalmas kaland – erről szól a szerelmi bonyodalmakkal fűszerezett, fordulatokban bővelkedő kriminálhistória. A nyomozás fő mestere – miként *A sárga angyal* című regényben – ezúttal is Kéri Gyula és felesége, ám a derék házaspárt a bűnüldözés munkálataiban egy cserfes kis öregasszony, egy szemfüles kisfiú és néhány kétbalkéz nyomozó is segíti. Az események hullámverése a Budapesti Műszaki Egyetemet is utoléri, s a gyanú árnyéka néhány nagynevű személyiségre is rávetül. Ki vagy kik állnak az események hátterében? Ki a titokzatos elkövető? A főnyomozó végszóra leleplezi a bűnösöket, s a műkincsnek számító két miniatűr kis kard elcserélésének rejtélyére is fény derül.

GYILKOSSÁG BUDÁN

Az izgalmas történet középpontjában egy újfajta geotermikus energiaforrás létrehozásáért vívott küzdelem áll, az erőmű realizálásához azonban olyan félvezető-hőszenzorra volna szükség, mely napjainkban még csupán kezdetleges változatokban létezik. Vajon sikerrel járnak-e az erőmű felépítésén fáradozó tudósok, kiknek munkáját a titokzatos budai gyilkosság, s egy kisfiú eltűnése majdhogynem derékba töri? És milyen sajátos nyomozati eljárást követ a fiatal rendőrtiszt, aki a szépnem nagy kedvelője, amellett elszánt és bátor, s az igazság kiderítése érdekében vállalja a legveszélyesebb kalandokat?

A regényt tájleírások színezik, hazánk legszebb vidékeit mutatja be az író, nem egy alkalommal saját élményeit mesélve el. Aki kezébe veszi ezt a könyvet, a képzelet szárnyán nemcsak a földfelszínt, hanem a barlangok világát is bejárhatja, miközben gazdagíthatja helytörténeti ismereteit.

A lendületesen bonyolított cselekmény egyre fokozódó meglepetésekkel ostromolja az olvasók idegeit; furcsaságai, a tudomány fikciókkal vegyített, sajátos ábrázolásmódja újszerűségével töprengésre késztetheti a ma emberét.

A TÁNCOLÓ BETYÁR

Ismeretlen Munkácsy-képre lelnek egy falusi ház lom-lomos padlásán, a festmény: *A táncoló betyár* a regényes történet értelmében párja a debreceni Déry Múzeumban kiállított *Bujdosó betyár* című alkotásnak. Hamarosan kiderül, a képnek nemcsak az eredetije, hanem a másolata – hamisítványa – is létezik. Gyilkosság történi, kérdés: kapcsolatban áll-e a bűneset az elcserélt képekkel, gyanúsíthatók-e képrablással a hazai, vagy a külföldi műkincsmaffiózók.

Az izgalmas történetet egy fiatal fizikusnő élettörténete foglalja keretbe, ám az édes-bús szerelmi történetek megismerésén túl betekinthetünk az 1970-es évek műszaki-tudományos világába, ezzel együtt végigizgulhatunk egy minden képzeletet felülmúló, döbbenetes ipari katasztrófát, mely sorsfordító módon nyomta rá bélyegét hazánk elektronikai iparára.

Figyelem! Szentiday Klára Mária regényeiben leírt események csupán fikciók; a szereplők az írói fantázia szüleményei. Bármilyen egyezés a valósággal csakis a véletlen műve lehet.

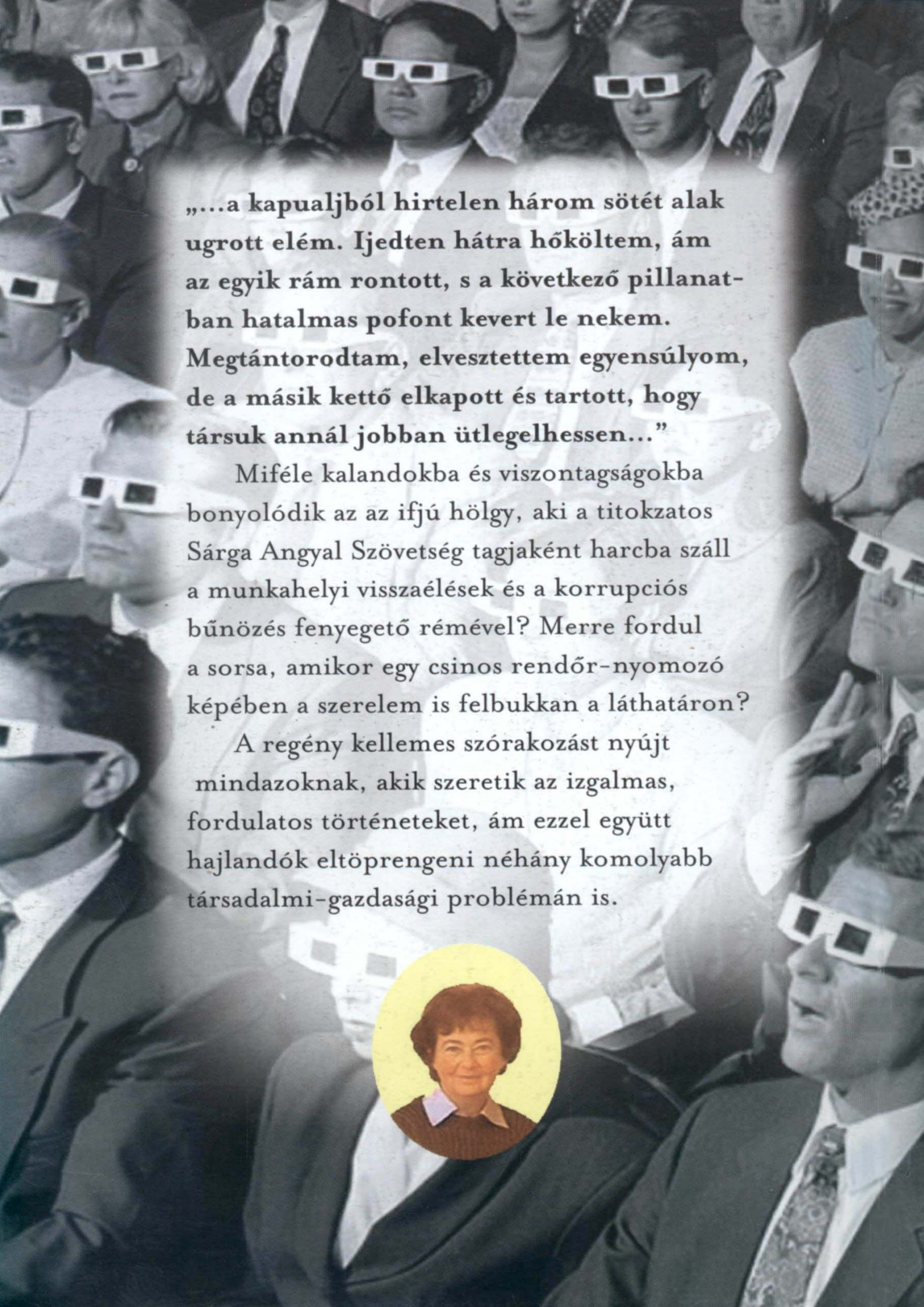

„...a kapualjból hirtelen három sötét alak ugrott elém. Ijedten hátra hőköltem, ám az egyik rám rontott, s a következő pillanatban hatalmas pofont kevert le nekem. Megtántorodtam, elvesztettem egyensúlyom, de a másik kettő elkapott és tartott, hogy társuk annál jobban ütlegelhessen..."

Miféle kalandokba és viszontagságokba bonyolódik az az ifjú hölgy, aki a titokzatos Sárga Angyal Szövetség tagjaként harcba száll a munkahelyi visszaélések és a korrupciós bűnözés fenyegető rémével? Merre fordul a sorsa, amikor egy csinos rendőr-nyomozó képében a szerelem is felbukkan a láthatáron?

A regény kellemes szórakozást nyújt mindazoknak, akik szeretik az izgalmas, fordulatos történeteket, ám ezzel együtt hajlandók eltöprengeni néhány komolyabb társadalmi-gazdasági problémán is.